OBSTARÁVATEĽ: OBEC HORNÁ LEHOTA

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE

HORNÁ LEHOTA

NÁVRH

Február 2023

OBSAH:

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE 4

A.1.Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši 6
A.2.Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce 8
A.3.Zhodnotenie súladu riešenia so zadaním 8

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU 10

SMERNÁ ČASŤ

B.1.Vymedzenie riešeného územia 10
B.2.Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regionu 12
B.3. Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce 20
B.4. Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy 27
B.5. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania 31
B.6. Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkčných území 37
B.7. Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so socialnou infraštrukturou, výroby a rekreacie 31
B.8. Vymedzenie zastavaného územia obce 60
B.9. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov 61
B.10. Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami 65
B.11. Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny 66
B.12. Návrh verejného dopravného vybavenia územia 104
B.13. Návrh verejného technického vybavenia územia 110
B.14. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie 131
B.15. Vymedzenie a vyznačenie prieskumných územných, chránených ložiskových území 136
B.16. Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu 136
B.17 Vyhodnotenie dôsledkov navrhovaného stavebného rozvoja a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde 139
B.18. Komplexné hodnotenie navrhovaného riešenia najmä z hľadiska environmentálnych,ekonomických, sociálnych a územnotechnických dôsledko 144

ZÁVÄZNÁ ČASŤ 146

1. Zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania 147
2. Zásady a regulatívy umiestnenia bývania 153
3. Zásady a regulatívy umiestnenia občianskej a rekreačnej vybavenosti 160
4. Zásady a regulatívy umiestnenia výroby a výrobných služieb 166
5. Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia 167
6. Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia 169
7. Zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt 172
8. Zásady a regulatívy ochrany prírody a krajiny a udržania ekologickej stability 173
9. Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie 187

10. Vymedzenie zastavaného územia obce 189
11. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov 189
12. Vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a chránené časti krajiny 193
13. Určenie, na ktoré časti obce je potrebné obstarať a schváliť územný plán zóny 193
14. Zoznam verejnoprospešných stavieb: 194
15. Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb 198

C. DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

D. DOKLADOVÁ ČASŤ

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Názov dokumentácie:

Územný plán obce Horná Lehota – návrh

Obstarávateľ dokumentácie:

Obec Horná Lehota v zastúpení starostom Vladimírom Bušniakom

prostredníctvom odborne spôsobilej osoby podľa § 2a Zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov - eRSTAR s.r.o., Banská Bystrica, - Ing. arch. Pavel Bugár, zapísaný v zozname odborne spôsobilých osôb, reg.č. 264

Spracovateľ územnoplánovacej dokumentácie:

ARCH-AT s.r.o., Š.Moyzesa 9585/41, 96001 Zvolen

V zastúpení konateľom: Ing. arch. Beáta Mikušová, autorizovaný architekt

Identifikačné údaje :

1. Obstarávateľ:	Obec Horná Lehota
2. Identifikačne čislo:	00313441
3. Adresa sídla:	Horná Lehota, 976 81 Horná Lehota 99
4. Kraj:	600 - Banskobystrický
5. Okres:	603 – Banská Bystrica
6. Kód katastrálneho územia:	817201
7. Kód obce:	508624

8. Meno a priezvisko oprávneného zástupcu obstarávateľa:

Vladimír Bušniak starosta obce, tel: 048/6179360, e-mail: obec@horna-lehota.sk, hornalehota@brnet.sk

Rozsah územnoplánovacej dokumentácie

V súlade s §12 vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii Územný plán obce Horná Lehota bude obsahovať textovú a grafickú časť. Rozsah textovej a grafickej časti konceptu územného plánu a následne Návrhu podľa vyššie uvedených predpisov je v zásade identický.

Textová časť:

A. Základné údaje

B. Riešenie územného plánu

C. Doplňujúce údaje

D. Dokladová časť

Grafická časť:

1.	Širšie vzťahy	1:50 000
2.	Územie obce	1:10 000

2.1. komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami

2.2. výkres riešenia nadradených systémov verejného dopravného a technického vybavenia

2.3. výkres ochrany prírody a tvorby krajiny

3. Zastavané územie obce 1:5 000

3.1 komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami

3.2 výkres verejného dopravného a technického vybavenia

3.3 výkres vyhodnotenia dôsledkov navrhovaného stavebného rozvoja a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde

A.1. HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY, KTORÉ ÚZEMNÝ PLÁN RIEŠI

Údaje o dôvodoch obstarania ÚPD

Hlavným dôvodom pre obstaranie nového územného plánu obce Horná Lehota je aktuálna potreba premietnuť súčasné i predpokladané rozvojové zámery obce do komplexného územnoplánovacieho dokumentu s právnou záväznosťou, ako aj nutnosť zosúladiť tieto zámery s požiadavkami rozvojových a plánovacích dokumentov na nadradenej úrovni, najmä ÚPN VÚC Banskobystrického kraja.

Obec Horná Lehota je samostatná územnosprávna jednotka, leží na západnom okraji centrálnej časti Horehronského podolia, na hranici podcelkov Lopejská kotlina a Bystrianske podhorie. Obcou preteká drobný potok, ktorý sa južne od obce v osade Bruchačka vlieva do potoka Hnusné. Prístup do obce je odbočením z cesty I. triedy v obci Podbrezová. Obec je koncová. Súčasťou katastrálneho územia sú 2 významné stredisková rekreácie a cestovného ruchu – Tále a Chopok Juh.

Obec je súčasťou mikroregionu Chopok – Juh, ktorý tvorí 11 obcí: Bystrá, Horná Lehota, Dlná Lehota, Jarabá, Jasenie, Mýto pod Ďumbierom, Nemecká, Podbrezová, Predajná a Ráztoka. Súčasne patrí obec do turistického regiónu Horehronie, ktorý patrí medzi priority v podpore cestovného ruchu.

Obec Horná Lehota nemá územný plán obce ako samostatná a obec, ani ako súčasť združenia obcí alebo aglomerácie. V 80-tych rokoch minulého storočia sa obec začala rozvíjať ako rekreačná obec s celoročnou rekreáciou. Po zmene spoločenských a ekonomických podmienok po r. 1989 začal narastať tlak na rekreačné a športovo-rekreačné využitie územia, ktorý bol väčší alebo menší v závislosti na hospodárskom rozvoji spoločnosti. Tlak developerov a investorov na územný rozvoj v rekreačných častiach katastrálneho územia sa neustále stupňuje, pričom obec nemá nástroj na riadenie a usmerňovanie tohto rozvoja. V súčasnosti výsledok tohto neriadeného územného rozvoja prináša negatívne javy, ktorých riešenie pre obec ako samosprávnu jednotku už je neudržateľné. Z tohto dôvodu sa obec Horná Lehota rozhodla v r. 2018 obstarať územný plán obce v rozsahu jeho katastrálneho územia ako jeden z hlavných nástrojov pre zabezpečenie rozvojových potrieb obce v oblasti zabezpečenia bývania a stabilizácie obyvateľstva, pre usmerňovanie a regulovanie požiadaviek developerov a individuálnych stavebníkov na rozvoj rekreácie, pre zachovanie prírodného dedičtva a životného prostredia.

Hlavné ciele riešenia

Cieľom územného plánu obce Horná Lehota je získať dokumentáciu pre komplexné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, stanovenie zásad jeho organizácie a vecnej a časovej koordinácie jednotlivých činností v súlade s princípmi udržateľného rozvoja v súlade s § 1 stavebného zákona. Smerovanie územného rozvoja územný plán navrhuje v koordinácii s ochranou prírody a starostlivosťou o životné prostredie, v súlade so zachovaním kultúrno-historických a prírodných hodnôt územia, so snahou vytvoriť podmienky optimálneho využitia zdrojov a rezerv územia na jeho sociálno-ekonomický a spoločensky najefektívnejší rozvoj v koordinácii s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou pre Územný plán obce Horná Lehota je ÚPN VÚC Banskobystrický kraj schválený vládou SR uznesením č. 394 z 9. júna 1998, VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2004 schválené Zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja uznesením č. 611/2004 zo dňa 16. a 17. decembra 2004, Zmeny a doplnky č.1/2007 schválené Zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja uznesením č. 222/2007 zo dňa 23.augusta 2007, Zmeny a doplnky 2009 schválené uznesením č. 94/2010 dňa 18. júna 2010 a ÚPN VÚC Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky 2014, schválené uznesením Zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja č. 84/2014 dňa 05.12.2014.

Nariadenie vlády SR č. 263, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj bolo uvedené v Zbierke zákonov SR 18. 8.1998. Všeobecne záväzné nariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja č. 4/2004 zo dňa 17. decembra 2004, ktorým sa vyhlasujú zmeny a doplnky záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrického kraja nadobudlo účinnosť 21. januára 2005. Všeobecne záväzné nariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja č. 6/2007 zo dňa 23.augusta 2007, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky č.1/2007 nadobudlo účinnosť 27. septembra 2007 , Všeobecne záväzné nariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja č. č.14/2010 zo dňa 18. júna 2010,

ktorým sa vyhlasujú záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2009 nadobudlo účinnosť 10.júla 2010 a Všeobecne záväzné nariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja č.27/2014, ktorým sa vyhlasujú záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2014 nadobudlo účinnosť 16.01.2015.

Tento dokument vo svojej záväznej časti určuje niektoré všeobecné podmienky pre rozvoj miest a obcí, ako aj konkrétne regulatívy vzťahujúce sa k riešenému územiu.

Územný plán obce vychádza zo zhodnotenia súčasného stavu obce v Prieskumoch a rozboroch pre spracovanie Územného plánu obce Horná Lehota, z rozvojových možností, z územnej a priestorovej disponibility a požiadaviek zadefinovaných v Zadaní územného plánu obce Horná Lehota.

Hlavnými úlohami pre riešenie územného plánu obce sú najmä:

- vytvoriť koncepciu rozvoja vo všetkých jej funkčných zložkách, pre stanovenie optimálnych podmienok so zreteľom na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja obce,
- rozvoj aktivít podriadiť prírodným danostiam krajiny s cieľom zachovania jej environmentálnych hodnôt,
- vymedziť nové plochy pre bývanie, občiansku vybavenosť vo vzťahu k zachovaniu environmentálnych hodnôt,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj aktivít typických pre obec a región,
- stanoviť, resp. vyhodnotiť limity únosnosti funkčného využívania krajiny v oblasti rekreačného využívania vo vzťahu k zachovaniu prírodných hodnôt, jednak v oblasti cestovného ruchu, ako aj v oblasti individuálnej rekreácie s cieľom zachovania jej environmentálnych hodnôt
- dopravný systém obce riešiť vo vzťahu na nadradenú dopravnú sieť európskeho a celoštátneho významu, stanoviť zásady rozvoja dopravného systému v riešenom území, prioritne riešiť dopravné napojenie a dopravnú obsluhu rekreačných častí katastrálneho územia
- stanoviť zásady rozvoja technickej infraštruktúry vo vzťahu k rozvoju ťažiskových funkcií v území, hlavne k plochám rekreačného využitia
- navrhnúť podmienky ochrany prvkov územného systému ekologickej stability a chránených území národného a európskeho významu vo vzťahu k rozvojovým zámerom obce,
- stanoviť limity a regulatívy urbanistickej koncepcie a optimálneho usporiadania priestorovej štruktúry obce a jej katastrálneho územia,
- stanoviť verejnoprospešné stavby
- v návrhu komplexného územného rozvoja obce rešpektovať nadradenú dokumentáciu Územný plán veľkého územného celku Banskobystrický kraj - v znení jeho zmien a doplnkov, ktoré majú dopad na katastrálne územie obce

Investičný rozvoj malých obcí vo verejnej sfére bez výrazných podnikateľských subjektov pôsobiacich na území obce je takmer úplne podmienený získaním mimorozpočtových zdrojov, a to z finančných mechanizmov národných a európskych. Podmienkou pre získanie takýchto finančných zdrojov je zabezpečovať rozvoj obce v súlade s koncepčnými rozvojovými dokumentmi, čo je Územný plán obce a Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja. Druhú kategóriu tvoria investície developerov a investičných spoločností do území so zaujímavým rozvojovým potenciálom, ktoré v súlade s nadregionálnymi alebo celonárodnými dokumentmi sú oblasti celonárodného významu, v obci Horná Lehota je to centrum turizmu a cestovného ruchu.

Územný plán obce vychádza zo zhodnotenia súčasného stavu obce v Prieskumoch a rozboroch pre spracovanie Územného plánu obce, z rozvojových možností, z územnej a priestorovej disponibility a požiadaviek zadefinovaných v Zadaní územného plánu obce Horná Lehota a zo Súborného stanoviska konceptu územné plánu, vypracovaného na základe prerokovania konceptu územného plánu.

V druhej polovici minulého storočia boli veľmi silné ekonomické väzby obce Podbrezová na obec Horná Lehota (Železiarne Podbrezová ako najväčší zamestnávateľ v regióne) hlavne v oblasti rekreácie a cestovného ruchu, ktorý sa rozvíjal v časti Tále. Časy krízy a rozmachu veľmi výrazne ovplyvňovali život a rozvoj obce. Z tohto dôvodu orientácia na cestovný ruch sa javila ako pozitívny

impulz v regióne a v katastri. Ďalším významným subjektom v súčasnosti v oblasti rekreácie a cestovného ruchu orientovaného prioritne na zimnú rekreáciu je spoločnosť TMR s orientáciou na stredisko Chopok Juh s prepojením na Chopok Sever (Jasná).

A.2. VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Do súčasnosti obec Horná Lehota nemala územný plán obce. Doterajším nástrojom na riadenie výstavby je:

- Územný plán zóny Horná Lehota – rekreačná obec (05/1988)
- Doplnok ÚPN Z Tále - stredisko rekreácie a turizmu, schválený Obecným zastupiteľstvom 19.12.2001 uzn. Č. 17/2001
- ÚPN Z Tále - stredisko rekreácie a turizmu, Zmeny a doplnky č. 2, schválený Obecným zastupiteľstvom 25.01.2013 uzn. č. 2/2013

Súčasný stav v územnoplánovacej dokumentácii je nevyhovujúci z hľadiska aktuálnosti koncepcie rozvoja a rozvojových zámerov ako aj z hľadiska formálneho a užívateľského. Štruktúra, obsah a spôsob spracovania nekorešponduje s platnou legislatívou a platná územnoplánovacia dokumentácia neobsahuje jasné regulatívy, na základe ktorých by mohla obec usmerňovať stavebný rozvoj. Niektoré z rozvojových zámerov boli zrealizované, časť ostala v predprojektovej a projektovej príprave, niektoré zámery sú neaktuálne. Taktiež boli zrealizované zámery a stavby v rozpore s touto územnoplánovacou dokumentáciou. Okrem toho, podľa platnej legislatívy je ÚPN Z najpodrobnejší stupeň územnoplánovacej dokumentácie, ktorý musí vychádzať z územného plánu obce. Tieto skutočnosti viedli k potrebe spracovania novej územnoplánovacej dokumentácie, ktorá určí rozvojové plochy pre bytovú výstavbu, rozvoj individuálnej chatovej rekreácie, rozvoj plôch rekreácie a cestovného ruchu, možností drobnej výroby služieb, s čím súvisí aj rozvoj potrebnej dopravnej a technickej infraštruktúry a súčasne určí potrebu spracovania územných plánov zóny.

A.3. ZHODNOTENIE SÚLADU RIEŠENIA SO ZADANÍM

Hlavným zadávacím dokumentom pre spracovanie územného plánu obce je Zadanie, ktoré bolo spracované v súlade s §20 stavebného zákona. Zadanie bolo preskúmané príslušným úradom – Okresným úradom v Banskej Bystrici, odbor výstavby a bytovej politiky, bol k nemu vydaný súhlas podľa §20ods. 6 stavebného zákona zo dňa 29.01.2019 OU-BB-OVBP1-2019/008524-2-KL.

Následne bolo obecným zastupiteľstvom v Hornej Lehote Zadanie schválené dňa 7.2.2019 uznesením č. 1/1.

Návrh riešenia je v súlade s požiadavkami na riešenie, ktoré boli stanovené v zadaní, z hľadiska ich obsahového vymedzenia, koncepčného smerovania, ako aj formálneho spracovania.

Štruktúra, obsah a rozsah textovej a grafickej časti korešponduje s podmienkami vyplývajúci so Zadania územného plánu obce a vyhl.č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánivacej dokumentácii.

Vzhľadom k tomu, že v k.ú. Horná Lehota sú 3 rekreačné lokality - Chopok Juh, Tále a Krpáčovo, obec nevyužila ustanovenie § 21 ods. 2 stavebného zákona, aj keď riešené územie má menej ako 2000 obyvateľov a koncept územného plánu bol vypracovaný vo variantoch. Koncept územného plánu bol vypracovaný v r. 2020, následne bol prerokovaný. Súčasťou Konceptu bola Správa o hodnotení strategického dokumentu vypracovaná podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v platnom znení. Zverečné stanovisko bolo vydané Okresným úradom v Brezne, číslo: OU-BR-OSZP-2022/000309 Brezno, dňa 10.10.2022.

Územný plán obce Horná Lehota – návrh je výsledkom prerokovaného konceptu s návrhom regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia a verejnoprospešných stavieb pre časový horizont do roku 2040. Územný plán obce je spracovaný v súlade s ustanoveniami stavebného zákona a vyhl. MŽP SR č.55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii sú hlavné výkresy Komplexný návrh priestorového usporiadania a funkčného využívania územia a Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny v rozsahu katastrálneho územia riešené v M 1: 10000, a výkresy Komplexný návrh priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, výkresy dopravnej a technickej infraštruktúry pre zastavané územie vrátane navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy sú v mierke 1:5000, Širšie vzťahy sú riešené v M 1: 50 000. Výsledkom územného plánu je zosúladenie všetkých vzťahov s vytvorením optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využívania územia so zapracovaním odporúčaní zo záverečného stanoviska z posudzovania strategického dokumentu.

Súpis použitých ÚPP a iných podkladov a ich využiteľnosť

Pre spracovanie návrhu Územného plánu obce Horná Lehota boli získané a využité nasledovné podklady:

- Územný plán veľkého územného celku Banskobystrického kraja v znení jeho zmien a doplnkov s premietnutom boli všetkých skutočností dotýkajúcich sa katastrálneho územia obce.
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mikroregiónu Chopok Juh na roky 2015 - 2020 s výhľadom do roku 2025
- Regionálny územný systém ekologickej stability
- Program odpadového hospodárstva kraja
- mapové podklady – základná mapa M 1: 50 000, M 1:10 000 a katastrálna mapa M 1:5000 poskytnuté Úradom geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
- podklady a požiadavky poskytnuté orgánmi štátnej správy a správcami sietí technickej infraštruktúry
- Súborné stanovisko z prerokovania konceptu územného plánu obce, odsúhlasené obecným zastupiteľstvom
- záverečné stanovisko z posudzovania strategického dokumentu a jeho vplyvov na životné prostredie

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU
SMERNÁ ČASŤ

B.1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS.

B.1.1 Vymedzenie riešeného územia

Obec je súčasťou mikroregionu Chopok – Juh, ktorý tvorí 11 obcí: Bystrá, Horná Lehota, Dolná Lehota, Jarabá, Jasenie, Mýto pod Ďumbierom, Nemecká, Podbrezová, Predajná a Ráztoka. Rozvoj mikroregionu na základe jeho prírodných podmienok je predurčený na rozvoj cestovného ruchu. Nachádzajú sa tu 4 významné strediská cestovného ruchu - Chopok juh so Srdiečkom, Tále, Čertovica a Krpáčovo, pričom 3 z nich sa nachádzajú v katastrálnom území obce Horná Lehota.

Na rozvoj obce priamo vplývajú širšie rozvojové súvislosti vyplývajúce z urbanistickej koncepcie Banskobystrického samosprávneho kraja,

Mikroregión a katastrálne územie zo severu ohraničujú vrcholy Nízkych Tatier – Chopok a Dereše, z východnej strany Bystrianska dolina, zo západnej strany Vajskovská dolina a na južnej strane katastrálne územie ohraničuje časť Bruchačka, ktorá priamo svojím zastavaným územím hraničí so zastavaným územím obce Podbrezová.

Riešené územie pre územný plán obce Horná Lehota tvorí jedno katastrálne územia a jeho hranice sú identické s administratívno-správnou hranicou obce.

Z územného hľadiska chotár obce patrí do regiónu Pohronia. Katastrálne územie má severo-južný pretiahnutý tvar. Jadrová časť obce sa nachádza v jeho južnej časti. Obec Horná Lehota je alokovaná 12 km severozápadne od okresného mesta Brezno a 37 km východne od krajského mesta Banská Bystrica. Z hľadiska regionálnych územných vzťahov je súčasťou Banskobystrického samosprávneho kraja. Nachádza sa na okraji Nízkych Tatier, patrí do regiónu Chopok Juh. Nadmorská výška stredu obce je 640 m.n.m. a priemerná hustota obyvateľstva je 12,99 obyvateľov/km^2. Počet obyvateľov v r. 2015 bol 596. V porovnaní s ostatnými obcami Slovenska patrí medzi riedko zaľudnené obce. Celková plocha katastra je 4589 ha.

Administratívno – správne územie obce Horná Lehota hraničí s katastrálnymi územiami Dolná Lehota, Podbrezová, Valaská, Bystrá, Brezno, Liptovský Ján a Demänovská dolina. Katastrálne územia je morfologicky členité.

Jadrová časť obce sa nachádza v jeho južnej časti, je tvorená dvomi časťami - Horná Lehota a Bruchačka. Okrem toho v katastrálnom území sú 3 rekreačné lokality - chatová oblasť individuálnej rekreácie Krpáčovo, stredisko rekreácie Chopok Juh a Tále. Obec je dopravne napojená z Podbrezovej cestou III/2374. Súbežne s východnou hranicou katastrálneho územia je vedená cesta II. triedy II/584,na ktorú sa východo-západným smerom napája cesta III/2373.

Riešené územie v návrhu koncepcie rozvoja obce vymedzuje funkčné a priestorové usporiadanie zastavaného územia s návrhom rozvojových plôch a jeho rozšírenie a rozvojové plochy mimo zastavané územie orientované hlavne na rekreáciu a cestovný ruch jednak vo väzbe na územia obce ako aj na regionálne a nadregionálne rozvojové zámery.

B.1.2 Prírodné podmienky

Územie mikroregionu Chopok Juh sa geograficky nachádza v strede Slovenska. Veľká časť katastrálneho územia zo severnej strany sa nachádza v chránených územiach – Národný park Nizke Tatry a jeho ochrannom pásme, územia NATURA 2000. Takmer 3/4 katastrálneho územia je zalesnená. Južná časť katastra zasahuje do časti Horehronské Podolie. Západná časť katastrálneho územia prechádza do pahorkatinného reliéfu, zatiaľ čo východná a severná časť je porastená lesmi, v najsevernejšej časti prechádza do kosodreviny a balvanových polí pod vrcholom Chopku (2024 m n.m.) .

Nadmorská výška v strede obce je 568 m n.m. B.p.v., nadmorská výška katastrálneho územia sa pohybuje od 480 m n.m. B.p.v. až po 2000 m.n.m. (Chopok)

Podľa geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr, Lukniš 1986) patrí riešené územie v rámci Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpát, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorné Západné Karpaty. Západná ďumbierska časť patrí k pásmu jadrových pohorí východná kráľovohoľská časť k veporskému pásmu. Rozhranie medzi týmito dvoma geotektonickými celkami sleduje priebeh tzv. čertovickej línie, pozdĺž ktorej bolo veporské pásmo nasunuté na pásmo jadrových pohorí pri kriedových horotvorných pohyboch. V ďumbierskej časti kryštalické jadro pozostáva z najodolnejších prvohorných vyvretých a premenených hornín, budujú predovšetkým hrebeňovú a južnú časť pohoria. Druhohorné sedimenty sú v oveľa menšej miere zastúpené v južnej časti pohoria. Horehronské podolie majú pestrú geologickú stavbu. Popri druhohorných vápencoch, dolomitoch a slieňovcoch sa zachovali zvyšky treťohorných sedimentov, málo spevnené štrky, piesky a íly.

B.1.3 Pôdne podmienky

Základné rozdelenie druhov pozemkov v katastri, ktoré určuje zastúpenie hlavných formálnych kategórii využitia zeme dáva prehľad ÚHDP. V rámci obce Horná Lehota toto rozdelenie vyzerá nasledovne:

Štruktúra katastrálneho územia podľa druhov pozemkov:

Druh pozemku	Celková výmera v ha	Celková výmera v %
Orná pôda	137, 8910	3,005
Záhrady	30,0819	0,655
Ovocné sady	0	0
Chmelnice, vinice	0	0
Trvalé trávne porasty	437,2159	9,527
Lesné pozemky	3372,6371	73,4939
Vodné plochy	18,4957	0,403
Zastavané plochy	191,2594	4,167
Ostatné plochy	401,0738	8,739
Spolu	4588,6549	99,989
z toho poľnohospodárska pôda	605,1888	13,187

Z hľadiska charakteristiky pôd je poľnohospodárska pôda v riešenom území charakterizovaná ako pôdy kambizeme typické a kambizeme luvizemné až kambizeme typické kyslé, fluvizeme glejové

Podľa zaradenia do skupín BPEJ je poľnohospodárska pôda zaradená do 6. až 9. kvalitatívnej skupiny. V katastrálnom území sa nachádza osobitne chránená pôda, podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 sa platia odvody za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy :

Skupina	Kód BPEJ
6.	0906045, 0965212, 0965242, 0965245, 1065245, 1068215
7	0965412, 0971212, 0971412, 1068245

Pôdy, ktoré sa vyskytujú na území obce, sú potenciálne vysoko náchylné na poškodenie hlavne vodnou eróziou. Tá je najnebezpečnejšia v oblastiach s vyššími sklonmi, pričom územie odlesnené

(zbavené vegetácie) sa poľnohospodársky využíva ako trvalé trávnaté porasty. Územie obce patrí tiež medzi územia náchylné na zosuvy pôdy.

B.1.4 Hydrologické pomery

Územie obce sa nachádza v povodí rieky Hron. Centrom obce preteká bezmenný potok, ktorý sa v južnej časti katastrálneho územia vlieva do potoka Hnusné, číslo toku 299, ktorý je hlavným vodným tokom v katastrálnom území. V rkm 4,00 je ľavostranné zaústenie potoka Richtárovo, v rkm 6,20 ľavostranné zaústenie bezmenného potoka. Vodný tok Hnusné v obci Podbrezovaá sa vlieva do vodohospodársky významného toku Hron. Riečna sieť, tvorená hlavným tokom s prítokmi, je rozvinutá a vytvára typ perovitej riečnej siete.

Toky sa vyznačujú výraznou reakciou na zrážky s intenzívnym z nánosom materiálu pri zvýšení stavov. Na potoku Hnusné sú vybudované vidné stavby:

- Vodná nádrž Tajch Podbrezová, kaprový revír, odber technologickej vody pre Železiarne Podbrezová
- VN Hnusno I – kaprový revír
- VN Richtárovo – lososový revír

Na potoku Červená voda je vybudovaná VN Krpáčovo – kaprový revír a vodná plocha pre rekreačné využívanie v stredisku Krpáčovo.

Nachádzajú sa tu výdatné zdroje pitnej vody, obec zásobuje vodný zdroj prameň Sama Chalupku.

V katastrálnom území obce Horná Lehota v nie je vysledované inundačné územie a výhľadovo neuvažuje s úpravou odtokových pomerov v danej lokalite .

V katastrálnom území obce Horná Lehota nie sú evidované žiadne hydromelioračné zariadenia.

B.1.5 Klimatické podmienky

Podľa mapy klimatických oblasti (Atlas krajiny SR) katastrálne územie patrí v jeho južnej časti do mierne chladného veľmi vlhkého okrsku a postupne cez chladný horský veľmi vlhký prechádza až do studeného horského (na hrebeni Chopku)

Horské polohy približne nad 1500 m n. m. majú veľmi studenú horskú klímu s priemernými teplotami v januári –7° až –8° C (na hlavnom hrebeni približne –9°) priemer teplôt v júli tu dosahuje 7° až 11,5° C. Nižšie položené lesnaté oblasti vyznačujú sa chladnou až studenou klímou, s priemernými januárovými teplotami –5° až –7° C a júlovými teplotami 11,5° až 16° C. Najvyššie položená meteorologická stanica na Chopku vo výške 2000 m n. m. uvádza priemernú ročnú teplotu vzduchu –1,2° C. Kotlinové časti Národného parku charakterizuje mierne suchá až vlhká klíma, s veľkou inverziou teplôt. Priemerné januárové teploty klesajú na –3,5° až –6° C, júlové vystupujú na 14,5° až 18° C.

B.2 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Požiadavky vyplývajúce z ÚPN VÚC Banskobystrický kraj na územie obce

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou pre územný plán obce Horná Lehota je Územný plán veľkého územného celku Banskobystrický kraj, ktorý bol schválený vládou Slovenskej republiky uznesením č. 394/1998 zo dňa 9.6.1998. Nariadenie vlády SR č. 263/1998 zo dňa 9.6.1998, ktorým bola vyhlásená záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, bolo zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 18.8.1998 v znení nasledovných zmien a doplnkov:

- ÚPN VÚC Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky 2004, ktorých spracovateľom bola Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica – Centrum tvorby krajiny, schválilo Zastupiteľstvo Banskobystrického samosprávneho kraja uznesením č. 611/2004, dňa 16. a 17.12.2004. Záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2004 bola vyhlásená

Všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č. 4/2004, ktoré nadobudlo účinnosť 21. januára 2005.

- ÚPN VÚC Banskobystrický kraj Zmeny a doplnky č. 1/2007 kraj boli schválené uznesením Zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja č. 222/2007 zo dňa 23.08.2007; dňom 27.09.2007 nadobudlo účinnosť Všeobecne záväzné nariadenie č. 6 zo dňa 23.08.2007, ktorým bola vyhlásená záväzná časť „ÚPN VÚC BB kraj – Zmeny a doplnky č. 6/2007".
- ÚPN VÚC Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky 2009, ktoré boli schválené uznesením Zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja č. 94/2010 dňa 18.06.2010 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č.14/2010, ktoré nadobudlo účinnosť 10.07.2010.
- ÚPN VÚC Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky 2014, ktoré boli schválené uznesením Zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja č. 84/2014 dňa 05.12.2014 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č.27/2014, ktoré nadobudlo účinnosť 16.01.2015.

Záväzné regulatívy vyplývajúce z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie – územného plánu VÚC Banskobystrický kraj vrátane jeho zmien a doplnkov:

Základným záväzným dokumentom je ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení jeho zmien a doplnkov. Tento dokument vo svojej záväznej časti určuje niektoré všeobecné podmienky pre rozvoj miest a obcí, ako aj konkrétne regulatívy vzťahujúce sa k riešenému územiu. Regulatívy záväznej časti ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení jeho doplnkov a zmien vzťahujúce sa k riešenému územiu obce Horná Lehota:

1. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania

1.2 Podporovať rozvoj sídelných centier , ktoré tvoria terciárne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obslužných a sociálnych aktivít ako pre priliehajúce zázemia, tak pre príslušný regionálny celok hierarchickým systémom pozostávajúcim z nasledovných skupín centier

1.7. v oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom

1.7.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a prírodných, kultúrno- historických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov,

1.7.2. zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,

1.7.3. pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich ekonomické danosti, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,

1.7.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrám podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,

2. V oblasti hospodárstva

2.1.2 podporovať prednostné využívanie existujúcich priemyselných a poľnohospodárskych areálov formou ich rekonštrukcie, revitalizácie a zavádzaním nových technológií, šetriacich prírodné zdroje, ktoré znížia množstvo vznikajúcich odpadov a znečisťovanie životného prostredia, prípadne budú odpady zhodnocovať

2.2.Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

2.2.1 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno - ekologickej rajonizácii a typologicko - produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou

2.2.2 v chránených územiach zavádzať osobitný režim hospodárenia (chránené územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodárenských zdrojov) v zmysle platnej legislatívy,

2.2.3 v národných parkoch a v ich ochrannom pásme a v chránených krajinných oblastiach uprednostňovať poľnohospodárstvo s výrazným ekologickým účinkom a s prioritným cieľom udržania biodiverzity a trvalo udržateľného rozvoja územia,

2.2.4 rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny,

2.2.5 v chránených územiach uplatňovať ekologické princípy hospodárenia,

2.2.6. zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najprodukčnejších poľnohospodárskych pôd v kraji a ochranu viníc Stredoslovenskej vinohradníckej oblasti pred ich zástavbou,

2.2.7 vytvárať podmienky a podporovať opatrenia zamerané na elimináciu erózie poľnohospodárskych a lesných pôd,

2.2.8 vytvárať podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva v horských oblastiach s podporou tradičného pastevného chovu hospodárskych zvierat,

2.2.10. stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia.

2.3 Priemysel, ťažba, stavebníctvo

2.3.5 rešpektovať chránené ložiskové územia, ložiská nevyhradených nerastov a určené dobývacie priestory na území Banskobystrického samosprávneho kraja, s možnosťou ich revízie ak boli spresnené ich bilančné zásoby.

2.4 Regionálny rozvoj

2.4.4 vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania,

2.4.5 podporovať rozvoj výrob a služieb založených na využití domácich zdrojov

2.4.9 zabezpečiť v záujme rozvoja vidieka v horských a podhorských oblastiach so sťaženými prírodnými podmienkami primeranú životnú úroveň a zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom podpory vybraných centier s využitím ich prírodného, demografického a kultúrno-historického potenciálu v prospech rozvoja vidieckych oblastí.

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

3.1. Usmerňovať vytváranie funkčno-priestorového systému cestovného ruchu kraja v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR. Uplatňovať navrhnutú štruktúru druhov a foriem turizmu a jeho priestorových a funkčných jednotiek. Ako nový článok systému akceptovať turistické centrá, turistické aglomerácie a turistické parky

3.1.1. vypracovať a konsenzuálne prijať Generel cestovného ruchu v Banskobystrickom samosprávnom kraji, ako základného dokumentu rozvoja aktivít a tvorby manažmentu cestovného ruchu, obsahujúceho rozvojové a urbanistické štúdie regiónov cestovného ruchu - č. 14 . Horehronského

3.1.2. podporovať vypracovanie a schválenie legislatívnych noriem zameraných na manažment cestovného ruchu v SR na všetkých úrovniach – od celoštátnej až po jednotlivé obce,

3.1.3. rešpektovať navrhnuté územné členenie na regióny a subregióny cestovného ruchu

3.1.5. podporovať a aktívne riešiť spoluprácu a koordináciu územného rozvoja cestovného ruchu v územiach v okolí hraníc susediacich samosprávnych krajov pri vytváraní

- horských turistických aglomerácií:
  - Mýto pod Ďumbierom – Tále – Chopok-Juh – Demänovská Dolina

3.1.6 pre dosiahnutie strategického cieľa a špecifických cieľov rozvoja cestovného ruchu v kraji je v plánovaní a regulácii územného rozvoja potrebné za prioritné považovať:

- horské turistické aglomerácie a strediská:
  - Mýto pod Ďumbierom – Tále – Chopok Juh – Demänovská Dolina,

3.1.7. v horskom turizme plne využiť potenciál pre rozvoj zimných lyžiarskych športov v jestvujúcich turistických strediskách, podmienený dosiahnutím konsenzu s orgánmi ochrany prírody a krajiny, umožňujúceho ich funkčné rozšírenie a prípadnú integráciu do aglomerácií. Rozvoj zamerať na dobudovanie rekreačnej vybavenosti a dopravnej a technickej infraštruktúry pre zabezpečenie celoročného využívania ich kapacít,

3.1.8. rozvoj horských stredísk s vhodnými klimatickými a priestorovými podmienkami, v súlade s podmienkami využívania chránených území, usmerňovať na dosiahnutie štandardu rekondičných, prípadne klimatických kúpeľov, podporovať na to zamerané aktivity, špecifickú vybavenosť a zvyšovanie podielu trvalých obyvateľov,

3.3. utvárať územno-technické predpoklady na rozvoj všetkých aktuálnych foriem domácej a medzinárodnej turistiky v sídlach a rekreačných útvaroch modernizáciou jestvujúcej a budovaním novej obslužnej, relaxačnej a športovej vybavenosti v zastavanom území a nadväzujúcich priestoroch, na významných medzinárodných a regionálnych cestných trasách kraja a na cykloturistických trasách všetkých kategórií.

3.4. Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu

3.4.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia a jeho okolia,

3.4.2. nové zariadenia a služby v lokalitách rekreácie a cestovného ruchu mimo zastavaných území miest a obcí, umiestňovať prednostne do už zastavaných lokalít,

3.4.3. priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity,

3.5. Zvyšovať kvalitu vybavenosti jestvujúcich stredísk cestovného ruchu na území národných parkov a veľkoplošných chránených území prírody len v súlade s ekologickou únosnosťou dotknutých a nadväzujúcich lokalít

3.5.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia,

3.5.2. návštevnosť, kapacity vybavenosti a využitie voľnej krajiny v ich okolí zosúlaďovať s požiadavkami štátnej ochrany prírody.

3.6 Rozvoj vybavenosti pre rekreáciu a turizmus v nových, doteraz neurbanizovaných lokalitách a v strediskách cestovného ruchu umožniť len v súlade so schváleným programom, alebo plánom rozvoja obce, mesta, alebo regiónu a len na základe schválenej územnoplánovacej dokumentácie. Na územiach s 3. až 5. stupňom ochrany a v územiach európskeho významu podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, nezakladať nové lokality a strediská rekreácie, športu a turizmu.

3.7 Zvyšovať kvalitatívny štandard jestvujúcich stredísk rekreácie a turistiky na území Národného parku Nízke Tatry, Národného parku Muránska planina, Národného parku Veľká Fatra, Národného parku Slovenský raj a v Chránenej krajinnej oblasti Poľana, len v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou.

3.8 Viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok

3.15 Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.16 Využiť bohatý kultúrno-poznávací potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu.

3.17 Zabezpečiť podmienky pre vytvorenie komplexného informačného systému regiónu ako neoddeliteľnej súčasti rozvoja cestovného ruchu a informovanosti o atraktivitách Banskobystrického kraja, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.18 Podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.

3.19. Vo všetkých existujúcich a navrhovaných strediskách cestovného ruchu zabezpečiť dobudovanie a projektovú prípravu a realizáciu kompletnej technickej infraštruktúry s osobitným zreteľom na zabezpečenie zásobovania pitnou vodou v dostatočnom množstve a zodpovedajúcej kvalite.

3.20. V strediskách cestovného ruchu, nachádzajúcich sa v územiach chránených vodohospodárskych oblastí a v pásmach ochrany vodárenských zdrojov, považovať za prioritu legislatívne stanovenú ochranu vodohospodárskych oblastí a vodárenských zdrojov, ktorej sa musia ostatné funkcie v území prispôsobiť (Donovaly, Tále, Srdiečko, Králiky, Jasenie).

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

4.1 Rešpektovať územné vymedzenie a podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok a ich ochranných pásiem, chránené vtáčie územie, územie európskeho významu, navrhované územia európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov.

4.2 Rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností. V chránených územiach (európska sústava chránených území NATURA 2000 vrátane navrhovaných, národná sústava chránených území, chránené územia vyhlásené v zmysle medzinárodných dohovorov),v prvkoch územného systému ekologickej stability, v NECONET, v biotopoch európskeho významu, národného významu regionálneho významu a v biotopoch druhov európskeho, národného a regionálneho významu zosúladiť využívanie územia s funkciou ochrany prírody a krajiny s cieľom udržania resp. dosiahnutia priaznivého stavu druhov, biotopov a častí krajiny.

4.4 Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území chránených podľa zákona o ochrane prírody a krajiny diferencovaný spôsob hospodárenia a uprednostňovať biologické a integrované metódy ochrany územia,

4.4.1 rešpektovať prioritnú biologickú, ekologickú a environmentálnu funkciu lesov nachádzajúcich sa vo vyhlásených a navrhovaných chránených územiach kategórie národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka a prírodná pamiatka,

4.4.2 rešpektovať hlavnú biologickú, ekologickú a environmentálnu funkciu lesov s druhoradým, alebo podradným drevoprodukčným významom, ktoré sú v kategóriách ochranné lesy, lesy osobitného určenia mimo časti lesov pod vplyvom imisií zaradených do pásiem ohrozenia a lesy vo všetkých vyhlásených a navrhovaných chránených územiach kategórií chránený areál, národný park a v územiach vymedzených biocentier,

4.5 Rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability.

4 .6 Rešpektovať, pri umiestňovaní činností do územia, hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny.

4.7. Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou:

4.7.1. zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny pre kategórie a stupne ochrany chránených území,

4.7.2. zákonom o lesoch

4.7.3. zákonom Národnej rady Slovenskej republiky c. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona c. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),

4.7.7. vylúčiť umiestňovanie veterných elektrární v chránených územiach (v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny) a na územiach sústavy NATURA

4.8 Zosúlaďovať trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry s prvkami ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť ich vhodným trasovaním, prípadne budovaním funkčných ekoduktov

4.9 Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie inváznych druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečnych prekážok v tokoch…).

4.10 Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).

4.11 Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej.

4.12 Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržovania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov.

4.13 Zabezpečovať zvýšenie ekologickej stability a obnovu biologickej rozmanitosti v územiach a krajinných segmentoch a narušeným prírodným a životným prostredím.

4.15 Zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

4.17 Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických čŕt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania alebo ľudskej aktivity.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

5.1 Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo, vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja predovšetkým chrániť najcennejšie objekty a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových území pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón, pamiatkových objektovo nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

5.5 Zabezpečiť osobitnú pozornosť a zvýšenú ochranu evidovaným, známym a predpokladaným archeologickým náleziskám a lokalitám, v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu.

5.8 Podporovať ochranu hodnotných objektov a zachovaných urbanistických štruktúr miest a obcí z obdobia 19. a 20. storočia

5.12 Rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím, v súlade so súčasnou krajinnou štruktúrou v jednotlivých regiónoch a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.

5.13 Uplatňovať a rešpektovať typovú a funkčnú charakteristiku sídiel mestského, malomestského a rôznych foriem vidieckeho osídlenia vrátane typického rozptýleného osídlenia strednej a južnej časti územia kraja

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

6.1 V oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry

6.1.20.8 rekonštruovať cestu II/584 v úseku Bystrá (I/72) – Tále – Trangoška (Srdiečko)

6.1.38. pri rekonštrukcii ciest II. a III. triedy rezervovať priestor pre realizáciu súbežných cyklistických trás

6.1.47 zabezpečiť pre cesty I., II. a III. triedy územnú rezervu pre ich výhľadové šírkové usporiadanie

6.5. utvárať podmienky na ochranu územia v okolí dopravných trás s veľkou intenzitou dopravného zaťaženia pred negatívnymi dôsledkami dopravy, monitorovať dodržiavanie prípustných hladín hluku a určovať zásady ochrany dotknutého územia pred jeho účinkami s návrhom a následnou realizáciou opatrení na ochranu proti hluku.

6.9 V oblasti rozvoja infraštruktúry cyklistickej dopravy.

6.9.1 podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy,

6.9.2 podporovať tvorbu plánovacích a strategických dokumentov integrujúcich cyklistickú dopravu na regionálnej úrovni,

6.9.3 podporovať tvorbu projektových dokumentácií a generelov pre cyklistickú dopravu a realizáciu cyklistickej infraštruktúry,

6.9.4 podporovať využívanie pozemkov a lesných ciest vo vlastníctve štátu a samospráv na budovanie cyklistických ciest a cykloturistických trás.

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

7.1. vodné hospodárstvo

7.1.1. rezervovať priestor pre výhľadový hlavný prívod pitnej vody a súvisiace stavby pre jednotlivé oblastné a skupinové vodovody Stredoslovenskej a Východoslovenskej vodárenskej sústavy,

7.1.11. postupne znižovať zaostávanie rozvoja verejných kanalizácií s ČOV za rozvojom verejných vodovodov

b) prioritnou výstavbou kanalizácií s ČOV v obciach ležiacich v ochranných pásmach vodárenských zdrojov, ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov, prípadne v ich blízkosti,

7.1.14. akceptovať pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s platnou legislatívou o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, pásma ochrany vodárenských zdrojov v súlade s vodným zákonom, ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov v súlade so zákonom o prírodných liečivých vodách, prírodných liečivých kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o regulácii v sieťových odvetviach,

7.1.15. rešpektovať Plány manažmentu povodia, základných nástrojov na dosiahnutie cieľov vodného plánovania v správnych územiach povodí (čiastkových povodí Hron, Ipeľ, Slaná), ktoré určujú úlohy:
- v oblasti nakladania s povrchovými a podzemnými vodami s cieľom ich udržateľného využívania,
- na zlepšovanie stavu útvarov povrchovej a podzemnej vody vrátane vodných ekosystémov,
- na zabránenie ďalšieho zhoršovania stavu vôd a zabezpečenie ich dobrého stavu,
- pri ochrane pred povodňami a na zabránenie škodlivých účinkov vôd,

7.1.18. odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd v rekreačných oblastiach, kde to terénny reliéf neumožňuje inak, zabezpečiť budovaním tlakových kanalizačných systémov.

7.2 Zásobovanie elektrickou energiou

7.2.11 pri budovaní, plánovaní a rekonštruovaní nadzemného elektrického vedenia používať také technické riešenie, ktoré bráni usmrcovaniu vtákov podľa platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny,

7.2.12 v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných elektrických vedení a transformačných staníc v zmysle platnej legislatívy,

7.3 Zásobovanie plynom a teplom

7.3.2 ekologizovať výrobu a spotrebu tepla a podľa možností využívať miestne zdroje energie,

7.3.5 podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike, s uprednostnením sídiel bez perspektívy zásobovania zemným plynom,

7.3.8 podporovať v oblastiach s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov pre potreby obyvateľov a služieb,

7.4 Pošta a telekomunikácie

7.4.3 v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných telekomunikačných vedení v zmysle platnej legislatívy.

7.6 Odpadové hospodárstvo

7.6.2 v podrobnejších dokumentáciách, resp. v územných plánoch obcí, zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s budovaním systému na triedenie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov.

9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

9.3. Ochranu vôd realizovať v zmysle platnej legislatívy ako

9.3.1. ochranu v chránených vodohospodárskych oblastiach Veľká Fatra, Nízke Tatry - západná časť, Nízke Tatry - východná časť, Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny, Muránska planina, Horné povodie Hnilca podľa § 31 zákona c. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady c. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a NV SSR c.13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd,

9.3.3. ochranu vodárenských zdrojov podľa § 32 zákona c. 364/2004 Z. z. o vodách

9.10 V rámci spracovania nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN O, ÚPN Z) v jednotlivých oblastiach, podľa účelu ich využitia, určiť stupeň radónového rizika.

9.11 Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou.

12. V oblasti civilnej ochrany

12.2. Ochranné stavby pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti navrhovať podľa Analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí a budovať ich v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku civilnej ochrany obyvateľstva.

2. Verejnoprospešné stavby

1. Cestná infraštruktúra

1.21.9. cesta II/584 v úseku Bystrá (I/72) – Tále – Trangoška (Srdiečko), rekonštrukcia,

5. Zásobovanie pitnou vodou

5.56. Bystrá - Tále rekreačná oblasť VDJ a rozvodné potrubie,

6. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

6.48. Horná Lehota (Tále) vybudovanie kanalizácie a ČOV,

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákona č. 262/1992 Zb., zákona

Národnej rady Slovenskej republiky č. 199/1995 Z.z., zákona č. 229/1997 Z.z. a nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č 286/1996 Z.z. pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

B.3. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

B.3.1. Demografické údaje

Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK) patrí medzi územia s najhorším demografickým potenciálom, zaznamenáva najhoršiu vekovú skladbu obyvateľstva. Počtom 652 218 obyvateľov (11,99 % z celkového počtu obyvateľstva SR) a hustotou zaľudnenia 69,0 obyvateľov na km² patrí k najredšie obývaným krajom (Slovenská republika celkovo 110,80 obyvateľov na km²).

Na základe administratívno-správneho členenia SR z r. 1996 je obec Horná Lehota zaradená do Banskobystrického kraja, okres Brezno. Najbližším sídlom vyššieho významu je sídlo okresu Brezno, ktoré je vzdialené 14 km. Krajské mesto Banská Bystrica leží od obce vo vzdialenosti 37 km. Susedná obec Podbrezová leží vo vzdialenosti 4 km a tu je sídlo premysleného závodu Železiarne Podbrezová, ktoré sú jedným z hlavných zamestnávateľov pre obyvateľov obce. Pracovné príležitosti tercialneho sektora sa nachádzajú len v okresom meste, pracovné príležitosti v oblasti služieb v obmedzeno rozsahu poskytujú rekreačné zariadenia v strediskách cestovného ruchu a turizmu - Chopok – Juh a Tále, v minimálnom rozsahu Krpáčovo. Prevažujúcou funkciou v obci je obytná. Stred obce sa nachádza vo výške 640 m n.m. a priemerná hustota obyvateľstva je hustota 12,99 obyvateľa /km^2. V porovnaní s ostatnými obcami Slovenska patrí medzi riedko zaľudnené obce. Priemerná hustota zaľudnenia na území Slovenska 110 obyvateľov/km$^{2.}$ Celková plocha katastra je 4589 ha. Dôvodom nízkej hustoty charakter a tvar katastrálneho územia.

Rozbor demografických charakteristík je spracovaný na základe celoštátnych sčítaní ľudu, domov a bytov (Štatistického úradu SR).

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva (prírastok, úbytok) možno obec zaradiť do štyroch kategórií:

Kategória obce	Priemerný ročný prírastok obyvateľstva (2001)
rýchlo rastúca	nad 5 %
pomaly rastúca	3 - 5 %
Stagnujúca	-2 - +2 %
Regresívna	pod -2 %

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva sú hodnotené v troch základných vekových skupinách:

- predproduktívny vek 0 -14 rokov,
- produktívny vek muži 15 - 69 rokov, ženy 15 – 54 rokov,
- poproduktívny vek muži 69 a viac rokov, ženy 55 a viac rokov

Zmenšovanie podielu mladšej populácie a zvyšovanie podielu starších vekových skupín obyvateľstva (zhoršenie vekovej štruktúry obyvateľstva) môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie. Pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, označený ako index vitality, môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhľade.

Podľa dosiahnutej hodnoty indexu vitality sa obyvateľstvo zaraďuje do 6-tich typov populácie:

Hodnota indexu vitality	Typ populácie
nad 300	veľmi progresívna (rýchlo rastúca)
201 – 300	progresívna (rastúca)
151 – 200	stabilizovaná rastúca
121 – 150	Stabilizovaná
101 – 120	Stagnujúca
menej ako 100	regresívna (ubúdajúca)

Urbanizácia územia obce Horná Lehota je daná historickým vývojom a prevláda zástavba severo-južne vedených ulíc. Hlavná prístupová komunikácia sa rozvetvuje sa do dvoch súbežných vetiev – východne a západne od hlavnej ulice, pozdĺž ktorých sa rozšírila obytná zástavba. Ulice nie sú pomenované. V južnej časti katastrálneho územia sa nachádza samostatná časť Bruchačka, ktorej zastavané územie je oddelené od jadrovej obce. Obe časti však tvoria jedno katastrálne územie.

Obec má dávne osídlenie, o čom svedčí nálezisko – výšinný hrádok lužickej kultúry v dobe bronzovej, v halštate a púchovskej kultúry v laténe a k nemu patriace sídlisko. Ulice vedené východne a západne od hlavnej ulice – kompozičnej osi sa na južnom a severnom konci napájajú na hlavnú ulicu a v strede obce sú prepojené priečnou osou. Postupnou urbanizáciou na konci 20. a zač. 21. Storočia sa obec rozširovať východo-západným smerom.

Písomne sa prvýkrát spomína v roku 1406 ako súčasť Ľupčianskeho panstva pod ktoré patrila až do roku 1848. Podľa súpisu z roku 1599 bolo spolu na území panstva Ľupče 720 domov, z toho 41 v Hornej Lehote. Podľa Jozefínskej evidencie z roku 1787 bolo v Hornej Lehote 119 domov, bola to najväčšia dedina Ľupčianskeho panstva. V roku 1828 mala obec 1168 obyvateľov a 151 domov. Do polovice 16. storočia sa v jej chotári ťažilo zlato. Obyvatelia sa zaoberali baníctvom, pastierstvom, drevorubačstvom a dnes pracujú hlavne v Podbrezovských železiarňach. Horná Lehota patrila k známym čipkárskym obciam**.**

Obec mala k 1.1.2021 598 obyvateľov.

Vývoj obyvateľstva dokumentuje nasledovná tabuľka:

rok	*Počet obyvateľov*
1970	1147
1980	948
1991	668
2001	584
2011	580
2013	598
2017	596
2021	598

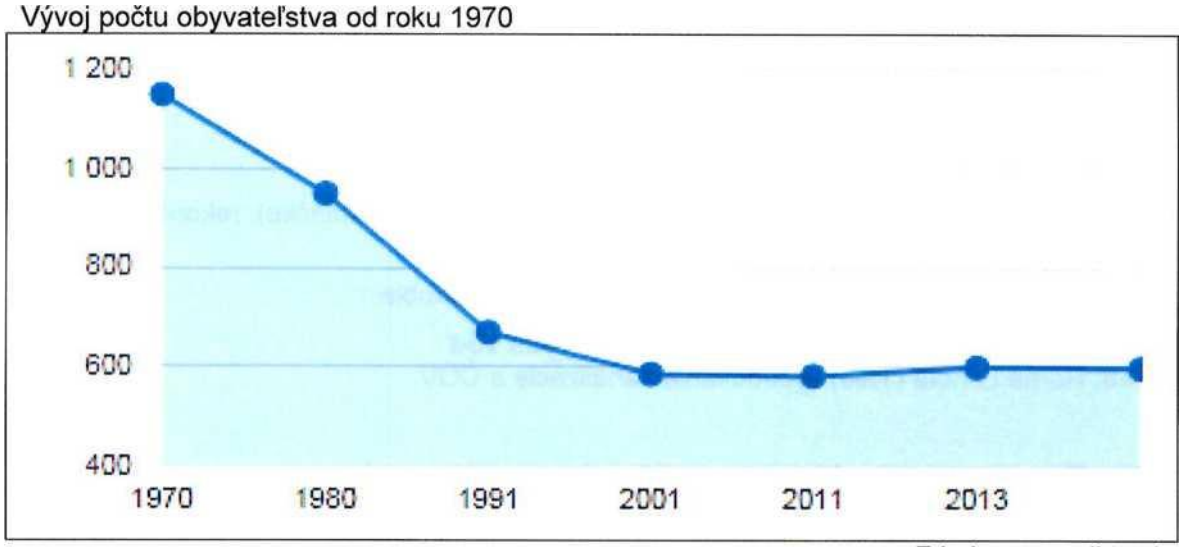

Zdroj: www.sodbtn.sk

Graf č. 2
Vývoj počtu obyvateľstva od roku 1993

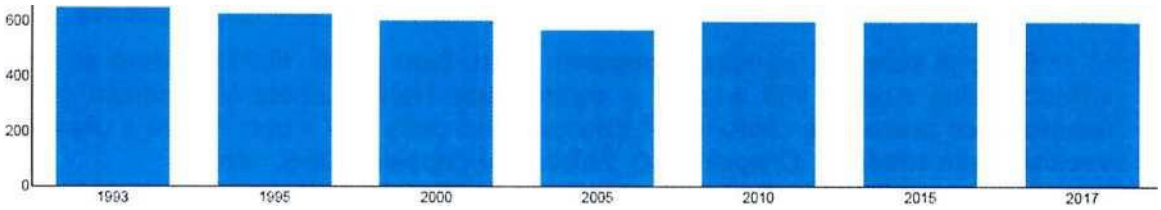

Prehľad počtu obyvateľov v rokoch 1996, 1997, 2005 - 2008 a 2010

Tabuľka č. 1
Prehľad pohybu obyvateľstva

	1993	1995	2000	2005	2010	2015	2017
Stredný (priemerný stav) trvalé bývajúceho obyvateľstva	653	637	594	596	598	606	605
Živo narodení	9	2	5	8	11	4	5
Zomretí	19	19	14	2	13	12	8
Prirodzený prírastok obyvateľstva	-10	-17	-9	6	-2	-8	-3
Prisťahovaní	13	4	9	15	13	16	10
Vysťahovaní	22	8	12	17	8	8	16
Migračné saldo	-9	-4	-3	-2	5	8	-6
Prehľad pohybu obyvateľstva	-19	-21	-12	4	3	0	-9

Zdroj: Štatistický úrad SR

Najväčší podiel obyvateľstva pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. Z hľadiska vekovej štruktúry môžeme hodnotiť obec pozitívne skutočnosť, že 63,9% obyvateľstva je v produktívnom veku. Obyvateľstvo v predproduktívnom veku dosahuje necelých 15%. Obyvateľstvo v poproduktívnom veku je v priemere 21%. Z uvedeného je zrejmé, že obec „starne“. Z dlhodobého vývojového hľadiska pre zabezpečenie rozvojového potenciálu by sa mal zvyšovať počet obyvateľov v predproduktívnom veku.

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021.

Veková štruktúra k 31.12.2011	
vek	počet obyvateľov

predproduktívny	81
produktívny	386
poproduktívny	131

Tabuľka č. 2
Obyvateľstvo podľa pohlavia a veku

kategória	muži	ženy	spolu	kategória	muži	ženy	spolu
0-4	15	4	19	50-54	23	18	54
5-9	11	16	27	55-59	19	13	32
10-14	14	21	35	60-64	18	17	35
15-19	13	14	27	65-69	23	27	50
20-24	26	14	40	70-74	15	18	33
25-29	26	17	43	75-79	6	16	22
30-34	10	15	25	80-84	3	11	14
35-39	21	20	41	85-89	2	6	8
40-44	24	26	50	90-94	2	1	3
45-49	39	17	52	95 a viac	0	1	1

Zdroj: www.sodbtn.sk

Podľa štatistických údajov z SOBD 2021 žije v obci 64,48% obyvateľov slovenskej národnosti, 0,5% je maďarskej, 0,33% rómskej a 0,17% obyvateľov je českej národnosti. Nezistené 3,68%.

Z náboženského vyznania sa k rímsko-katolíckej cirkvi hlási 41,81% obyvateľstva, evanjelického vyznania je 12,88% obyvateľov, gréckokatolícka cirkev 1,00%, iné 5,35% a 34,28% obyvateľstva je bez vyznania. Nezistené u 4,52% obyvateľov.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce ukazuje, že najväčší počet obyvateľov disponuje úplným stredným vzdelaním s maturitou. Pomerne malé percento pripadá na obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. Druhou a treťou najväčšou skupinou sú obyvatelia s učňovským a stredným bez maturity a základným vzdelaním. Pomerne vysoké percento predstavuje obyvateľstvo bez vzdelania.

Obyvateľstvo podľa vzdelania

vzdelanie		počet	podiel (%)
1.)	základné	99	16,56
2.)	stredné odborné (bez maturity)	125	20,9
3.)	úplné stredné (s maturitou)	180	30,1
4.)	vyššie odborné vzdelanie	37	6,19
5.)	vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	71	11,87
6.)	bez školského vzdelania	51	8,53
12.)	nezistené	32	5,35

Zdroj: www.sodbtn.sk

Vývoj vzdelanostnej štruktúry sa v sledovanom období vyvíjal smerom k zvyšovaniu počtu obyvateľov s úplným stredným vzdelaním. Čo možno považovať za významne negatívny trend, je zvyšovanie počtu obyvateľov vyučených. Nárast bol zaznamenaný aj v skupine obyvateľov s

vysokoškolským vzdelaním.

V posledných rokoch zaznamenávajú obce v blízkosti miest zvýšený záujem mladých ľudí o bývanie na vidieku. Do popredia sa dostáva zdravší a hlavne pokojnejší a bezpečnejší život na dedine. Rovnaký trend sa prejavuje aj v obci Horná Lehota. V obci sú evidované požiadavky na výstavbu rodinných domov avšak bez možnosti uspokojenia dopytu. To spôsobuje odliv mladých rodín do iných obcí, kde je možné nadobudnúť byt alebo rodinný dom. Počet trvale bývajúcich obyvateľov je ustálený. Reálny počet obyvateľov ovplyvňujú rekreanti obývajúci rekreačné chalupy ako aj ubytovacie kapacity v jej samostatných rekreačných územiach Krpáčovo, Tále a Chopok - Juh.

Návrh

Návrhovým obdobím pre riešenie zámerov a cieľov v územnom pláne je rok 2040, na ktorý sa vzťahujú všetky prepočty a predpoklady. Výhľadový rok je po roku 2040, ktorý sa preukazuje rezervnými plochami v území. V zmysle „Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“ (Šprocha, Vaňo, Bleha, október 2013) a doterajšieho vývoja obyvateľstva možno očakávať nasledovný demografický vývoj obce: Banskobystrický kraj ako územný celok vznikol v roku 1996, od tohto roku možno podrobnejšie sledovať vývoj obyvateľstva, jeho počet, pohyb a štruktúry. Počet obyvateľov v kraji v období rokov 1996 – 2011 stagnoval, resp. mierne klesal, čo bolo spôsobené hlavne záporným migračným saldom. Dôležitou charakteristikou vekového zloženia obyvateľstva v obci je evidovaný tlak na bývanie a rekreačné bývanie avšak bez uspokojenia potrieb dopytu. Táto potreba sa začala prejavovať hlavne posledných 10 rokov, kedy hospodárska situácia v okrese a aj na území obce (rekreačné lokality) sa stabilizovala, resp. vykazovala mierny rast. Lokality na bývanie nie sú pripravené z dôvodu nepripravenosti dopravnej a technickej infraštruktúry a ťažkému prístupu k jej financovaniu.

Pri prognóze obyvateľov do roku 2040 v obci Horná Lehota sa vychádzalo z doterajšieho celkového prírastku obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpokladaná prirodzená miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) je 10 ‰ za rok.

Rok	2021	2025	2030	2035	2040
Počet obyvateľov	598	628	660	692	727

Z hľadiska demografických prognóz má vysokú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100.

Tento ukazovateľ podľa údajov k 31.12.2021 dosahuje hodnotu 61,88 až pričom hodnoty nad 110 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou výmenou.

V samotnej obci sa po redukcii poľnohospodárskej výroby aj priemyselnej výroby v priľahlých obciach nachádza pomerne nízky počet pracovných príležitostí. Malý podiel v štruktúre pracovných miest tvoria služby naviazané na cestovný ruch a rekreáciu. Väčšina obyvateľov odchádza za prácou mimo obec.

Intenzita bytovej výstavby sa v polovici minulého desaťročia zvýšila hlavne prestavbou existujúcich domov. V súčasnosti je zreteľný dopyt po nových bytoch v rodinných domoch. Ďalším zdrojom dopytu po nových bytoch bude pokračujúci trend znižovania počtu osôb na domácnosť a rast priemernej obytnej plochy na obyvateľa.

V nasledujúcich rokoch sa predpokladá nárast obyvateľov obce z dôvodu preferovania bývania v kvalitnom vidieckom prostredí pred mestským bývaním. Územný plán obce Horná Lehota nerieši nové plochy výroby, ani občianskej vybavenosti vyššieho významu, podmienky pre rozvoj zamestnanosti sú minimálne v službách spojených s rekreácioum vo veľkej miere sezónneho charakteru. Nárast počtu obyvateľov okrem prirodzeného prírastku môže pôsobiť len pozitívna migrácia založená na dobrej dostupnosti do okresného mesta Brezno a dobrých podmienok pre bývanie v prírodnom prostredí. V obci sa výrazne prejavuje trend vlastníctva nehnuteľnsti (apartmánu, bytu alebo

domu) na bývanie obyvateľov trvalo žijúcich v iných mestách a obciach, Z tohto dôvodu podľa reálneho nárastu obyvateľov nevzniká potreba na výrazný rozvoj obytnej funkcie, avšak reálny dopyt po objektoch na bývanie výrazne prevyšuje ponuku a možnosti pre realizáciu týchto zámerov. Vo všeobecnosti návrh územného plánu preferuje zachovanie dnešného charakteru obce v kvalitnom prírodnom prostredí s primeranými základnými službami obyvateľstvu.

Tab. Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov :

	Stav 2011	Stav 2021	Navrhovaný počet obyv.	Návrh 2040
Počet obyvateľov	580	598	1225	+627

V návrhu a predpokladá, že vývoj počtu obyvateľov do roku 2040 bude mať priaznivú stúpajúcu tendenciu z dôvodu nárastu migrácie mladých rodín do obce, mierneho zvýšenia pôrodnosti, zvýšenia počtu cenzových domácností a trendu sezónneho bývania v dvoch a viacerých domácnostiach. Tomuto trendu sú navrhnuté územné rozvojové podmienky pre bytovú výstavbu.

B.3.2. Bytový fond

Hlavnou funkciou v obci je bývanie. Bývanie je zastúpené predovšetkým tradičnou zástavbou rodinných domov.

V obci bolo v roku 2015 evidovaných 328 domov a bytov a 8 neobývaných domov. V jadrovej obci sa nachádza jeden bytový dom s 11 bytmi. Časť Bruchačka je súčasťou obce, je v nej 26 rodinných domov a 6 chát. Ukazovatele úrovne bývania a vybavenosti boli nasledovné: na jeden byt v obci v priemere pripadalo 1,75 osôb.

Za obdobie rokov 2006 a neskôr bolo postavených minimum nových rodinných domov. Bývanie je orientované prevažne do jestvujúcich rodinných domov, ktoré postupne majitelia prestavajú a rekonštruujú. Je možné konštatovať, že stavebno-technický stav obytných domov je priemerný až mierne podpriemerný. Vybavenie bytov patrí popri veku a veľkosti bytového fondu k hlavným charakteristikám celkovej kvality bytov. Technická vybavenosť bytov sa v poslednom období podstatne zlepšila.

Na účely individuálnej rekreácie v jadrovej obci sa využíva 188 domov.

Intenzita novej bytovej výstavby sa mierne zvýšila začiatkom tohto storočia, v súčasnosti stagnuje z dôvodu, že obec nemá k dispozícii plochy vhodné na výstavbu rodinných domov, pričom existuje stále dopyt po nových bytoch v súvislosti so súčasným trendom sťahovania obyvateľov miest do okolitých vidieckych obcí. Len obce, ktoré môžu ponúknuť plochy na rozvoj bývania, majú rozvojový potenciál. Naplnenie potenciálu obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od rozvojovej politiky obce (program hospodárskeho a sociálneho rozvoja), udržania a zlepšenia kvality života v obci, od situácie na trhu práce, spektra poskytovaných služieb, kvality dopravného spojenia a ďalších faktorov.

Obec Horná Lehota je obcou s rekreačným potenciálom, je súčasťou strediska cestovného ruchu, čo sa prejavilo budovaním objektov pre rekreačné využívanie v druhej polovici minulého storočia objektmi hotelového typu, a tiež aj objektmi individuálnej chatovej rekreácie v častiach Krpáčovo (240 individuálnych chát + 3 hotelové zariadenia s 223 lôžkami + býv. hotel Junior – nevyužívaný) a Tále (cca 106 individuálnych chát, 5 hotelových zariadení so 433 lôžkami). Tu je situovaný aj apartmánový dom, na liste vlastníctva zapísaný ako bytový dom + 13 apartmánov so 110 bytmi. Rekreačné stredisko Chopok – juh poskytuje 397 lôžok v 5 hotelových zariadeniach, 4 chaty, 4 apartmánové domy Trangoška so 71 apartmánmi.

Návrh

Plochy pre rozvoj bývania sú navrhované predovšetkým v zastavanom území obce ako preluky v existujúcej zástavbe a na voľných plochách a v priľahlých plochách k zastavanému územiu. Z hľadiska návrhu rozvoja trvalého bývania sa sú navrhnuté výlučne plochy pre rodinné domy,

prípadne v kombinácii s vymedzenou občianskou vybavenosťou. V obci sa na základe požiadavky navrhuje plocha pre nájomné bytové domy.

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je potrebné sa zamerať na obnovu jestvujúceho bytového fondu, zvýšenie jeho kvality a modernizáciu. Rozvoj bývania navrhnúť tak, aby v roku 2040 pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 1225 boli dosiahnuté tieto ukazovatele: - počet obyvateľov na jeden byt 2,19 – počet bytov na 1 000 obyvateľov 440, čo sú odporúčané hodnoty pre na základe navrhnutých rozvojových plôch.

Rozvojové plochy bývania sú riešené nasledovne:

	Lokalita	**Návrh**		
		Plocha ha	Počet BJ	Počet obyv.
IBV	Obec	3,55	44	132
IBV	Za Hrbkami	2,30	29	86
IBV	Hŕbky	1,03	13	38
BR	Lovište 50% IBV	10,50	40	120
IBV	Banské	1,75	22	66
IBV	Pod Lažtekom	3,40	25	75
BR	Bruchačka IBV 50%	2,13	10	35
BH	Obec	0,48	30	75
		25,00	213	627

Pri navrhovanej obložnosti 3 obyvatelia / 1 bytová jednotka v rodinnom dome

2,5 obyvateľa / 1 bytová jednotka v rodinnom dome

4 obyvatelia /1 bytová jednotka v rekreačnom dome alebo rekreačnom apartmáne

Pre rekreačné bývanie sú rozvojové kapacity nasledovné:

	Lokalita	NÁVRH		
		Plocha ha	Počet chát, apartmanov	Ubytovaných
RS	Krpáčovo	0,24	10	40
ICHR	Krpáčovo	5,46	36	144
R	Tále	1,73	263	324
ICHR	Tále	0,84	27	68
LS	Tále	0,84	85	425
R	Chopok Juh	0	0	0
BR	Bruchačka 50% rekreácia	2,1327	10	30
BR	Lovište	10,50	40	160

	50% rekreácia			
ICHR	VN Richtárovo – Tajch	0,46	6	24
			477	1215

B.4. RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY

B.4.1. Poloha a význam obce v rámci štruktúry osídlenia, funkčné a priestorové usporiadanie širšieho územia, ich vplyv na socioekonomický potenciál a územný rozvoj obce

Na základe administratívno-správneho členenia SR z roku 1996 je obec Horná Lehota zaradená do okresu Brezno, kraj Banskobystrický.

Z hľadiska Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 (KÚRS 2001), kde navrhovaný sídelný systém Slovenskej republiky vytvára sieť ťažísk osídlenia, rozvojových osí, sídelných centier a ostatných sietí mestských a vidieckych sídiel, obec podľa štruktúry osídlenia je Horná Lehota samostatná obec začlenená do centier druhej skupiny, a jej druhej podskupiny - Brezno a do horskej turistickej aglomerácie Mýto pod Ďumbierom – Tále – Chopok-Juh – Demänovská Dolina.

Obec má dávne osídlenie, o čom svedčí nálezisko – výšinný hrádok lužickej kultúry v dobe bronzovej, v halštate a púchovskej kultúry v laténe a k nemu patriace sídlisko. Ulice vedené východne a západne od hlavnej ulice – kompozičnej osi sa na južnom a severnom konci napájajú na hlavnú ulicu a v strede obce sú prepojené priečnou osou. Postupnou urbanizáciou na konci 20. a zač. 21. Storočia sa obec rozširovať východo-západným smerom.

Písomne sa prvýkrát spomína v roku 1406 ako súčasť Ľupčianskeho panstva pod ktoré patrila až do roku 1848. Podľa súpisu z roku 1599 bolo spolu na území panstva Ľupče 720 domov, z toho 41 v Hornej Lehote. Podľa Jozefínskej evidencie z roku 1787 bolo v Hornej Lehote 119 domov, bola to najväčšia dedina Ľupčianskeho panstva. V roku 1828 mala obec 1168 obyvateľov a 151 domov. Do polovice 16. storočia sa v jej chotári ťažilo zlato. Obyvatelia sa zaoberali baníctvom, pastierstvom, drevorubačstvom a dnes pracujú hlavne v Podbrezovských železiarňach. Horná Lehota patrila k známym čipkárskym obciam.

B.4.2. Väzby obce na záujmové územie

Najbližším sídlom vyššieho významu je okresné mesto Brezno (14 km, necelých 22 tis. obyvateľov). Poloha obce voči krajskému mestu a celkovej siete osídlenia vrátane dopravného prepojenia v regióne predstavuje dobrý predpoklad pre budúci rozvoj obce ako obce pre vidiecke bývanie v dostupnosti okresného mesta.

Obec leží 37 km východne od krajského mesta Banská Bystrica - európskeho dopravného koridoru pre medzinárodnú turistickú dopravu - západná severojužná trasa (Krakow - Nowy Targ) PR - Trstená - Dolný Kubín - Ružomberok - Donovaly - Banská Bystrica - Zvolen - Šahy -MR. V záujmovom území (katastrálne územie) sú výrazné prírodné hodnoty, ktoré toto územia tvoria veľmi atraktívnym. Obec leží pod chráneným územím národného parku Nízke Tatry a chránenými územiami európskeho významu. Je dobre dopravne dostupná automobilovou dopravou. Je to koncová obec, prístup do rekreačných lokalít je po komunikáciách mimo zastavané územie, resp. zo susedných katastrálnych území. Rekreačné strediská na území obce zasahujú aj do susedných katastrálnych území v rámci kraja Banskobystrického a aj Žilinského a z tohto dôvodu sú väzby na tieto územia (katastrálne) veľmi silné.

B.4.3. Územný priemet ekologickej stability krajiny, zásady ochrany a využívania osobitne chránených častí prírody a krajiny

Návrh územného plánu zachováva v hlavných smeroch ekologickú stabilitu krajiny. V riešenom území sa nachádzajú veľkoplošné aj maloplošné chránené územia, chránené biotopy, genofondové plochy, lokality s výskytom mokradí a chránené druhy rastlín a živočíchov., interakčné prvky

a chránené krajinné prvky. V katastrálnom území sa nachádzajú sústavy chránených území vyhlásené podľa národnej aj európskej legislatívy.

V rámci katastrálneho územia obce Horná Lehota zasahujú nasledovné chránené územia:

- Národný park Nízke Tatry - *vymedzené Nariadením vlády SR č.182/97 Z.z*
- Národný park Nízke Tatry – ochranné pásmo - *vymedzené Nariadením vlády SR č.182/97 Z.z*
- Chránené vtáčie územie Nízke Tatry - *vymedzené Vyhláškou MŽP SR č. 189/2010 Z.z*
- Územie európskeho významu Ďumbierske Tatry - *vymedzené Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 a Opatrením č. 1/2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1*
- Prírodná rezervácia Pralesy Slovenska – navrhovaná - *vymedzená návrhom projektu ochrany*
- Prírodná rezervácia Bystrá dolina – navrhovaná - *vymedzená návrhom projektu ochrany*

Medzi ďalšie záujmy ochrany prírody dotýkajúce sa riešeného územia považujeme ochranu prírodných biotopov a mokradí a druhovú ochranu) rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín.

Návrh kostry územného systému ekologickej stability vytvára v krajinnom priestore ekologická sieť, ktorá:

- zabezpečuje územnú ochranu všetkým ekologicky hodnotným segmentom v území,
- vymedzuje priestory umožňujúce trvalú existenciu, rozmnožovanie, úkryt a výživu rastlinným a živočíšnym spoločenstvám typickým pre daný región – biocentrá (majú charakter jadrových území s prioritným ekostabilizačným účinkom v krajine),
- umožňujú migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov – biokoridory a jadrové územia,
- zlepšuje pôdoochranné, klimatické a ekostabilizačné podmienky,
- zabezpečuje optimálny rozvoj prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt v území

Vysoký podiel ekologicky stabilných plôch – lesov, trávnych porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a pomerne hustá sieť potokov, ako aj existencia chránených území, vytvárajú veľmi priaznivé podmienky pre fungovanie územného systému ekologickej stability na miestnej úrovni.

<u>Územný priemet dokumentov územného systému ekologickej stability</u>

Územia tvoriace úplne alebo čiastočne prvky kostry územného systému ekologickej stability v katastrálnom území Horná Lehota vymedzujeme nasledovne:

Biocentrá nadregionálneho významu

- Biocentrum nadregionálneho významu NRBc-1 ĎUMBIERSKE TATRY (25 350 ha)

Biocentrá miestneho významu

- Biocentrum miestneho významu MBc-1 – Lovište (EVSK-1)
- Biocentrum miestneho významu MBc-2 – VN Richtárovo (EVSK-2)
- Biocentrum miestneho významu MBc-3 – Lúky v lyžiarskom areáli Tále (EVSK-3)
- Biocentrum miestneho významu MBc-4 – Jelšina na sútoku Čierneho potoka a Bystrej (EVSK-4)
- Biocentrum miestneho významu MBc-5 – Kopaniny (EVSK-5)
- Biocentrum miestneho významu MBc-6 – Nad Moskami – Dolinky (EVSK-6)
- Biocentrum miestneho významu MBc-7 – Pod Okošenou (EVSK-7)
- Biocentrum miestneho významu MBc-8 – Vodná nádrž Krpáčovo (EVSK-8)

Biokoridory regionálneho významu

- Regionálny biokoridor nRBk-1 BYSTRIANKA (navrhovaný)

Ekologicky významné segmenty krajiny

- Genofondové plochy

  Okošená – lúky

  Horná Lehota – Dolinky - Xeroterm

Za významné genofondové plochy lesnej vegetácie v katastrálnom území považujeme pralesy. V rámci pralesov je odporučený bezzásahový režim obhospodarovania.

- Genofondové plochy lesnej vegetácie

  Baba – prales

  Príslop – prales

  Kosodrevina – Prales

Ochranné lesy určené v zmysle kategorizácie lesných porastov podľa Zákona o lesoch v jeho platnom znení sa nachádzajú najmä pod hornou hranicou stromovej vegetácie a ostrovčekovite v rámci katastrálneho územia obce.

V k.ú. Horná Lehota sa nachádza niekoľko menších jaskýň.

Vysoký podiel ekologicky stabilných plôch – lesov, trávnych porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a pomerne hustá sieť potokov, ako aj existencia chránených území, vytvárajú veľmi priaznivé podmienky pre fungovanie územného systému ekologickej stability na miestnej úrovni.

V riešenom území sa zachovalo niekoľko lokalít trávnych porastov s priaznivým stavom: Lovište, VN Richtárovo, Lúky v lyžiarskom areáli Tále, Jelšina na sútoku Čierneho potoka a Bystrej, Kopaniny, Nad Moskami – Dolinky, Pod Okošenou, Vodná nádrž Krpáčovo.

Prirodzené vegetačné jednotky (lesné biotopy, kosodrevina a hole) zachovali na severe územia. V zostávajúcej časti bolo riešené územie človekom pozmenené, pôvodné lesné biotopy nahradili sekundárne lúčne a travinno-bylinné biotopy, ktoré po znížení intenzity využívania alebo v dôsledku jeho absencie sa postupne menia na krovinové biotopy a na les. Rozmanitosť biotopov v riešenom území je hodnotená ako veľmi vysokú. Kvalita biotopov sa prejavuje v ich štruktúre, biodiverzite a prítomnosti vzácnych a ohrozených druhov rastlín a živočíchov.

B.4.4. Súčasná urbanistická štruktúra

Urbanizácia územia obce Horná Lehota je daná historickým vývojom a prevláda zástavba severo-južne vedených ulíc. Hlavná prístupová komunikácia sa rozvetvuje sa do dvoch súbežných vetiev – východne a západne od hlavnej ulice, pozdĺž ktorých sa rozšírila obytná zástavba. Ulice nie sú pomenované. V južnej časti katastrálneho územia sa nachádza samostatná časť Bruchačka, ktorej zastavané územie je oddelené od jadrovej obce. Obe časti tvoria jedno katastrálne územie.

Obec má dávne osídlenie, o čom svedčí nálezisko – výšinný hrádok lužickej kultúry v dobe bronzovej, v halštate a púchovskej kultúry v laténe a k nemu patriace sídlisko. Ulice vedené východne a západne od hlavnej ulice – kompozičnej osi sa na južnom a severnom konci napájajú na hlavnú ulicu a v strede obce sú prepojené priečnou osou. Postupnou urbanizáciou na konci 20. a zač. 21. storočia sa obec rozširovala východo-západným smerom.

Písomne sa prvýkrát spomína v roku 1406 ako súčasť Ľupčianskeho panstva pod ktoré patrila až do roku 1848. Podľa súpisu z roku 1599 bolo spolu na území panstva Ľupče 720 domov, z toho 41 v Hornej Lehote. Podľa Jozefínskej evidencie z roku 1787 bolo v Hornej Lehote 119 domov, bola to najväčšia dedina Ľupčianskeho panstva. V roku 1828 mala obec 1168 obyvateľov a 151 domov. Do polovice 16. storočia sa v jej chotári ťažilo zlato. Obyvatelia sa zaoberali baníctvom, pastierstvom, drevorubačstvom a dnes pracujú hlavne v Podbrezovských železiarňach. Horná Lehota patrila k známym čipkárskym obciam.

Pôvodné osídlenie je charakterizované malými domami baníckej usadlosti, ktorá sa uvádza v diplome fary v Lopeji z r. 1406 ako poddanská osada Ľupčianskeho panstva. V r. 1535 v urbárskom súpise uvádzajú 3 poddanské sesie, v r. 1662 bola založená farnosť. Do 16. stor. sa tu ťažilo zlato. Na začiatku 20. stor. v obci nastalo silné vysťahovalectvo. Z tohto obdobia pochádzajú zachované zrubové domy. Po 1. svetovej vojne miestni obyvatelia pracovali v poľnohospodárstve, lesoch a podbrezovských železiarniach. Obyvatelia obce sa aktívne podieľali v SNP, o čom svedčia viaceré historické dokumenty a pamiatky v obci.

História obce je spojená so slovenskými dejateľmi a národovcami. Rodina Adama Chalupku prišla do Hornej Lehoty z Hornej Mičinej. Synovia Ján a Samo sa významne podieľali na formovaní slovenského národa. Do obce chodila s Gustávom Kazimírom Zechenterom-Laskomerským česká spisovateľka Božena Němcová. V obci pôsobil ďalší významný slovenský literát – Jozef Gregor Tajovský.

Dôležitú úlohu v histórii obce zohrala robotnícka telovýchovná organizácia FRFJT, ktorá v r. 1922 zorganizovala 1. Robotnícku spartakiádu.

Charakteristické domy baníckej osady boli pôvodnej pozdĺžnej dispozície orientované štítovou stenou do ulice so skoseným hrebeňom. Osadenie domov rešpektuje charakter terénu, čo sa prejavuje v polozapustených suterénoch domov, alebo podstením, obytným podlažím aprevažne sedlovými strechami so sklonom 40 -50^0. Táto typická architektonická schéme bola narušená objektmi realizovanými v druhej polovici minulého storočia, ktoré potierali tradičné princípy a boli realizované domy, ktoré nerešpektovali merítko, kompozíciu ani pôvodnú parceláciu – dvojpodlažné s podkrovím, s valbovými, resp. stanovými strechami, s použitím plechovej krytiny. Zmena spoločenských pomerov po r. 1989 priniesla najskôr útlm vo všetkých oblastiach rozvoja obce a následne liberalizáciu, ktorá sa prejavila aj v zmene názorov na bývanie a v stavebnej činnosti.

Urbanistická štruktúra je podmienená zvlnenou morfologickou štruktúrou územia. Obec sa formovala ako uličná štruktúra severo-južným smerom s postupným rozširovaním a tvorením súbežných ulíc z východnej a západnej strany. Mimo kompaktnej zástavby, ale stále v zastavanom území na západnej strane sa sformoval areál poľnohospodárskeho družstva, ktorý jediný predstavuje výrobu v obci. V centrálnej časti obce sa sformovalo „námestíčko“ , v súčasnosti s parkom pred domom smútku a za ním je situovaná pamätná izba Sama Chalupku v bývalej evanjelickej škole a evanjelický kostol augsburského vyznania s farou. Pôsobili tu významní kazatelia z rodiny Chalupkovcov, (Samo Chalupka 1840 -1883)

Na pôvodnú zástavbu objektov typickej vidieckej architektúry - (jednopodlažné domy s vystúpeným suterénom prevažne so sedlovými strechami orientované štítom rovnobežne s ulicou) nadväzuje novšia zástavba v prelukách alebo v okrajových častiach obce. Mnohé z týchto objektov prešli viac alebo menej vhodnými prestavbami.

Objekty občianskej vybavenosti sú situované prevažne v „centrálnej“ časti obce, i keď nie sú sústredné do plochy vybavenosti, ale sú roztrúsené medzi rodinnými domami.

V južnej časti katastrálneho územia, v kontakte s k.ú. Podbrezová a Valaská sa nachádza stavebne oddelená časť obce Bruchačka. V zásade ide o samostatnú osadu sformovanú pozdĺž potoka Hnusné pod VN Hnusnô.

Obec je koncová, hlavnú dopranú os tvorí cesta III.triedy č. 2374, ktorá sa odpája v Podbrezovej z cesty I/ 66. Ostatné komunikácie v obci nie sú zaradené v systéme dopravnej siete SR. Východným okrajom katastrálneho územia je vedená cesta II/584, ktorá sa napája na cestu I/72 v obci Bystrá a je ukončená v rekreačnom stredisku Chopok Juh.

V 2. polovici minulého storočia spoločnosť začala vytvárať a podporovať celoštátne strediská rekreácie a cestovného ruchu. Tak sa začali vytvárať rekreačné zóny využívajúc potenciál Nízkych Tatier - Tále, Krpáčovo a Chopok Juh ako strediská rekreácie s prioritou zimnej rekreácie.

Časť Krpáčovo nachádza sa severne od obce, je orientovaná prevažne na individuálnu chatovú rekreáciu.

Časť Tále sa nachádza na východnom okraji katastrálneho územia, sú tu situované hlavne hotely a ubytovacie zariadenia apartmánového typu vyššieho štandardu. Okrem lyžiarskych možností je zóna je charakterizovaná známym golfovým ihriskom zrealizovaným ako jedným z prvých na území Slovenska po r. 1989.

Časť Chopok Juh sa kreovala ako stredisko zimných športov – vybudovaním vlekov a zjazdových tratí. Z minulosti je tu horský hotel Srdiečko, v niekoľkých posledných rokoch sa rozširujú lyžiarske vleky, trate bez ďalších ubytovacích kapacít. V r. 2012 bola zrealizovaná kabinková lanovka z Kosodreviny na Chopok, čim sa umožnilo prepojenie oboch strán Chopka.

B.5. NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

B.5.1. Stanovenie základnej urbanistickej koncepcie a kompozície obce.

Hlavnou funkciou jadrovej obce Horná Lehota je bývanie, v rámci katastrálneho územia významnejšie postavenie má cestovný ruch, rekreácia a turizmus. V Koncepcii územného rozvoja Slovenska sú zahrnuté ako strediská cestovného ruchu Tále a Chopok juh, t.z. podpora ich rozvoja má nadregionálny charakter.

Zastavané územie obce je vymedzené hranicou zastavaného územia určenou k 1.1.1990. Mimo zastavaného územia obce boli založené rekreačné časti – Krpáčovo, Tále a Chopok juh. Z hľadiska urbanistickej koncepcie je potrebné obec rozvíjať v súlade s jeho doterajšou kompozičnou štruktúrou formou uličnej zástavby. Navrhované rozvojové plochy sú situované v zastavanom území obce a aj mimo hraníc zastavaného územia v novonavrhovaných rozvojových plochách, v prelukách existujúcej zástavby ako aj v záhradách, pokiaľ sú dopravne prístupné z verejnej komunikácie.

Obec je tvorená jedným katastrálnym územím, pričom okrem kompaktnej zástavby k obci patrí osada Bruchačka. Bruchačka sa nachádza na južnom okraji katastrálneho územia a sformovala sa pozdĺž potoka Hnusné. V súčasnosti objekty slúžia na bývanie a na rekreačné účely (chaty, záhrady). Občianska vybavenosť tu nie je zastúpená. V územnom pláne sa nenavrhuje v tejto časti výrazný územný rozvoj. Pozemky vo funkčnej ploche sú prístupné miestnou komunikáciu z juhovýchodnej strany. Využitie pozemkov pre ďalšiu výstavbu (záhrady) neumožňuje potok, ktorý preteká takmer stredom zastavaného územia.

Jadrová časť obce Horná Lehota sa kreovala pozdĺž potoka a miestnej komunikácie. Urbanistická štruktúra obce nesie znaky typickej vidieckej uličnej zástavby bez urbanisticky vytvoreného centrálneho priestoru s vybavensoťou. V súčasnosti je „centrum“ vytvorené v strede obce na jej západnej strane - centrálne priestranstvo tvorí evanjelická kostol s farou, pamätná izba Sama Chalupku a parkovo upravené priestranstvo s domom smútku. V blízkosti je základná škola s materskou školou s multifunkčným ihriskom a turistickou ubytovňou. R.- K. kostol sv. Michala je situovaný na protiľahlej strane. Pri hlavnej ulici je v severnejšej časti obce je budova obecného úradu, v ktorej je umiestnená aj knižnica. Zariadenia základnej vybavenosti – obchody s potravinami, pohostinstvá sú situované v rámci obce v existujúcich objektoch prestavaných na daný účel.

Domy sú prevažne orientované štítom do ulice, na úzkych dlhých pozemkoch vo svahovitom teréne. Postupne sa vyvinuli z východnej a západnej strany ulice takmer súbežné s centrálnou ulicou. Pôvodné domy sú využívané, mnohé zrekonštruované. Ani cielený rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva v polovici minulého storočia nepodmienil výstavbu bytových domov v obci. Urbanistická koncepcia obce sa tvorila v kontexte s prírodnými a morfologickými podmienkami. Navrhované rozvojové plochy nadväzujú na túto už založenú štruktúru doplnením voľných plôch v zastavanom území a na nových plochách, ktoré urbanisticky, stavebne a aj infraštruktúrne je možné napojiť na zastavané územie obce. Ulice v obci nie sú pomenované.

Negatívom súčasnej zástavby je diferencovaný prístup a aj kvalita prestavieb existujúcich domov a nie vhodné stavebné štruktúry realizované v druhej polovici minulého storočia.

Východne od zastavaného územia mimo jadrovú obce sa nachádza futbalové ihrisko s tribúnou. Južne od neho je vlek – lyžiarske stredisko Lúčka, v súčasnosti neprevádzkované.

V západnej časti obce je hospodársky dvor Agro-HL s.r.o. Janova Lehota.

Rekreačné strediská Tále, Chopok Juh a Krpáčovo sa začali kreovať v druhej polovici minulého storočia ako lokality pre štátne, resp. podnikové rekreačné zariadenia, pozostávajúce z hotelov, chatových osád a individuálnych chát.

Pôdorys, urbanistická štruktúra obce a architektúra pôvodných objektov je zdrojom estetických hodnôt a identity obce. Je preto potrebné zachovanie charakteru pôvodnej zástavby a podporenie týchto hodnôt realizáciou nasledovných opatrení:

- pri obnove, dostavbe a novej výstavbe zohľadniť merítko pôvodnej štruktúry zástavby, zachovať typickú siluetu zástavby a rešpektovať kompozičné a významové jadro obce
- zachovať hlavnú kompozičnú os - centrálnu severojužnú komunikáciu III.triedy
- v zastavanom území obce zachovať vidiecky charakter zástavby a charakter historického pôdorysu aj v rámci nových rozvojových plôch
- navrhnúť rekonštrukciu a revitalizáciu centrálnej časti obce a všetkých verejných priestranstiev (objekty občianskej vybavenosti, verejná zeleň, chodníky a spevnené plochy)
- v návrhu nových funkčných plôch bývania posilňovať kompaktnú zástavbu
- v nových urbanixtocky ucelených plochách pre výstavbu rodinných domov pripustiť súčasné architeltonické výrazové prestriedky a požiadavky na nové formy bývania
- podporovať výstavbu na nezastavaných prelukách v uličnej fronte s cieľom vytvorenia kontinuálneho uličného priestoru
- rešpektovať založený dopravný systém
- vvytvárať podmienky pre zmiešané územia bývania a rekreácie v kontakte s jadrovou obcou, aby sa eliminovali negatívne dopady rozvoja rekreácie v existujúcich rekreačných plochách
- rozvoj hospodárskeho dvora poľnohospodárskeho družstva zabezpečiť jeho intenzifikáciou a prestavbami objektov bez ďalšieho extenzívneho rozvoja
- rozvoj plôch športu orientovať v nadväznosti na bývalý lyžiarsky vlek a existujúci futbalový areál s potrebou dokompletovania jeho služieb
- akceptovať osadu Bruchačka s možným stavebným rozvojom v rámci navrhovaných limitovaných plôch a ich regulatívov
- rozvoj v strediskách rekreácie a cestovného ruchu umožniť len v súlade s požiadavkami ochrany prírody a krajiny a možnosťami technickej infraštruktúry (zásobovanie vodou a likvidácia splaškových vôd) s cieľom zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja

V prípade objektov v pôvodnej uličnej štruktúre pri ich využívaní je potrebné uprednostniť ich rekonštrukciu a prestavbu pred asanáciou. Objekty nespôsobilé na trvalé bývanie z dôvodu nesplnenia hygienických štandardov odporúčame využiť ako rekreačné chalupy. V prípade dezolátneho stavebno-technického stavu ich asanovať a nový výstavbu prispôsobiť typickej architektúre so zachovaním pozdĺžnej urbanistickej schémy s orientáciou štítových stien do ulice. Zachovanie tradičnej architektúry v ucelenej urbanistickej štruktúre je dôležité pre uchovanie historickej kontinuity a identity obce.

Koncepcia rozmiestnenia nových plôch pre zástavbu rešpektuje založený pôdorys obce. Nové rozvojové plochy na bývanie priamo nadväzujú na existujúce zastavané územie obce.

B.5.2. Zásady ochrany a využitia kultúrnohistorických a prírodných hodnôt

Obec má dávne osídlenie, o čom svedčí nálezisko – výšinný hrádok lužickej kultúry v dobe bronzovej, v halštate a púchovskej kultúry v laténe a k nemu patriace sídlisko. Ulice vedené východne a západne od hlavnej ulice – kompozičnej osi sa na južnom a severnom konci napájajú na hlavnú ulicu a v strede obce sú prepojené priečnou osou. Postupnou urbanizáciou na konci 20. a zač. 21. storočia sa obec rozširovala východo-západným smerom.

Obec, ani jej časti nie sú vyhlásené za pamiatkovo chránené územia v súlade s pamiatkovým zákonom. Je možné predpokladať, že v rozvojových plochách sa môžu vyskytnúť archeologické situácie.

V území sa nachádzajú nasledovné národné kultúrne pamiatky evidované v ústrednom zozname pamiatkovej starostlivosti:

<u>Nehnuteľné národné kultúrne pamiatky</u>:

- KOSTOL R.K. sv. Michala, jednoloďový, prevažujúci sloh baroko, postavený v 2. polovici 17. Stor. na starších základoch, zapísaný v ÚZPF č. 42/1

- ZVONICA EV.A.V. , štvorcový pôdorys, murovaná s drevenou nadstavbou, postavená v r. 1789, zapísaný v ÚZPF č. 43/1
- POMNÍK**,** pomník padlým v I.+II.sv.v. z roku 1945, v strede obce, ÚZPF č. 140/1
- HROB S NÁHROBNÍKOM**,** hrob Sama Chalupku na cintoríne, ÚZPF č. 141/1
- FARA S PAM.TABUĽOU**;** 142/1 FARA PAMÄTNÁ**,** ev.a.v., rodný dom Sama Chalupku, postavená v 19. storočí, 142/2 TABUĽA PAMÄTNÁ**,** Samovi Chalupkovi, básnikovi (1812-1883), na ev.a.v. fare, vznik rok 1927, ÚZPF 142/1-2
- HRÁDOK**,** kóta 834,0, archeologická lokalita, nálezy z doby bronzovej a doby laténskej, miestna časť Bruchačka ÚZPF č. 2186/1
- POMNÍK**,** pomník Sama Chalupku, z roku 1974, na námestí, ÚZPF č. 3439/1

Evidované archeologické nálezy a náleziská

- výšinný hrádok lužickej k. v dobe bronzovej, v halštate a púchovskej k. v laténe; ÚZPF č. 2186/1 (SV od obce) a k nemu patriace sídlisko na východnom svahu
- centrum obce - najneskôr na začiatku 14. Stor.
- zaniknuté mlyny najneskôr z 18. storočia - Hnusno
- Tále, vrch Havranka - železná baňa Červená voda
- Tále - baňa na zlato

Významné postavenie zaujíma nehmotné kultúrne dedičstvo. Súčasťou kultúrneho dedičstva sú ľudové tradície, zvyky, pôvodné remeslá, etnografické prejavy (slovesná a hudobná kultúra, odev, nástroje, výrobky), folklórne slávnosti a expozície významných osobností. V obci sa zachovávajú folklórne zvyky. Nositeľom a šíriteľom je Základná škola. Obec nemá vlastný kroj.

Ochranu kultúrnych a archeologických hodnôt zabezpečuje zákon o NR SR č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v platnom znení.

V zmysle ustanovení uvedeného zákona sú stavebníci povinní vyžiadať si ku každej pripravovanej stavebnej činnosti na predmetnom území rozhodnutie príslušného pamiatkového úradu v rámci územného a stavebného konania, ktorý rozhodne o prípustnosti prác a prípadnej nevyhnutnosti vykonať archeologický výskum.

V záujme ochrany archeologických nálezov, nálezísk, národných kultúrnych pamiatok ako aj zvyškov pôvodnej hodnotnej zástavby ľudovej architektúry je potrebné:

- rešpektovať pôvodnú historickú urbanistickú štruktúru, parceláciu, historický pôdorysný tvar
- rešpektovať a chrániť objekty zapísané v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok
- rešpektovať a chrániť archeologické nálezy a náleziská
- rešpektovať architektonický výraz uličných priečelí so zachovanými hodnotnými tvaroslovnými prvkami ľudovej architektúry a charakter historického pôdorysu najmä pozdĺž hlavnej ulice a centrálneho priestoru obce
- v architektonickom výraze novobudovaných objektov bytovej aj nebytovej výstavby uplatňovať tvaroslovné prvky tradičnej regionálnej architektúry
- akceptovať mierku prostredia a hmotovo-priestorové limity
- pri umiestňovaní objektov dôsledne rešpektovať podmienky vyplývajúce z platných právnych predpisov týkajúcich sa umiestňovania stavieb a realizácie stavieb

B.6 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE S URČENÍM PREVLÁDAJÚCICH FUNKČNÝCH ÚZEMÍ, NAJMÄ OBYTNÉHO ÚZEMIA, ZMIEŠANÉHO ÚZEMIA, VÝROBNÉHO ÚZEMIA, REKREAČNÉHO ÚZEMIA VRÁTANE URČENIA PRÍPUSTNÉHO, OBMEDZUJÚCEHO A ZAKAZUJÚCEHO FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA

Urbanistický návrh vychádza z prírodných, územnotechnických a priestorových podmienok územia a z dosiahnutého stupňa rozvoja urbanistickej štruktúry obce.

Podľa urbanistického návrhu bude územie obce využité pre nasledovné funkcie:

- obytnú
- rekreačnú
- dopravnú
- výrobnú

Návrh funkčného využitia územia obce je zameraný na riešenie územnotechnických problémov a potrieb obce, vymedzenia rozvojových plôch pre bytovú výstavbu, pre výrobu, občiansku vybavenosť – sociálnu, kultúrnu, obchodnú a služby, športovú a rekreačnú vybavenosť, pre tvorbu a ochranu životného prostredia.

Na základe očakávaného demografického vývoja a záujem o výstavbu rodinných domov z priľahlých obcí (Podbrezová, Brezno) a aj z iných obcí je možné predpokladať, že aj naďalej bude hlavnou funkciou v obci bývanie a preto je potrebné vymedziť v návrhovom období plochy pre bývanie. Hlavnou formou bývania aj naďalej ostáva bývanie v rodinných domoch. V návrhu koncepcie rozvoja sú navrhnuté plochy pre individuálne bývanie v zastavanom území obce a v plochách nadväzujúcich na existujúce zastavané územie. V zastavanom území obce je navrhnutá plocha pre výstavbu nájomných bytových domov s limitovaným počtom bytov.

Občianska vybavenosť v obci je zastúpená primerane k veľkosti a postaveniu obce. Väčšina obyvateľov dochádza za prácou mimo obec, do Podbrezovej, alebo Brezna, kde si zabezpečuje aj základné potreby. Prevádzkové vzťahy zariadení občianskej vybavenosti sú bez výraznejších problémov a kolízií. Predpokladáme, že tento charakter obce ostane zachovaný, obec sa bude aj naďalej rozvíjať ako monofunkčná obec s hlavnou funkciou vidieckeho bývania v jadrovej obci a s funkciou rekreačného bývania v strediskách cestovného ruchu. Plochy pre rozvoj funkcií občianskej vybavenosti, športu a rekreácie v obci sú navrhnuté minimálne, pre výrobu sa nové plochy nenavrhujú. Plochy pre rozvoj rekreácie v strediskách cestovného ruchu Tále, Chopok Juh a Krpáčovo sú navrhnuté v minimálnom rozsahu z dôvodu limitov z hľadiska ochrany prírody a vyčerpania kapacít technickej infraštruktúry. V návrhovom období sa občianska vybavenosť v obci bude rozvíjať najmä na princípe ponuky a dopytu. V obci sú určité rezervy v disponibilite nevyužívaných, alebo čiastočne využívaných objektov občianskej vybavenosti. Možnosti sú aj vo využití prízemí rodinných domov na obchody a služby.

Výrobné územie je reprezentované plochou poľnohospodárskeho družstva Agro-HL s.r.o. v západnej časti katastrálneho územia, ktorého predmetom činnosti je rastlinná aj živočíšna výroba.

V rekreačných lokalitách je rozvoj vybavenosti orientovaný na naplnenie potrieb klientov rekreačných zariadení, ktorých potreby z hľadiska funkcie územia sú výrazne odlišné ako potreby domácich obyvateľov. Strediská rekreácie a cestovného ruchu boli prioritne budované ako strediská orientované na zimnú rekreáciu - lyžovanie a s ním spojené doplnkové funkcie. Hotelové komplexy v stredisku Tále (Partizán, Stupka, Golf) naväzovali na seba rekreáciu nižšieho ubytovacieho štandardu (chatové osady individuálnej aj skupinovej rekreácie), v stredisku Chop Juh to je hotel Srdiečko a horská chata Trangoška (turistická ubytovňa) a apartmánové ubytovanie v menších ubytovacích objektoch. Stredisko Krpáčovo sa vytvorilo vybudovaním bývalých „podnikových“ rekreačných zariadení, ktoré súčasne podmienili aj budovanie chát individuálnej rekreácie. V súčasnosti sú tu hotel Polianka, rekreačné zariadenie krajskej prokuratúry a bývalý hotel Junior, nevyužívaný a stavebne zdevastovaný. V tejto časti územia je vysoký počet rekreačných chát individuálnej rekreácie. Dopravné plochy a zariadenia predstavujú výlučne komunikácie obslužné a účelové vedúce k jednotlivým zariadeniam.

Osobitné postavenie v rámci funkčných plôch obce má časť Bruchačka. Jedná sa o samostatnú časť v zastavanom území, stavebne oddelenú od jadrovej obce, v súčasnosti ju môžeme klasifikovať ako zmiešané územie trvalého a rekreačného bývania.

Dopravnú funkciu zabezpečujú komunikácie III. a II. triedy vedené katastrálnym územím, miestne (obecné) komunikácie vrátane odstavných plôch a parkovísk, účelové komunikácie (prevažne pre zabezpečenie prístupu k rekreačným zariadeniam), poľné a lesné komunikácie a ostatné účelové komunikácie. Napojenie obce na nadradený dopravný systém je cestou III. triedy. Okrajom katastrálneho územia z východnej strany prechádza cesta II. triedy. V obci hromadné – záchytné parkoviská nie sú vybudované a nie sú ani potrebné. Najväčšia potreba zabezpečenia parkovacích miest je pri turistickej ubytovni a základnej škole, čiastočne pri oboch kostoloch a cintoríne. Pred verejnými budovami (obecný úrad, obchod) sú zrealizované spevnené plochy, ktoré funkciu odstavenia osobných aut primerane zabezpečujú. Vzhľadom na územnotechnické podmienky existujúcej zástavby nie je priestrovo možné budovať parkoviská pri verejných objektoch vybavenosti. V plochách bývania sa s verejným parkovaním neuvažuje.

Hromadné - záchytné parkoviská sú zrealizované len v strediskách rekreácie Tále, pri vstupe do lyžiarskeho strediska a golfového areálu v počte cca 100 parkovacích miest, pri apartmánovom dome 22 parkovacích miest. V čase špičky lyžiarskej sezóny je možné odstaviť ďalších áut na okraji účelovej komunikácie. V rámci hotela Partizán je k dispozícii ďalších 80 parkovacích miest, pri hoteli Stupka 20 parkovacích miest a pri hoteli Golf 10 parkovacích miest. Ostané ubytovacie zariadenia disponujú primeraným počtom odstavných státí pre podtreby vlastných ubytovaných klientov.

Pre rekreačné stredisko Chopok juh je zrealizované záchytné parkovisko v časti Krupová, kde je cca 510 parkovacích miest pre osobné autá a 15 parkovacích miest pre autobusy. Pri hoteli Srdiečko je 35 parkovacích miest, taktiež pri ubytovacích objektoch sú zrealizované parkovacie miesta zodpovedajúce počtu ubytovacích jednotiek.

Dopravnú obsluhu zabezpečuje prímestská autobusová doprava z Brezna. Autobusové zastávky sú zrealizované priamo na komunikácii, kde to je možné, čiastočným rozšírením jazdného pruhu. Samostatné zastávkové pruhy nie sú zrealizované a v území na to nie sú stavebno-technické podmienky. Z hľadiska rozvoja dopravných plôch je v návrhu uvažované s rozšírením parkoviska pri cintoríne, rozšírením parkovacích miest v lokalite Krupová a zrealizovaním parkoviska a parkovacieho domu na Táloch. Dopravná obsluha strediska Chopok Juh a hlavne prístup denných rekreantov v zimnej lyžiarskej sezóne je potrebné riešiť kyvadlovodou dopravou zo záchytného parkoviska. Je nevyhnutné spolupracovať s obcou Bystrá, vytipovať plochu pre zriadenie záchytného parkoviska a parkovacieho domu a zabezpečiť dobré fungovanie kyvadlovej dopravy do časti Krupová. Rozšírenie parkoviska v časti Krupová nie je vhodné. Jeho kapapcitu je možné zvýšiť intenzifikáciou a využitím terénu pre viacúrovňové parkovanie. V riešenom katastrálnom území vhodné disponibilné plochy pre záchytné parkovisko sa nenachádzajú. Z hľadiska zosúladenia opatrení na ochranu prírody rozvoja zimnej rekreácie je nevyhnutné eliminovať, resp. vylúčiť ďalší rozvoj statickej dopravy. Riešenie kyvadlovej dopravy je nebyhnutné riešiť z úrovne regiónu (samosprávneho kraja).

Plošný rozvoj obce determinujú viaceré limity, ktoré sa premietli do návrhu optimálneho funkčného usporiadania. Celé územie obce je rozčlenené na regulačné celky RC 01 – RC 10, pre ktoré sú definované regulatívy a limity rozvoja. Hranice regulačných celkov sú vyznačené v grafickej časti dokumentácie.

Obec je v rámci návrhu rozdelená na nasledovné regulačné celky:

RC 01 Obec - jedná sa o existujúcu zástavbu v jadrovej obci, v ktorej je čiastočne zachovaná pôvodná zástavba a urbanistické usporiadanie (pozdĺž cesty III. triedy). Jedná sa o existujúce ulice, ktoré v súčasnosti nie sú pomenované. Súčasťou tohto regulačného celku je plocha poľnohospodárskeho družstva na západnej strane zastavaného územia a plocha športového areálu (futbalové ihrisko a vlek), ktoré sa nachádzajú severovýchodne od zastavaného územia obce, medzi obcou a cestou vedúcou k prameňu Sama Chalupku. Lyžiarske stredisko Lúčka nie je prevádzkované. V rámci riešenia je navrhnutá rozvojová plocha pre rozšírenie exteriérových športovísk.

RC 02 Za Hŕbkami - je to navrhnutá plocha pre IBV mimo zastavané územie obce medzi areálom poľnohospodárskeho družstva a existujúcou zástavbou obce západne od cesty III/2374. Navrhovaná plocha má výmeru 2,297 ha. Z južnej strany ostáva nezastavané územie - poľnohospodársky obrábaná pôda .

RC 03 Hŕbky – plocha pre IBV na západnej strane obce mimo zastavané územie, priamo nadväzujúca na plochu občianskej vybavenosti (základná škola), jej výmera je 1,026 ha. Zo západnej strany ostáva nezastavané územie - poľnohospodársky obrábaná pôda .

RC 04 Lovište - navrhovaná plocha pre zmiešanú funkciu bývania rekreácie na východnej strane od zastavaného územia obce s navrhovanou výmerou 9,194 ha. Dôvodom rekreačného bývania v tomto regulačnom celku je zámer obce smerovať výstabu do plôch v náväznosti na obec a nie do rekreačných území (Tále, Krpáčovo). V regulačnom celku navrhujeme rovnomerné zastúpenie rekreačných objektov (objekty individuálnej chatovej rekreácie, penziony, apartmány) a objektov na trvalé bývanie v rodinných domoch.

RC 05 Banské - nachádza sa na východnej strane od zastavaného územia obce, severne od cintorína a kostola sv. Michala. Plocha je navrhnutá pre IBV a má výmeru 1,757 ha. Zo severnej a východnej strany sa nachádza poľnohospodársky obrábaná krajina.

RC 06 Pod Lažtekom - jedná sa navrhovanú plochu IBV v severnej časti obce, ktorá sa len krátkou južnou hranicou dotýka existujúceho zastavaného územia, navrhovaná plocha 3,45 ha.

RC 07 Krpáčovo - nachádza sa severne od obce, je to územie, ktoré sa rozprestiera okolo vodnej nádrže Krpáčovo, zo severnej strany ho ohraničuje cesta III/2373, zo západnej strany hranica katastrálneho územia (rekreačné stredisko Krpáčovo leží aj v k.ú. Dolná Lehota), na východ od vodnej nádrže rekreačné stredisko uzatvára chatová osada individuálnych chát a Čierny potok a z južnej strany sú 2 lyžiarske vleky a zjazdovka – 705 – 805 m.n.m. s možnosťou umelého zasnežovania. Kapacita je 300 osôb. Nad jazerom v severnej časti sú ubytovacie zariadenia - hotel Polianka, VaRC prokuratúry SR, hotel Krpáčovo (Biotika) a v súčasnosti nefunkčný a stavebne nevyhovujúci hotel Junior (200 lôžok). V rekreačnom stredisku sa nachádza cca 230 individuálnych chát a niekoľko chát - penziónov s malým počtom lôžok. Hlavný prístup do územia je v súčasnosti po ceste III/2373 z obce Dolná Lehota.

RC 08 Tále – je regulačný celok nachádzajúci sa severovýchodne od obce pod južnými svahmi Chopku, prístupný je cestou II/584 vedenou po východnej hranici katastrálneho územia a zo severnej strany III/2373. V stredisku je prvé 18-jamkové majstrovské golfové ihrisko na Slovenku Grey Bear a 9-jamkové ihrisko golfovej akadémie Little Bear. V severnej časti regulačného celku sú umiestnené hotely Partizán, Stupka a Golf. Pred hotelom Partizán je vodná plocha. Smerom južným je umiestených cca 30 individuálnych chát. Vstup do golfového areálu s objektmi vybavenosti je z južnej strany a súčasne slúži aj ako vybavenosť pre lyžiarske stredisko Ski Tále – 660- 870 m.n.m. so 6-mi vlekmi a s 5- mi traťami. Kapacita vlekov je 4110 osôb/ hod. Celková dĺžka tratí je 2,77 m umelo zasnežovaná. V prípade vhodných snehových podmienok sa upravujú trate pre bežkovanie. V regulačnom celku je cca 106 chát ICHR, sú zahrhuté do samostatnej funkčnej plohy ICHR

RC 09 Chopok Juh - jedná sa regulačný celok na južnej strane Chopku. Nachádza sa na konci Bystrej doliny. Tvorí jedno stredisko so strediskom Jasná v národnom parku Nízke Tatry. Vleky stúpajú z výšky 1080 m.n.m. až na 2004 m.n.m. – vrchol Chopku. Stredisko Chopok Juh tvoria 2 časti Srdiečko a Kosodrevina. V stredisku je 6 vlekov a 1 sedačková lanovka, celková hodinová prepravná kapacita je 5295 osôb na 11 zjazdovkách. Len malá časť má umelé zasnežovanie. Južná a severná časť sa je spojená lanovkami a umožňuje lyžovanie na oboch stranách. V spodnej časti Krupová v posledných rokoch bolo vybudované záchytné parkovisko s kapacitou skoro 600 parkovacích miest vrátane parkovacích miest pre autobusy.

RC 10 Bruchačka – regulačný celok je v juhovýchodnej časti katastrálneho územiam prístupný je priamo z cesty III/2374. Jedná sa o zastavané územie obce a navrhovanú funkčnú plochu zmiešaného územia trvalého bývania a individuálnej rekreácie.

RC 11 VN Richtárovo - Tajch - regulačný celok urbanisticky oddelený od zastavanej časti obce aj navrhovaných funkčných plôch pre výstavbu. Jedná sa o územie pozdĺž potoka Hnusné v rozsahu od VN Richtárovo po lokalitu Tajch. Vodnú nádrž využíva Slovenský rybársky zväz, Miestna organizácia Podbrezová ako lososový lovný revír. V uzemí sa nachádza cca 8 rekreačných chát.

Navrhované funkčné plochy sú regulované funkciami,ktoré sú definované nasledovne:

Prípustné funkcie, t.j. hlavné funkčné využitie, ktorého podiel v každom regulačnom celku by mal byť zastúpený minimálne 80% z celkovej funkčnej plochy, v grafickej časti označené ako hlavná funkcia.

Obmedzujúce funkcie - sú funkcie, ktoré za určitých podmienok môžu dopĺňať prípustné funkcie, v grafickej časti označené ako doplnková funkcia

Vylučujúce funkcie - sú funkcie, ktoré sú v danom vymedzenom území zakázané, nakoľko svojou činnosťou by nepriaznivo ovplyvňovali hlavné funkčné využitie.

V územnom pláne obce Horná Lehota je vyšpecifikované nasledovné funkčné využitie:

BI Bývanie individuálne v rodinných domoch

BH Bývanie v bytových domoch

OV Občianska vybavenosť – obchod, služby, administratíva, prechodné ubytovanie a stravovanie, školstvo, zdravotníctvo, sociálne služby

RS Rekreácia a šport

BR Zmiešané územia bývania a rekreácie

ZM Zmiešané územia bývania a vybavenosti

ICHR Individuálna chatová rekreácia

PV Poľnohospodárska výroba

VS Nezávadná výroba, výrobné služby a sklady

D Dopravná vybavenosť

Z zeleň verejná, súkromná, izolačná

RZ rekreačná zeleň – vrátane golfového ihriska

LS lesopark

B.7. NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIALNOU INFRAŠTRUKTÚROU, VÝROBY A REKREÁCIE

B.7.1. Rozvoj obytnej funkcie

Hlavnou funkciou v obci je bývanie, ktorá je do urbanistického usporiadania premietnutá v tradičnej uličnej zástavbe rodinnými domami a v postupnom pridávaní rodinných domov na voľné disponibilné pozemky. V centrálnej časti (vývojovo urbanisticky staršej) možno ešte nájsť tradičné domy s pozdĺžnou dispozíciou v kompaktnej zástavbe a s pôvodnými hospodárskymi objektmi, z ktorých mnohé už neplnia svoju pôvodnú hospodársku funkciu, ale zachovávajú urbanistické usporiadanie obce. Aj tieto sú však poznačené prestavbami rôzneho charakteru a kvality. Postupne ďalej od centra obce funkcia bývania je pretransformovaná do rodinných domov, ktoré svojou architektúrou odrážajú dobu svojho vzniku.

Nároky na vznik nových bytov reflektuje na celkový hospodársky rozvoj regiónu, ktorý je v poslednom desaťročí pozitívny, čím sa zvyšujú požiadavky na výstavbu nových rodinných domov. Okrem bývania rastie tlak na výstavbu objektov služieb hlavne v oblasti ubytovania mimo zastavané územie obce. Tento trend spôsobili výraznejšie investície v minulých rokoch resp. desaťročiach do rekreačných a športových zariadení s cieľom vybudovania stredísk cestovného ruchu nadregionálneho významu a celoročné využívanie možností, ktoré poskytujú prírodné podmienky národného parku Nízke Tatry.

Územný rozvoj obce a tým aj dopyt po nových stavebných pozemkoch je spôsobený odlivom obyvateľstva z miest do okolitých obcí s očakávaním vysokej kvality a pohody bývania vo vidieckom prostredí. Naplnenie potenciálu obce získavať nových obyvateľov migráciou závisí predovšetkým od skutočnosti, ako má obec pripravené lokality pre výstavbu nových rodinných domov. Nezanedbateľnú úlohu v tom zohráva situácia na trhu práce, rozsah poskytovaných služieb a celková kvalita bývania možností oddychu.

Rozvoj bývania je orientovaný dvoma smermi:

- rekonštrukciou obnovou a prestavbou jestvujúceho bytového fondu, kde sa nepredpokladá výrazný počet prírastu bytov
- výstavbou nových objektov na bývanie formou individuálneho bývania
- výstavbou malého počtu nájomných bytov vy batových domoch

Podľa údajov Sčítania obyvateľov, domov a bytov k 31.21.2021 v obci žilo 598 obyvateľov.

Z pohľadu perspektívneho vývoja počtu obyvateľov možno predpokladať ďalší minimálny rast počtu obyvateľov, ktorý bude spôsobený najmä pozitívnou migráciou, zlepšením podmienok životného prostredia, atraktívnosti územia pre výstavbu rodinných domov. Po roku 1989 so zvýšeným dôrazom na vlastnícke vzťahy je výstavba limitovaná najmä možnosťou majetkoprávneho vysporiadania pozemkov.

Predpokladaný vývoj obyvateľov v obci do r. 2040

Rok	**2011**	**2021**	**2040**
Počet obyvateľov	580	598	1225
Počet domov	341	357	570
Obývanosť/obyv/byt/	1,7	1,67	2,14

Bývanie individuálne v rodinných domoch - BI

Bývanie v rodinných domoch tvorí hlavnú funkciu v regulačnom celku 01, ktorý tvorí celá súčasná zástavba. Domy vznikali postupne, hlavne v druhej polovici minulého storočia. Zástavbu považujeme za stabilizovanú, rozvoj bývania je možný v RC 01 prestavbami existujúcich domov rodinných domov smerujúcich ku skvalitneniu bývania, doplnenie stavebných prelúk a využitie záhrad za podmienky dodržania odstupov medzi domami, osvetlenia a oslnenia susedných objektov a hospodárskych budov v súlade s platnou legislatívou. Výšková hladina je stanovená existujúcou zástavbou 1NP+P, resp. 2NP, pričom 1 PP výrazným spôsobom ovplyvňuje architektúru objektu a výškové usporiadanie objektov. Pri prestabách objektov a výstavbe v prelukách je nevyhnutné zohľadniť morfológiu terénu a prispôsobiť objekty jestvujúcej zástavbe. V jestvujúcich záhradách je možné umiestniť domy len pokiaľ budú mať zabezpečený prístup z verejnej komunikácie. Napriek tomu, že obývanosť jedného domu v súčasnosti je veľmi nízka (časť objektov je neobývaná) prevažuje dopyt po nových stavebných pozemkoch a výstavbe nových rodinných domov nad prestavbou a rekonštrukciou existujúcich.

Pre výstavbu IBV sú navrhnuté nové rozvojové plochy v regulačných celkoch RC 02 až 05 (Za Hŕbkami, Hŕbky, Lovište, Banské,). Regulačné celky RC 06 Pod Lažtekom a RC 10 sú navrhnuté pre zmiešané funkcie trvalého bývania v rodinných domoch a rekreačného bývania. Urbanistická kompozícia by mala vychádzať z prírodných podmienok a regionálnych tradícií so zohľadnením požiadaviek na súčasné bývanie. V návrhu je uvažované s min. plochu pozemku 800 m^2. V rámci sceľovania a delenia pozemkov je potrebné, aby boli rozvojové plochy rozčlenené na stavebné pozemky takých veľkostných kategórií, ktoré korešpondujú s vidieckym bývaním.

	Lokalita	**Návrh**		
		Plocha ha	Počet BJ	Počet obyv.
IBV	Obec	3,55	44	132
IBV	Za Hŕbkami	2,30	29	86
IBV	Hŕbky	1,03	13	38

BR	Lovište IBV – 50%	10,50	40	120
IBV	Banské	1,75	22	66
IBV	Pod Lažtekom	3,40	25	75
BR	Bruchačka IBV - 50%	2,1327	10	30
		25,00	213	627

Bývanie individuálne – BI

Slúži výlučne pre bývanie v rodinných domoch s priľahlou zeleňou alebo v skupinách rodinných domov s úžitkovými záhradami pre osobnú potrebu

V plochách bývania je:

- prípustná drobná vybavenosť, (obchod služby) bez negatívneho vplyvu na kvalitu bývania za podmienky zachovania určeného typu bývania ako hlavnej funkcie, zeleň, detské ihriská a verejné plochy urbanistického interiéru, v rámci navrhovaných plôch BI je možné realizovať detské ihriská mimo pozemky rodinných domov
- neprípustné je umiestňovať výrobu a výrobné služby s nárokmi na zásobovanie a dopravu, ktoré môžu mať negatívny vplyv na kvalitu bývania. Z poľnohospodárskej produkcie je prípustný chov hydiny a hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu za podmienky dodržania odstupov hospodárskych objektov od objektov na bývanie podľa podmienok uvedených v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie.

Bývanie v bytových domoch - BH

V obci je zrealizovaný 1 bytový dom s 11 bytmi. Jedná sa o bytovku, ktorá patrila poľnohospodárskemu družstvu. Iné bytové domy sa obci nenachádzajú. Pre stabilizáciu a podporu mladých rodín v obci je navrhnutá plocha pre výstavbu do cca 30 bytov. Plocha je situovaná na okraji zástavby rodinných domov severne od cintorína. V návrhu územného plánu je bytový dom akceptovaný. Nevylučuje sa zmena jeho funkcie (ubytovňa, administratíva).

BH	Obec	0,48 ha	30 bj	75 obyv.

Pre plochu bytových domov je

- prípustná drobná vybavenosť - altánky, detské ihriská, prístrešky pre parkovacie miesta
- Neprípustné sú všetky ostatsné funkcie neuvedené pre príslušný regulačný celok.

Zmiešané formy bývania a rekreácie - BR

V riešenom území sa jedná RC 10 Bruchačka - časť nachádzajúcu sa na južnom okraji katastrálneho územia a stavebne oddelenú pod jadrovej obce. Kreovala sa okolo potoka Hnusné. Je to pôvodná zastavaná časť obce, v ktorej v posledných 20 rokoch rodinné domy prestavbou a rekonštrukciou z funkčného a vybavenostného hľadiska sa postupne menia na rekreačné objekty individuálnej chatovej rekreácie, resp. v území sú nové rodinné domy ako objekty na trvalé bývanie a rekreačné objekty – chaty. Nad osadou sa nachádza vodná nádrž, ktorú využívajú Železiarne v Podbrezovej ako technologickú vodu. V návrhu územného plánu charakter regulačného celku zachovaný je navrhnutý ako plochy bývania a rekreácie.

V navrhovaných plochách je do zmiešanej formy bývania a regulácie zahrnutý RC 04 Lovište. Jedná sa o plošne najväčšiu rozvojovú plochu naviazanú na zastavané územie obce. Dôvodom je cieľ obce presmerovať záujem stavebníkov o výstavbu rekreačných chát alebo iných rekreačných objetov bližšie k zastavanému územiu obce, hlavne z dôvodu reálnej možnosti napojenia technickú a dopravnú infraštruktúru.

V zmiešaných plochách bývania a rekreácie je:

- prípustná drobná vybavenosť, (obchod, služby) bez negatívneho vplyvu na kvalitu bývania za podmienky zachovania určeného typu bývania ako hlavnej prevažujúcej funkcie, zeleň, detské ihriská a verejné plochy urbanistického interiéru

- prípustná je len rozptýlená zástavba na veľkých pozemkoch (minimálne 1000 m^2), s prísnym dodržaním navrhnutých veľkostných, tvarových a ďalších vzhľadových regulatívov (len prízemie + podkrovie, atď.), rekreácia ako individuálna chatová rekreácia, formy rekreácie (hotel, penzión, apartmánový dom) podľa regulácie jednotlivých regulačných celkov v záväznej časti, cieľom je vytvorenie zmiešaného rekreačného a obytného územia s dôrazom na zachovanie vidieckeho charakteru, vytvorenie podmienok pre rekreačné bývanie bez zvýšeného ataku na prírodné hodnoty prostredia v chránených územiach a ochranných pásmach. Objekty na rekreačné ubytovanie (hotel, penzión , apartmánová dom...) orientovať do južnej časti funkčnej plochy.

- neprípustné umiestňovať všetky ostatné neuvedené funkcie neuvedené v regulačnom celku

Špecifické postavenie v návrhu funkčného využívania plôch má **Zmiešané územie – ZM**.

V navrhovanom riešení túto formu funkčného využívania územia reprezentujú časti obce, kde zastúpenie funkcií určitého druhu vybavenosti a bývania v rôznych formách sa prelína a ani nie je žiadúce jednotlivé funkcie prísnejšie segregovať. V obci je zastúpená základná vybavenosť (obchod s potravinami, materská škola, základná škola, obecný úrad, pošta). V závislosti na rozvojovom potenciáli môže obec ponúknuť aj iné druhy vybavenosti, prelínajúce sa s bývaním, alebo základnú vybavenosť kumulovať v určitej časti územia obce tak, aby bola dostupná všetkým obyvateľom a súčasne bol zachovaný charakter vidieckeho bývania. V obci Horná Lehota ako zmiešané územie je navrhnutá časť územia priliehajúcej zástavby k ceste III/2374 v RC 01 – Obec. Je to časť obce medzi obecným úradom a križovatkou cesty III/2374 s miestnou komunikáciou vedúcou k pamätnej izbe Sama Chalupku. V tomto zmiešanom území je vhodné objekty rodinných domov transformovať alebo dopĺňať inými funkciami, napr. remeselnícke služby, prechodné ubytovanie, stravovanie a pod. vrátane celkovej obnovy stavebného fondu v súlade s princípmi tradičného osídlenia.

V ďalších stupňoch predprojektovej a projektovej prípravy pri rekonštrukciách objektov, ale aj v novonavrhovaných štruktúrach je potrebné vychádzať z miestnych daností, kde sa odporúča dodržiavať nasledovné zásady:

- používať materiály prírodného charakteru na vonkajších prvkoch architektonického stvárnenia
- rodinné domy riešiť ako prízemné s obytným alebo neobytným podkrovím a suterénom, ich vzhľad hlavne v zastavanom území prispôsobiť existujúcej štruktúre
- rešpektovať morfológiu a sklonitosť terénu a osadenie domov prispôsobiť terénu a mierke prostredia
- dopĺňať v štruktúre zástavby prvky s regionálnym koloritom, vychádzať z regionálnych daností pri členení fasád (typ a forma okien)
- Koeficient zastavanosti je 0,6, podlažnosť 2NP + P, resp. 3 NP pre objekty vybavenosti, 2NP, resp. 1NP + P pre objekty bývania, koeficient zelene 0,4
- pri dostavbách objektov prelukách existujúcej zástavby prispôsobiť osadenie objektu na pozemku pôvodnej urbanistickej štruktúre (odstupy od hraníc pozemkov a objektov nemusia byť v súlade s požiadavkami súčasnej legislatívy)
- pri objektoch vybenosti riešiť plochu pre statickú dopravu v minimálnom rozsahu v závislosti od uzemnotechnických podmienok.

V zmiešanom území bývania a vybavenosti je:

- prípustné trvalé bývanie ako doplnková funkcia, obchod a služby bez negatívneho vplyvu na kvalitu územia a prevažujúcej funkcie, zeleň, detské ihriská a verejné plochy urbanistického interiéru

- neprípustné umiestňovať výrobu a výrobné služby s nárokmi na zásobovanie a dopravu, ktoré môžu mať negatívny vplyv na kvalitu bývania, poľnohospodárska produkcia všetkého druhu

- neprípustný je chov hospodárskych zvierat nad rámec osobnej spotreby

2. Občianska vybavenosť - obec - OV

Občiansku vybavenosť obce predstavujú zariadenie základnej vybavenosti pre obyvateľov obce a vyššia vybavenosť, pokiaľ je takáto v obci umiestnená alebo navrhnutá v komplakných plochách. Základná občianska vybavenosť obce Horná Lehota vo východiskovom období spracovania územného plánu pokrýva základné potreby súčasných obyvateľov a vyššia vybavenosť na území jadrovej obce sa nenachádza. Vybavenosť pre potreby obyvateľov je primeraná, nakoľko blízkosť obce Podbrezová a okresné mesto Brezno zabezpečuje všetky základné potreby obyvateľov. Z uvedeného dôvodu z perspektívy rozvoja obce neočakávame tlak na rozvoj základnej vybavenosti. Žiadúce je rozšíriť vybavenosť pre rozvoj rekreácie, hlavne v službách (stravovanie, ubytovanie).

Obec a jej okolie poskytuje široké možnosti športového a rekreačné využívania systematickou podporou budovania stredísk rekreácie a cestovného ruchu - Krpáčovo, Tále, Chopok Juh. Z hľadiska vybavenosti uvedené strediská v zásade pokrývajú požiadavky a kapacity rekreantov na služby.

Občiansku vybavenosť je potrebné riešiť na základe nasledovných zásad:

- vymedziť plochy občianskej vybavenosti, určiť štruktúru celkovej potreby základnej a vyššej sociálnej infraštruktúry a občianskeho vybavenia v strediskách rekreácie
- stanoviť podmienky pre riešenie navrhovaného rozvoja plôch pre občiansku vybavenosť s súlade požiadavkami na doplnenie športovo- rekreačných funkcií rekreačného územia a s v súlade s limitmi územia, hlavne únosnosti dopravného zaťaženia

Občiansku vybavenosť podľa charakteru činnosti delíme na

- **verejnú alebo sociálnu vybavenosť**, ktorá je zabezpečovaná prevažne z pozície štátu, resp. regiónu, obce a
- **komerčnú občiansku vybavenosť**.

B.7.2.1. Verejná a sociálna vybavenosť

Sociálna infraštruktúra predstavuje nasledovné druhy občianskej vybavenosti:

a. Školstvo a vzdelávacie zariadenia
b. Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť
c. Správa a riadenie a ochrana pred požiarom
d. Osveta
e. Špeciálna vybavenosť

a. Školstvo a vzdelávacie zariadenia

Východiskový stav

V obci je jedna základná škola zabezpečujúca vyučovanie v 1. stupni (2 triedy) a materská škola (1 trieda). Ich zriaďovateľom je obec. Malotriedne školy nie sú perspektívne a ekonomicky únosné pre obec ako zriaďovateľa, výstavba plnotriednej školy v obci aj pri podmienke naplnenia rozvojových plôch nie je aktuálna.

Návrh

V návrhovom období je potrebné zabezpečiť zvýšenie kapacity materskej školy na štyri triedy pre max. počet 60 detí. Aj pri predpokladanom rozvoji obce a nárastu počtu obyvateľov nepredpokladáme potrebu rozšírenia základnej školy. Budova školy a školský areál disponujú kapacitnou rezervou pre prípadnú potrebu kapacitného rozšírenia materskej aj základnej školy.

b. Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Východiskový stav

V obci nie sú žiadne zdravotnícke zariadenia.

Zdravotnícke služby základnej aj odbornej lekárskej starostlivosti poskytujú zariadenia v Podbrezovej a v Brezne. Zariadenia sociálnej starostlivosti sa v obci nenachádzajú.

Návrh

S ohľadom na prognózy demografického vývoja je potrebné v obci uvažovať so zriadením zariadenia pre deti a mládež a zariadenia pre seniorov – klub pre seniorov, denný stacionár, resp. ubytovacie zariadenie pre dlhodobý pobyt seniorov a sociálne zariadenia pre seniorov. Zariadenie navrhujeme lokalizovať v RC 01 Obec, prípadne RC 03 Hŕbky s väzbou na dostupnú občiansku vybavenosť a služby.

c. Správa a riadenie

Východiskový stav

Zo správnych zariadení sa v obci nachádza obecný úrad, úrad farnosti ev. cirkvi a.v., r-k. farský úrad, pošta. Taktiež je zriadený Dobrovoľný hasičský zbor. Činnosti polície v prípade potreby v prvom zásahu zabezpečujú profesionáli z Brezna. Pre potreby obyvateľov obce v súčasnosti absentuje aj bankomat. Obec nemá požiarnu zbrojnicu, pre uloženie techniky dobrovoľného hasičského zboru slúži garáž v budove obecného úradu.

Návrh

V návrhu sa uvažuje s rekonštrukciou obecného úradu, prípadneiných budov pre účely vybavenosti správy a riadenia. S rastom počtu obyvateľov bude potrebné zabezpečiť dostupnosť finančných služieb – zriadiť bankomat. Služby polície aj naďalej zabezpečovať štátne zložky. Dobrovoľný hasičský zbor bude zabezpečovať služby v prvom kontakte aj pri naplnení kapacít rozvojových plôch.

d. Osveta

Východiskový stav

V združenom objekte obecného úradu a kultúrneho domu je umiestnená obecná knižnica a tiež aj garáž pre dobrovoľný hasičský zbor. Priestory sú pre daný účel vyhovujúce (prístup, plošná výmera, poloha na poschodí, technické zázemie a pod.) Záujmové združenia a neziskové organizácie nemajú vlastné priestory.

Návrh

Pri naplnení rozvojových plôch pre bývanie v návrhovom období je potrebné doplniť vybavenosť pre kultúrno-spoločenské podujatia v obci so spoločenskou sálou so cca 150 stoličkami, socialno-technickým zabezpečením, zodpovedajúcim hygienickým zázemím prestavbou existujúcich objektov, resp. vybudovaním nového v RC 01. Dotvoriť verejné priestranstvá pre možnosť využitia otvoreného priestranstva pre kultúrne akcie a spoločenské podujatia a pod.

e. Špeciálna vybavenosť

Východiskový stav

Do tejto kategórie zaraďujeme 2 kostoly, cintorín, dom smútku, pamätnú izbu Sama Chalupku. V obci z hľadiska vierovyznania sú zastúpené hlavne katolícka a evanjelická cirkev, v súčasnosti s prevahou katolíckej cirkci.

Návrh

V návrhovom období zariadenia cirkvi vyhovujú rozvojovým potrebám obce. Cintoríny z hľadiska potrieb vyhovujú, nie je potrebné uvažovať s ich rozšírením. Navrhujeme doplniť parkovacie miesta pri cintoríne.

B.7.2.2 Komerčná občianska vybavenosť

f. Telovýchova a šport

Východiskový stav

Komerčná občianska vybavenosť v jadrovej obci v oblasti a telovýchovy je pre jej súčasné potreby zastúpená primeraným spôsobom. V obci pri základnej škole je multifunkčné ihrisko, mimo zastavané územie vo východnej časti je futbalové ihrisko s tribúnou a lyžiarske stredisko Horná Lehota Lúčky. V súvislosti s návrhom rozvojových plôch pre bývanie a nárastom počtu obyvateľov je potrebné rozšírenie exteriérových ihrísk a športových zariadení, v ktorých sa akumulujú aktivity obecných aj privátnych subjektov na báze denného využívania.

Zariadenia pre šport a rekreáciu nadregionálneho významu sú sústredené v regulačných celkoch 01 Obec, 07 Krpáčovo, 08 Tále a 09 Chopok Juh.

Návrh

V riešení územného plánu je navrhnuté rozšírenie športového areálu v rámci existujúcich disponibilných plôch – doplnenie tribúny a socialno-prevádzkových priestorov pri futbalovom ihrisku, kombinované ihrisko pre iné loptové športy (basketbal, volejbal, plochu pre skateboard a inline korčuliarov). Športové zariadenia a plochy by mali prioritne poskytovať podmienky pre šport a rekreáciu všetkých obyvateľov obce v rámci voľnočasových aktivít, ako aj školských alebo regionálnych športových súťaží. Športové plochy multifunkčného ihriska pri škole bude možné využívať celodenne vhodnou organizáciou. V rámci disponibilných objektov v obci je žiadúce zriadiť posilňovňu, resp. iné druhy rekreačných športov mimo školskej telocvične. Súčasťou intenzifikácie športového areálu musí byť dostatočný počet parkovacích miest.

g. Kultúrne a spoločenské zariadenia

Východiskový stav

Zariadenie pre kultúrno-spoločenský život v obci reprezentuje združený objekt, v ktorom je obecný úrad, knižnica a zasadacia miestnosť pre spoločenské udalosti v reg. celku 01 Obec. Sú tu priestory, ktoré využíva obec pre svoje podujatia, prepožičiava ich záujmovým združeniam a neziskovým organizáciám. Zariadenia pre zabezpečenie kultúrneho života obce sú vybudované nedostatočne. V obci nie je kultúrny dom, kde by bolo možné usporadúvať akcie rôzneho charakteru pre všetky vekové skupiny. Z kultúrnych zariadení sa v obci nachádza izba Sama Chalupku spojená so životom a činnosťou viacerých národných dejateľov. V obci je kultúrnou pamiatkou kostol sv. Michala, rodný dom Sama Chalupku, evanjelická fara, archeologické nálezisko s keltskou izbou. Územie celého regiónu je z hľadiska archeologického výskumu pomerne slabo preskúmané (okrem uvedenej archeologickej lokality).

Návrh

V návrhovom období je uvažované s výstavbou kultúrneho - spoločenského domu pre potreby obce a aj privátnych subjektov v RC 01 Obec, alebo prestavbou existujúcich objektov pre kultúrno-spoločenký účel. V rámci úprav verejných priestranstiev je možné vytvoriť kultúrno – spoločenské zhromažďovacie plochy pre určité druhy kultúrno- spoločenských aktivít.

Blízky vzťah k obci Podbrezová ako aj k okresnému mestu Brezno zabezpečuje kultúrne vyžitie obyvateľov obce mimo obce.

h. Maloobchod

Východiskový stav

Základnú sieť maloobchodných predajní v obci tvoria: maloobchodné predajne potravín, pohostinstvá.

Návrh

Územný plán umožňuje priestor stredu obce zmeniť na priestor bývania s vybavenosťou, hlavne transformáciou pôvodných rodinných domov na objekty vybavenosti. Potreba ostatných maloobchodných zariadení môže byť uspokojovaná prestavbou jestvujúcich objektov pre rešpektovaní určených regulatívov a kumuláciou funkcií bývania a vybavenosti v rámci celej obce. Rozvoj maloobchodných zariadení bude reflektovať dopyt a potreby obyvateľov obce. V takomto rozsahu si nevyžaduje špeciálne územno-technické nároky.

i. Prechodné ubytovanie a stravovanie

Východiskový stav

V obci je zariadenie prechodného ubytovania - turistická ubytovňa a okrem pohostinstva sa zariadenia verejného stravovania v obci nenachádzajú. Kvalita prírodného prostredia v okolí obce bola dôvodom cielenej podpory stredísk pre rekreáciu. Okrem zariadení hotelov a hromadných rekreačných ubytovacích zariadení sa to odrazilo vo výstavbe súkromných rekreačných chát. Tieto sú sústredené hlavne v strediskách cestovného ruchu a rekreácie, no súčasne sa mení funkcia rodinných domov na chalupárske bývanie a ubytovanie v súkromí.

Návrh

V územnom pláne zariadenia prechodného ubytovania by sa mali kreovať ako nízkokapacitné ubytovacie zariadenia, resp. ubytovanie na súkromí pri rešpektovaní merítka kompozičných princípov pôvodnej architektúry. Objekty na ubytovanie v súkromí, s počtom lôžok do 10/ jedno zariadenie je možné umiestniť vo všetkých regulovaných celkoch za podmienky rešpektovania ostatných obmedzení vyplývajúcich z ostatných legislatívnych predpisov.

j. Služby

Východiskový stav

Rozsah služieb nevýrobného charakteru je počas spracovania územného plánu je v zásade nulový.

Návrh

Územný plán umožňuje rozšírenie nevýrobných služieb (kozmetika, krajčírstvo, kvetinárstvo...) v zásade vo všetkých regulačných celkoch za podmienky dodržania podmienok stavebného zákona a ostaných legislatívnych ustanovení ako doplnkových funkcií v plochách bývania.

Územný plán nenavrhuje plochy pre výrobu a výrobné služby (autoservis, pneuservis, stolárstvo, autodoprava...) z dôvodu orientácie na rekreáciu. Uvedené funkcie je možné rozvjať v nevyužívanom resp. trasformovanom priestore poľhohospodárskeho družstva.

B.7.3. Rekreácia

Rekreácia a šport – RS

Individuálna chatová rekreácia - ICHR

Východiskový stav

V zmysle platných strategických dokumentov ako aj nadradenej územnoplánovacej dokumentácie obec Horná Lehota je zaradená medzi strediská rekreácie a cestovného ruchu. Tále, Krpáčovo a Chopok Juh. Katastrálne územie, kvalita prírodného prostredia a technické zabezpečenie územia poskytuje podmienky na dlhodobú aj krátkodobú rekreáciu. V uvedených častiach obce sa začali cielene budovať rekreačné zariadenie v polovici minulého storočia orientované na celoročnú rekreáciu. Letnú rekreáciu okrem turistiky a využívania prírodného prostredia dopĺňali vodné plochy - vodná nádrž v Krpáčove a prírodné kúpalisko na Táloch. Zimné rekreáciu zabezpečovali

vybudované vleky a zjazdovky, ktoré spočiatku využívali len prírodné snehové podmienky. Postupne boli dobudovávané a čiastočne zabezpečené bolo umelé zasnežovanie, čím sa predlžila lyžiarska sezóna. Kvalita, rozsah služieb a ich súvisiaci rozvoj sledoval celkové hospodárske a spoločenské podmienky v spoločnosti.

Krpáčovo

je chatová oblasť, najväčšia v riešenom území, rekreačné, turistické a lyžiarske stredisko v podhorí Nízkych Tatier v katastroch obcí Dolná a Horná Lehota. Nachádza sa v južnej časti ochranného pásma Národného parku Nízke Tatry. V stredisku sa nachádza rovnomenná vodná nádrž, ktorá v letnej sezóne slúži ako prírodné kúpalisko. Priamo v stredisku možnosti ubytovania rôznych kategórií.

Okolie ponúka rozsiahle možnosti vysokohorskej turistiky (východisko pre výstupy na najvyššie vrchy pohoria – Ďumbier, Chopok, Dereše), cykloturistiky, hubárčenia a vychádzok v nízkotatranskej prírode. V zime sú k dispozícii značené bežecké trate, dva zasnežované lyžiarske vleky priamo v stredisku a dostupné lyžiarske strediská v katastrálnom území: Chopok-juh (Srdiečko-Kosodrevina), Tále a v susedných katastroch (Bystrá, Mýto pod Ďumbierom, Čertovica). Krpáčovskou pozoruhodnosťou je ponorný potok.

Funkčná plocha RS zahŕňa všetky rekreačné objekty (hotel, penzión,rekreačné zariadenie, polyfunkčný objekt) a prislúchajúce rekreačné a športové zariadenia (vleky, jazero, oobjekty občerstvenia) s výnimkou plochy ICHR.

Je tu sústredných najviac chát individuálnej chatovej rekreácie (240), v rekreačnom stredisku sú rekreačné ubytovacie zariadenia, penzióny a hotely, reštaurácie a bufety. Územie nie je dostatočné zabezpečené technickou infraštruktúrou a jednotlivé objekty v časti ICHR ani dopravnou infraštruktúrou. Plochy pre zástavbu ICHR sú limitované nízkym koeficientom zastavanosti.

Tále

Výrazným rozvojovým impulzom pre celý región, bolo vybudovanie golfového ihriska na Táloch. Gray Bear je prvé 18 – jamkové majstrovské golfové ihrisko na Slovensku, ktorého dizajn vypracovala americká firma International Golf Course Design South Carolina. Ihrisko bolo otvorené 8. augusta 2002. Je situované v nádhernom prostredí Národného parku Nízke Tatry, v rekreačnom stredisku Tále.

V r. 2004 bola vybudovaná 9-jamková golfová akadémia Little Bear. Ako prvá na Slovensku bola vybudovaná ako revezný koncept, t.z. dá sa hrať z dvoch smerov. Slúži pre začínajúcich golfistov a tiež aj na zdokonalenie krátkej hry. Taktiež sa využíva v zimnom období pre bežecké lyžovanie po upravených tratiach.

Súčasne s budovaním golfového areálu sa investovalo aj do zariadení zimnej rekreácie - zrekonštruovali a dobudovali sa lyžiarske vleky na Táloch, v súčasnosti je k dispozícii 6 vlekov s prepravnou kapacitou 4110 za hodinu. Stredisko sa nachádza v nadmorskej výške 660 – 870 m n.m. a je vhodné aj pre začínajúcich lyžiarov. Stredisko Tále je vybavené ubytovacími kapacitami všetkých druhov – od individuálnych chát, cez penzióny, rekreačné zariadenia až po hotely najvyššej kategórie - kongresový a wellness hotel Partizán****. Funkčná plocha RS zahŕňa všetky rekreačné objekty (hotel, penzión, rekreačné zariadenie, polyfunkčný objekt) a prislúchajúce rekreačné a športové zariadenia (vleky, jazero, objekty občerstvenia) s výnimkou plochy ICHR.

Okrem reštauračných zariadení v hoteloch sieť stravovacích zariadení dopĺňajú samostatné reštauračné a bufetové zariadenia.

Územie ICHR a jeho rozvojové plochy nie jedostatočné zabezpečené technickou a dopravnou infraštruktúrou. Plochy pre zástavbu ICHR sú limitované nízkym keficientom zastavanosti

Chopok – Juh

Lyžiarske stredisko Chopok Juh je súčasťou najväčšieho lyžiarskeho strediska na Slovensku - Jasná Nízke Tatry**.** Rozpätie nadmorskej výšky v stredisku je 1080 - 2024 m n.m. a celkové prevýšenie predstavuje 944 metrov.

Nachádza sa v Nízkych Tatrách na južných svahoch Chopka. V stredisku sa nachádza 8 zjazdoviek s celkovou dĺžkou 10km**.** Rôznorodosť terénov ponúka dobrú lyžovačku začiatočníkom, aj skúseným lyžiarom**.** Trate obsluhuje 6 vlekov a 1 sedačková lanovka. Chopok-Juh je súčasťou strediska Jasná – Nízke Tatry. Na Chopok 2024 m n. m. idú dve moderné kabínkové lanovky z údolnej stanice Krupová. Prestupná stanica je Kosodrevina, z ktorej sa pokračuje kabínkovou lanovkou priamo na Chopok 2024 m n. m..

V stredisku sú ubytovacie zariadenia - horský hotel Srdiečko, nachádzajúci sa priamo pri lanovke, ktorý vznikol z poľovníckeho zrubu a je v prevádzke od r. 1958 a hotel Kosodrevina. Ďalej chata Kosodrevina je situovaná v blízkosti kabínkovej lanovky vo výške 1500 m n.m. , ktorá prepojuje južnú stranu Chopku Krupová so severnou stranou Biela Púť. Lokalite, v ktorej sa chata Kosodrevina nachádza, predstavuje jedno z najznámejších miest pre strávenie voľného času v lete potulkami po okolí výstupom na Chopok, Ďumbier, Chatu M.R. Štefánika alebo skvelou lyžovačkou. Chata má celoročnú prevádzku, je dostupná lanovkou z Krupovej celoročne, zo Srdiečka cez zimu lanovkou alebo peši. Autom nie je dostupná.

Chata Trangoška sa nachádza v hornej časti Bystrej doliny, bola uvedená do prevádzky v r.1983. Je zaradená do kategórie turistocká ubytovňa, je východiskovým bodom pre výstup na Ďumbier a Chopok.

Rozvoj individuálnej chatovej rekreácie ani lôžkovej kapacity v zariadeniach hromadného prechodného ubytovania sa nenavrhuje.

VN Richtárovo - Tajch

Chatová oblasť, ktorá sa začala vytvárať s súvislosti s využívaním VN Richtárovo ako lovným rybníkom a činnosťou Slovenského rybárskeho zväzu. V území sú rozptýlené chaty využívané na individuálnu rekreáciu. V severnej časti vyznačeného regulačného celku označenej ako Tajch je archeologické nálezisko Zaniknuté mlyny.

Pešia turistika a cykloturistika

je možná v celom katastrálnom území obce po vyznačených cyklotrasách, poľných a lesných účelových komunikáciách a po vyznačených turistických chodníkoch.

Z hľadiska zabezpečenia atraktivity územia všetky subjekty pôsobiace v území permanentne vyvíjajú aktivity smerujúce k tomu, aby návštevníci územia mali možnosť využiť svoj čas aktívne, športovo, zábavne, ako sú Dračia cesta na Chopok, horské káry, Chodník Sama Chalupku, náučný chodník na Hrádok a keltská izba v lokalite Hrádok, Prdimuchov chodník.

Návrh

Celé katastrálne územie poskytuje priestor na pešie aktivity a rekreačno – oddychové aktivity v prírodnom prostredí. Intenzívnu rekreáciu a šport sústreďovať aj naďalej do stredísk rekreácie. Cieľom návrhu je mimo navrhovaných funkčných plôch zachovať prírodnú zónu bez akejkoľvek ďalšej výstavby, s cieľom zachovania environmentálnych hodnôt. Prípustnosť stavebného rozvoja bola predmetom dlhých a nie ľahkých rokovaní poslancov obecného zastupiteľstva. Jeho výsledkom jenávrh, ktorý rozvojové zámery sústreďuje predovšetkým do obce a priľahlých plôch k obci. Požiadavky zo strany vlastníkov pozemkov boli enormné, rozvojové zámery v strediskách cestovného ruchu sú malé s ohľadom na zabezpečenie technickou infraštruktúrou, zabezpečenie prístupu, zachovanie prírodných hodnôt a ochranu vodných zdrojov.

Pre rekreačné bývanie sú rozvojové kapacity nasledovné:

	Lokalita	NÁVRH		
		Plocha ha	Počet chát, apartmanov	Ubytovaných

RS	Krpáčovo	0,24	10	40
ICHR	Krpáčovo	5,46	36	144
R	Tále	1,73	263	324
ICHR	Tále	0,84	27	68
LS	Tále	0,84	85	425
R	Chopok Juh	0	0	0
BR	Bruchačka 50% rekreácia	2,1327	10	30
BR	Lovište 50% rekreácia	10,50	40	160
ICHR	VN Richtárovo – Tajch	0,46	6	24
			477	1215

V rekreačnom stredisku Krpáčovo sú navrhnuté plochy pre individuálnu chatovú rekreáciu v limitovanom rozsahu. Nové objekty občianskej vybavenosti nie sú navrhnuté, prípustná je len prestavba bývalého hotela Junior na objekt občianskej vybavenosti – polyfunkčný objekt a prestavba existujúcich ubytovacích a rekreačných zariadení s cieľom zvýšenia kvality poskytovaných služieb. V území nie je dostupná technická infraštruktúra, ktorá by z hľadiska investičných možností umožňovala ďalší územný rozvoj.

V stredisku Tále sú navrhnuté chaty individuálnej chatovej rekreácie v limitovanom rozsahu, rozšírenie ubytovacích kapacít pri hoteloch je navrhnuté nasledovne :

Hotel Partizán - rozšírenie hotelovej ubytovacej kapacity - 300 lôžok, 252 lôžok formou apartmánov a penzión, 40 lôžok pre zamestnancov,

hotel Stupka – prestavba a dostavba hotela 200 lôžok a 10 apartmánov, ubytovňa max. 40 lôžok,

hotel Golf - prestavba hotela pre vabvenostné funkcie, 72 apartmánov

prestavba pôvodných chatiek (23) na apartmíny v lesoparku – 85

Súčasťou rozšírenia ubytovacích kapacít bude rozšírenie športovo-rekreačných, oddychových zariadení vrátane príslušnej technickej vybavrnosti a parkovania.

Chopok Juh

Stredisko Chopok Juh je v súlade s UPN VUC Banskobystrického kraja zaradené medzi horské turistické aglomerácie a strediská - Mýto pod Ďumbierom – Tále – Chopok Juh – Demänovská Dolina a je súčasťou strediska cestovného ruchu Jasná. V porovnaní so strediskom Jasná – Demänovská dolina je menej zabezpečené občiankou vybavenosťou, vďaka čomu má výrazne kvalitnejšie prírodné prostredie a zachované prírodné podmienky.

S ohľadom na vzájomné prepojenie so strediskom Jasná a s identifikovaním negatívnych javov, ktoré vznikli po výrazne extenzívnom rozvoji a urbanizácii v Jasnej a Demänovskej doline v návrhu územného plánu obce Horná Lehota je prijatá filozofia zachovania identického prostredia s minimálnym zásahom do územia formou extenzívneho rozvoja, záberom plôch a navršovaním kapacít. Uvedená koncepcia vyplynula aj zo skutočnosti:

- že zabezpečenie územia dopravnou obsluhou kapacitne primeranou nie je možné v rámci riešenie územného plánu obce samostne zodpovedne riešiť
- že existujúce prepojenie severnej a južnej strany Chopka vytvára podmienky pre využívanie možností športového využitia na severnej strane (Jasná) a stredisko Chopok Juh bude ponechané pre turistov a rekreantov, ktorí vyhľadávajú pokojnejšie strediská s možnosťou väčšieho využitia prírodného potenciálu

Zo zariadení občianskej vybavenosti sú navrhnuté plochy pre zariadenia občerstvenia - polyfunkciu v časti Krupová a v časti Jelenia lúka (služby súvisiace s lyžovaním, prevádzkou strediska a stravovanie, oba v kapacite cca 100 stoličiek), doplnenie detského športového a zábavného areálu, 2 lanovky z Jelenej lúky na Zadné a Predné Dereše a umelé zasnežovanie z Kosodeviny na Chopok. Ďalšie rozširovanie a výstavba nových zjazdoviek a lanoviek a zvyšovanie ubytovacích kapacít nie je v území žiadúce. Dopravná dostupnosť je po ceste II/584, avšak budovanie ďalších spevnených plôch, záchytných parkovísk a ubytovacích zariadení nie je z pohľadu environmentálnej únosnosti územia a ochrany prírodných hodnôt žiadúce. Vybudované parkovisko v Krupovej už v súčasnosti je tvdrý a neestetický zásah do prírodného prostredia.

Prípadné rozšírenie zjazdoviek by bolo akceptovateľné za podmienky vybudovania záchytného parkoviska v nižšej polohe (nie Krupová) a realizácia dopravy denných pasantov do strediska (autobusová kyvadlová doprava, resp. pozemná koľajová doprava, pozemná lanovka..) Obec Horná Lehota vo svojom katastrálnom území nemá disponibilnú technicky vhodnú plochu pre takéto zariadenie. Nakoľko stredisko cestovného ruchu Jasná – Chopok má charakter nadregionálneho strediska s ambíciou medzinárodného strediska, vhodnosťou dopravnej obsluhy je potrebné zaoberať sa v regionálnych a celoštátnych dokumentoch s orientáciou na rozvoj cestovného ruchu.

Akýkoľvek rozvoj bude mať negatívny vplyv na životné prostredie.

B.7.4. Výrobné územia VS, PV

Poľnohospodárska výroba

V západnej časti zastavaného územia obce sa nachádza areál bývalého poľnohospodárskeho družstva. Areál tvorí kompaktný celok, v ktorom sú objekty pre celý rozsah činností v poľnohospodárstve - objekty pre ustajnenie, sklady, garáže administratívna budova. Areál má v prenájme AGRO-HL s.r.o. Janova Lehota, ktorá sa venuje chovu hovädzieho dobytka a obhospodaruje poľnohospodársku pôdu v katastrálnom území.

V severnej časti zastavaného územia obce pôsobí farma Javor, ktorá sa venuje ovčiarstvu a niekoľko samostatne hospodáriacich roľníkov.

Pri futbalovom ihrisku je zrealizovaný obecný zberný dvor.

Návrh

V areáli pri vyriešení jeho vnútorného usporiadania a intenzifikácie je možné zabezpečiť priestor pre rozvoj malých výrobných prevádzok. Poľnohospodárska výroba ostáva zachovaná, je vhodné orientovať sa na jej podporu a rozšírenie. Účelové objekty pre poľnohospodárku výrobu (senníky, napájadlá, prístrešky pre hospodárske zvieratá, salaš, ovčín a pod....) je prípustné zriaďovať podľa potreby v celom katastrálnom území).

V územnom pláne sa plochy pre výrobu, resp. malý priemyselný park nenavrhujú.

Lesohospodárska výroba

Lesy v katastrálnom území sú prevažne zmiešané, drevinové zloženie je do veľkej miery pôvodné. Lesy v katastrálnom území sú lesy hospodárske a ochranné. Vlastníkom lesov je štát, obec a aj súkromní vlastníci

Ochranné lesy sú situované na strmších svahoch najmä po okraji dolnej časti doliny. Ich funkciou je chrániť pôdu pred eróziou, stabilizovať brehy potokov. Ochranná funkcia je prioritná, ťažba v nich je nežiadúca. Väčšina lesných porastov sa nachádza v chránených územiach podľa národnej a medzinárodnej legislatívy a ich ochranných pásmach, nie je .

D – Dopravná vybavnosť

Zabezpečuje dopravné vzťahy a dopravné väzby medzi jednotlivými funkčnými plochami, medzi funkčnými plochami a ostatným územím a vo vnútri fukčných plôch medzi jednotlivými objektami – prvkami. Predstavuje líniové trasy – cesty a chodníky pre všetky druhy motorovej a nemotorovej dopravy, plošné prvky – parkoviská, sevnené plochy a ostatné objekty zabezpečujúce správnu prevádzku dopravných zariadení a pohybu motorových a nemotorových vozidiel. (napr. čerpacie stanice, elektronbíjacie stanice, garáže, a pod.)

Z – Zeleň - verejná, izolačná, súkromná

Dopĺňa jenotlivé funkčné plochy alebo tvorí samostanú funkčnú plochu.

Verejná zeleň - z urbanistického hľadiska sa jedná o zeleň slúžiacu všetkým obyvateľom alebo návštevníkom obce, je to upravená zeleň verejných priestorov v obci, parkov, zeleň pri cestách, brehové porasty, zeleň cintorínov a zeleň mimo zastavaného územia obce.

Izolačnaý zeleň - v územnom pláne účelovo navrhnutá ako filter medzi funkčnými plochami alebo zariadeniami, ktoré sa možu nepriaznivo ovplyvňovať v úžívateľskom komforte. Prevažne je to izolačná zeleň oddeľujúca poľnohospodársku alebo ostatanú výrobu od obytných plôch alebo plôch občianskej vybavenosti.

Súkromná zeleň - je to zeleň súkromných záhrad, verejne neprístupná, plní však biologickú a estetickú funkciu v území

RZ – Rekreačná zeleň

Špecifická funkcia v územnom pláne obce, predstavuje špeciálne upravovanú zeleň golfového areálu, jej užívanie je obmedzené, v celkovom dôsledku plní významnú biologickú a eststickú funkciu v riešenom území.

Do rekreačnej zelene je zahrnutá aj zeleň lyžiarskych areálov mimo ich využívania v zimnom období.

LS – Lesopark

Jedná sa o formu upravenej parkovej zelene a lesa s estetickou funkciou s možnosťou urbanizácie. V riešenom území sa jedné o plochu bývalého chatkového tábora (pionierskeho tábora), kde sú navrhnuté nové objekty (apartmány – chaty) na miestach pôvodných chát a tiež aj v nových polohách s dobudovaním technickej infraštruktúry.

7.5. Funkčné členenie jednotlivých lokalít

Funkčné využitie jednotlivých lokalít je definované hlavnou funkciou, prípustným funkčným využitím a neprípustným využitím, je definované vo výkresoch č.2.1 a 3.1 a v schéme záväzných častí, je rozdelené variantne nasledovne:

RC 01 Obec

Hlavné funkčné využitie ZM - zmiešané územia bývania a občianskej vybavenosti

Jedná sa jadrovú obec v jej existujúcom zastavanom území. Zahŕňa funkciu bývania a občianskej vybavenosti v celom rozsahu poskytovanom v malej obci. Hlavnými objektmi na základe historického vývoja sú rodinné domy doplnené solitérnymi alebo združenými objektmi - obchod, pohostinstvo, kostol, fara, cintorín, obecný úrad, pošta, škola, prípadne lekár.... Uvedenú funkcie sú roztrúsené v obci, nevytvárajú kompaktné plochy občianskej vybavenosti. Postupne sa dopĺňajú alebo transformujú podľa rozvojových predpokladov a podmienok dopytu. Zaradené sú tu všetky funkcie potrebné k zabezpečeniu základných potrieb obyvateľov obce – obchod, služby, administratívam kultúra, školstvo, športové plochy a zariadenia, sociálne služby, prechodné ubytovanie, stravovanie.

V územnom pláne obce Horná Lehota je zmiešané územie bývania a vybavenosti navrhnuté v jadrovej obci hlavne pri ceste III/2374. Súčasťou riešenia funkčne zmiešaného územia je úprava a prestavba verejných priestorov. Umožňuje využívanie existujúcich objektov, resp. dostavby prelúk pre podnikateľské aktivity v symbióze s bývaním, pričom tieto funkcie sa môže odohrávať v spoločnom - polyfunkčnom objekte, alebo samostatne ako objekt občianskej vybavenosti a samostatne objekt bývania (trvalého aj prechodného). Podmienkou je realizácia zodpovedajúceho počtu parkovacích miest ako súčasti daného funkčného využívania objektu. V regulačnom celku sú umiestnené aj ďalšie funkcie - PV – poľnohospodárska výroba, RS – rekreácia a šport, VS - nezávadná výroba, sklady - kompostovisko. Preluky dávajú možnosť pre umiestnenie cca 44 nových bytových jednotiek.

V území medzi cintorínom a existujúcou zástavbou rodinných domov je navrhnutá plocha pre bytové domy pre cca 30 bytových jednotiek v závislosti od architektonického riešenia objetov a spôsobu riešenia parkovania pre byty.

Rozšírenie športových plôch je navrhnuté vo väzbe na súčasné futbalové ihrisko a lyžiarske stredisko Horná Lehota – Lúčka - doplnením plôch pre otvorené ihriská, bikros, skatepark apod... a súvisiacich sezónnych zariadení drobnej vybavesnosti. Pri futbalovom ihrisku je zrealizované obecné kompostovisko. V návrhu je plocha pri kompostovisku doplnená o zberný dvor.

Pri naplnení plôch bývania potrebu rozšírenia materskej školy, základnej školy je možné zrealizovať v rámci jestvujúceho školského areálu jeho intenzifikáciou. Školský areál disponuje dostatočnou kapacitnou na rozšírenie.

V obci je potrebná revitalizácia všetkých verejných priestranstiev (okolie kostolov vrátane ďalších kultúrnych pamiatok, centrálna časť obce - konečná zastávka autobusov, verejné priestranstvá v okolí cintorínov..)

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- komunálne služby (zberný dvor) a komunitné aktivity (pri cintoríne)
- športové plochy a zariadenia, ihriská a oddychové plochy
- zeleň verejná, ochranná, líniová
- poľnohospodárska výroba pre vlastnú spotrebu a chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu, resp. predaj z dvora

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže v územich rodinných domov mimo plochy poľnohospodárskeho družstva
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- sklon strechy a typ strachy pri prestavbách obnovách a novostavbách prispôsobiť prevládajúcemu sklonu susedných objektov (sedlové, valbové), neprípustné ploché strechy, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové)
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.
- Koeficient zastavanosti 0,6, podlažnosť 2NP + P pre objekty vybavenosti, 2NP, resp. 1NP + P pre objekty bývania, vhodné podzemné podlažie
- Koeficient zastavanosti 0,75 pre plochu bytových domov, podlažnosť 3 NP + P, vhodné podzemné podlažie, nevhodná dosková sekcionárna formá zástavby
- Existujúce objekty, ktoré svojou výškou v súčasnosti presahujú regulačnú výšku nie je možné v budúcnosti nadstaviť, alebo pri prestavbe, oprave alebo zmene funkcie zvýšiť hrebeň strechy, neprípustné ploché strechy

Pre bytové domy

- parkovanie riešiť prioritne formou podstavaného parkovania (polozapustené alebo podzemné podlažie)
- Koeficient zastavanosti 0,6 podlažnosť 4 NP, vhodné podzemné podlažie, koeficient zelených plôch 0,4
- Vylučuje sa nadstavba, prístavba na existujúcom bytovom dome
- Vylučuje sa dosková sekcionárna forma zástavby, a ploché strechy
- Príspustné strechy sedlové, valbové, pultové

RC 02 - Za Hŕbkami

Hlavná funkcia - BI – bývanie individuálne v rodinných domoch

Nová rozvojová plocha o výmere 2,3 ha medzi areálom družstva a obcou navrhnutá pre bývanie v rodinných domoch. Forma zástavby - samostatne stojace domy, radová, skupinová zástavba, parkovacie alebo garážové miesto min. pre 2 autá na pozemku rodinného domu, na navrhnutej ploche je možné umiestniť 29 rodinných domov.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - obchod, služby, nízkokapacitné ubytovanie ako súčasť objektov rodinných domov
- detské ihriská a oddychové plochy ako verejné zariadenia
- izolačná zeleň verejná medzi funčnou plochou bývania a plochou výroby (PV, VS) v šírke min. 20 m
- poľnohospodárska výroba pre vlastnú spotrebu a chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu, resp. predaj z dvora, hospodárske objekty pre tento účel umiestniť min. 10 m od susedných rodinných domov so zabezpečením technických a hygienických podmienok v súlade s platnou legislatívou.

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže, dielne, servisy, ktoré nesúvisia priamo s funkciou bývania
- občianska vybavenosť všetkého druhu ak nie je doplnkovou funkciou v rodinnom dome
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové)
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.
- Koeficient zastavanosti 0,4 podlažnosť 1NP + P, vhodné podzemné podlažie

RC 03 – Hŕbky

Hlavná funkcia - BI – bývanie individuálne v rodinných domoch

Nová rozvojová plocha o výmere 1,03 ha na západnej strane obce, mimo je zastavané územie, navrhnutá pre bývanie v rodinných domoch. Zástavba je podmienená rešpektovaním ochranného pásma VN vzdušného vedenia. Forma zástavby - samostatne stojace rodinné domy, parkovacie alebo garážové miesto min. pre 2 autá na pozemku rodinného domu, na navrhnutej ploche je možné umiestniť 13 rodinných domov.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - obchod, služby, nízkokapacitné ubytovanie ako súčasť objektov rodinných domov
- detské ihriská a oddychové plochy ako verejné zariadenia
- izolačná zeleň verejná medzi funčnou plochou bývania a plochou výroby (PV, VS) v šírke min. 20 m n (z južnej strany) a v ochrannom pásme VN vzdušného vedenia podľa podmienok určených správcom siete

- poľnohospodárska výroba pre vlastnú spotrebu a chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu, resp. predaj z dvora, hospodárske objekty pre tento účel umiestniť min. 10 m od susedných rodinných domov so zabezpečením technických a hygienických podmienok v súlade s platnou legislatívou.

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže, dielne, servisy, ktoré nesúvisia priamo s funkciou bývania
- občianska vybavenosť všetkého druhu ak nie je doplnkovou funkciou v rodinnom dome
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.
- Koeficient zastavanosti 0,4 podlažnosť 1NP + P, vhodné podzemné podlažie

RC 04 – Lovište

Hlavná funkcia - BR – zmiešané územie bývania a rekreácie

Nová rozvojová plocha o výmere 10,5 ha na východnej strane obce, mimo je zastavané územie, navrhnutá pre bývanie v rodinných domoch a rekreačné bývanie. Forma zástavby - samostatne stojace rodinné domy, radová, skupinová zástavba, parkovacie alebo garážové miesto min. pre 2 autá na pozemku rodinného domu, Rekreačné bývanie formou individuálnej chatovej rekreácie a rekreačných ubytovacích objektov - penzión, apartmánový dom, nízkokapacitné ubytovanie a pod.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia vrátane parkovania pe rekreačné objekty
- občianska vybavenosť - obchod, služby súvisiace s hlavnou funkciou
- detské ihriská a oddychové plochy ako verejné zariadenia
- zeleň verejná, líniová

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže, dielne, servisy, ktoré nesúvisia priamo s funkciou bývania
- občianska vybavenosť všetkého druhu ak nie je doplnkovou funkciou rekreácie
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.
- Pre rodinné dom a objekty individuálnej rekreácie koeficient zastavanosti 0,5 podlažnosť 1NP + P, 2NP, vhodné podzemné podlažie

- Pre rekreačné ubytovacie objekty (penzion, apartmánový dom, nízkokapacitné ubytovanie) koeficient zastavanosti 0,4 podlažnosť 2NP + P, 3NP, vhodné podzemné podlažie

RC 05 – Banské

Hlavná funkcia - BI – bývanie individuálne v rodinných domoch

Nová rozvojová plocha o výmere 1,75 ha na východnej strane obce, mimo je zastavané územie, navrhnutá hlavne pre bývanie v rodinných domoch. V regulačnom celku je navrhnutá plocha plocha pre rozšírenie športovej vybavensosti obce. Využitie územia a spôsom zástavby sú podmienené rešpektovaní vzdušného vedenia VN a jeho ochranného pásma. Forma zástavby - samostatne stojace domy, parkovacie alebo garážové miesto min. pre 2 autá na pozemku rodinného domu, na navrhnutej ploche je možné umiestniť 22 rodinných domov.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - obchod, služby, nízkokapacitné ubytovanie ako súčasť objektov rodinných domov
- ihriská a oddychové plochy ako verejné zariadenia
- zeleň izolačná, verejná,
- poľnohospodárska výroba pre vlastnú spotrebu a chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu, resp. predaj z dvora, hospodárske objekty pre tento účel umiestniť min. 10 m od susedných rodinných domov so zabezpečením technických a hygienických podmienok v súlade s platnou legislatívou.

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže, dielne, servisy, ktoré nesúvisia priamo s funkciou bývania
- občianska vybavenosť všetkého druhu ak nie je doplnkovou funkciou v rodinnom dome
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.
- Koeficient zastavanosti 0,4 podlažnosť 1NP + P , 2NP, vhodné podzemné podlažie

RC 06 – Pod Lažtekom

Hlavná funkcia - BI – bývanie individuálne v rodinných domoch

Nová rozvojová plocha o výmere 3,40 ha na severnej strane obce, mimo je zastavané územie, navrhnutá pre bývanie v rodinných domoch. Forma zástavby - samostatne stojace domy, skupinová zástavba, parkovacie alebo garážové miesto min. pre 2 autá na pozemku rodinného domu, na navrhnutej ploche je možné umiestniť 25 rodinných domov.

V západnj časti regulačného celku je navrhntá plocha pre farmu - chov oviec, prípadne dobytka pre formu samostatne hospodáriaceho roľníka s možnostou výstavby objektu na bývanie pre majiteľa.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia

- občianska vybavenosť - obchod, služby, nízkokapacitné ubytovanie ako samostatný objekt v objemovom riešení rodinného domu
- ihriská a oddychové plochy ako verejné zariadenia
- zeleň izolačná, verejná
- poľnohospodárska výroba – agroturistika s možnosťou ubytovania do 20 osôb, hospodárske objekty pre tento účel umiestniť min. 10 m od susedných rodinných domov so zabezpečením technických a hygienických podmienok v súlade s platnou legislatívou.
- poľnohospodárska výroba pre vlastnú spotrebu a chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu, resp. predaj z dvora hospodárske objekty pre tento účel umiestniť min. 10 m od susedných rodinných domov so zabezpečením technických a hygienických podmienok v súlade s platnou legislatívou.

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- občianska vybavenosť s výnimkou doplnkovej prípustnej vybavenosti v rodinných domoch
- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže, dielne, servisy, ktoré nesúvisia priamo s funkciou bývania alebo s agroturistikou
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.
- Koeficient zastavanosti 0,4 podlažnosť 1NP + P, 2NP, vhodné podzemné podlažie, koeficient zelene 0,6

RC 07 Krpáčovo

Stredisko pre rekreáciu, nachádza sa severne od jadrovej obce a prístupné je cestou III/2373 z obce Dolná Lehota. Rozprestiera sa voboch katastrálnych územiach. Z obce Horná Lehota do rekreačného strediska v súčasnosti neexistuje prístup po verejnej spevnenej komunikácii. Stredisko je orientované výlučne na rekreáciu, podľa charakteru sú tu 2 typy rekreácie, ktoré sú územne rozdelené účelovou cestou v súčasnoti nespevnenou vedúcu k prameni Sama Chalupku zo severnej strany odbočením z cesty III/2373 a južnou časťou VN Krpáčovo. Západne od tejto cesty a severe od VN Krpáčovo sú plochy a zariadenia funkčne zaradené ako rekreačné a športové zariadenia - RS.

Hlavná funkcia - RS – rekreácia a šport

Vo funkčnej ploche sú situované rekreačné zariadenia - hotely – Polianka, Hydro - Krpáčovo VaRC prokuratúry SR a hotel Junior neprevádzkovaný. Zdevastovaný hotel Junior je potrebné obnoviť, zrekonštruovať, resp. na jeho mieste je zmeniť na polyfunkčný objekt s možnosťou bývania a občianskej vybavenosti. Hotely sú vybavené vlastnými relaxačnými (Wellness) a športovými (ihriská, tenisové kurty) zariadeniami. V stredisku je vodná nádrž Krpáčovo, ktorá v lete slúži na kúpanie a vodné športy, Ski Krpáčovo s vlekmi pre zimnú rekreáciu. Nie je žiadúce zvyšovať ubytovacie kapacity v existujúcich objektoch. Rozvoj potrebné zamerať na zvýšenie kvality poskytovaných služieb a rekonštrukcie a prestavby existujúcich objektov. Podmienečne prípustné funkcie je možné v území rešpektovať pri zachovaní hlavnej funkcie – rekreácia a šport v rozsahu 80% plochy regulačného celku.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia, parkoviská riešiť intenzifikáciou plôch bez extenzívneho rozširovania mimo existujúcich spevnených plôch

- občianska vybavenosť - obchody, stravovacie zariadenia, služby spojené s hlavnou funkciou (napr: požičovňa a servis bicyklov, prevádzky sezónneho a zábavného charakteru apod.),
- ihriská a oddychové plochy, ohniská, altánky ako verejné zariadenia
- zeleň verejná rekreačná, izolačná

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- bývanie v rodinných domch, objekty ICHR
- výroba všetkého druhu, občianska vybavenosť nesúvisiaca s hlavnou funkciou (administratíva, socialne zariadenia)
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania
- agroturistika, kontaktná zoo, resp, iné druhy chovu a prezentácie úžitkových alebo voľne žijúcich zvierat

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- pre rekreačné ubytovacie zariadenia koeficient zastavanosti 0,7, pri rekonštrukciách a prestavbách nie je možné zvyšovať existujúcu podlažnosť, prístaby existujúcich zariadení v rámci určenej zastavanosti - 3NP + P.

Hlavná funkcia - ICHR – individuálna chatová rekreácia

Plocha sa nachádza východne južne od územia RS. V území je situovaných cca 240 chát pre individuálnu rekreáciu, ktoré legálne sú evidované na obecnom úrade. Nie je vylúčené že v území sa nachádzajú aj nelegálne postavené a užívané chaty.

V navrhovabých plochách pre individuálnu chatovú rekreáciu je možné umiestniť limitovaný počet chát vyplývajúci z grafickej časti a rešpektovania regulatívov zástavby. Pri existujúcich chatách rozvoj je potrebné zamerať na zvýšenie kvality rekonštrukciou alebo prestavbou existujúcich objektov. Všetky objekty musia byť dopravne obslúžené z verejnej komunikácie, dĺžka privátnej účelovej cesty napojenej na verejnú - obecnú cestu sa určuje na max. 100 m, vylučuje sa uličná zástavba. V území sa nachádzajú chaty, ktoré v súčasnoti nie sú sprístupnené motorovou dopravou. Všetky nové objekty musia byť zásobované úžitkovou vodou a likvidácia splaškových vôd bude do nepriepustnej žumpy. Vylučujú sa objekty nazývané ako „mobilný dom“, „dom v korunách stromov“ alebo iné formy objektov, ktoré nemajú typologické pomenovanie v stavebnom zákone a súvisiacich predpisoch.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu objektu, parkoviská prednostne riešiť ako skupinové (vylučuje sa parkovanie pri každej chate osobitne)
- ohniská, altánky na pozemkoch chát za podmienky dodržania koeficientu zastavanosti
- zeleň verejná rekreačná, izolačná
- kopané studne na úžitkovú vodu

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- vŕtané studne
- domové ČOV s vypúšťaním vody do vsaku
- všetky ostatné funkcie, ktoré nesúvisia s ICHR

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy

- v rozvojových plochách koeficient zastavanosti 0,2, vzdialenosť medzi dvomi susednými chatami nesmie byť menšia ako 30m, podlažnosť 1NP +P, v prípade, ak to umožnia územnotechnické podmienky je prípustné podzemné podlažie
- v existujúcich plochách koeficient zastavanosti 0,2, pri rekonštrukciách a prestavbách existujúcich chát nie je možné zvyšovať existujúcu podlažnosť, prístaby existujúcich sú zariadení sú možné len v rámci určenej zastavanosti - 2NP + P, nie je možné prístavbou znižovať vzdialenosť medzi existujúcimi chatami, iné drobné stavby (altánky prístrešky) je možné realizovať len v rámci zastavnosti a zachovania vzdialenosti 30 m medzi objektami. Uvedená vzdialenosť sa uplatňuje aj medzi doplnkovými stavbami.

RC 08 – Tále

Stredisko pre rekreáciu, nachádza sa severovýchodne od jadrovej obce a prístupné je cestou II/584 vedenej východným okrajom katastrálneho územia. Stredisko je orientované výlučne na rekreáciu, je tu vybudovaný golfový areál s dvomi ihriskami (18 jamkovým a 9 jamkovým) a zimné lyžiarske stredisko Ski Tále.

Hlavná funkcia - RS – rekreácia a šport

Vo funkčnej ploche sú situované rekreačné zariadenia - hotely Stupka, Golf, kongresový hotel Partizán, golfový areál a lyžiarsky areál s vybavenosťou (reštaurácia, služby) a chaty pre individuálnu rekreáciu (106). V lokalite Tále je vybudovaných 110 apartmánov. Hotelové zariadenia majú svoje možnosti pre relax a oddych (bazény, wellnes, vonkajšie ihriská, tenisové kurty).

Podmienkou realizácie je zabezpečenie dopravného prístupu a zodpovedajúcej technickej infraštruktúry a zabezpečenie statickej dopravy. V sezóne do strediska Ski Tále premáva skibus Horehronie na trase Brezno – Mýto pod Ďumbierom – Bystrá – Tále – Krupová. Je navrhnuté rozšírenie parkoviska na vstupe do golfového a lyžiarskeho areálu odbočením z cesty II/584. Podmienečne prípustné funkcie je možné v území rešpektovať pri zachovaní hlavnej funkcie – rekreácia a šport v rozsahu 80% plochy regulačného celku.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- Individuálna chatová rekreácia vo vyznačených plochách v grafickej časti v súlade s regulatívmi
- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - obchody, stravovacie zariadenia, služby spojené s hlavnou funkciou (napr: požičovňa a servis bicyklov, prevádzky sezónneho a zábavného charakteru apod.),
- ihriská a oddychové plochy, ohniská, altánky, prírodné kúpalisko
- zeleň rekreačná, verejná, ochranná, líniová

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- Bývanie v rodinných a bytových domoch
- výroba všetkého druhu, občianska vybavenosť nesúvisiaca s hlavnou funkciou
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- koeficient zastavanosti 0,4, podlažnosť pre zariadenia hromadného ubytovania 3NP + P, 4NP,
- vylučuje sa zvyšovanie podlažnosti existujúcich objektov

Hlavná funkcia - ICHR – individuálna chatová rekreácia

Jedná sa o územie východne a južne a od plôch sústredenej rekreácie. V navrhovaných plochách pre individuálnu chatovú rekreáciu je možné umiestniť limitovaný počet chát vyplývajúci z grafickej časti a z rešpektovania regulatívov zástavby. Pri existujúcich chatách rozvoj je potrebné zamerať na zvýšenie kvality rekonštrukciou alebo prestavbou existujúcich objektov. Všetky objektu musia byť dopravne obslúžené z verejnej komunikácie, dĺžka privátnej účelovej cesty napojenej na verejnú - obecnú cestu sa určuje na max. 100 m, vylučuje sa uličná zástavba. Všetky nové objekty musia byť zásobované vodou a likvidácia splaškových vôd bude do nepriepustnej žumpy. Vylučujú sa objekty nazývané ako „mobilný dom“, „dom v korunách stromov“ alebo iné formy objektov, ktoré nemajú typologické pomenovanie v stavebnom zákone a súvisiacich predpisoch.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu objektu, parkoviská prednostne riešiť ako skupinové (vylučuje sa parkovanie pri každej chate osobitne)
- ohniská, altánky na pozemkoch chát za podmienky dodržania koeficientu zastavanosti
- zeleň verejná rekreačná, izolačná
- kopané studne na úžitkovú vodu

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- vŕtané studne
- domové ČOV s vypúšťaním vody do vsaku
- všetky ostatné funkcie, ktoré nesúvisia s ICHR

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- v rozvojových plochách koeficient zastavanosti 0,2, vzdialenosť medzi dvomi susednými chatami nesmie byť menšia ako 30m, podlažnosť 1NP +P, v prípade, ak to umožnia územnotechnické podmienky je prípustné podzemné podlažie
- v existujúcich plochách koeficient zastavanosti 0,2, pri rekonštrukciách a prestavbách existujúcich chát nie je možné zvyšovať existujúcu podlažnosť, prístaby existujúcich zariadení v rámci určenej zastavanosti - 2NP + P, nie je možné prístavbou znižovať vzdialenosť medzi existujúcimi chatami, iné drobné stavby (altánky prístrešky) je možné realizovať len v rámci zastavnosti a zachovania vzdialenosti 30 m medzi objektami. Uvedená vzdialenosť sa uplatňuje aj medzi doplnkovými stavbami.

RC 09 – Chopok Juh

Stredisko pre rekreáciu, nachádzajúce sa na južných svahoch Chopka, severne od obce aj stredísk Tále a Krpáčovo. Prístupné je cestou II/584 vedenej východným okrajom katastrálneho územia, ktorá končí na parkovisku horského hotela Srdiečko a stanice lanovky. Stredisko je súčasťou strediska cestovného ruchu a zimných športov Jasná, je orientované výlučne na rekreáciu, prioritne na zimnú. Z ubytovacích zariadení je tu horský hotel Srdiečko – 120 lôžok, hotel Kosodrevina – 140 lôžok, turistická ubytovňa Kamenná chata s 20 lôžkami, v zimnej sezóne zatvorená, horská chata Trangoška so 75 lôžkami a penzión Gápeľ s 50 lôžkami. Taktiež je tu postavený apartmánový dom so 71 apartmánmi.

Hlavná funkcia - RS – rekreácia a šport

V navrhovaných rozvojových plochách rozšírenie občianskej vybavenosti v časti Krupová pri údolnej stanici lanovky a v časti Jelenia lúka. Taktiež je možné stredisko doplniť o detský športový a rekreačný areál, vybudovanie 2 lanoviek, umelého zasnežovania s akumulačnou nádržou. Parkovanie pre denných návštevnkov bude zabezpečené v časti Krupová, jestvujúce parkovisko prebudovať na parkovací dom alebo iné intenzívnejšie formy pre parkovanie.

Podmienečne prípustné funkcie je možné v území rešpektovať pri zachovaní hlavnej funkcie – rekreácia a šport v rozsahu 80% plochy regulačného celku.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - obchody, stravovacie zariadenia, služby spojené s hlavnou funkciou (napr: požičovňa a servis lyží, prevádzky sezónneho a zábavného charakteru apod.),
- zeleň rekreačná, verejná, izolačná

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- Bývanie v rodinných a bytových domoch
- výroba všetkého druhu, občianska vybavenosť nesúvisiaca s hlavnou funkciou RS
- doprava nad rámec nevyhnutnej obsluhy existujúcich zariadení, rozširovanie parkovísk pri existujúcich ubytovacích objektoch
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- koeficient zastavanosti 0,5 pre zariadenia občianskej vybavenosti, podlažnosť pre zariadenia občianskej vybavenosti 2NP + P, plochy rekreácie športu - 1NP +P (obslužné objekty lanoviek a ostatných športových zariadení), zastavanosť 0,1 pre plochy rekreácie športu, neprípustné ploché strechy.
- Pre existujúce objekty vyššej podlažnosti ako je navrhovaná výšková regulácia nie je prípustné pri prestavbe objektu podlažnosť zvyšovať
- V časti Krupová je prípustné zvýšenie počtu parkovacích miest len prestavbou existujúcich parkovacích miest na intenzívnejšie formy (viac podlažné parkoviská alebo parkovacie domy), v časti Srdiečko a Trangoška, nie je prípustné zvyšovanie počtu parkovacích miest

RC 10 Bruchačka

Je to samostatná časť zastavaného územia obce, ktorá sa kreovala v povodí potoka Hnusné. V súčasnosti sa nachádza pod hrádzou VN Hnusnô (technologická voda pre Železiarne Podbrezová).

Hlavná funkcia - BR – zmiešané územie bývania a rekreácie

Vo funkčnej ploche sa nachádzajú objekty rodinných domov slúžiacich na bývanie a tiež aj rekreačné domy slúžiace na rekreáciu. V území sa nenachádzajú žiadne zariadenia občianskej vybavenosti. Dopravný prístup je z južnej strany zastavaného územia súbežný s potokom Hnusné, ktorý tečie takmer stredom funkčnej plochy. Výstavba severne od potoka je podmienená realizáciou premostenia potoka pre každý objekt. Tento stav a v zásade žiaden územný rozvoj za posledných 20 rokov vytvoril predpoklady pre veľmi pokojné bývanie a oddych v prírodnom prostredí, ale s pomerne dobrou dostupnosťou k verejnej doprave. V návrhu územného plánu sa tejto časti obce priraďuje skôr rekreačná funkcia s orientáciou na pešiu turistiku, cykloturistiku, rybolov. V navrhnutých rozvojových plochách je možné umiestniť cca 10 rodinných alebo rekreačných domov pre individuálnu chatovú rekreáciu.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- ihriská a oddychové plochy ako verejné zaiadenia prírodného charakteru
- zeleň verejná, izolačná so zachovaním brehových porastov vodného toku Hnusné

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- všetky ostané neuvedené funkcie občianskej vybavenosti a výroby
- občianska vybavenosť všetkého druhu ak nie je doplnkovou funkciou v rodinnom dome

- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.
- Koeficient zastavanosti 0,4 podlažnosť 1NP + P , 2NP, vhodné podzemné podlažie

RC 11 VH Richtárovo - Tajch

Územie vyčlenené pri vodnom Hnusné medzi VN Richtárovo a častou obce nazývanou Tajch. V území sú umiestnené zariadenia rybárskeho zväzu a rekreačné chaty. V návrhu sa uvažuje s doplnením chát pre individuálnu rekreáciu. V severnej časti regulačného celku je archeologické nálezisko. V navrhovabých plochách pre individuálnu chatovú rekreáciu je možné umiestniť limitovaný počet chát vyplývajúci z grafickej časti a z rešpektovania regulatívov zástavby. Všetky objekty musia byť dopravne obslúžené z verejnej komunikácie, dĺžka privátnej účelovej cesty napojenej na verejnú - obecnú cestu sa určuje na max. 100 m, všetky nové objekty musia byť zásobované vodou a likvidácia splaškových vôd bude do nepriepustnej žumpy. Vylučujú sa objekty nazývané ako „mobilný dom“, „dom v korunách stromov“ alebo iné formy objektov, ktoré nemajú typologické pomenovanie v stavebnom zákone a súvisiacich predpisoch.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu objektu, parkoviská prednostne riešiť ako skupinové (vylučuje sa parkovanie pri každej chate osobitne)
- ohniská, altánky na pozemkoch chát za podmienky dodržania koeficientu zastavanosti
- zeleň verejná rekreačná, izolačná
- kopané studne na úžitkovú vodu

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- vŕtané studne
- domové ČOV s vypúšťaním vody do vsaku
- všetky ostatné funkcie

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- v rozvojových plochách koeficient zastavanosti 0,2, vzdialenosť medzi dvomi susednými chatami nesmie byť menšia ako 30m, podlažnosť 1NP +P, v prípade, ak to umožnia územnotechnické podmienky je prípustné podzemné podlažie
- v existujúcich plochách koeficient zastavanosti 0,2, pri rekonštrukciách a prestavbách existujúcich chát nie je možné zvyšovať existujúcu podlažnosť, prístaby existujúcich zariadení v rámci určenej zastavanosti - 2NP + P, nie je možné prístavbou znižovať vzdialenosť medzi existujúcimi chatami, iné drobné stavby (altánky prístrešky) je možné realizovať len v rámci zastavnosti a zachovania vzdialenosti 30 m medzi objektami. Uvedená vzdialenosť sa uplatňuje aj medzi doplnkovými stavbami.

B.8 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Súčasné zastavané územie

Zastavané územie obce Horná Lehota je vymedzené hranicou zastavaného územia obce, ktorá bola určená k 1.1.1990. Je tvorené dvomi samostatnými časťami - jadrovou obcou Horná Lehota a osadou Bruchačka. Reálne zastavané územie korešponduje s určenou hranicou zastavaného územia jedrovej časti obce. V časti Bruchačka sú mimo zastavané územie zrealizované 2 objekty. Rekreačné strediská RC 07 Krpáčovo, RC 08 Tále a RC 09 Chopok Juh sú v zrealizovanom rozsahu mimo zastavané územie obce.

Navrhované územie na zástavbu

V územnom pláne je navrhnutá úprava hraníc zastavaného územia obce. Súčasné a navrhované hranice zastavaného územia obce sú interpretované v grafickej časti územného plánu. Predpokladané možné rozšírenie zastavaného územia obce je vymedzené plochami vhodnými na zástavbu. Zastavané územie obce sa rozšíri pre rozvoj primárnej (obytnej) funkcie o nové lokality, vhodné na realizáciu individuálnej bytovej výstavby a malým podielom pre rozvoj športu a rekreácie.

Rozšírenie hraníc zastavaného územia je zdokumentované vo výkresovej dokumentácii a v nasledujúcej tabuľke.

Rozšírenie zastavaného územia

Por. číslo	Regulovaný celok	**Zmena hranice zastavaného územia**	**Návrh** **Plocha**
01	Obec	Je vymedzená hranicou intravilánu evidovanou v katastri nehnuteľnosti vrátane existujúcej a navrhovanej plochy športu a rekreácie	1,79 ha
02	Za Hŕbkami	- na južnom okraji obce západne od cesty III/2374, medzi obcou a areálom poľnohosp. družstva územie pre bývanie individuálne	4,85 ha
03	Hŕbky	- západne od cesty III/2374, a severne od areálu poľnohosp. družstva územie pre bývanie individuálne	1,93 ha
04	Lovište	- na západnej strane zastavaného územia – zmiešané územie pre bývanie a rekreáciu	13,8 ha
05	Banské	v severovýchodnej časti zastavaného územia – územie pre bývanie individuálne	1,75 ha
06	Pod Lažtekom	v severnej časti zastavaného územia - rozšírenie obytného územia pre bývanie individuálne	1,76 ha
		Rozšírenie plôch pre zástavbu mimo zastavané územie v strediskách rekreácie	
10	Bruchačka	V severozápadnej časti rozšírenie zastavaného územia pre bývanie a rekreáciu	0,72 ha

V regulačných celkoch 07 Krpáčovo, 08 Tále, 09 Chopok juh a RC 11 - VN Richtárovo -Tajch nie je hranica zastavaného územia v súčasnosti určená, z tohto dôvodu územný plán novú hranicu zastavaného územia nenavrhuje.

B.9 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

B.9.1 Ochranné pásma technickej infraštruktúry

V riešenom území je potrebné rešpektovať tieto ochranné pásma, ovplyvňujúce riešené územie:

Vodohospodárske ochranné pásma :

- *Chránená vodohospodárska oblasť (ďalej CHVO)*

Táto forma ochrany povrchových a podzemných vôd vyplýva z § 31 zákona o vodách a realizuje sa zákonom č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Do riešeného územia spadá územie CHVO Nízke Tatry – východná časť. Chránená vodohospodárska oblasť je vyznačená v grafickej časti.

- *Ochranné pásma podzemných vôd:*
  - vodárenského zdroja Prameň Sama Chalúpku pre obec Horná Lehota, určené rozhodnutím č. PLVH-575/81- Dš z 6.X.1981,
  - vodárenského zdroja prameňa Bystrá, nazývaný aj ako Tále - Chlórovňa, určené rozhodnutím č. SVS 2005/98/99 zo dňa 6.10.1981,
  - vodárenského zdroja prameňa Stará Trangoška, určené rozhodnutím č. PLVH-1982/88-Dj zo dňa 17.11.1988 a jeho zmenami č. PLVH/4LO.2/1989-1 zo dňa 14.4.1989 a zmenou č. ŽP-4464.2/93-Há zo dňa 27.9.1993,
  - vodárenského zdroja Hámor, ktorý zásobuje pitnou vodou obec Dolná Lehota a je určené rozhodnutím zo dňa 4.7.2003 vedeným pod č. A2003/13900,
  - vodárenského zdroja prameňa Kosodrevina, určené rozhodnutím č. ŠVS- A2008/02089 Fa, zo dňa 29.12.2008,
  - vodárenského zdroja prameňa Srdiečko, stanovené ochranné pásmo I. stupňa, ktoré tvorí oplotenie prameňa o celkovej rozlohe 400 m^2 a ochranné pásmo II. stupňa spadá do oblasti už vyhláseného ochranného pásma vodného zdroja Stará Trangoška,
  - zdroj z Kvačkajovského potoka určený pre rekreačné zariadenie HotelHydro Krpáčovo a súkromné chaty, ktoré má vydané povolenie k užívaniu vody vydané OPLVH ONV v Banskej Bystrici dňa 29.05.1967 pod číslom VHPL 198/1967 Kt., a ktoré bolo zmenené povolením pre odber vody z dňa 13.3.1979 pod číslom PLVH 354/79-Dš a povolením z dňa 21.12.1983 pod číslom PLVH 1961/83-Dš.

- *Ochranné pásma povrchových vôd:*
  - manipulačné pásma pobrežných pozemkov vodných tokov a vodohospodárskych objektov v šírke 5 m pre malé vodné toky, a 10 m pre vodohospodársky významné toky pretekajúce riešeným územím
  - Je potrebné zabezpečiť ochranu inundačných území tokov, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle Zákona o ochrane pred povodňami č. 7/2010 Z.z. v platnom znení

- *ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií*
  - v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 1,8 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac 3,0 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia

V pásme ochrany verejného vodovodu a verejnej kanalizácie v extraviláne obce je v zmysle zákona Č. 442/2002 Z.z. zakázané :

- vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie, alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu (kanalizácii), alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav;
- vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, kon-štrukcie, alebo iné podobné
- zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému
- vodovodu (kanalizácii), alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav;
- vysádzať trvalé porasty;
- umiestňovať skládky;
- vykonávať terénne úpravy.

Pri križovaní a súbehu vodovodného 1 kanalizačného potrubia s inžinierskymi sieťami v intraviláne obce rešpektovať vzdialenosti všetkých navrhovaných podzemných vedení v súlade s normou STN 736005 "Priestorová úprava vedení technického vybavenia".

- *ochranné pásmo čistiarni odpadových vôd*

v zmysle §19a zákona č. 442/2002 z.z. v znení neskorších predpisov navrhujeme ochranné pásmo pre ČOV 50 m od hranice areálu čistiarne odpadových vôd

Oprávnenie pri správe tokov - v zmysle § 49 Zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov môže správca toku pri výkone správy vodného toku, vodných stavieb alebo zariadení užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

Ochranné pásma energetických zariadení :

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. v platnom znení, vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:

  - od 1 kV do 35 kV vrátane:

  1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
  2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m,
  3. pre zavesené káblové vedenie 1 m

  v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:

  - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
  - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
  - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
  - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
  - vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi

udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)

- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. v platnom znení, vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 15 m.
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. v platnom znení, vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:

  - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky

  v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:

  - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
  - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. v platnom znení:
  - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
  - v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice
- ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 351/2011 Z.z. v znení neskorších predpisov

<u>Cestné ochranné pásma</u>

- cestné ochranné pásmo regionálnej cesty II. triedy stanovené mimo hraníc súvisle zastavaného územia obce vymedzeného platným územným plánom obce; 25 m od osi komunikácie – ochranné pásmo v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, a vyhl. č. 35/1984 Zb. V cestnom ochrannom pásme je zakázaná, alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cestu, alebo premávku na nej (výnimku zo zákazu činnosti v cestnom ochrannom pásme udeľuje príslušný cestný správny orgán v štádiu prípravnej dokumentácie).
- cestné ochranné pásmo regionálnej cesty III. triedy stanovené mimo hraníc súvisle zastavaného územia obce vymedzeného platným územným plánom obce; 20 m od osi komunikácie – ochranné pásmo v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, a vyhl.č. 35/1984 Zb. V cestnom ochrannom pásme je zakázaná, alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cestu, alebo premávku na nej (výnimku zo zákazu činnosti v cestnom ochrannom pásme udeľuje príslušný cestný správny orgán v štádiu prípravnej dokumentácie)
- cestné ochranné pásmo miestnej komunikácie stanovené mimo sídelného útvaru súvisle zastavaného územia obce vymedzeného platným územným plánom obce 15 m od osi komunikácie – ochranné pásmo v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, a vyhl.č. 35/1984 Zb. V cestnom ochrannom pásme je zakázaná, alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cestu, alebo premávku na nej (výnimku zo zákazu činnosti v cestnom ochrannom pásme udeľuje príslušný cestný správny orgán v štádiu prípravnej dokumentácie)

B.9.2 Chránené územia a ochranné pásma vymedzené podľa osobitných predpisov

- ochranné pásmo lesa vo vzdialenosti 50 m od okraja lesných pozemkov v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v platnom znení

  V prípade realizácie stavieb v ochrannom pásme lesa je potrebné požiadať dotknutý orgán štátnej správy o záväzné stanovisko podľa § 10 odst. 2 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch k vydaniu rozhodnutia o umiestnení stavieb a o využití územia vo vzdialenosti do 50 m od okraja lesných pozemkov

- V zmysle zákona č. 143/1998 Z.z. v platnom znení §30 o civilnom letectve (letecký zákon) v znení neskorších predpisov, je potrebný súhlas Leteckého úradu Slovenskej republiky na stavby a zariadenia:
  - stavbách alebo zariadeniach vysokých 100 m a viac nad terénom /§ 30 ods. 1 písmeno a) leteckého zákona/,
  - stavbách a zariadeniach vysokých 30 m a viac umiestnených na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu /§ 30 ods. 1 písmeno b) leteckého zákona/,
  - zariadeniach, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické, zariadenia a vysielacie stanice /§ 30 ods. 1 písmeno c) leteckého zákona/,
  - zariadeniach, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje /§ 30 ods. 1 písmeno d) leteckého zákona/.

- Ochranné pásma vodných tokov podľa STN 75 2102 Minimálna šírka ochranného pásma je stanovená na 4 m (6,0m) od brehovej čiary pre vodné toky, ktoré majú šírku medzi brehovými čiarami do 10,0 m (10,0 – 50,0m)

- Ochranné pásma podľa zákona o vodách pobrežných pozemkov **v**odných tokov a vodohospodárskych objektov v šírke 5 m pre malé vodné toky, a 10 m pre vodohospodársky významné toky pretekajúce riešeným územím

- V zmysle zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v platnom znení sú určené ochranné pásma pre:
  - nehnuteľné kultúrne pamiatky a ochranné pásmo nehnuteľných kultúrnych pamiatok vyhlásené podľa zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v platnom znení:
  - Archeologické náleziská

V bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

- Chránené územia a ich ochranné pásma v zmysle zákona č. 542/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení v rámci národnej sústavy chránených území:
  - Prírodná rezervácia Pralesy Slovenska - navrhovaná - 5. stupeň územnej ochrany - navrhovaný
  - Prírodná rezervácia Bystrá dolina - 5. stupeň územnej ochrany – vydané predbežné

opatrenie

- národný park Nizke Tatry ,chránené územie vymedzené Nariadením vlády SR č. 182/1997 Z.z. – 3.stupeň ochrany, a jeho ochranné pásmo vymedzené Nariadením vlády SR č. 182/1997 s 2. Stupňom ochrany

-

- Chránené územia podľa legislatívy Európskej únie NATURA 2000:
  - územie európskeho významu Ďumbierske Tatry (SKUEV0302)
  - územie európskeho významu Ďumbierske Tatry (SKUEV1302) vymedzené Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 a Opatrením č. 1/2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1
  - Chránené vtáčie územie Nizke Tatry (SKCHVU018) vymedzené Vyhláškou MŽP SR č. 189/2010 Z.z.

B.10. NÁVRH NA RIEŠENIE ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, CIVILNEJ OCHRANY OBYVATEĽSTVA POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI

B.10.1. Návrh na riešenie záujmov obrany štátu

Záujmy obrany Slovenskej republiky upravuje zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky.

Vojenské objekty a podzemné inžinierske siete vojenskej správy nie sú v záujmovom priestore evidované a vojenská správa tu nemá žiadne územné požiadavky.

B.10.2. Návrh riešenia požiarnej ochrany

Obec má dobrovoľný Obecný hasičský zbor, ktorý operatívne plní úlohy súvisiace so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác pri živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach. Má 30 členov, disponujú technickou v minimálnom rozsahu. Dobrovoľný hasičský zbor nemá vlastnú požiarnu zbrojnicu, technika (Avia , PS 12) je garáži obecného úradu. V prípade požiaru alebo iných mimoriadnych udalostí slúži zásahová jednotka z Podbrezovej.

Podľa Vyhlášky č.699/2004 Zb. (§4 odst.1) a článku 3.2. normy STN 920400, zdroje vody na hasenie požiaru musia byť schopne trvalo zabezpečovať potrebu vody na hasenie požiarov najmenej počas 30 minút, t.j. celková zásoba požiarnej vody je 25,0 l/s . 30 minút = 45 000 l = 45,0 m3.

Navrhovane vodovodne potrubia – HDPE DN/OD 90, 110, 125, 160 a 225mm pre perspektívne lokality výstavby rodinných domov, občianskej vybavenosti sú dimenzovane v kap. B.13.1. Zásobovanie vodou.

Na základe § 15 zákona 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov je obec povinná označovať a trvalo udržiavať voľné nástupné plochy a príjazdové cesty, ktoré sú súčasťou zásahových ciest, na vykonanie hasiaceho zásahu hasičských jednotiek.

Pri riešení a umiestňovaní stavieb rešpektovať vyhlášku MV SR č. 94/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb.

Urbanistické, dopravné a technické riešenie spĺňa požiadavky prístupu hasiacej techniky, ku všetkým funkčným plochám a budovám.

B.10.3. Návrh riešenia ochrany pred povodňami

Riešené územie spadá do čiastkového povodia Hrona (4 - 23 - 02). Hlavným recipientom riešeného územia je potok Hnusnô, ktorý preteká k. ú. Horná Lehota v dĺžke 8,5 km. Potok Hnusnô je zaústený do Hrona v rkm 213,250 z pravej strany. Má 4 prítoky – Richtárov, Hornolehotský a 2 bezmenné. Správcami tokov sú Lesy SR, š. p., odštepný závod Slovenská Ľupča. Do riešeného

územia zasahuje potok Bystrianka so svojimi pravostrannými prítokmi: Čierny, Havránka, Mesiačik, Volovec, Srdiečko, Sedlový a potok Červená voda, ktorá je ľavostranným prítokom Vajskovského potoka.

V riešenom území je vybudovaná malá vodná nádrž Horná Lehota na potoku Hnusnô, ktorého prevádzkovateľom sú Železiarne Podbrezová, a.s.. Nádrž bola uvedená do prevádzky v roku 1974. Ďalšou malou vodnou nádržou je Krpáčovo, vybudovaná na potoku Červená voda ktorej prevádzkovateľom je OÚ Dolná Lehota.

Katastrálnym územím obce Horná Lehota preteká v úseku cca od rkm 1,80 - po prameň vodný tok Hnusné, číslo toku 299, ktorý je v správe SVP š.p., OZ Banská Bystrica. Zaradený je medzi drobné vodné toky. V rkm 4,00 je ľavostranné zaústenie potoka Richtárovo v správe štátnych lesov a v rkm 6,20 ľavostranné zaústenie bezmenného potoka v správe štátnych lesov.

Na potoku Hnusné v správe Slovenského rybárskeho zväzu Podbrezová sú vybudované nasledovné vodné stavby:

- Hnusno I - kaprový revír
- VN Richtárovo - lososový revír

Ostatné drobné vodné toky pretekajúce katastrálnym územím obce Horná Lehota sú v správe Lesov SR, š.p., Banská Bystrica.

Na miestnych tokoch v k. ú. Horná Lehota sa podľa Plánu manažmentu čiastkového povodia Hrona (MŽP SR, aktualizácia 2015) sa neuvažuje so zmenami na trasovaní ako aj so zmenami na ich priečnom profile. Údržba koryta jednotlivých tokov si vyžaduje pravidelnú starostlivosť a sledovanie technického stavu úpravy, aby nedochádzalo k znižovaniu kapacity koryta, ktorá je dôležitá pri prevádzaní veľkých vôd. Údržbu brehových porastov je potrebné konzultovať s NP Nízke Tatry.

V rámci opatrení pred povodňami navrhujeme revitalizáciu jestvujúcej úpravy miestneho potoka v zastavanej časti obce Horná Lehota so zachovaním sprievodnej brehovej vegetácie, prípadne jej dosádzanie realizovať z miestnych vhodných drevín.

Ochranu pre povodňami ustanovuje zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v platnom znení. Jednou z požiadaviek zákona je stanovenie opatrení na ochranu pred povodňami a povinnosti pri hodnotení a manažmente povodňových rizík s cieľom znížiť nepriaznivé dôsledky povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť.

V ÚPN obce Horná Lehota navrhujeme

- preventívne opatrenia na ochranu zastavaného územia obce pred zaplavením povrchovým odtokom
- zvýšenie akumulácie zrážkových vôd v povodiach miestnych vodných tokov – zadržiavať dažďové vody na úžitkové účely v podzemných dažďových zásobníkoch v rámci zastavaného územia obce. V prípade prebytku odvádzať dažďovú vodu do vsakovacích systémov. Týmto riešením sa zabezpečí, že dažďové vody ktoré do územia spadnú v ňom ostanú a tým sa zastabilizujú odtokové pomery v krajine, zvýši sa retenčná schopnosť povodia a podporí sa prirodzená akumulácia vody v riešenom území.
- zníženie maximálneho prietoku – realizovať nešpecifikované pôdoochranné opatrenia, ako sú zasakovacie rigoly a pásy v k.ú. obce a vykonávať pravidelnú údržbu vodných tokov. Zachovávať pobrežné pozemky pri vodných tokoch, ktorých rozsah je stanovený zákonom o vodách.

B.11. NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY

Základný rámec ochrany prírody v Slovenskej republike vytvára Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon“) a vykonávacie predpisy vydané na jeho vykonanie (Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny). Ochranou prírody a krajiny sa podľa tohto zákona rozumie starostlivosť štátu, právnických osôb a fyzických osôb o voľne rastúce rastliny, voľne žijúce živočíchy a ich spoločenstvá, prírodné biotopy, ekosystémy, nerasty, skameneliny, geologické a geomorfologické

útvary, ako aj starostlivosť o vzhľad a využívanie krajiny. Ochrana prírody a krajiny sa realizuje najmä obmedzovaním a usmerňovaním zásahov do prírody a krajiny, podporou a spoluprácou s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov, ako aj spoluprácou s orgánmi verejnej správy.

Územná ochrana prírody a krajiny je diferencovaná do piatich stupňoch ochrany pričom so zvyšujúcim stupňom ochrany (§ 12 až § 16 zákona) sa zvyšuje i rozsah obmedzení vykonávania rôznych činností v danom území (§ 17 až § 31 zákona). Prvý stupeň sa vzťahuje na celé územie Slovenska, druhý až piaty stupeň platí pre chránené územia a ochranné pásma.

Lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu a biotopy národného významu (§ 6 zákona), biotopy druhov európskeho významu, biotopy druhov národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo prírodné výtvory, možno vyhlásiť za chránené územia v kategórii: chránená krajinná oblasť, národný park, chránený areál, prírodná rezervácia, národná prírodná rezervácia, prírodná pamiatka, národná prírodná pamiatka, chránený krajinný prvok, chránené vtáčie územie, alebo obecné chránené územie.

B.11.1. Národná sústava chránených území v riešenom území

Z hľadiska záujmov územnej ochrany prírody a krajiny definovanej v rámci § 11 až § 25a zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa v rámci národnej sústavy chránených území v katastrálnom území obce Horná Lehota nachádzajú:

Prírodná rezervácia

Prírodná rezervácia je lokalita spravidla s výmerou do 1 000 ha, ktorá predstavujú pôvodné alebo ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu, alebo biotopy druhov európskeho významu, alebo biotopy druhov národného významu.

- **(PR) Pralesy Slovenska - navrhovaná** (5. stupeň územnej ochrany - navrhovaný)

  Prírodná rezervácia je navrhovaná na zabezpečenie ochranu prírodných procesov tak, aby prebiehali bez priameho vplyvu človeka a dosiahnuť prirodzenú dynamiku vývoja lesných ekosystémov, ich špecifickú štruktúru a funkcie a vytvoriť predpoklady pre zachovanie biologickej rozmanitosti a funkcií ekosystémov.

  V zmysle územnej ochrany podľa § 11 až § 15 zákona platí v súčasnosti v lokalitách PR Pralesy Slovenska prvý až štvrtý stupeň ochrany. V predmetnom území je navrhovaný 5. stupeň ochrany ustanovený v znení § 16 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Vyhlásením PR Pralesy Slovenska dôjde k obmedzeniu najmä lesohospodárskych činností, ktoré je nevyhnutné na zabezpečenie cieľov ochrany. Za verejne prístupné časti chráneného územia budú po vyhlásení ochrany prírodnej rezervácie považované v zmysle zákona všetky existujúce turistické chodníky prechádzajúce jednotlivými lokalitami. Tieto turistické chodníky môžu byť využívané verejnosťou aj naďalej.

  Navrhovaná PR Pralesy Slovenska je situovaná v rámci časti územia Národného parku Nízke Tatry a v rámci časti územia navrhovanej PR Bystrá dolina. Územie spadá do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody SR. V katastrálnom území Horná Lehota tento návrh zaberá výmeru 524 ha.

- **(PR) Bystrá dolina - navrhovaná** (5. stupeň územnej ochrany – vydané predbežné opatrenie)

  Hlavným dôvodom vyhlásenia PR Bystrá dolina je ochrana ekosystému prirodzených lesov rôznych typov prevažne so zachovalou štruktúrou pralesovitého charakteru, ochrana ich dynamického vývoja a prirodzených procesov, v ktorých zlepšovanie stavu možno dosiahnuť len ich ponechaním na prirodzený vývoj . Cieľom ochrany v navrhovanom území je ochrana prirodzeného vývoja ekosystémov s vylúčením ľudských zásahov. Územie by mohlo slúžiť na vedecké a výskumné účely, vedecký a zážitkový turizmus. Dôvodom ochrany je aj viacero typov prirodzených a sekundárnych biotopov a množstva druhov národného a európskeho významu. V navrhovanom chránenom území sa vyskytujú viaceré biotopy európskeho významu, ako aj niekoľko vzácnejších biotopov národného významu, 5 druhov európskeho významu a niekoľko

desiatok druhov národného významu. Zároveň územie navrhovanej PR je hniezdnym alebo potravným biotopom mnohých druhov vtákov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Nízke Tatry.

Na území navrhovaného chráneného územia Bystrá dolina sa bude uplatňovať 5. stupeň územnej ochrany v zmysle zákona (§ 16 zákona č. 543/2002 Z.z.). Vzhľadom na charakter územia a dôvod ochrany nie je potrebné obmedzovať lov bežných druhov poľovnej zveri (jeleň, diviak) na území navrhovanej prírodnej rezervácie (§ 16 ods. 1 písm. g) zákona č. 543/2002 Z.z.). Rovnako nie je potrebné obmedzovať pohyb peších alebo skialpinistov po území PR s výnimkou výnimočných situácií (napr. v čase výrazne zvýšeného požiarneho rizika). V tejto súvislosti je však potrebné udržiavať existujúce turistické značkované trasy v dobrom technickom stave, prípadne rozšíriť ich sieť o plánovaný náučný chodník Gápeľ (Lesy SR, š.p.) alebo ďalšie trasy.

Navrhovaná PR Bystrá dolina je situovaná v rámci časti územia Národného parku Nízke Tatry. Územie spadá do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody SR. V katastrálnom území Horná Lehota tento návrh zaberá výmeru 824 ha.

Národný park

Rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou nad 10 000 ha, prevažne s ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou alebo v jedinečnej a prirodzenej krajinnej štruktúre, tvoriace ~~a~~ najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti, môže vláda nariadením vyhlásiť za národný park. Cieľom ochrany národného parku je zachovanie alebo postupná obnova prirodzených ekosystémov vrátane zabezpečenia nerušeného priebehu prírodných procesov najmenej na troch štvrtinách územia národného parku. Tento cieľ sa zabezpečuje zonáciou národného parku.

Na území národného parku je platný 3. stupeň územnej ochrany ustanovený v znení § 14 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Na území ochranného pásma národného parku je platný 2. stupeň územnej ochrany ustanovený v znení § 13 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

- **(NP) Nízke Tatry** (3. stupeň územnej ochrany) ***+ ochranné pásmo NP*** *(2. stupeň územnej ochrany)*

  V roku 1978 bol Nariadením vlády SSR č.119/78 Zb. zriadený a vyhlásený Národný park Nízke Tatry (NAPANT). Po prehodnotení stavu územia, najmä vzhľadom na nové majetkoprávne vzťahy bol vypracovaný návrh úpravy hraníc národného parku i ochranného pásma. Na základe toho v r.1997 Nariadením vlády SR č.182/97 Z.z. bola podľa nových hraníc stanovená výmera národného parku na 72 842 ha a ochranného pásma na 110 162 ha. Od 1.1.2005 je platný aktuálny Návštevný poriadok národného parku a jeho ochranného pásma, ktorý definuje Vyhláška **Krajského úradu životného prostredia v Žiline č. 9/2004 zo 4. októbra 2004** a **č. 11/2004 z 9.decembra 2004**. Poslaním Ochranného pásma Národného parku Nízke Tatry je zabezpečiť také využívanie jeho územia, ktoré nebude predstavovať ohrozenie prírodných hodnôt a poslania národného parku.

  Katastrálne územie obce Horná Lehota zasahuje do vlastného územia Národného parku Nízke Tatry na výmere 1427 ha a do územia ochranného pásma Národného Nízke Tatry na výmere 3161 ha.

Vychádzajúc z platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny je územná ochrana riešená najmä v § 13 (2.stupeň ochrany - ochranné pásmo národného parku), § 14 (3. stupeň ochrany - národný park), § 15 a § 16 (5. stupeň ochrany - prírodné rezervácie) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Príslušnosť na vydávanie súhlasov a udelenie výnimiek zo zákona je ustanovená v § 65 zákona až § 69 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Natura 2000

Natura 2000 je európska sústava chránených území, ktorú členské štáty Európskej únie vyhlasujú pre zachovanie najcennejších a ohrozených druhov a biotopov Európy**. Pozostáva z** území európskeho významu vymedzených podľa smernice o ochrane biotopov (smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín) a z chránených

vtáčích území vymedzených podľa smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva (smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva - kodifikované znenie).

V rámci celej EÚ vymedzených spolu 27 758 chránených vtáčích území a území európskeho významu. Schválením Národného zoznamu navrhovaných Území európskeho významu (ÚEV) uznesením vlády SR č. 239/2004 zo dňa 17.3.2004 a jeho následným vydaním Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14.júla 2004 začala na území SR vznikať nová sieť chránených území – súvislá európska sieť osobitne chránených území Natura 2000. Slovenská republika prispela do sústavy Natura 2000 **41 chránenými vtáčími územiami a 642 územiami európskeho významu. Doplnenie 169 území európskeho významu** schválila dňa 25. októbra 2017 vláda Slovenskej republiky a aktualizovaná databáza Natura 2000 bola 30. októbra 2017 predložená Európskej komisii. Bilaterálne rokovania s Európskou komisiou na posúdenie dostatočnosti národného zoznamu území európskeho významu sa uskutočnili 30. mája a 12. novembra 2018.

Z hľadiska záujmov územnej ochrany prírody a krajiny definovanej v rámci § 26 zákona až § 28 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa v rámci európskej sústavy chránených území (NATURA 2000) v katastrálnom území obce Horná Lehota nachádzajú:

B.11.2. Európska sústava chránených území v riešenom území (územia NATURA 2000)

- **ÚEV) Ďumbierske Tatry (SKUEV0302)**

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Nesprístupnené jaskynné útvary (8310), Kosodrevina (4070), Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty (6170), Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (6210), Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Aktívne vrchoviská (7110), Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140), Slatiny s vysokým obsahom báz (7230), Silikátové skalné sutiny v montánnom až alpínskom stupni (8110), Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni (4060), Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8220), Karbonátové skalné sutiny alpínskeho až montánneho stupňa (8120), Kyslomilné bukové lesy (9110), Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Javorovo−bukové horské lesy (9140), Vápnomilné bukové lesy (9150), Lipovo−javorové sutinové lesy (9180), Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách (91D0), Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy (91Q0), Horské smrekové lesy (9410), Lužné vŕbovo−topoľové a jelšové lesy (91E0), Alpínske trávinnobylinné porasty na silikátovom substráte (6150), Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210) a druhov európskeho významu: ochyrea tatranská, črievičník papučkový, zvonček hrubokoreňový, cyklámen fatranský, poniklec prostredný, poniklec slovenský, klinček lesklý, korýtkovec, grimaldia trojtyčinková, plocháč červený, fúzač karpatský, bystruška potočná, ohniváčik veľký, roháč obyčajný, fúzač alpský, spriadač kostihojový, hlaváč bieloplutvý, mlok karpatský, kunka žltobruchá, kamzík, rys ostrovid, vydra riečna, medveď hnedý, vlk dravý, hraboš tatranský, svišť vrchovský, netopier obyčajný, netopier pobrežný, netopier veľkouchý, uchaňa čierna a podkovár malý.

V katastrálnom území Horná Lehota zaberá 1055 ha v severnej polovici katastrálneho územia, pričom stredisko cestovného ruchu Jasná - Chopok juh vynecháva. Rozprestiera sa na časti územia Národného parku Nízke Tatry s platným 3. stupňom územnej ochrany v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Zoznam dotknutých pozemkov uvádza Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu. Územie spadá do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody – Správy Národného parku Nízke Tatry.

- **(ÚEV) Ďumbierske Tatry (SKUEV1302)**

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: Lužné vŕbovo-topoľové a jelšové lesy (*91E0).

V katastrálnom území Horná Lehota zaberá 2,78 ha v lokalite Tále, kde zasahuje časť územia ochranného pásma Národného parku Nízke Tatry s platným 2. stupňom územnej ochrany v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Zoznam dotknutých pozemkov uvádza Opatrenie zo 7. decembra 2017 č. 1/2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu. Opatrením sa ustanovuje doplnok národného zoznamu území európskeho významu v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 495/2017 z 25. októbra 2017 o Druhej aktualizácii národného zoznamu území európskeho významu. Opatrenie je uverejnené v čiastke 6/2017 Vestníka MŽP SR. Územie spadá do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody – Správy Národného parku Nízke Tatry.

Chránené vtáčie územie

- **(CHVÚ) Nízke Tatry (SKCHVU018)**

Územie je vyhlásené za účelom zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov orla skalného, tetrova hoľniaka, tetrova hlucháňa, ďatľa trojprstého, kuvika kapcavého, kuvika vrabčieho, jariabka hôrneho, bociana čierneho, orla krikľavého, výra skalného, včelára lesného, ďatľa bielochrbtého, žlny sivej, ďatľa čierneho, muchárika červenohrdlého, muchárika bielokrkého, prepelice poľnej, žltochvosta lesného, strakoša sivého, muchára sivého, lelka lesného a chriašteľa poľného a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

V katastrálnom území Horná Lehota zaberá 1049 ha v severnej polovici katastrálneho územia, pričom stredisko cestovného ruchu Jasná - Chopok juh vynecháva. Rozprestiera sa na časti územia Národného parku Nízke Tatry s platným 3. stupňom územnej ochrany v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Zoznam dotknutých pozemkov uvádza Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 189/2010 Z.z. zo 16.apríla 2010, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Nízke Tatry. Územie spadá do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody – Správy Národného parku Nízke Tatry.

Predbežná ochrana sústavy chránených území (územia európskeho významu, chránené vtáčie územia) je zabezpečená v súlade s ustanovením § 26 zákona až 28 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Upozorňujeme na § 28 ods. 2 zákona OPaK, podľa ktorého akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so starostlivosťou o územie patriace do európskej sústavy chránených území, navrhované chránené vtáčie územie alebo územie európskeho významu alebo nie je pre starostlivosť oň potrebný, ale ktorý pravdepodobne môže mať samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom na toto územie významný vplyv, podlieha hodnoteniu jeho vplyvov na takéto územie z hľadiska cieľov jeho ochrany. Podľa § 28 ods. 3 zákona každý, kto zamýšľa uskutočniť plán alebo projekt podľa odseku 2, je povinný predložiť návrh plánu alebo projektu na posúdenie orgánu ochrany prírody. Táto povinnosť sa nevzťahuje na plány alebo projekty, ktoré sú predmetom posudzovania vplyvov podľa osobitného predpisu.

Prehľad súhlasov a zákazov v jednotlivých stupňoch ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov:

Podľa platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny je územná ochrana riešená najmä v § 13 (2.stupeň ochrany - ochranné pásmo národného parku), § 14 (3. stupeň ochrany - národný park), § 15 a § 16 (5. stupeň ochrany - prírodné rezervácie) zákona.

§ 13 Druhý stupeň ochrany

(1) Na území, na ktorom platí druhý stupeň ochrany, je zakázané

a) jazdiť a stáť s motorovým vozidlom[44]) motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, snežným skútrom alebo záprahovým vozidlom, najmä vozom, kočom alebo saňami, na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty a miestnej komunikácie, parkoviska, čerpacej stanice, garáže, továrenského, staničného alebo letištného priestoru,

b) jazdiť na bicykli, trojkolke, kolobežke alebo samovyvažovacom vozidle na pozemkoch za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie, účelovej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy,

c) použitie veľkoplošnej formy holorubného spôsobu hospodárenia v lesoch.

(2) Na území, na ktorom platí druhý stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

a) umiestnenie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady,

b) likvidáciu existujúcich trvalých trávnych porastovs výnimkou činnosti povoľovanej podľa osobitných predpisov,

c) výstavbu lesných ciest a zvážnic, rekonštrukciu lesných ciest a zvážnic, ktorou sa menia ich technické parametre alebo účel využitia, a budovanie protipožiarnych rozčleňovacích pásov,

d) oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice,

e) pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajnenie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať dobytčích jednotiek, umiestnenie košiara, stavby a iného zariadenia na ich ochranu,

f) vykonávanie technických geologických prác, banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom,

g) umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia za hranicami zastavaného územia obce,

h) aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, toxických látok, priemyselných hnojív, digestátov a silážnych štiav pri poľnohospodárskej, lesohospodárskej a inej činnosti na súvislej ploche väčšej ako 2 ha,

i) budovanie a vyznačenie turistického chodníka, náučného chodníka, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy, cyklotrasy alebo mototrasy,

j) vykonávanie prípravy alebo výcviku ozbrojenými zbormi, ozbrojenými silami, Horskou záchrannou službou, Hasičským a záchranným zborom alebo zložkami integrovaného záchranného systému[52]) za hranicami zastavaného územia obce,

k) organizovanie verejných telovýchovných, športových a turistických podujatí, ako aj iných verejnosti prístupných spoločenských podujatí za hranicami zastavaného územia obce alebo mimo športových a rekreačných areálov na to určených,

l) umiestnenie prenosného zariadenia, ako je predajný stánok, prístrešok, konštrukcia alebo zariadenie na slávnostnú výzdobu a osvetlenie budov, scénickej stavby pre film alebo televíziu za hranicami zastavaného územia obce,

m) umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo na inej vodnej ploche neslúžiaceho plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,

n) použitie zariadenia spôsobujúceho svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovanú hudbu mimo uzavretých stavieb,

o) vypúšťanie vodnej nádrže alebo rybníka,

p) vypaľovanie bylín, stromov alebo krov.

(3) Zákaz podľa odseku 1 písm. a) a b) sa nevzťahuje na vjazd alebo státie vozidla

a) slúžiaceho na obhospodarovanie pozemku alebo patriaceho správcovi vodného toku alebo vlastníkovi, správcovi a nájomcovi pozemku, na ktorý sa vzťahuje tento zákaz,

b) na miesta, ~~,~~ ktoré okresný úrad v sídle kraja vyhradí návštevným poriadkom národného parku a jeho ochranného pásma (§ 20) alebo uverejnením zoznamu týchto miest na svojej úradnej tabuli, webovom sídle a na úradnej tabuli dotknutej obce,

c) ak jeho vjazd alebo státie boli povolené podľa osobitného predpisu,

d) slúžiaceho na vykonávanie výskumu, ktorý je vykonávaný na základe požiadavky uplatnenej v záväznom stanovisku orgánu ochrany prírody [§ 9 ods. 1 písm. w)] v konaní podľa osobitného predpisu v rozsahu, spôsobom a za podmienok uvedených v tomto stanovisku.

(4) Súhlas podľa odseku 2 písm. e), k) a n) sa nevyžaduje na miestach vyhradených orgánom ochrany prírody spôsobom uvedeným v odseku 3 písm. b).

(5) Podrobnosti o vydávaní súhlasu podľa odseku 2 písm. j) sa v záujme riadneho a plynulého zabezpečenia prípravy a výcviku ozbrojenými zbormi, ozbrojenými silami, Horskou záchrannou službou a Hasičským a záchranným zborom upravia v dohodách o spolupráci medzi ministerstvom, Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a ministerstvom obrany.

(6) Na území, na ktorom platí druhý stupeň ochrany, sa môže náhodná ťažba, pri ktorej hrozí negatívne ovplyvnenie predmetu ochrany územia, vykonať len v určenom rozsahu a za určených podmienok, ak tak rozhodol orgán ochrany prírody. Orgán ochrany prírody rozhodne o obmedzení vykonania náhodnej ťažby alebo určení podmienok jej vykonania v poraste, v ktorom sa náhodná ťažba plánuje vykonať alebo v ktorom sa jej vykonanie predpokladá, ak si to vyžaduje predmet ochrany dotknutého chráneného územia alebo jeho ochranného pásma.

(7) Orgán ochrany prírody oznámi začatie konania o obmedzení alebo určení podmienok vykonania náhodnej ťažby na základe podnetu organizácie ochrany prírody. Ak náhodná ťažba bola ohlásená podľa osobitného predpisu, oznámi začatie konania najneskôr do 10 dní od jej ohlásenia. Orgán ochrany prírody súčasne s oznámením o začatí konania vydá predbežné opatrenie, ktorým náhodnú ťažbu obmedzí alebo určí podmienky jej vykonania; predbežné opatrenie stráca účinnosť dňom, keď rozhodnutie vo veci nadobudlo právoplatnosť.

§ 14 Tretí stupeň ochrany

(1) Na území, na ktorom platí tretí stupeň ochrany, je zakázané

a) vykonávať činnosti uvedené v § 13 ods. 1 písm. a); § 13 ods. 3 platí rovnako,

b) vchádzať alebo jazdiť na bicykli, trojkolke, kolobežke alebo na samovyvažovacom vozidle na pozemkoch za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy; § 13 ods. 3 platí rovnako,

c) pohybovať sa mimo vyznačeného turistického chodníka alebo náučného chodníka za hranicami zastavaného územia obce,

d) táboriť, stanovať, bivakovať, jazdiť na koni, zakladať oheň mimo uzavretých stavieb, lyžovať, vykonávať horolezecký alebo skalolezecký výstup, skialpinizmus alebo iné športové aktivity za hranicami zastavaného územia obce,

e) organizovať verejné telovýchovné, športové a turistické podujatie, ako aj iné verejnosti prístupné spoločenské podujatie,

f) použiť zariadenie spôsobujúce svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovanú hudbu mimo uzavretých stavieb,

g) vysádzať alebo pestovať nepôvodné druhy rastlín alebo vypúšťať alebo chovať v zajatí nepôvodné druhy živočíchov mimo uzavretých stavieb,

h) zbierať rastliny vrátane ich plodov,

i) organizovať spoločné poľovačky,

j) vykonávať banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom,

k) rozorávať alebo inak odstraňovať existujúce trvalé trávne porasty,

l) používať iné spôsoby hospodárenia v lesoch ako prírode blízke hospodárenie.

(2) Na území, na ktorom platí tretí stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

a) vykonávanie činností uvedených v § 13 ods. 2 písm. a), c) až e), i), j), l), m), o) a p),

b) umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia, ako aj akéhokoľvek iného reklamného alebo propagačného pútača, alebo tabule,

c)aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, herbicídov, toxických látok, priemyselných hnojív, digestátov a silážnych štiav pri poľnohospodárskej, lesohospodárskej a inej činnosti,

d) let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzákom, ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia,

e) osvetlenie bežeckej trate, lyžiarskej trate a športového areálu mimo uzavretých stavieb,

f) vykonávanie technických geologických prác,

g) umiestnenie stavby s výnimkou stavieb, na ktoré sa vyžaduje rozhodnutie o umiestnení stavby,

h) vykonávanie terénnych úprav, najmä výkopov a násypov, ktorými dochádza k narušeniu pôdneho krytu alebo materskej horniny, ak sa na ich vykonanie nevyžaduje povolenie podľa osobitného predpisu,

i) vnadenie alebo prikrmovanie zveri okrem prikrmovania senom, letninou a trávnou alebo ďatelinotrávnou silážou.

(3) Zákaz podľa odseku 1 písm. c) neplatí na pohyb

a) v súvislosti s obhospodarovaním pozemku, výkonom práva poľovníctva alebo výkonom rybárskeho práva a na pohyb správcu vodného toku, obhospodarovateľa lesa a vlastníka, správcu a nájomcu pozemku, na ktorý sa vzťahuje tento zákaz,

b) na miestach, ktoré okresný úrad v sídle kraja vyhradí návštevným poriadkom národného parku a jeho ochranného pásma (§ 20) alebo uverejnením zoznamu týchto miest na svojej úradnej tabuli, webovom sídle a na úradnej tabuli dotknutej obce; tieto miesta môžu zahŕňať aj celé chránené územie a jeho ochranné pásmo,

c) v súvislosti s výskumom, ktorý je vykonávaný na základe požiadavky uplatnenej v záväznom stanovisku orgánu ochrany prírody [§ 9 ods. 1 písm. w)] v konaní podľa osobitného predpisu[56aa]) v rozsahu, spôsobom a za podmienok uvedených v tomto stanovisku.

(4) Súhlas podľa odseku 2 písm. h) sa nevyžaduje na terénne úpravy nevyhnutné pre zabezpečenie prírode blízkeho hospodárenia, ktoré sa vykonajú na základe písomnej dohody s organizáciou ochrany prírody.

(5) Zákaz podľa odseku 1 písm. d) až h) neplatí na miestach vyhradených spôsobom uvedeným v odseku 3 písm. b). Zákaz podľa odseku 1 písm. h) neplatí na vlastníka, správcu a nájomcu pozemku, na ktorý sa vzťahuje tento zákaz. Zákaz zakladania ohňa mimo uzavretých stavieb neplatí, ak ide o činnosť súvisiacu so zabezpečením zdravotného stavu lesného porastu.

(6) Na území, na ktorom platí tretí stupeň ochrany, sa môže náhodná ťažba pri ktorej hrozí negatívne ovplyvnenie predmetu ochrany územia, vykonať len v určenom rozsahu a za určených podmienok, ak tak rozhodol orgán ochrany prírody. Orgán ochrany prírody rozhodne o obmedzení alebo v prípade nevyhnutnosti zákaze vykonania náhodnej ťažby alebo určení podmienok jej vykonania v poraste, v ktorom sa náhodná ťažba plánuje vykonať alebo v ktorom sa jej vykonanie predpokladá, ak si to vyžaduje predmet ochrany dotknutého chráneného územia alebo jeho ochranného pásma.

(7) Orgán ochrany prírody oznámi začatie konania o obmedzení alebo zákaze vykonania náhodnej ťažby alebo určení podmienok jej vykonania na základe podnetu organizácie ochrany prírody. Ak náhodná ťažba bola ohlásená podľa osobitného predpisu, oznámi začatie konania najneskôr do 10 dní od jej ohlásenia. Orgán ochrany prírody súčasne s oznámením o začatí konania vydá predbežné opatrenie, ktorým náhodnú ťažbu obmedzí, v prípade nevyhnutnosti zakáže alebo určí podmienky jej vykonania; predbežné opatrenie stráca účinnosť dňom, keď rozhodnutie vo veci nadobudlo právoplatnosť.

(8) Náhodnú ťažbu, ktorou môže vzniknúť holinas výmerou viac ako 0,3 ha, možno na území, na ktorom platí tretí stupeň ochrany, vykonať len na základe súhlasného stanoviska organizácie ochrany prírody alebo v rozsahu a za podmienok určených v rozhodnutí podľa odseku 6. Organizácia ochrany prírody vydá súhlasné stanovisko k náhodnej ťažbe, ak jej vykonanie nie je v rozpore s predmetom ochrany dotknutého chráneného územia alebo jeho ochranného pásma, najneskôr do 10 dní od oznámenia náhodnej ťažby, inak predloží orgánu ochrany prírody podnet na začatie konania o obmedzení alebo zákaze vykonania náhodnej ťažby alebo určení podmienok jej vykonania podľa odseku 7.

§ 15 Štvrtý stupeň ochrany

(1) Na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, je zakázané

a) vykonávať činnosti uvedené v § 14 ods. 1; § 13 ods. 3 a § 14 ods. 3 a 5 platia rovnako,

b) zriadiť poľovnícke zariadenie alebo rybochovné zariadenie,

c) umiestniť informačné, reklamné alebo propagačné zariadenie, ako aj akýkoľvek iný reklamný alebo propagačný pútač, alebo tabuľu,

d) aplikovať chemické látky a hnojivá,

e) rúbať dreviny okrem inváznych nepôvodných druhov drevín uvedených v zoznamoch podľa osobitných predpisov,

f) zbierať nerasty alebo skameneliny,

g) oplocovať pozemok okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice,

h) umiestniť košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat,

i) vykonávať geologické práce,

j) umiestniť zariadenie na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,

k) voľne pustiť psa okrem psa používaného na plnenie úloh podľa osobitných predpisov (služobný pes) a poľovného psa,

l) prikrmovať alebo vnadiť zver.

(2) Na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

a) vykonávanie činností uvedených v § 13 ods. 2 písm. a), c), i), j), l), o) a p) a § 14 ods. 2 písm. d), e) a h),

b) pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajnenie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať dobytčích jednotiek,

c) umiestnenie stavby,

d) chytanie, usmrtenie alebo lov živočíchov v mokradiach.

(3) Zákaz podľa odseku 1 písm. h) neplatí a súhlas podľa odseku 2 písm. b) sa nevyžaduje na miestach, ktoré okresný úrad v sídle kraja vyhradí uverejnením zoznamu týchto miest na svojej úradnej tabuli, webovom sídle a na úradnej tabuli dotknutej obce.

(4) Na vykonanie náhodnej ťažby na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, sa vzťahujú ustanovenia § 14 ods. 6 až 8 rovnako.

§ 16 Piaty stupeň ochrany

(1) Na území, na ktorom platí piaty stupeň ochrany, je zakázané

a) vykonávať činnosti uvedené v § 15 ods. 1; § 13 ods. 3 a § 14 ods. 3 a 5 platia rovnako,

b) zasiahnuť do lesného porastu,

c) narušiť vegetačný a pôdny kryt,

d) pásť, napájať, preháňať alebo nocovať hospodárske zvieratá,

e) umiestniť a používať intenzívny svetelný zdroj na osvetlenie územia,

f) rušiť pokoj a ticho,

g) chytať, usmrtiť alebo loviť živočícha,

h) meniť stav mokrade alebo upravovať koryto vodného toku,

i) umiestniť stavbu,

j) vysádzať rastliny.

(2) Na území, na ktorom platí piaty stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na vykonávanie činností uvedených v § 13 ods. 2 písm. i), j) a l) a § 14 ods. 2 písm. d).

Regulatívy ochrany prírody a krajiny vyplývajú z platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny a príslušných vykonávacích predpisov, ako napríklad:

- Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;

- Vyhláška MŽP SR č.24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny);

- Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;

- Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu;

- Opatrenie zo 7. decembra 2017 č. 1/2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu;

- Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 495/2017 z 25. októbra 2017 o Druhej aktualizácii národného zoznamu území európskeho významu

- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 189/2010 Z.z. zo 16.apríla 2010, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Nízke Tatry;

- Návštevný poriadok Národného parku Nízke Tatry;

- príslušné schválené programy starostlivosti, projekty ochrany, programy záchrany, a ich aktualizácie.

B.11.3. Ochrana prírody a tvorba krajiny

Základný rámec ochrany prírody v Slovenskej republike vytvára Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon“) a vykonávacie predpisy vydané na jeho vykonanie (Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny). Ochranou prírody a krajiny sa podľa tohto zákona rozumie starostlivosť štátu, právnických osôb a fyzických osôb o voľne rastúce rastliny, voľne žijúce živočíchy a ich spoločenstvá, prírodné biotopy, ekosystémy nerasty, skameneliny, geologické a geomorfologické útvary, ako aj starostlivosť o charakteristický vzhľad a využívanie krajiny. Ochrana prírody a krajiny sa realizuje najmä obmedzovaním a usmerňovaním zásahov do prírody a krajiny vrátane ochrany prírodných procesov, podporou a spoluprácou s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov, ako aj spoluprácou s orgánmi štátnej správy, obcami, samosprávnymi krajmi, štátnymi odbornými organizáciami, vedeckými inštitúciami a mimovládnymi organizáciami, ktorých predmetom činnosti je ochrana prírody a krajiny. Ochrana prírody a krajiny sa podľa tohto zákona realizuje vo verejnom záujme.

Územná ochrana prírody a krajiny je diferencovaná do piatich stupňoch ochrany pričom so zvyšujúcim stupňom ochrany (§ 12 až § 16 zákona) sa zvyšuje i rozsah obmedzení vykonávania rôznych činností v danom území (§ 17 až § 31 zákona). Prvý stupeň sa vzťahuje na celé územie Slovenska, druhý až piaty stupeň platí pre chránené územia a ochranné pásma. Lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu a biotopy národného významu (§ 6 ods. 3), biotopy druhov európskeho významu, biotopy druhov národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo prírodné výtvory, možno vyhlásiť za chránené územia v kategórii: chránená krajinná oblasť, národný park, prírodný park, chránený areál, prírodná rezervácia, národná prírodná rezervácia, prírodná pamiatka, národná prírodná pamiatka, chránený krajinný prvok, chránené vtáčie územie, alebo obecné chránené územie.

V rámci katastrálneho územia obce Horná Lehota zasahujú nasledovné chránené územia:

- Národný park Nízke Tatry - *vymedzené Nariadením vlády SR č.182/97 Z.z*
- Národný park Nízke Tatry – ochranné pásmo- *vymedzené Nariadením vlády SR č.182/97 Z.z*
- Chránené vtáčie územie Nízke Tatry - *vymedzené Vyhláškou MŽP SR č. 189/2010 Z.z*

- Územie európskeho významu Ďumbierske Tatry - *vymedzené Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 a Opatrením č. 1/2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1*
- Prírodná rezervácia Pralesy Slovenska – navrhovaná - *vymedzená návrhom projektu ochrany*
- Prírodná rezervácia Bystrá dolina – navrhovaná - *vymedzená návrhom projektu ochrany*

Katastrálne územie Horná Lehota patrí z hľadiska ochrany prírody a krajiny do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky – Správy Národného parku Nízke Tatry.

Medzi ostatné záujmy ochrany prírody dotýkajúce sa riešeného územia považujeme ochranu prírodných biotopov a mokradí (§ 6 zákona) a druhovú ochranu (§ 32 zákona) rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín.

Ochrana prírodných biotopov je súbor opatrení potrebných na zachovanie alebo obnovu priaznivého stavu biotopov európskeho významu a biotopov národného významu. V rámci uvádzaného zákona o ochrane prírody a krajiny sú definované nasledovné základné pojmy, týkajúce sa riešenej problematiky súvisiace s ochranou prírodných biotopov. Prírodný biotop je suchozemské alebo vodné územie prírodného alebo poloprírodného charakteru rozlíšené geografickými, abiotickými a biotickými charakteristikami. Biotop európskeho významu je prírodný biotop, ktorý je v Európe ohrozený vymiznutím alebo má malý prirodzený areál, alebo predstavuje typické ukážky jednej alebo viacerých biogeografických oblastí Európy. Biotop národného významu je prírodný biotop, ktorý nie je biotopom európskeho významu, ale je v Slovenskej republike ohrozený vymiznutím alebo má malý prirodzený areál, alebo predstavuje typické ukážky biogeografických oblastí Slovenskej republiky. Prioritný biotop je biotop európskeho významu, ktorého ochrana má zvláštny význam vzhľadom na podiel jeho prirodzeného výskytu v Európe.

Zoznam biotopov európskeho významu, biotopov národného významu a prioritných biotopov je uvedený v Prílohe č.1 Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny, a bližšie ich popisuje Katalóg biotopov Slovenska (Stanová & Valachovič 2002). Základným rámcom pre identifikáciu a vymedzenie biotopov všeobecne, teda nielen biotopov európskeho významu, sú schválené metodické pokyny vypracované Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky. Pre lesné biotopy je to metodický pokyn Mapovanie lesných biotopov (Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, 2013), pre nelesné biotopy metodika mapovania nelesných biotopov (Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, 2014).

Lesné biotopy sa v zmysle zákona dajú všetky považovať za chránené (okrem lesných spoločenstiev s nadmerne zmeneným drevinovým zložením s nižším stupňom prirodzenosti). Chránené lesné biotopy sú určené využitím databázy Národného lesníckeho centra vo Zvolene, a to prevodom jednotiek lesníckej typológie na biotopové jednotky Katalógu biotopov Slovenska.

Chránené nelesné biotopy boli určené (lokalizované) na základe mapovania travinnej vegetácie Slovenska, ktoré vykonával inštitút DAPHNE v spolupráci so Štátnou ochranou prírody SR v rokoch 1999 – 2006. Keďže neboli zmapované všetky miesta aj v predmetnom území, je predpoklad že chránené biotopy sa môžu vyskytovať aj mimo uvedených lokalít. Na základe hore uvedeného je výskyt chránených biotopov na uvedených lokalitách aj v súčasnosti veľmi pravdepodobný, ale pre objektívne posúdenie súčasného stavu travinnej vegetácie (možná degradácia, ruderalizácia, resp. úplný zánik biotopu z dôvodu zmeny využívania za posledné roky) a s tým súvisiaceho overenia prítomnosti chránených biotopov by bolo potrebné preverenie uvedených biotopov a chránených druhov na konkrétnych lokalitách (primárne kolíznych s plánovanými zámermi, pri ktorých je potenciálny zánik biotopov v budúcnosti) počas aktuálneho vegetačného obdobia.

V rámci katastrálneho územia obce Horná Lehota zasahujú nasledovné chránené prírodné biotopy (podľa Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny):

- **Biotopy európskeho významu**

*(kód podľa Katalógu biotopov SR; názov biotopu; kód NATURA2000, * prioritný biotop európskeho významu)*

Lesné biotopy:

Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy *91EO

Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy; *91EO
Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy; *9180
Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy;
9130
Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy; 9110
Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy; 9140
Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy; 9150
Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové; 9410
Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné; 9410
Kr10 Kosodrevina; *4070

Nelesné biotopy:
Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky; 6510
Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach;
6430
Al1 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade; 6150
Al2 Alpínske snehové výležiská na silikátovom podklade; 6510
Al5 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa;
6430
Al9 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni; 4060
Br6 Brehové porasty deväťsilov; 6430
Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte;
6210
Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte; *6230
Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou 8220
Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alysso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch *6110
Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz
7230

- **Biotopy národného významu**
  (kód a názov biotopu podľa Katalógu biotopov SR)

Lesné biotopy:
Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy;
Kr11 Vysadená kosodrevina;

Nelesné biotopy (travinno-bylinné):
Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky;
Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí;
Al6 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade.

Aj v súčasnosti v území dominujú lesné spoločenstvá. Plošne najrozšírenejšie sú smrekové lesy čučoriedkové (zväz *Piceion excelse*, podzväz *Eu-Vaccinio-Picenion*), ktoré v území vytvárajú súvislý rôzne široký zonálny stupeň od nadmorskej výšky 1 250 do 1 600 n.m. Naň takmer na celom území nadväzujú porasty kosodreviny (zväz *Pinion mugo*), či už prirodzeného charakteru alebo umelo vysadené. V území sa sporadickejšie vyskytuje aj druhý typ horských smrečín a to smrekové lesy vysokobylinné (zväz *Athyrio alpestris-Piceion*). Najkrajšie ukážky vysokobylinných smrekových lesov prirodzeného charakteru nájdeme pod sedlom Príslop a čiastočne aj na južných svahoch Chopku. Z ihličnatých lesov tu ešte nájdeme na viacerých miestach jedľové a jedľovo-smrekové lesy (zväz *Piceion excelse*), ktoré sú viazané predovšetkým na západne až severne orientované strmé svahy často s vysokou skeletnatosťou. Z bučín tu boli zaevidované tri typy. Najvyšší podiel majú bukové a jedľové kvetnaté lesy (zväz *Fagion*, podzväz *Eu-Fagenion*), bukové kyslomilné lesy horské (*Luzulo - Fagion*) a javorové horské lesy (zväz *Fagion*, podzväz *Acerenion*) je len ostrovčekovitý. Na sutinách a v skalnatách dolinkách sú vyvinuté lipovo-javorové lesy (zväz *Tilio-Acerion*). V nižších polohách katastrálneho územia sa vyskytujú horské jelšové lužné lesy a jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy. Za významné genofondové plochy lesnej vegetácie v katastrálnom území považujeme pralesy. V rámci pralesov je odporučený bezzásahový režim obhospodarovania.

Genofondové plochy lesnej vegetácie v katastrálnom území Horná Lehota zastupujú:

Baba	prales	135,8 ha	501/P1
Príslop	prales	20,1 ha	508/P1
Kosodrevina	prales	30,3 ha	528/P1

Nelesné biotopy zaberajú menšiu časť územia. Aj nelesné spoločenstvá v subalpínskom a alpínskom pásme majú len čiastočne prirodzený charakter, na mnohých plochách vznikli ako náhradné spoločenstvá po odstránení lesných porastov alebo kosodreviny a ich následnom výužívaní predovšetkým na pastvu dobytka. Z významnejších nelesných biotopov boli v území vymedzené 2 genofondové plochy. Menežmentové opatrenia genofondových plôch sú realizované alebo zabezpečované organizáciou ochrany prírody – Štátna ochrana prírody SR.

Genofondové plochy nelesnej vegetácie v katastrálnom území Horná Lehota zastupujú:

Okošená	lúky	6,9 ha
Horná Lehota - Dolinky	xeroterm	40,5 ha

V posudzovanom území katastrálneho územia sa zároveň nachádzajú aj lokality s výskytom **mokradí** (v zmysle zákona je mokraď ,,*územie s močiarmi, slatinami alebo rašeliniskami, vlhká lúka, prírodná tečúca voda a prírodná stojatá voda vrátane vodného toku a vodnej plochy s rybníkmi a vodnými nádržami*"). Predovšetkým ide o prírodné biotopy rašelinísk, vodných tokov a ich bočných prítokov, a vlhkých lúk.

Znenie § 6 zákona definuje nasledovné; *ak orgán ochrany prírody upozorní osobu, že činnosťou, ktorú plánuje vykonať, a ku ktorej nebol vydaný súhlas alebo záväzné stanovisko podľa tohto zákona, môže dôjsť k poškodeniu alebo zničeniu biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, je na uskutočnenie tejto činnosti potrebný súhlas orgánu ochrany prírody*. Zároveň, v zmysle predmetného § 6 zákona, *na zmenu stavu mokrade, najmä jej úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažbu tŕstia, rašeliny, bahna alebo iného materiálu, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody*.

Druhovou ochranou sa podľa zákona rozumie osobitná ochrana druhov rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín (ďalej len „chránený druh") a obmedzenie využívania vybraných druhov rastlín a živočíchov. Druh aj poddruh je nižšia taxonomická jednotka rastlín alebo živočíchov. Voľne rastúca rastlina je jedinec rastlinného druhu alebo druhu húb, ktorého populácia sa udržuje samovoľne, a to i v prípade jeho držby alebo pestovania mimo jeho prirodzeného výskytu v biotopoch. Voľne žijúci živočích je jedinec živočíšneho druhu, ktorého populácia sa udržuje samovoľne, a to aj v prípade jeho držby vrátane chovu v ľudskej opatere. Za Jedinca rastliny alebo živočícha určitého druhu sa považuje jedinec živý alebo mŕtvy, všetky jeho časti a vývinové štádiá, ako aj akýkoľvek výrobok a tovar, pri ktorom je zo sprievodnej dokumentácie, obalu, štítku alebo z akýchkoľvek iných okolností zrejmé, že je vyrobený z častí rastlín alebo živočíchov tohto druhu. Biotop druhu je prostredie definované špecifickými abiotickými a biotickými faktormi, v ktorom druh žije v ktoromkoľvek štádiu jeho biologického cyklu.

Na cca 73 % územia obce Hornej Lehoty sa nachádzajú lesné pozemky. Podľa údajov PSL LHC Lesy Ďumbier (dostupného na Mapovom serveri Národného lesníckeho centra), v druhovej skladbe lesných porastov v k.ú. Hornej Lehoty prevláda smrek (37,76 %), ďalej buk (30,13 %), kosodrevina (11,04 %), jedľa (9,24 %), javor (5,7 %), jaseň (2,22 %), smrekovec (1,31 %), ostatné – borovica, brest, breza, dub, hrab, jelša, topoľ majú zastúpenie pod 1 %. Zastúpené sú všetky vekové triedy. Najväčší podiel tvorí veková trieda 0-20 (20,42 %), 81-100 (18,08 %), 41-60 (13,8 %), 21-40 (12,63 %), 141+ (11,71 %), 101-120 (10,94 %), 61-80 (10,6 %), 121-140 (1,82 %).

Zloženie bylinnej vrstvy v lesoch nie je výrazne ovplyvnené. K typickým druhom patrí brusnica čučoriedková (*Vaccinium myrtillus*), brusnica obyčajná (*Vaccinium vitis-idae*), papraď samčia (*Dryopteris filix-mas*), kyslička obyčajná (*Oxalis acetosella*), podbelica alpská (*Homogyne alpina*), metluška krivolaká (*Avenella flexuosa*), atď. Z druhov alpínskych trávnikov môžeme spomenúť napr. *Juncus trifidus*, *Agrostis pyrenaica, Carex sempervirens, Huperzia selago, Ligusticum mutellina* a ďalšie. Priestor alpínskych holí je extrémne vzácny aj pre výskyt veľkého počtu chránených a ohrozených druhov rastlín. V biotopoch skalných stien a sutín sa vyskytujú napr. štiavnička obyčajná (*Acetosella vulgaris*), zvonček okrúhlolistý (*Campanula rotundifolia agg.)*, prvosienka najmenšia (*Primula minima*), lomikameň machovitý (*Saxifraga bryoides*), silenka bezbyľová *(Silene acaulis*) a ďalšie. V kosodrevinových porastoch dominuje brusnica čučoriedková (*Vaccinium myrtillus*), ktorú dopĺňa podbelica alpská (*Homogyne alpina*), smlz chĺpkatý (*Calamagrostis villosa*), chlpaňa lesná (*Luzula sylvatica*) a ďalšie.

Údajová báza o vyšších rastlinách je tradične relatívne dobrá a rozšírenie vyšších rastlín európskeho významu je dobre zmapované. Najviac údajov má k dispozícii Štátna ochrana prírody SR, v posledných rokoch sa tieto údaje postupne konsolidujú a ukladajú do Komplexného informačného a monitorovacieho systému (KIMS). Ten je čiastočne prístupný aj pre verejnosť cez portál www.biomonitoring.sk. Ďalšie väčšie databázy s floristickými údajmi spravujú Botanický ústav SAV a DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, ide však o staršie údaje, v rámci svojich projektov momentálne tieto inštitúcie nevykonávajú systematické floristické mapovanie. V súvislosti s výstavbou zariadení cestovného ruchu bol v lokalite Chopok - Juh vo vegetačnom období roka 2011 realizovaný botanický prieskum (Hes-Comgeo s.r.o.). Inventarizačný prieskum flóry bol zameraný na celoplošné mapovanie výskytu druhov flóry so zreteľom na chránené druhy európskeho a národného významu. Niektoré chránené taxóny boli zaznamenané aj v rámci projektu ochrany navrhovanej prírodnej rezervácie Bystrá dolina (FSC Slovensko, 2010), alebo zámer Jasná, časť Chopok – juh – skvalitnenie služieb strediska cestovného ruchu (Envigeo s.r.o., 2019). Lokality významného výskytu chránených a vzácnych druhov rastlín sa nachádzajú najmä na miestach vymedzených genofondových plôch, a ďalej sa jedná najmä o zachovalé prevažne lúčne a mokraďné spoločenstvá s výskytom chránených druhov flóry a pestrou entomofaunou.

Z územia sú známe nasledovné chránené, vzácne, ohrozené, alebo zraniteľné druhy rastlín:

bieloprst belavý (*Pseudorchis albida*), borovica limbová (*Pinus cembra*), bradáčik vajcovitolistý (*Listera ovata*), bradáčik srdcovitolistý (*Listera cordata),* fialka žltá sudetská (*Viola lutea* subsp. *sudetica*), horec bodkovaný (*Gentiana punctata*), chlpánik oranžový (*Pilosella aurantiaca*), chlpánik vrcholíkatý (*Pilosella cymosa*), chvostník jedľovitý (*Huperzia selago*), iskerník pahorský (*Ranunculus pseudomontanus*), kamzičník chlpatý (*Doronicum stiriacum*), kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*), kýchavica biela (*Veratrum album*), kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*), ľalia cibuľkonosná pravá (*Lilium bulbiferum* subsp. *bulbiferum*), ľalia zlatohlavá pravá (*Lilium martagon* subsp. *martagon*), lišajník pľuzgierka islandská (*Cetraria islandica*), lipnica riedka (*Poa laxa*), lipnica žulová (*Poa granitica*), očianka slovenská (*Euphrasia slovaca*), očianka tatranská (*Euphrasia tatrae*), ostrica Bigelowova (*Carex bigelowii*), pakrálik alpínsky tatranský (*Leucanthemopsis alpina* subsp. *tatrae*), pavstavač hlavatý (*Traunsteinera globosa*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), plavúň pučivý (*Lycopodium annotinum*), plavúň obyčajný (*Lycopodium clavatum*), plavúnik alpínsky (*Diphasiastrum alpinum*), poniklec biely (*Pulsatilla scherfelii*), prilbica tuhá pravá (*Aconitum firmum* subsp. *firmum*), prvosienka najmenšia (*Primula minima*), rozchodníkovec obyčajný (*Hylotelephium argutum*), sitina niťolistá (*Juncus filiformis*), skalnica Wettsteinova pravá (*Sempervivum wettsteinii* subsp. *wettsteinii*), soldanelka uhorská (*Soldanella hungarica*), soldanelka karpatská (*Soldanella carpatica*), starček abrotanolistý karpatský (*Senecio abrotanifolius* subsp. *carpathicus*), stračia nôžka vysoká (*Delphinium elatum*), šafran karpatský (*Crocus heuffelianus*), šafrán spišský (*Crocus discolor*), šucha obojpohlavná (*Empetrum hermaphroditum*), *uchatka* Cordova (*Porella cordaeana*), večernica slovenská (*Hesperis slovaca*), veternica narcisokvetá (*Anemone narcisiflora*), vŕba bylinná (*Salix herbacea*), vstavačovec Fuchsov pravý (*Dactylorhiza fuchsii* subsp. *fuchsii*), zubačka žliazkatá (*Dentaria glandulosa*), zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*).

O faune územia a širšieho okolia sa vzťahujú prevažne k vyšším živočíchom. Najlepšie poznanými skupinami fauny sú vtáky a cicavce.

Nad hornou hranicou lesa žijú kamzík vrchovský tatranský (*Rupicapra rupicapra tatrica*) a svišť vrchovský tatranský (*Marmota marmota tatrica*). Z drobných zemných cicavcov existujú údaje o výskyte napr. myšovky vrchovskej (*Sicista betulina*), piskora vrchovského (*Sorex alpinus*), hrabáča tatranského (*Pitymys tatricus*), hraboša snežného tatranského (*Microtus nivalis mirhanreini*), hraboša močiarneho (*Microtus agrestis*) a píšika lieskového (*Muscardinus avellanarius*).

Okrem bežných druhov, ako líška hrdzavá (*Vulpes vulpes),* kuna lesná *(Martes martes),* diviak lesný *(Sus srofa),* jeleň lesný *(Cervus elaphus)*, zajac poľný (*Lepus europaeus),* jazvec lesný *(Meles meles),* lasica myšožravá *(Mustela nivalis*), je územie súčasťou teritórií (lovných, generačných) veľkých šeliem ako medveď hnedý (*Ursus arctos),* vlk dravý *(Canis lupus),* rys ostrovid *(Lynx lynx*).

V súčasnosti sú na úseku Ministerstva životného prostredia SR schválené nasledovné programy starostlivosti o chránené druhy živočíchov:

- Program starostlivosti o vlka dravého (*Canis lupus*) na Slovensku;

- Program starostlivosti o rysa ostrovida (*Lynx lynx*) na Slovensku;

- Program starostlivosti o medveďa hnedého (*Ursus arctos*) na Slovensku.

Výskyt a druhové zloženia netopierov nebolo doteraz v území podrobnejšie preskúmané.

Bohato zastúpenou skupinou živočíchov sú v území Nízkych Tatier vtáky. Svojou zachovalosťou a rozľahlosťou poskytuje územie podmienky pre hniezdenie viacerých vzácnych druhov dravcov, lesných sov a spevavcov.

Na hornú hranicu lesa, porasty kosodreviny, alpínske lúky a sutiny sa viaže výskyt ďalších druhov ako napr. tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), vrchárka červenkastá (*Prunella collaris*) a skaliar sivý (*Oenanthe oenanthe*), žltochvost domový (*Phoenicurus ochruros*) a ľabtuška vrchovská (*Anthus spinoletta*). Otvorené plochy lúčnych spoločenstiev poskytujú teritórium pre kurovité vtáky - tetrova hlucháňa *(Tetrao urogallus),* tetrova hoľniaka *(Tetrao tetrix)* a jariabka hôrneho *(Bonasia bonasia).*

Z dravých vtákov tu hniezdia sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*), jastrab veľký (*Accipiter gentilis*) a jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), viaceré ďalšie druhy ako orol skalný (*Aquila chrysaetos),* sokol sťahovavý *(Falco peregrinus),* včelár lesný *(Pernis apivorus*) sem zaletujú za potravou alebo sa vyskytujú počas ťahu.

K charakteristickým hniezdičom tunajších pôvodných horských smrekových a zmiešaných lesov patria kuvik vrabčí (*Glaucidium passerinum*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), drozd kolohrivý (*Turdus torquatus*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*), ďateľ čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leocotos*), sluka lesná (*Scolopax rusticola*), krivonos smrekový (*Loxia curvirostra*), a viaceré ďalšie druhy spevavcov ako muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva),* žltochvost hôrny *(Phoenicurus phoenicurus)*, lelek lesný (*Caprimulgus europaeus),* sýkorka uhliarka (*Parus ater),* sýkorka chochlatá *(Parus cristasus),* sýkorka čiernohlavá *(Parus montanus),* kôrovník dlhoprstý *(Certhia familiaris),* ľabtuška hôrna *(Anthus trivialis),* oriešok obyčajný *(Troglodytes troglodytes),* vrchárka modrá *(Prunella modularis),* červienka obyčajná *(Erithacus rubecula),* drozd čierny *(Turdus merula),* drozd plavý *(Turdus philomelos),* králiček zlatohlavý *(Regulus regulus),* králik ohnivohlavý *(Regulus ignicapillus),* orešnica perlavá *(Nucifraga caryocatactes),* pinka obyčajná *(Fringilla coelebs),* stehlík čížik *(Cardelius spinus),* hýľ lesný *(Pyrrhula pyrrhula*). Okrem ich sa tu vyskytujú aj holub plúžik (*Columba oenas*), bocian čierny *(Ciconia nigra),* trasochvost biely (*Motacilla alba*), mlynárik dlhochvostý (*Sitta europaea*), brhlík lesný (*Sitta europaea*), žltochvost domový (*Phoenicurus ochruros*).

V súčasnosti sú na úseku Ministerstva životného prostredia SR schválené nasledovné programy záchrany o chránené druhy živočíchov:

- Program záchrany sokola červenonohého (*Falco vespertinus Linnaeus*, 1766) na roky 2018 - 2022;

- Program záchrany hlucháňa hôrneho (*Tetrao urogallus Linnaeus*, 1758) na roky 2018 – 2022;

- Program záchrany tetrova hoľniaka (*Tetrao tetrix Linnaeus*, 1758) na roky 2018-2022.

Vzhľadom na charakter prostredia a biotopov sú niekoľkými druhmi zastúpené aj obojživeľníky a plazy, ako napríklad vretenica severná (*Vipera berus*), slepúch lámavý (*Angius fragilis*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), jašterica živorodá (*Zootoca vivipara), jašterica krátkohlavá (Lacerta agilis), skokan hnedý (Rana temporaria*) a ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo)*.

Dominantnými druhmi rýb sú v širšom území pstruh potočný *(Salmo trutta morpha fario)*, hlaváč pásoplutvý *(Cottus poecipolus)*, hlaváč obyčajný *(Cottus gabio)* a v dolných úsekoch vodných tokov sú to slíž severný *(Nemachilus barbatulus)* a čerebľa potočná *(Phoxinus phoxinus)*. Miestami bol a stále je vypúšťaný nepôvodný pstruh dúhový.

Fauna bezstavovcov nebola predmetom systematickejšieho výskumu, avšak už čiastkové výskumy zamerané na vybraté skupiny poukazujú na jej pestrosť a druhovú bohatosť. Z druhov európskeho významu bol v navrhovanej PR Bystrá dolina preukázaný výskyt týchto druhov: bystruška potočná (*Carabus variolosus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), fuzáč zemolezový (*Pseudogarotina excellens*), fuzáč alpský (*Rosalia alpina*). Z druhov národného významu: bystruška zlatá (*Carabus auronitens escheri*) a bystruška (*Carabus irregularis montandoni*), utekáčik (*Deltomerus*

tatricus), krasoň jedľový (*Eurythyrea austriaca*), kováčik (*Lacon lepidopterus*), *Pytho depressus,* fuzáč žltočierny (*Pachyta lamed ssp. lamed*). Ďalšie vzácne druhy chrobákov vyskytujúce sa v širšom hodnotenom území sú: fuzáč štvorpásy *(Cornumutila quadrivittata),* fuzáč javorový *(Rhopalopus ungaricus),* fuzáč borievkový (*Rhysodes germari),* fuzáč veľký *(Tragosoma depsarium), Melandrya barbata, Pytho abieticola, Boros schneideri, Bius thoracicus* a iné.

V zmysle § 40 zákona orgán ochrany prírody môže povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, len ak neexistuje iná ekonomicky a technicky realizovateľná alternatíva a výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli.

Ochrana drevín zabezpečuje legislatívnu ochranu drevín rastúcich mimo lesa (mimo lesný pôdny fond) a ochranu chránených stromov, za ktoré sa môžu vyhlásiť kultúrne, vedecky, ekologicky, krajinotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradí. **V rámci katastrálneho územia Horná Lehota nie sú v zmysle zákona žiadne osobitne vyhlásené chránené stromy.** V prípade realizovaných výrubov drevín a krov (§ 47 zákona) je potrebné realizovať výruby drevín v mimohniezdnom období aby sa zamedzilo ničeniu biotopov resp. priamo usmrteniu jednotlivých druhov vtákov.

B.11.4. Územný systém ekologickej stability

Problematika zameraná na tvorbu a ochranu krajiny je ako z historického hľadiska, tak aj v súčasnom období, aktuálna s ohľadom na jej funkcie pro človeka, tak i z hľadiska vytvárania vhodného prostredia pre život. Krajina je zložitý systém, ktorý nemožno pochopiť analýzou jej jednotlivých častí, ale iba skúmaním väzieb, procesov a princípov. Hlavným poslaním človeka by mala byť jej ochrana a uskutočňovanie premyslených zásahov do prírody s cieľom zlepšiť jej stav a hodnotu. Najdôležitejším auto-regulačným mechanizmom všetkých systémov bez výnimky je spätná väzba (Míchal, 1991). Človek vstupuje do procesu spätnej väzby a pridáva sem, a súčasne na druhej strane odoberá vlastnú energiu (poľnohospodárstvo, lesníctvo, staviteľstvo, priemysel, ťažba).

Koncepcia územných systémov ekologickej stability (ÚSES) prešla svojím vývojom, až našla svoje pevné postavenie v novodobej koncepcii ochrany prírody, pri zachovaní biodiverzity a tiež v environmentálnej legislatíve. ÚSES predstavuje nový smer modernej ochrany prírody a organizácie územia na základe krajinnoekologického prístupu, pričom je zameraný na ochranu a racionálne využívanie prírodných zdrojov, udržanie prirodzenej produkčnej schopnosti krajiny, zachovanie biodiverzity a celkové zlepšenie kvality životného prostredia.

Koncepcia ÚSES bola na Slovensku schválená uznesením vlády SR č. 394/1991 a stala sa základným východiskom systémového začlenenia ÚSES do reálnej environmentálnej politiky a plánovacej praxe, je ekologickým regulatívom rôznych plánov. V zákone č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny sa ÚSES definuje: „územný systém ekologickej stability je taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine“. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu.

Návrh kostry územného systému ekologickej stability vytvára v krajinnom priestore ekologická sieť, ktorá:

- zabezpečuje územnú ochranu všetkým ekologicky hodnotným segmentom v území,
- vymedzuje priestory umožňujúce trvalú existenciu, rozmnožovanie, úkryt a výživu rastlinným a živočíšnym spoločenstvám typickým pre daný región – biocentrá (majú charakter jadrových území s prioritným ekostabilizačným účinkom v krajine),
- umožňujú migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov – biokoridory a jadrové územia,
- zlepšuje pôdoochranné, klimatické a ekostabilizačné podmienky,
- zabezpečuje optimálny rozvoj prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt v území.

GNÚSES SR

Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability (GNÚSES) vyjadruje základný rámec priestorovej ekologickej stability územia Slovenska. Predstavuje priestorové usporiadanie ekologicky najvýznamnejších zachovalých prírodných území (najmä lesov, mokradí, brál, sprievodných porastov vodných tokov a pod.) a vyjadruje vzťah a postavenie ekologicky stabilných území Slovenska v prepojení na európsky systém ekologicky stabilných území, čím vytvára významný dokument pre stratégiu ochrany ekologickej stability, biodiverzity a genofondu Slovenskej republiky.

GNÚSES bol schválený uznesením vlády č. 319 z 27. apríla 1992. V roku 2000 bol aktualizovaný a zapracovaný do Koncepcie územného rozvoja Slovenska, ktorej záväzná časť bola schválená Nariadením vlády SR č. 528/2002 Z.z.

Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES)

Dokument regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES) predstavuje dokument určený na zabezpečenie územného systému ekologickej stability a ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života v určitom regióne. Dokument RÚSES v zmysle zákona obstaráva a schvaľuje Okresný úrad. Obsah dokumentu RÚSES je ustanovený vyhláškou MŽP SR č. 158/2014 Z.z. (príloha č. 23 k vyhláške č. 24/2003 Z.z.). Dokument RÚSES ako dokumentáciu ochrany prírody a krajiny vyhotovuje organizácia ochrany prírody alebo fyzická osoba alebo právnická osoba zapísaná ministerstvom v osobitnom zozname (odborne spôsobilá osoba).

V nadväznosti na Generel nadregionálneho ÚSES SR boli v rokoch 1993-1995 podľa jednotnej metodiky vypracované Regionálne územné systémy ekologickej stability (RÚSES) pre všetky okresy Slovenska. Medzi nimi bol aj **RÚSES okresu Banská Bystrica (1994, pôvodný okres,** nie je digitálne spracovaná v GIS**).** V roku 2006 bolo SAŽP – CEVAP Banská Bystrica vypracovaná **Aktualizácia prvkov regionálneho ÚSES okresu Brezno**. Pre okres Brezno je aktuálne rozpracovaná aktualizácia regionálneho územného systému ekologickej stability (v rámci projektu: Spracovanie dokumentov regionálnych územných systémov ekologickej stability pre potreby vytvorenia základnej východiskovej bázy pre reguláciu návrhu budovania zelenej infraštruktúry (RÚSES II).

Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES)

Dokument miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES) predstavuje dokument určený na ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života na miestnej úrovni. Dokument v zmysle zákona obstaráva a schvaľuje obec. Územné systémy ekologickej stability lokálnej úrovne sa riešia v SR v dvoch procesoch: - v rámci územného plánovania; a – v rámci projektov pozemkových úprav. Obsah dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability ustanovuje vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z. (príloha č. 24 k vyhláške). MÚSES pre katastrálne územie Horná Lehota bol vypracovaný v obvode PPÚ v r.2011.

Územný priemet dokumentov územného systému ekologickej stability

Územia tvoriace úplne alebo čiastočne prvky kostry územného systému ekologickej stability v katastrálnom území Horná Lehota vymedzujeme nasledovne:

Biocentrum *je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev.*

Biocentrá nadregionálneho významu

Biocentrum nadregionálneho významu NRBc-1 ĎUMBIERSKE TATRY (25 350 ha)

Jadrami biocentra sú NPR Skalka a NPR Pod Latiborskou hoľou, je charakterizované ako najhodnotnejšia časť Nízkych Tatier s výraznou a jedinečnou geomorfologickou stavbou, krasovými útvarmi, diverzitou rastlinných a živočíšnych spoločenstiev, horizontálnou a vertikálnou členitosťou. Rôznorodosti geologického substrátu, členitosti reliéfu, značnému výškovému rozpätiu až do alpínskeho vegetačného stupňa zodpovedá aj pestrosť rastlinných (kalcifilné, acidofilné druhy) a živočíšnych

spoločenstiev s viacerými chránenými a endemickými druhmi. Územie NRBc siaha aj do susedných okresov. Je súčasťou CHVÚ Nízke Tatry a ÚEV Ďumbierske Tatry.

Biocentrá regionálneho významu

Nebolo vymedzené.

Biocentrá miestneho významu

Biocentrum miestneho významu MBc-1 – Lovište (EVSK-1)

Druhovo pomerne bohaté spoločenstvá, klasifikované ako Nížinné a podhorské kosné lúky (Lk1, kód 6510) s výskytom niektorých vzácnych, chránených a ohrozených druhov ako napríklad vstavač obyčajný (*Orchis morio*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*), horec krížatý (*Gentiana cruciata*). Lokalita je výnimočná výskytom taxónu žltuška jednoduchá pravá (*Thalictrum simplex* subsp. *simplex*), ktorý tu má jedinú známu lokalitu v NP Nízke Tatry a jeho ochrannom pásme.

Biocentrum miestneho významu MBc-2 – VN Richtárovo (EVSK-2)

Umelá vodná nádrž na potoku Hnusné je významná najmä z hľadiska výskytu fauny viazanej na vodné prostredie.

Biocentrum miestneho významu MBc-3 – Lúky v lyžiarskom areáli Tále (EVSK-3)

Nížinné a podhorské kosné lúky (Lk1, kód 6510) s výskytom niektorých vzácnych, chránených a ohrozených druhov, bohaté populácie tu majú napríklad päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*) a pavstavač hlavatý (*Traunsteinera globosa*).

Biocentrum miestneho významu MBc-4 – Jelšina na sútoku Čierneho potoka a Bystrej (EVSK-4)

Jelšový porast s dominanciou jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*) biotopu Ls1.3 Jaseňovojelšové podhorské lužné lesy (kód 91E0*).

Biocentrum miestneho významu MBc-5 – Kopaniny (EVSK-5)

Rozsiahla lokalita s výskytom viacerých vzácnych, ohrozených a chránených druhov, ako napríklad päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), horec krížatý (*Gentiana cruciata*), vemenníček zelený (*Coeloglossum viride*), veternica lesná (*Anemone sylvestris*), jagavka konáristá (*Athericum ramosum*), vstavač bledý (*Orchis pallens*), hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*), guľôčka bodkovaná (*Globularia punctata*), neotinea počerná letná (*Neotinea ustulata* subsp. *aestivalis*).

Biocentrum miestneho významu MBc-6 – Nad Moskami – Dolinky (EVSK-6)

Xerofilné a mezofilné pasienky a lúkypredstavujúce biotop druhov päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), horec krížatý (*Gentiana cruciata*), vemenníček zelený (*Coeloglossum viride*). Iba tu bola v širšom okolí zaregistrovaná rebrica pyrenejská (*Libanotis pyrenaica)*. Na lokalite hniezdi chrapkáč poľný (*Crex crex*).

Biocentrum miestneho významu MBc-7 – Pod Okošenou (EVSK-7)

Nížinné a podhorské kosné lúky (Lk1, kód 6510) a Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (Tr1, kód 6210) s výskytom vzácnych, ohrozených a chránených druhov ako napríklad päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), vstavač počerný letný (*Orchis ustulata* subsp. *aestivalis*) (bohatá populácia), horec krížatý (*Gentiana cruciata*), vemenníček zelený (*Coeloglossum viride*), kruštík tmavočervený (*Epipactis atrorubens*), vstavač mužský (*Orchis mascula*), hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*).

Biocentrum miestneho významu MBc-8 – Vodná nádrž Krpáčovo (EVSK-8)

Umelá vodná nádrž na potoku Červená voda je významná najmä z hľadiska výskytu fauny viazanej na vodné prostredie.

Biokoridor *je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú*

interakčné prvky. Väčšina biokoridorov je viazaných na toky, ich aluviálne nivy a celé údolia – doliny (hydrickoterestrické biokoridory). V prípade terestrických biokoridorov môžeme uvažovať len o širokopásmových/celoplošných prepojeniach s využívaním jednotlivých geomorfologických tvarov prevažne v lesnej krajine. Vzhľadom na zastúpenie rôznych taxonomických skupín živočíchov v biokoridoroch, s rôznymi nárokmi a schopnosťami vo väzbe na biologickú vodivosť, nie je možné plošne špecifikovať konkrétne prepojenia. Biokoridory sú definované ako potenciálne priestory pre energetické toky v území, evidentne tu dochádza k pohybu prírodných prvkov a je bezpodmienečne nutné zachovať kontinuitu tohto priestoru. Zároveň to je priestor, ktorý využíva človek pre svoje aktivity ako dopravný koridor.

Biokoridor nadregionálneho významu

Nebolo vymedzené.

Biokoridory regionálneho významu

Regionálny biokoridor nRBk-1 BYSTRIANKA (navrhovaný)

Biokoridor regionálneho významu – vodný tok Bystrianka – plní funkciu hydricko-terestrického biokoridoru. RBk vedie dolinou toku Bystrianka od NRBc Ďumbierske Nízke Tatry k NRBk Hron. Prechádza rekreačnou oblasťou Tále, sídlom Bystrá, zastavanými plochami a priemyselným areálom časti obce Valaská (Piesok). Okrem samotného potoka, v ktorom žijú napríklad druhy pstruh potočný (*Salmo trutta* morpha *fario*), lipeň tymiánový (*Thymallus thymallus*), hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), hlaváč pásoplutvý (*Cottus poecilopus*) je do biokoridoru zahrnutá aj sprievodná drevinová vegetácia, v ktorej prevažujú jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jelša sivá (*Alnus incana*) a vŕba krehká (*Salix fragilis*).

Biokoridory miestneho významu

Nebolo vymedzené.

Ekologicky významné segmenty krajiny *majú hlavný význam v zabezpečovaní druhovej a krajinnoekologickej diverzity, zamedzení vodnej a veternej erózie, udržaní kvality vody, regulácii odtokových pomerov, vytvorení refúgií pre mnohé rastliny a živočíchy a vytváraní pufrovacích zón zriedkavým ekosystémom. Vyznačujú sa vysokou reálnou alebo potenciálnou ekologickou stabilitou. Najhodnotnejšie z nich sú zaradené do siete prvkov RÚSES (biocentrá, biokoridory). Možno ich rozdeliť na dve skupiny: 1. územia s ochrannými lesmi - územia s prevahou ochranných lesov v blízkosti zastavaných území, 2. krajinné priestory s mozaikou lesov, lúk, nelesnej drevinovej vegetácie - plochy s najheterogénnejšou krajinnou pokrývkou, na prechode zo súvislých lesných komplexov do intenzívne využívanej krajiny. Sú to lokality so zachovanými prírodnými hodnotami a z dôvodu zachovania bio- a geodiverzity je potrebné ich uchovať v čo najväčšom rozsahu. Predstavujú prvky a štruktúry krajiny s ekostabilizačnou funkciou, ktoré sa vyznačujú vysokou bio- a geodiverzitou, prípadne sa tu zaznamenal výskyt zriedkavých a vzácnych druhov a spoločenstiev, definované boli na základe údajov o flóre, vtákoch, mäkkýšoch, hmyze a geológii. Sú to genofondové plochy uvedených skupín. Genofondovo významné lokality sú územia, ktoré sú chránené v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny, kde hlavným dôvodom ochrany okrem iného je živočíšstvo i rastlinstvo, lokality na územnú ochranu navrhované, ale i lokality, ktoré atribúty územnej ochrany nespĺňajú, ale v prírodnom prostredí tvoria významné stanovištia, refúgiá a pod. pre viaceré druhy živočíchov a rastlín chránených, ohrozených, vzácnych, ale i ostatných.*

Ekologicky významné segmenty krajiny

Genofondové plochy

Z významnejších nelesných biotopov boli v území vymedzené 2 genofondové plochy. Menežmentové opatrenia genofondových plôch sú realizované alebo zabezpečované organizáciou ochrany prírody – Štátna ochrana prírody SR.

Genofondové plochy nelesnej vegetácie v katastrálnom území Horná Lehota zastupujú:

Okošená	lúky	6,9 ha
Horná Lehota - Dolinky	xeroterm	40,5 ha

Názov lokality: Okošená
Príslušnosť k územnej ochrane: ochranné pásmo Národného parku Nízke Tatry (2.stupeň ochrany)
Krátka charakteristika: opustené pasienky a xerotermné trávniky
Výskyt biotopov európskeho a národného významu:
Lk1 – Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Tr1 – Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (6210)
Výskyt druhov európskeho významu a ohrozených druhov národného významu:
Ophrys insectifera, Gymnadenia conopsea, *Orchis ustulata subsp. aestivalis*
Súčasné hospodárske využívanie vlastníkmi, resp. užívateľmi pozemkov:
sporadické prepásanie, menšia časť lokality pravidelne kosená
Menežmentové opatrenia realizované alebo zabezpečované organizáciou ochrany prírody:
2004, 2011-2014 kosenie a výrub náletových drevín. Výmera : 6,9 ha/na menežment 6,5 ha (ŠOP SR 1,5 ha, užívatelia 5 ha)

Názov lokality: Horná Lehota – Dolinky (2 polygóny)
Príslušnosť k územnej ochrane: ochranné pásmo Národného parku Nízke Tatry (2.stupeň ochrany)
Krátka charakteristika: opustené pasienky a xerotermné trávniky
Výskyt biotopov európskeho a národného významu:
Lk1 – Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Tr1 – Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (6210)
Výskyt druhov európskeho významu a ohrozených druhov národného významu:
Ophrys insectifera, Anemone sylvestris, Orchis pallens, Aster amellus
Súčasné hospodárske využívanie vlastníkmi, resp. užívateľmi pozemkov:
sporadické prepásanie, menšia časť lokality pravidelne kosená
Menežmentové opatrenia realizované alebo zabezpečované organizáciou ochrany prírody:
2004, 2011-2014 kosenie a výrub náletových drevín. Výmera : 40,5 ha/na menežment 38,0 ha (užívateľ 38 ha)

Za významné genofondové plochy lesnej vegetácie v katastrálnom území považujeme pralesy. V rámci pralesov je odporučený bezzásahový režim obhospodarovania.

Genofondové plochy lesnej vegetácie v katastrálnom území Horná Lehota zastupujú:

Baba	prales	135,8 ha	501/P1
Príslop	prales	20,1 ha	508/P1
Kosodrevina	prales	30,3 ha	528/P1

Názov lokality: Baba (135.8 ha)

Príslušnosť k územnej ochrane: Národný park Nízke Tatry (3.stupeň ochrany), ÚEV Ďumbierske Tatry, CHVÚ Nízke Tatry, PR Bystrá dolina – návrh, PR Pralesy Slovenska - návrh

Krátka charakteristika: Oblasť Bystrej doliny v Nízkych Tatrách severne od obce Bystrá bola už dávnejšie známa výskytom zachovalejších lesov, prírodných lesov miestami až pralesov. Najväčšia enkláva sa zachovala na východných svahoch Baby (1 617,3 m n.m.) a Pálenice (1 653,8 m n.m.). Ide o pestrú mozaiku rôznych typov lesov. V najnižších polohách sú vyvinuté jedľovo-bukové kvetnaté lesy s dominanciou buka a hojným zastúpením jedle, ktoré tu dosahujú obvod kmeňa až 455 cm. Ďalšie dreviny sa vyskytujú len ako prímes (smrek, javor horský...). Prevažná časť plôch s výskytom tohto biotopu bola, a je aj v súčasnosti, intenzívne lesnícky obhospodarovaná a nemajú charakter pralesa. Miestami sú vyvinuté lipovo-javorové sutinové lesy, ktorých najkrajšie ukážky sa však zachovali na druhej strane doliny. Na pásmo jedľo-bučín výškovo miestami nadväzujú jedľové a jedľovo-smrekové lesy, ojedinele aj javorovo-bukové horské lesy. Kým v prvom type majú výraznú prevahu ihličnaté dreviny (smrek a jedľa), v druhom type popri dominantnom buku a vtrúsenom javore horskom má významnejšie zastúpenie iba smrek, výskyt jedle je sporadický. V najvyšších polohách nájdeme čučoriedkové smrekové lesy. Vetrový polom z novembra 2004 a následné výrazné zvýšenie populačnej hustoty podkôrneho hmyzu spustili proces výrazného rozpadu smrekových lesov spojený s dynamickou

obnovou týchto plôch. Zaujímavosťou je prirodzený výskyt kosodreviny na skalnom rebre vo výške 890 n.m.. Integrita pralesov bola v niektorých častiach narušená pastvou dobytka v dávnejšej minulosti a ťažbou dreva tak v dávnejšej, ako aj v nedávnej minulosti. Veľký potenciál je ukrytý v prepojení dynamicky sa rozvíjajúcich zimných rekreačných aktivít so zážitkovým, poznávacím a tzv. „katastrofickým“ turizmom v mimo zimnom období.

Výskyt biotopov európskeho a národného významu:

Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy, Ls4 Lipovo - javorové sutinové lesy, Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy

Súčasné hospodárske využívanie vlastníkmi, resp. užívateľmi pozemkov:

Predbežné opatrenie o zákaze lesohospodárskej činnosti až do vyhlásenia PR Bystrá dolina vydané *Rozhodnutím Obvodného úradu životného prostredia v Brezne č. OPaK A 2012/00468 Tic zo dňa 23.3.2012*

Názov lokality: Príslop (20.1 ha)

Príslušnosť k územnej ochrane: Národný park Nízke Tatry (3.stupeň ochrany), ÚEV Ďumbierske Tatry, CHVÚ Nízke Tatry, PR Bystrá dolina – návrh, PR Pralesy Slovenska - návrh

Krátka charakteristika: Prales pod sedlom Príslop má podobný charakter ako neďaleký prales Kosodrevina, s ktorým ešte v polovici minulého storočia vytváral jeden celok. V porovnaní s ním tu majú podstatne väčšie zastúpenie smrekové lesy vysokobylinné, pričom ide o najlepšie zachovalé ukážky tohto typu biotopu v celej Bystrej doline. Popri výrazne dominantnom smreku tu hojnejšie rastie iba jarabina vtáčia, iba výnimočne sa nájde aj javor horský a v posledných desaťročiach do podrastu preniká buk. Vetrový polom z novembra 2004 a následné výrazné zvýšenie populačnej hustoty podkôrneho hmyzu spustili proces výrazného rozpadu smrekových lesov spojený s dynamickou obnovou týchto plôch. Priemerný vek porastov sa pohybuje od 155 do 165 rokov, najstaršie stromy dosahujú vek cez 400 rokov. Cez lokalitu neprechádza značkovaná turistická trasa. Veľký potenciál je ukrytý v prepojení dynamicky sa rozvíjajúcich zimných rekreačných aktivít so zážitkovým, poznávacím a tzv. „katastrofickým“ turizmom v mimo zimnom období.

Výskyt biotopov európskeho a národného významu:

Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové, Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné

Súčasné hospodárske využívanie vlastníkmi, resp. užívateľmi pozemkov:

Predbežné opatrenie o zákaze lesohospodárskej činnosti až do vyhlásenia PR Bystrá dolina vydané *Rozhodnutím Obvodného úradu životného prostredia v Brezne č. OPaK A 2012/00468 Tic zo dňa 23.3.2012*

Súčasné hospodárske vy Názov lokality: Kosodrevina (30.3 ha)

Príslušnosť k územnej ochrane: Národný park Nízke Tatry (3.stupeň ochrany), PR Bystrá dolina – návrh, PR Pralesy Slovenska - návrh

Krátka charakteristika: Na južnom svahu Chopku (2 023,6 m n.m.) sa vo výške 1 190 až 1 460 m n.m. medzi dvomi zjazdovkami zachoval zhruba 33 hektárový smrekový prales. Reprezentujú ho dva typy zonálnych smrečín - smrekové lesy čučoriedkové, v menšej miere aj smrekové lesy vysokobylinné. Popri výrazne dominantnom smreku tu hojnejšie rastie iba jarabina vtáčia. Iba malú enklávu na južnom okraji pokrývajú lipovo-javorové sutinové lesy. Malé enklávy jedľovo-smrekových lesov boli, žiaľ, v posledných rokoch vyťažené. Vetrový polom z novembra 2004 a následné výrazné zvýšenie populačnej hustoty podkôrneho hmyzu spustili proces výrazného rozpadu smrekových lesov spojený s dynamickou obnovou týchto plôch. Prevažná časť smrekov v tejto lokalite odumrela v rokoch 2011-2012. V pralese je založených viacero trvalých výskumných plôch, pričom výskum tu prebieha kontinuálne už od r. 1976. Cez lokality neprechádza žiadna značkovaná turistická trasa. Veľký potenciál je ukrytý v prepojení dynamicky sa rozvíjajúcich zimných rekreačných aktivít so zážitkovým, poznávacím a tzv. „katastrofickým“ turizmom v mimo zimnom období.

Výskyt biotopov európskeho a národného významu:

Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové, Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy

Súčasné hospodárske využívanie vlastníkmi, resp. užívateľmi pozemkov:

Predbežné opatrenie o zákaze lesohospodárskej činnosti až do vyhlásenia PR Bystrá dolina vydané *Rozhodnutím Obvodného úradu životného prostredia v Brezne č. OPaK A 2012/00468 Tic zo dňa 23.3.2012*

Ochranné lesy

Ochranné lesy určené v zmysle kategorizácie lesných porastov podľa Zákona o lesoch v jeho platnom znení sa nachádzajú najmä pod hornou hranicou stromovej vegetácie a ostrovčekovite v rámci katastrálneho územia obce.

Jaskyne

Jaskyňou podľa tohto zákona je človeku prístupný a prírodnými procesmi vytvorený dutý podzemný priestor v zemskej kôre, ktorého dĺžka alebo hĺbka presahuje 2 m a rozmery povrchového otvoru sú menšie ako jeho dĺžka alebo hĺbka. V k.ú. Horná Lehota sa nachádza niekoľko menších jaskýň:

Horná jaskyňa, Chalupkova jaskyňa (Jaskyňa pri ceste), Jaskyňa pod hradiskom, Jaskyňa v brale I, Jaskyňa v závrte (má zasypaný vchod), Kľučková dierka, Kostnica, Okno (Jaskyňa v brale II), Pavúčia jaskyňa, Puklinová jaskyňa (Jaskyňa v brale III) a Zimné slnko (Sonda pod Svibovou, Koreňová jaskyňa).

Dosahujú dĺžky od 2 do 10 m. Jaskyne sú prírodnými pamiatkami a ako na prírodné dedičstvo štátu sa na ich ochranu určujú opatrenia, ktoré špecifikuje § 24 zákona.

Kostra MÚSES v obvode projektu pozemkových úprav Horná Lehota

Vysoký podiel ekologicky stabilných plôch – lesov, trávnych porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a pomerne hustá sieť potokov, ako aj existencia chránených území, vytvárajú veľmi priaznivé podmienky pre fungovanie územného systému ekologickej stability na miestnej úrovni.

V riešenom území sa zachovalo niekoľko lokalít trávnych porastov s priaznivým stavom:

EVSK-1 – Lovište
EVSK-2 – VN Richtárovo
EVSK-3 – Lúky v lyžiarskom areáli Tále
EVSK-4 – Jelšina na sútoku Čierneho potoka a Bystrej
EVSK-5 – Kopaniny
EVSK-6 – Nad Moskami – Dolinky
EVSK-7 – Pod Okošenou
EVSK-8 – Vodná nádrž Krpáčovo

V obvode PPÚ sa prirodzené vegetačné jednotky (lesné biotopy, kosodrevina a hole) zachovali na severe územia. V zostávajúcej časti bolo riešené územie človekom pozmenené, pôvodné lesné biotopy nahradili sekundárne lúčne a travinno-bylinné biotopy, ktoré po znížení intenzity využívania alebo v dôsledku jeho absencie sa postupne menia na krovinové biotopy a na les. Rozmanitosť biotopov v riešenom území je hodnotená ako veľmi vysokú. Kvalita biotopov sa prejavuje v ich štruktúre, biodiverzite a prítomnosti vzácnych a ohrozených druhov rastlín a živočíchov.

Názov lokality: EVSK-1 - Lovište

Lokalita sa nachádza na okraji rozsiahleho komplexu intenzívne využívaných lúk a pasienkov. Na prevažnej časti lúk došlo v dávnejšej minulosti k zásahom, ktoré znížili ich biologickú hodnotu (hnojenie umelými hnojivami, prisievanie, v okrajových častiach došlo aj k plošnému rozoraniu). V súčasnosti sa postupne obnovuje pôvodná druhová diverzita týchto lúk, najcitlivejšie druhy sa však zatiaľ vyskytujú len sporadicky. Na okraji tohto komplexu sa zachovali druhovo pomerne bohaté spoločenstvá, klasifikované

ako Nížinné a podhorské kosné lúky (Lk1, kód 6510) s výskytom niektorých vzácnych, chránených a ohrozených druhov ako napríklad vstavač obyčajný (*Orchis morio*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*), horec krížatý (*Gentiana cruciata*). Lokalita je výnimočná výskytom taxónu žltuška jednoduchá pravá (*Thalictrum simplex* subsp. *simplex*), ktorý tu má jedinú známu lokalitu v NP Nízke Tatry a jeho ochrannom pásme. Jeho výskyt tu bol potvrdený po viac ako 100 rokoch. Lokalita je nepravidelne prepásaná, značná časť je kosená. Neobhospodarované časti silne zarastajú náletom drevín (hlavne borovica a kroviny).

Názov lokality: EVSK-2 – VN Richtárovo

Umelá vodná nádrž vybudovaná na toku Hnusné. Je významná najmä z hľadiska výskytu fauny. Je významných miestompre rozmnožovanie obojživelníkov – skokan hnedý (*Rana temporaria*), ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), mlok horský (*Triturus alpestris*). Na lokalite hniezdi kačica divá (*Anas platyrhynchos*), za potravou sem zaletujú bocian čierny (*Ciconia nigra*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), využíva ju aj vydra riečna (*Lutra lutra*), hojne sa tu vyskytuje užovka obyčajná (*Natrix natrix*). Lokalita je biotopom viacerých druhov vážok, zistili sme tu napr. šidlo trstinové (*Aeschna affinis*), šidielko červené (*Pyrrhosoma nymphula*), šidielko obyčajné (*Coenagrion puella*). Vo vtokovej časti nádrže sú vyvinuté porasty makrofytnej močiarnej vegetácie tvorené druhmi pálka širokolistá (*Typha latifolia*), steblovka riasnatá (*Glyceria notata*), ostrica metlinatá (*Carex paniculata*), psinček výbežkatý (*Agrostis stolonifera*), karbinec európsky (*Lycopus europaeus*), vrbica vŕbolistá (*Lythrum salicaria*).

Názov lokality: EVSK-3 – Lúky v lyžiarskom areáli Tále

Lúčne priestory v lyžiarskom areáli Tále sa vyznačujú nadpriemernou diverzitou flóry v rámci riešeného územia. Je to spôsobené pravidelným manažmentom lokality (kosenie, mulčovanie, odstraňovanie náletu drevín) a pravdepodobne aj občasným plôškovitým narušením vegetačného krytu. Rozsiahle terénne úpravy realizované na lúčnych biotopoch výrazne poškodili vegetáciu tejto lokality. Ich obnova však bude v prípade vhodných opatrení možná. Biotopy boli klasifikované ako Nížinné a podhorské kosné lúky (Lk1, kód 6510) s výskytom niektorých vzácnych, chránených a ohrozených druhov, bohaté populácie tu majú napríklad päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*) a pavstavač hlavatý (*Traunsteinera globosa*).

Názov lokality: EVSK-4 – Jelšina na sútoku Čierneho potoka a Bystrej

Viac ako 75 až 95 ročná jelšina vyvinutá v alúviu Bystrej a jej ľavostranného prítoku Čierny potok. V poraste dominuje jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), prímes tvorí hlavne smrek obyčajný (*Picea abies*), jelša sivá (*Alnus incana*), zriedkavo aj jaseň štíhly (*Fraxinus*

excelsior). V krovinatom poschodí sa okrem druhov stromovej etáže výraznejšie uplatňuje ešte lieska obyčajná (*Corylus avellana),* javor horský (*Acer pseudoplatanus)*, čremcha obyčajná (*Padus avium*), ríbezľa egrešová (*Ribez uva-crispa*). V podraste sa uplatňujú bežné druhy typu biotopu Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (kód 91E0*), najmä nitrofilné a hygrofilné druhy. Lokalita leží v intenzívne využívanej rekreačnej oblasti, čo môže negatívne do budúcnosti ovplyvniť jej stav. Lokalita je navrhnutá na doplnenie do sústavy chránených území NATURA 2000.

Názov lokality: EVSK-5 – Kopaniny

Rozsiahla lokalita s výskytom viacerých vzácnych, ohrozených a chránených druhov, ako napríklad päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), horec krížatý (*Gentiana cruciata*), vemenníček zelený (*Coeloglossum viride*), veternica lesná (*Anemone sylvestris*), jagavka konáristá (*Athericum ramosum*), vstavač bledý (*Orchis pallens*), hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*), guľôčka bodkovaná (*Globularia punctata*), neotinea počerná letná (*Neotinea ustulata* subsp. *aestivalis*). Ide o xerotermé trávniky využívané ako pasienky, výnimočne ako kosienky. Prevažná časť nie je využívaná a postupne zarastá krovinami. Lokalita predstavuje najkrajšie ukážky typu biotopu Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (Tr1, kód 6210) v riešenom území. Porasty tvoria dušovka roľná (*Acinos arvensis*), čiernohlávok obyčajný (*Prunella vulgaris*), čiernohlávok veľkokvetý (*Prunella grandiflora*), šalvia lúčna (*Salvia pratensis*), šalvia praslenatá (*Salvia verticillata*), hrdobarka obyčajná

(*Teucrium chamaedrys*), jahoda trávnicová (*Fragaria viridis*), ďatelina horská (*Trifolium montanum*), *Trifolium flexuosum* (ďatelina ohnutá), ďatelina zlatožltá (*Trifolium aureum*), ďatelina pochybná (*Trifolium dubium*), ranostajovec pestrý (*Securigera varia*), vičenec vikolistý (*Onobrychis viciifolia*), cesnak planý (*Allium oleraceum*), nevädzník hlaváčovitý (*Colymbada scabiosa*), divozel Chaixov rakúsky (*Verbascum chaixii* subsp. *austriacum*), mliečnik prútnatý (*Tithymalus tommasinianus*), komonica lekárska (*Melilotus officinalis*), oman mečolistý (*Inula ensifolia*), oman vŕbolistý (*Inula salicina*), hadinec obyčajný (*Echium vulgare*), veronikovec klasnatý (*Pseudolysimachion spicatum*), luskáč lekársky (*Vincetoxicum hirundinaria*), veronica hrdobarkovitá (*Veronica teucrium*), starček Jakubov (*Senecio jacobaea*), kukučina dúšková (*Cuscuta epithymum*), krasovlas obyčajný (*Carlina vulgaris*), krasovlas bezbyľový (*Carlina acaulis*), prerastlík kosákovitý (*Bupleurum falcatum*), pamajorán obyčajný (*Origanum vulgare*), hlaváč žltkastý (*Scabiosa ochroleuca*), chrastavec kroviskový (*Knautia drymeia*), devätorník veľkokvetý tmavý (*Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum*), zvonček prhľavolistý (*Campanula trachelium*), čermeľ hájny (*Melampyrum nemorosum*), čermeľ roľný (*Melampyrum arvense*), nevädzovec lúčny (*Jacea pratensis*), pichliač panónsky (*Cirsium panonicum*), horčinka väčšia (*Polygala major*), krvavec menší (*Sanguisorba minor*), klinček kartuziánsky (*Dianthus carthusianorum*), horčičník voňavý (*Erysimum odoratum*), ľadenec rožkatý (*Lotus corniculatus*), ľan prečisťujúci (*Linum catharticum*), leopoldia chochlatá (*Leopoldia comosa*), pyštek obyčajný (*Linaria vulgaris*), rebríček obyčajný (*Achillea millefolium*), túžobník brestový (*Filipendula vulgaris*), praslička roľná (*Equisetum arvense*), ihlica trnitá (*Ononis spinosa*), bôľhoj lekársky (*Atnhyllis*

vulneraria), nátržník vzpriamený (*Potentilla recta*), marinka psia (*Asperula cynanchica*), piesočnica dúškolistá (*Arenaria serpyllifolia*), ostrica plsnatá (*Carex tomentosa*), margaréta biela (*Leucanthemum vulgare*), rasca lúčna (*Carum carvi*), paštrnák siaty (*Pastinaca sativa*), vika vtáčia (*Vicia cracca*), krvavec menší (*Sanguisorba* minor), kozobrada lúčna (*Tragopogon pratensis*), jarva obyčajná (*Clinopodium vulgare*), plesnivček lesný (*Omalotheca sylvatica*), nátržník plazivý (*Potentilla reptans*), bradáčik vajcovitolistý (*Listera*

ovata), prasatnica škvrnitá (*Trommsdorfia maculata*) a orlíček obyčajný (*Aquilegia vulgaris*). Z tráv dominuje stoklas vzpriamený (*Bromus erectus*) a miestami aj mrvica perovitá (*Brachypodium pinnatum*) na vlhkoste priaznivejších miestach pristupujú aj ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*) a trojštet žltkastý (*Trisetum flavescens*), ostatné druhy sa vyskytujú len zriedkavo (kraslica prostredná (*Briza media*), kostrava červená (*Festuca rubra*), kostrava lúčna (*Festuca pratensis*), ovsica páperistá (*Avenula pubescens*)). Vzhľadom na význam lokality by bolo vhodné ju začleniť medzi územia sústavy NATURA 2000 a zabezpečiť jej primeraný manažment.

Názov lokality: EVSK-6 – Nad Moskami – Dolinky

V rozsiahlom priestore medzi obcami Dolná a Horná Lehota si prirodzenejší character vegetácia zachovali len malé časti pasienkov alebo úhorov. Na lokalite dominujú predovšetkým pasienky (predovšetkým mezofilné, miestami aj xerofilné), menej sú zastúpené kosené lúky a xerofilné iba občas prepásané úhory. Spolu s rozptýlenou nelesnou drevinou vegetáciou vytvárajú priestor pre výskyt niektorých vzácnejších druhov fauny. Lokalita je hniezdiskom chrapkáča poľného (*Crex crex*). Zo vzácnejších druhov rastlín tu rastú napríklad päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), horec krížatý (*Gentiana cruciata*), vemenníček zelený (*Coeloglossum viride*). Iba tu bola v širšom okolí zaregistrovaná rebrica pyrenejská (*Libanotis pyrenaica*). Časť plochy je extenzívne obhospodarovaná pasením oviec, intenzita pasenia je však nízka. Časť lokality preto zarastá drevinami. Časť lokality sa nachádza v k. ú. Dolná Lehota.

Názov lokality: EVSK-7 – Pod Okošenou

Zvyšky kedysi rozsiahlych kvetnatých lúk, ktoré sa zachovali na úpätí kóty Okošená. Z pohľadu klasifikácie biotopov dominujú Nížinné a podhorské kosné lúky (Lk1, kód 6510), veľmi výnimočne boli zaznamenané Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (Tr1, kód 6210) a to na najteplejšej časti lokality (nad smetiskom). Na lokalite sa vyskytuje viacero vzácnych, ohrozených a chránených druhov ako napríklad päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), vstavač počerný letný (*Orchis ustulata* subsp. *aestivalis*) (bohatá populácia), horec krížatý (*Gentiana cruciata*), vemenníček zelený (*Coeloglossum viride*), kruštík tmavočervený (*Epipactis atrorubens*), vstavač mužský (*Orchis mascula*), hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*), na okrajoch lesov alebo krovín rastie vstavač bledý (*Orchis pallens*), v blízkych lesoch aj črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*).

Časť lokality je využívaná ako pasienky, časť je aj kosená. Nevyužívané časti zarastajú drevinami, miestami aj veľmi intenzívne.

Názov lokality: EVSK-8 – Vodná nádrž Krpáčovo
Vodná nádrž sa nachádza v oblasti rekreačného strediska Krpáčovo, preto je využívaná aj na rekreáciu – člnkovanie, plávanie a športový rybolov. Toto využitie nie je v konflikte so zachovaním jej ekologických kvalít. Nádrž je hniezdiskom druhu kačica divá (*Anas platyrhynchos*), hojne sa tu vyskytuje užovka obyčajná (*Natrix natrix*). V nádrži sa zozmnožuje mlok karpatský (*Triturus montandoni*), ktorého niekoľko jedincov sme zaregistrovali v malej nádrži pod haťou. Lokalita je biotopom viacerých druhov vážok, zistili sme tu napr. šidlo trstinové (*Aeschna affinis*), šidielko ploskonohé (*Platycnemis pennipes*), šidielko väčšie (*Ischnura elegans*), šidielko krúžkované (*Enallagma cyathigerum*).

Interakčný prvok *je určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.* ***Významný krajinný prvok*** *je taká časť územia, ktorá utvára charakteristický vzhľad krajiny alebo prispieva k jej ekologickej stabilite, najmä les, rašelinisko, brehový porast, jazero, mokraď, rieka, bralo, tiesňava, kamenné more, pieskový presyp, park, aleja, remíza.*

11. 5. Návrhy a odporúčania :

Rešpektovať vyhlásené a navrhované chránené územia podľa Zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002. Z.z. :

- Národný park Nízke Tatry
- Národný park Nízke Tatry – ochranné pásmo
- Chránené vtáčie územie Nízke Tatry
- Územie európskeho významu Ďumbierske Tatry
- Prírodná rezervácia Pralesy Slovenska – navrhovaná
- Prírodná rezervácia Bystrá dolina – navrhovaná

Rešpektovať schválené a navrhované prvky územného systému ekologickej stability :

- Biocentrum nadregionálneho významu NRBc-1 ĎUMBIERSKE TATRY
- Biocentrum miestneho významu MBc-2 – VN Richtárovo (EVSK-2)
- Biocentrum miestneho významu MBc-3 – Lúky v lyžiarskom areáli Tále (EVSK-3)
- Biocentrum miestneho významu MBc-4 – Jelšina na sútoku Čierneho potoka a Bystrej (EVSK-4)
- Biocentrum miestneho významu MBc-5 – Kopaniny (EVSK-5)
- Biocentrum miestneho významu MBc-6 – Nad Moskami – Dolinky (EVSK-6)
- Biocentrum miestneho významu MBc-7 – Pod Okošenou (EVSK-7)
- Biocentrum miestneho významu MBc-8 – Vodná nádrž Krpáčovo (EVSK-8)
- Regionálny biokoridor nRBk-1 BYSTRIANKA (navrhovaný)

Rešpektovať a chrániť zaujímavé a hodnotné krajinné prvky v záujmovom území :

Genofondové plochy:

- Okošená (lúky)

- Horná Lehota – Dolinky (xeroterm)
- Baba (prales)
- Príslop (prales)
- Kosodrevina (prales)

Biotopy európskeho a národného významu:

- Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy *91EO
- Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy; *91EO
- Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy; *9180
- Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy; 9130
- Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy; 9110
- Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy; 9140
- Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy; 9150
- Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy; -
- Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové; 9410
- Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné; 9410
- Kr10 Kosodrevina; *4070
- Kr11 Vysadená kosodrevina; -
- Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky; 6510
- Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky; -
- Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach; 6430
- Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí; -
- Al1 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade; 6150
- Al2 Alpínske snehové výležiská na silikátovom podklade; 6510
- Al5 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa; 6430
- Al6 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade; -
- Al9 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni; 4060
- Br6 Brehové porasty deväťsilov; 6430
- Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte; 6210
- Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte; *6230
- Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou ; 8220
- Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alysso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch; *6110
- Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz; 7230

Interakčné prvky a významné krajinné prvky:

- chránené nelesné biotopy mimo vymedzených biocentier a ekologicky významných segmentov;
- ostatné lesné porasty mimo ochranných lesov;
- mokrade;

- jaskyne;
- významnejšie územia s výskytom tisu obyčajného (*Taxus baccata*) alebo borovice limbovej (*Pinus cembra).*

Všeobecne odporúčané spôsoby obhospodarovania v územiach NATURA 2000 :

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV1302

Navrhované menežmentové opatrenia

Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch. Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín. Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdnych biotopov vtáctva. Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky. Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality). Elimináciu vplyvu nepôvodných druhov na pôvodnú faunu. Obnova zdroja potravy (zarybňovanie). Zvyšovanie rubnej doby. Predlžovanie obnovnej doby. Predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu. Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy. Šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty. Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny) mimo hlavný tok riek. Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy. Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov. Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín na nelesných pozemkoch po dohode s obhospodarovateľom. Protierózne, vodohospodárske, protilavínové, brehoochranné a protideflačné opatrenia. Usmerňovanie návštevnosti územia. Stráženie (napríklad. hniezd dravcov). Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce). Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka) na nelesných pozemkoch. Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka) Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch.

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV1302

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminózných hornín. Ťažba a úprava rudných surovín. Povrchové lomy vápencové, dolomitové. Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov). Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov. Ťažba ostatných nerastov. Ťažobné a geotermálne vrty. Výsypky, odvaly a odkaliská (haldy). Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu. Rekonštrukcie všetkých typov parkov, parčíkov a historických záhrad, bez limitu. Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov. Zriadiť poľovnícke zariadenie – zvernica. Zriadiť rybochovné zariadenie. Cesty I. až III. Triedy. Nekryté parkoviská a odstavné plochy. Železničné, lanové a iné dráhy. Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. Triedy. Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary. Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia. Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice. Diaľkové rozvody elektriny. Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice. Nekryté športové ihriská. Športové areály. Kryté budovy pre šport. Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy. Skokanské mostíky. Golfové ihriská. Lyžiarske vleky. Lyžiarske zjazdové trate. Zábavné parky. Zoologické a botanické záhrady. Bytové domy. Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.). Hotely a motely. Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok. Kempingy. Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov. Budovy pre veľkoobchod. Autoservisy. Čerpacie stanice. Dopravné a telekomunikačné budovy. Stanice (autobusové, železničné). Hangáre a depá. Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest. Priemyselné budovy a sklady. Priemyselné nádrže a silá. Skladovacie plochy všetky. Skladovacie plochy len nad 100 m 2. Amfiteátre. Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu. Budovy pre školstvo a na vzdelávanie. Budovy pre výskum.

Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Len veľkokapacitné poľnohohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Kaplnky a kostoly. Kríže. Cintoríny. Krematóriá. Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.). Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia

alebo odtokové pomery. Zmeny rekreačných objektov na priemyselné. Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.). Zmeny obytných objektov na rekreačné. Zmeny obytných objektov na priemyselné. Zriadenie alebo zrušenie verejných sadov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a iným spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry a technickým prevádzok. Diaľnice. Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk. Prístavy, plavebné kanály a komory. Umiestnenie vodného diela.

Banské stavby a ťažobné zariadenia. Malé vodné elektrárne. Veterné elektrárne. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia. Spaľovne odpadu. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu. Skládky odpadu. Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti minimálne o 20 %, ktoré by mohli ohroziť alebo životné prostredie.

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV1302

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín. Ťažba a úprava rudných surovín. Ťažba a úprava rudných surovín na kontakte s tokom pretekajúcim územím. Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy. Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom. Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko. Ťažba ostatných nerastov. Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím. Ostatné ťažobné vrty s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím. Automobilové a motocyklové dráhy. Veľkokapacitné poľnohohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery. Diaľnice. Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk. Banské stavby a ťažobné zariadenia. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia. Spaľovne odpadu. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu. Skládky odpadu. Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie.

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV0302

Navrhované menežmentové opatrenia

Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka) na nelesných pozemkoch. Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka). Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch. Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch. Odstraňovanie zámerne vysadených drevín na nelesných pozemkoch. Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín. Usmerňovanie návštevnosti územia. Elimináciu vplyvu nepôvodných druhov na pôvodnú faunu. Zvyšovanie rubnej doby. Predlžovanie obnovnej doby. Predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu. Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy. Šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty. Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny) mimo hlavný tok riek. Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy. Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov. Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín na nelesných pozemkoch po dohode s obhospodarovateľom. Protierózne, vodohospodárske, protilavínové, brehoochranné a protideflačné opatrenia. Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce). Stráženie (napríklad. hniezd dravcov). Obnova zdroja potravy (zarybňovanie). Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdnych biotopov vtáctva. Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky. Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality). Umiestnenie a výstavba lavičiek, mostíkov, chodníkov, povalových chodníkov a pod. po dohode s obhospodarovateľom.

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV0302

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Cesty I. až III. Triedy. Vykonávanie činnosti meniacej stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažba tŕstia, rašeliny, bahna a riečneho materiálu okrem vykonávania týchto činnosti v koryte vodného toku jeho správcom. Železničné, lanové a iné dráhy. Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. Triedy. Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary. Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia. Diaľkové rozvody elektriny. Nekryté športové ihriská. Športové areály. Kryté budovy pre šport. Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy. Skokanské mostíky. Golfové ihriská. Lyžiarske zjazdové trate. Lyžiarske vleky. Ťažba a úprava rudných surovín. Povrchové lomy vápencové, dolomitové. Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov). Ťažba ostatných nerastov. Umiestnenie vodného diela. Banské stavby a ťažobné zariadenia. Malé vodné elektrárne. Veterné elektrárne. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia. Spaľovne odpadu. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu. Skládky odpadu. Hotely a motely. Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok. Kempingy. Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest. Priemyselné budovy a sklady. Priemyselné nádrže a silá. Skladovacie plochy všetky. Len veľkokapacitné poľnohohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery. Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov. Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice. Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice. Zábavné parky. Zoologické a botanické záhrady. Bytové domy. Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.). Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov. Budovy pre veľkoobchod. Autoservisy. Čerpacie stanice. Dopravné a telekomunikačné budovy. Stanice (autobusové, železničné). Hangáre a depá. Skladovacie plochy len nad 100 m 2. Amfiteátre. Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu. Budovy pre školstvo a na vzdelávanie. Budovy pre výskum. Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Kaplnky a kostoly. Kríže. Cintoríny. Krematóriá. Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.). Zmeny rekreačných objektov na priemyselné. Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.). Zmeny obytných objektov na rekreačné. Zmeny obytných objektov na priemyselné. Zriadenie alebo zrušenie verejných sadov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a iným spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry a technickým prevádzkam. Diaľnice. Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk. Prístavy, plavebné kanály a komory. Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti minimálne o 20 %, ktoré by mohli ohroziť alebo životné prostredie. Zriadiť poľovnícke zariadenie – zvernica. Zriadiť rybochovné zariadenie. Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminózných hornín. Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov. Ťažobné a geotermálne vrty. Výsypky, odvaly a odkaliská (haldy). Rekonštrukcie všetkých typov parkov, parčíkov a historických záhrad, bez limitu. Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu.

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV0302

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín. Ťažba a úprava rudných surovín. Ťažba a úprava rudných surovín na kontakte s tokom pretekajúcim územím. Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy. Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom. Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko. Ťažba ostatných nerastov. Ostatné ťažobné vrty s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím. Diaľnice. Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk. Banské stavby a ťažobné zariadenia. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia. Spaľovne odpadu. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu. Skládky odpadu. Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie. Automobilové a motocyklové dráhy. Veľkokapacitné poľnohohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery. Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím.

CHVÚ Nízke Tatry - SKCHVU 018

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Hotely a motely. Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Zmeny rekreačných objektov na poľnohospodárske. Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu. Výrub drevín brehových porastov (žiadateľ nie je správcom vodného toku), nad 50 m dĺžky. Výrub krov, nad 500 m2. Výrub stromov, nad 80 stromov. Zvýšenie prepravnej kapacity dopravných zariadení (vleky, lanovky) o minimálne 20 %. Zvýšenie ubytovacích kapacít v rekreačných zariadeniach. Zmeny obytných objektov na priemyselné. Zmeny obytných objektov na rekreačné. Zmeny obytných objektov na poľnohospodárske. Zmeny poľnohospodárskych objektov na priemyselné. Likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky. Zmeny poľnohospodárskych objektov na obytné. Výrub stromov na pasienkoch s plochou väčšou ako 5 ha (okrem náletu do 20 rokov veku, alebo obvodu do 20 cm), nad 1000 stromov. Zmeny rekreačných objektov na priemyselné. Zmeny rekreačných objektov na obytné. Oplocovanie pozemkov okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice. Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery. Vykonávanie činnosti meniacej stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažba tŕstia, rašeliny, bahna a riečneho materiálu okrem vykonávania týchto činnosti v koryte vodného toku jeho správcom. Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.). Krematóriá. Kaplnky a kostoly. Len veľkokapacitné poľnohohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Rodinné domy. Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.). Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest. Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.). Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok. Všetky penzióny a chaty. Kempingy. Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov. Budovy pre maloobchod a drobné služby. Budovy pre veľkoobchod. Autoservisy. Čerpacie stanice. Dopravné a telekomunikačné budovy. Údržba brehových porastov (oprávnenie správcu toku), nad 1000 m dĺžky. Hangáre a depá. Parky (prímestské, rekreačné a pod.). Priemyselné budovy a sklady. Priemyselné nádrže a silá. Skladovacie plochy všetky. Amfiteátre. Budovy pre školstvo a na vzdelávanie. Všetky poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Zriadiť poľovnícke zariadenie – zvernica. Zriadiť poľovnícke zariadenie - posed, soľník, krmelec, senník. Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu. Likvidácia drevín z dôvodu revitalizácie pasienkov, nad 1 ha. Stanice (autobusové, železničné). Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov. Športové areály. Kryté budovy pre šport. Skokanské mostíky. Lyžiarske zjazdové trate.

Zasnežovanie lyžiarskych tratí. Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky.

Používanie chemických látok spojených s úpravou vlastností snehu na ploche do 2 ha. Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky). Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice. Výkon poľovného práva - zber vajec pernatej zveri. Zriadiť rybochovné zariadenie. Oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice. Let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzákom, ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia. Pohyb mimo vyznačených chodníkov v lesnom vegetačnom stupni (okrem vlastníka). Pohyb mimo vyznačených chodníkov v alpínskom vegetačnom stupni. Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 2 a 3 vyhlášky). Melioračné sústavy. Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. Triedy. Malé vodné elektrárne.

Lyžiarske vleky. Umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia. Cesty I. až III. Triedy. Účelové komunikácie. Nekryté športové ihriská. Železničné, lanové a iné dráhy. Televízne káblové rozvody. Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary. Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia. Miestne telekomunikačné siete a vedenia (okrem domových prípojok). Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice. Diaľkové rozvody elektriny. Miestne rozvody elektriny (okrem domových prípojok). Golfové ihriská. Nekryté parkoviská a odstavné plochy. Použitie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovaná hudba mimo uzavretých stavieb. Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy. Používanie chemických látok spojených s úpravou vlastností snehu na ploche 2 ha a viac. Umiestnenie, výsadba a zloženie pôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, nad 0,5 ha. Bytové domy. Zábavné parky. Budovanie a vyznačenie mototrás. Osvetlenie

bežeckých tratí, lyžiarskych tratí a športových areálov mimo uzavretých stavieb. Skládky odpadu. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu. Spaľovne odpadu. Hospodársky odber vody. Jazda na snežných skútroch. Zoologické a botanické záhrady. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia. Výstavba vodných nádrží pre zasnežovanie. Vypaľovanie stariny. Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd poškodzujúce ukazovatele vody vhodnej pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb. Povrchové lomy vápencové, dolomitové. Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov). Diaľnice. Úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí. Umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche nesúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela. Umiestnenie vodného diela.

CHVÚ Nízke Tatry - SKCHVU 018

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Zmeny rekreačných objektov na priemyselné - do 50 m. Skládky odpadu - do 500 m. Ťažba a úprava rudných surovín - do 500 m . Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, inváznych a expanzívnych - bez limitu. Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, inváznych a expanzívnych - bez limitu. Zmeny obytných objektov na priemyselné - do 50 m. Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery - do 100 m. Zmeny rekreačných objektov na poľnohospodárske - do 50 m. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu - do 1 000 m. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu - do 1 000 m. Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom - do 50 m. Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie - do 200 m. Melioračné sústavy - do 100 m. Diaľnice - do 200 m. Automobilové a motocyklové dráhy - do 200 m. Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky - bez limitu. Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky - bez limitu. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia - do 1 000 m.Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny ostatných kategórií - do 2000 m. Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky) - do 1000 m. Rozširovanie vetkých nepôvodných druhov živočíchov - do 2000 m.

Všeobecne odporúčané spôsoby obhospodarovania v chránených územiach:

Prírodná rezervácia Pralesy Slovenska - navrhovaná

Ciele ochrany a manažmentové ciele

Nie sú navrhované žiadne aktívne manažmentové opatrenia na zabezpečenie starostlivosti o toto územie, okrem zváženie cieleného a usmerneného poľovného hospodárenia v prípade, ak sa prajevia negatívne vlyvy vysokých stavov jelenej zveri. Vzájomne sa prekrývajúce manažmentové opatrenia na zabezpečenie starostlivosti o predmety ochrany neboli identifikované.

Z navrhovaných zákazov alebo súhlasov vyplývajúcich z ustanovení zákona by v odôvodnených prípadoch bolo potrebné (na zabezpečenie starostlivosti o predmet ochrany) zabezpečiť cielené a usmernené poľovnícke hospodárenie. Najmä vysoké stavy jelenej zveri sú v súčasnosti limitujúcim faktorom prirodzeného vývoja lesných ekosystémov, ktoré sú predmetom ochrany PR. Škody spôsobené zverou (najmä raticovou) na lesných porastoch významným spôsobom znižujú biodiverzitu ekosystémov (znižovanie zastúpenia charakteristických drevín, napr. jedľa biela a pod.). Po vyhlásení PR Pralesy Slovenska bude v celom území platiť piaty stupeň ochrany. Podľa § 16 ods. 1 písm. g) zákona je zakázané chytať, usmrtiť alebo loviť živočícha, teda aj loviť zver.

Zasahovanie do lesného porastu z dôvodu údržby priechodnosti už existujúcich chodníkov a lesných ciest zakreslených v lesníckych porastových mapách a existujúcich turistických chodníkov je považované za činnosť potrebnú na zabezpečenie starostlivosti o predmet ochrany a chránené územie.

Ochrana biotopov, ekosystémov, druhov a prvkov geodiverzity v nenarušenom stave:

- Udržiavanie genetických zdrojov v dynamickom a evolučnom stave
- Udržiavanie vytvorených ekologických procesov
- Zachovanie štrukturálnych krajinných javov alebo skalných expozícií
- Zabezpečenie príkladov prírodného prostredia pre vedecké štúdie, environmentálny monitoring a vzdelávanie,
- Sprostredkovanie vykonávania vedeckého výskumu a environmentálneho monitoringu
- Obmedzenie vstupu verejnosti
- Udržiavanie integrity ekosystémov; rešpektovanie environmentálnych procesov a prírodného režimu ich disturbancií; redukovanie ľudských zásahov na minimum
- Využívanie prírodných zdrojov je vylúčené

Návrh opatrení na zachovanie a zlepšenie funkcií prvkov ÚSES

Opatrenia sú zamerané na zachovanie alebo zlepšenie ekologickej funkcie krajinných prvkov navrhovaných ako kostra miestneho územného systému ekologickej stability. Meradlom plnenia stanoveného cieľa má byť stav druhov a biotopov v hodnotenom území.

NBc-1 – Ďumbierske Nízke Tatry

V časti biocentra, ktorá zasahuje do obvodu PPÚ sa nachádzajú len ochranné lesy. Z hľadiska zabezpečenia prirodzenej obnovy smreka je dôležité, aby v porastoch trvalo ostávalo čo najväčšie množstvo mŕtveho dreva, pri výchovných zásahoch je potrebné podporovať listnaté dreviny a jedľu.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu :

• obnoviť, resp. zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov, • v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov, • zabezpečiť jemnejšie spôsoby hospodárenia v lesných porastoch, • ochrana hniezdisk resp. hniezdnych stromov dravých vtákov, sov, bocianov čiernych, tokaníst a reprodukčných plôch lesných kúr v súčinnosti so ŠOP SR • zabezpečiť ochranu obojživelníkov o období migrácie, zabezpečenie priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk usmerňovanie návštevnosti územia, zvlášť nad hornou hranicou lesa

nRBk-1 – Bystrianka

Na výrub drevín sa vyžaduje podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov súhlas orgánu ochrany prírody (obecný úrad, okresný úrad). Orgán by mal vydávať súhlas nanajvýš na výrub vybraných stromov, ktoré sú už podrastené mladšími stromami, aby tieto mohli pomerne rýchlo vyplniť disponibilný priestor a nestrácala sa funkčnosť biokoridoru. V samotnom brehu by sa z dôvodu jeho protieróznej ochrany výrub drevín mal povoľovať výnimočne, a to len v prípade, keď vyvrátené dreviny spôsobujú vybreženie vodného toku.

MBc-1 – Lovište

Pre zachovanie a zlepšenie stavu je potrebné pravidelne odstraňovať nálet v okrajových častiach lokality, zabezpečiť pravidelné prepásanie všetkých častí lokality primeraným počtom zvierat a vylúčiť aplikáciu umelých hnojív aj košarovanie hospodárskych zvierat. V prípade možností dostupné časti lokality kosiť s možnosťou následného prepásania.

MBc-2 – VN Richtárová

Pri využívaní lokality brať ohľad aj na biologické hodnoty lokality. Ako dôležité sa javí predovšetkým zmeniť vzťah rybárov k niektorým druhom fauny.

MBc-3 – Lúky v lyžiarskom areáli Tále

Zabezpečiť pravidelné kosenie (výnimočne aj mulčovanie – odstraňovanie náletu drevín) s možnosťou následného prepásania lokality. Je potrebné zabrániť ryhovej erózii a zabezpečiť obnovu vegetačného krytu na terénnymi úpravami zničených či poškodených častiach lokality. Najvhodnejšie sa javí využitie miestnych zdrojov (nastieľanie na zjazdovkách nakosenej biomasy na poškodené a zničené časti vo vhodnom období).

MBc-4 – Jelšina na sútoku Čierneho potoka a Bystrej

Vzhľadom na charakter stanovišťa (silne podmáčaná lokalita) je dielec č. 588 na LHC Ďumbier zaradený do kategórie ochranného lesa. Pre zachovanie stavu je potrebné vylúčiť rúbaňové hospodárenie, zmenu drevinového zloženia. Pre zlepšenie stavu je potrebné ponechať lesné porasty na prirodzený vývoj, čím dôjde k obnove prirodzeného drevinového zloženia aj štruktúry lesných porastov. V oboch prípadoch je potrebné vylúčiť odlesnenie, zástavbu a zmenu vodného režimu, znečisťovanie okrajov územia. Časť lokality leží v k. ú. Bystrá.

MBc-5 – Kopaniny

Na prevažnej časti lokality je potrebné obnoviť hospodárenie, ktoré viedlo k vytvoreniu, formovaniu a udržiavaniu týchto biotopov. V prvom rade je potrebné odstrániť nálet drevín (mulčovaním) a obnoviť pastvu, prípadne na prísupnejších častiach aj kosenie. Tieto opatrenia by bolo vhodné realizovať vzhľadom na vysokú druhovú diverzity lokality. V prípade nezáujmu o takého využívania prichádza do úvahy aj riadené vypaľovanie častí lokality podľa usmernenia odborných inštitúcií (napr. Správy NP Nízke Tatry). Tento spôsob manažmentu prispel k vytvoreniu a udržiavaniu tohto typu biotopu v minulosti. Časť locality predstavujú bývalé orané políčka.

MBc-6 – Nad Moskami - Dolinky

Na prevažnej časti lokality je potrebné zachovať súčasný manažment – primeraná pastva, kosenie, odstraňovanie náletových drevín mulčovaním. Časti s kompaktným zápojom drevín ponechať ako nelesnú zeleň. Na časti lokality (xerofilné úhory) je potrebné zintenzívniť využívania (pastva), prípadne v pravidelných intervaloch tieto miesta aspoň pomulčovať.

MBc-7 – Pod Okošenou

Na obhospodarovaných častiach zachovať súčasný manažment (kosenie, primeraná pastva), na neobhospodarovaných častiach zabezpečiť odstránenie prevažnej časti náletu drevín a primeranú pastvu. Prednostne zabezpečiť vhodný manažment na miestach výskytu vstavača počerného letného (*Orchis ustulata* subsp. *aestivalis*).

MBc-8 – Vodná nádrž Krpáčovo

Pri využívaní lokality brať ohľad aj na biologické hodnoty lokality. Ako dôležité sa javí predovšetkým zmeniť vzťah rybárov k niektorým druhom fauny.

Návrh opatrení na zvýšenie ekologickej stability krajiny :

Podľa koeficientov ekologickej stability je krajina v katastrálnom území Horná Lehota ekologicky stabilná. V katastrálnom území sa nachádza pomerne veľa prvkov s veľkým až mimoriadnym významom pre ochranu biologickej rozmanitosti, pričom mnohé pasienky a lesy, ktoré spolu zaberajú výraznú väčšinu územia zodpovedajú biotopom národného a európskeho významu v priaznivom stave. Preto je potrebné pri využívaní územia rešpektovať určité zásady alebo vykonávať opatrenia, ktoré vytvoria predpoklady pre zachovanie vysokej ekologickej kvality prírodného prostredia. Časť opatrení sleduje elimináciu prírodných procesov (primárne iniciovaných človekom) alebo priamych ľudských aktivít, ktoré na uvedené záujmy ochrany prírody negatívne vplývajú alebo možno predpokladať ich budúci vplyv. Ďalšie opatrenia sú zamerané na zlepšenie stavu environmentálne negatívnych prvkov

krajiny. Opatrenia zamerané na zvýšenie ekologickej stability krajiny sa týkajú viacerých hospodárskych odvetví exploatujúcich prírodné a krajinné prostredie, ale najmä poľnohospodárstva a lesného hospodárstva. Návrhy opatrení tvorby krajiny boli detailizované a dopracované na konkrétne plochy na základe poznatkov o morfometrických vlastnostiach abiokomplexu, potenciálnej prirodzenej vegetácii, reálnych deštrukciách krajiny zistených z terénnych prieskumov, resp. zo špecializovaných podkladov.

Návrhy pre ekologizáciu lesného hospodárstva

- V hospodárskych lesoch preferovať podrastový hospodársky spôsob s dôrazom na maximalizáciu prirodzenej obnovy buka, jedle a cenných listnáčov.
- V lesných porastoch ponechávať suché, odumreté stromy, ak nie sú zdrojom škodcov (hniezdne stromy, stromy pre vzácne bezstavovce).
- Pri hospodárskych opatreniach v lesoch nerúbať stromy s dutinami a stromy s hniezdami vtákov.
- V častiach hospodárskych lesov, ktoré majú ochranný charakter, neplánovať ani nerealizovať obnovné ťažby.
- Pri výchovných zásahoch ponechávať v porastoch v primeranom zastúpení aj pionierske dreviny a kroviny.
- Pri výchovných zásahoch v lesoch znižovať zastúpenie stanovištne nepôvodných drevín.
- Minimalizovať používanie pesticídov v lesníctve.
- Dôrazne dodržiavať protierózne opatrenia pri výstavbe a údržbe lesných ciest.

Návrhy pre stabilizáciu krajiny na poľnohospodárskych pozemkoch

Všeobecné zásady

- Na ornej pôde neumožňovať plošnú eróziu pôdy plánovaním a realizáciou osevných postupov na svahoch s prihliadnutím na protieróznu účinnosť jednotlivých plodín a obrábaním pozemkov najmä v smere vrstevníc.
- Na vybraných plochách (nivy potokov, mokrade, okolie ekologicky významných segmentov) neuvažovať s výstavbou ani rekonštrukciou hydromelioračných zariadení.
- Súčasné silne ruderalizované nevyužívané (opustené) plochy riešiť formou ich rekultivácie.
- Minimalizovať chemizáciu poľnohospodárstva, vo väčšej miere využívať aj mimoprodukčný potenciál poľnohospodárstva (agroturistika).
- obmedziť používanie agrochemikálií najmä v kontakte s biokoridorom rBK10 Derňa a ostatnými významnými krajinnými prvkami

Konkrétne návrhy pôdoochranných opatrení

- Zmeniť poľnohospodárske kultúry podľa ich ohrozenosti eróziou.
- Vyhlásiť za les porasty, ktoré majú charakter lesa na poľnohospodársky nevyužiteľnej pôde a s ohľadom na zapojenosť drevinovej vrstvy nie je už možné ich užívať ako pasienky alebo už nie je efektívne odstraňovať dreviny.
- Zastaviť silné zarastanie trávnych porastov krovinami. Znižovaním počtu chovaných zvierat a tým aj intenzity pasenia v posledných desaťročiach došlo aj v k. ú. Horná Lehota k zníženiu intenzity využívania, ba až k opusteniu trvalých trávnych porastov. Navyše sa na trávne porasty zmenili aj pozemky, ktoré bývali pred kolektivizáciou poľnohospodárstva využívané ako terasovité políčka. Ich scelením a rekultiváciou na veľkoplošné trávne porasty sa znížila potreba využívania pasienkov v odľahlejších častiach obvodu PPÚ.

V menej prístupných lokalitách dochádza k ich zarastaniu krovinami alebo sukcesia postúpila už do štádia prípravného lesa. Zanikajú tak z hľadiska biodiverzity hodnotné pasienky, ktoré predstavujú významné typy biotopov. Na tých pasienkoch, ktoré sa zachovali je potrebné odstrániť dreviny brániace

ich riadnemu využívaniu. Pritom treba ale ochrániť staré a košaté stromy, ktoré sú hodnotné z krajinno-estetického hľadiska.

- Odstrániť dreviny na koridoroch medzi pozemkami trvalých trávnych porastov, ktoré obmedzujú možnosť pohybu pasúcich sa hospodárskych zvierat medzi nimi, ako aj možnosť migrácie živočíchov a rastlín viazaných na trávne porasty.
- Zastaviť silné zaburiňovanie nitrifikovaných plôch. Skládkovaním hnoja a rôzneho organického odpadu došlo na lokalitách pri hospodárskom dvore, pri hnojisku v lokalite Mosky, pri opustenom salaši v lokalite Javor a na bývalých poľných hnojiskách na hrebeni severozápadne od obce (severná časť lokality Dolinky) k enormnému nahromadeniu dusíka v pôde. Na týchto lokalitách sa hromadí nitrofilná vegetácia burín. Buriny spôsobujú, že tieto plochy v súčasnosti nie sú v plnej miere využiteľné. Unikajúca hnojovka môže kontaminovať vodu vo vodných tokoch. Zaburinené plochy navyše pôsobia z krajinno-estetického hľadiska negatívne. Plochy neorganizovaného skládkovania hnoja je treba rekultivovať. Ruderálne spoločenstvá nitrofilných druhov je potrebné vykášať tri krát ročne, biomasu kompostovať na vhodnom mieste.
- Zvýšiť súčasný stav chovaných hospodárskych zvierat a udržiavať ho na takom počte, aby bolo zaťaženie TTP na primeranej úrovni, so zvýšeným počtom zvierat podľa možnosti obnoviť pasenie na všetkých pasienkoch.
- Lúky kosiť od stredu k okrajom, aby sa predchádzalo zbytočnému usmrcovaniu živočíchov, zahnaných kosačkami do ostrova napokon kosenej trávy v strede lúky.

Hydroekologické návrhy

Všeobecné zásady:

- Pri ďalšom usmerňovaní vodného režimu v k. ú. Horná Lehota je vo všeobecnosti žiaduce zachovanie súčasného prírodného charakteru vodných tokov, posilňovanie protieróznej a retenčnej schopnosti agroekosystémov a bezpečné odvedenie a zasakovanie zrážkových vôd z komunikácií a zastavaných plôch.
- Z hľadiska kvalitatívnej ochrany vody je potrebné brať osobitný ohľad na vody pri manipulácii s hnojom, najmä pri jeho skládkovaní na poľných hnojiskách a pri manipulácii s pesticídmi v poľnohospodárstve i lesníctve.

Krajinno-ekologické návrhy pre infraštruktúru a územný rozvoj

Tieto opatrenia sú všeobecne potrebné pre odstraňovanie jestvujúcich stretov záujmov v území, t.j. na celkové skvalitňovanie životného (prírodného aj obytného) prostredia s adresnosťou na rôzne rezorty a rôznych užívateľov. Všetky kolízie a návrh ich riešenia je vhodné premietnuť aj do ďalších projektových dokumentácií (územný plán obce, lesný hospodársky plán a pod.).

- Účelové komunikácie trasovať tak, aby na nich nedochádzalo ku kumulácii povrchového odtoku a vzniku ryhovej erózie. Ak terén neumožňuje takto upraviť pozdĺžny sklon telesa cesty, je treba vzniku erózie zabrániť budovaním odrážok, resp. spevnením kritických úsekov.
- Inštalovať zábrany na ochranu vtákov pred úrazom spôsobeným elektrickým prúdom na tých stĺpoch 22 kV vedení, ktoré doteraz neboli takto ošetrené, alebo zmeniť konštrukciu stĺpov a nahradiť súčasné nevyhovujúce typy bezpečnými konštrukciami.
- Informovať občanov o prírodných hodnotách územia (zachovalých prírodných lokalitách zistených v rámci vypracovania MÚSES) formou web stránky, informačnej tabule v obci a pod.

Všeobecne odporúčané spôsoby obhospodarovania v chránených územiach národných parkov:

Činnosti na nelesnej pôde:

- ekologické poľnohospodárstvo bez používania chemických prostriedkov,
- extenzívne prepásanie ovcami, kozami, alebo hovädzím dobytkom primerane únosnosti pasienkov, údržba pasienkov,
- odstraňovanie náletových, prípadne nevhodne vysadených drevín,
- pravidelné kosenie lúčnych priestorov,

- likvidácia inváznych druhov rastlín na všetkých druhoch pozemkov.

Činnosti v lesných porastoch:

- Navrhovaná zóna A (najhodnotnejšie prirodzené, alebo málo pozmenené lesné ekosystémy, často pralesovitého charakteru) - uplatňovaný bude bezzásahový režim, v prípade rozsiahlejších kalamít komisionálne posúdenie vzniknutej situácie.
- Navrhovaná zóna B (zóna aktívneho manažmentu s najjemnejšími spôsobmi hospodárenia v lesných porastoch a optimálnymi formami využívania nelesných ekosystémov s cieľom zachovať diverzitu a stabilitu biotopov, posilňovať odolnosť lesných porastov, zachovať, prípadne zlepšiť podmienky pre výskyt vzácnych druhov rastlín a živočíchov) - prioritou bude uplatňovanie podrastových spôsobov hospodárenia, prechod na výberkový spôsob (do 50 rokov) v časti územia, zvyšovanie ekologickej stability porastov, zvyšovanie rubnej doby porastov, predlžovanie ich obnovnej doby, predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu, šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty (kone, lanovky a pod.), ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojace stromy, skupiny stromov a ležaniny, atď.).
- Navrhovaná zóna C (územia človekom výraznejšie narušené, s pozmenenými prírodnými zložkami a s výraznejším socioekonomickým využívaním) - postupné znižovanie zastúpenia stanovištne nepôvodných druhov drevín a obnova prirodzeného drevinového zloženia, ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojace stromy, skupiny stromov a ležaniny, atď.).

Ostatné činnosti

- výskum a monitoring ekosystémov a prírodných procesov v nich prebiehajúcich,
- realizácia schválených projektov zameraných na ochranu fauny a flóry (napr. programy záchrany, programy starostlivosti),
- aktívna ochrana fauny (napr. úprava a budovanie nových hniezd a hniezdnych možností pre vtáky, ochrana, údržba a úprava súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, spriechodnenie ciest križujúcich migračné trasy obojživelníkov),
- zvyšovanie informovanosti návštevníkov a ich usmerňovanie v zmysle Návštevného poriadku NP Nízke Tatry,
- budovanie a údržba náučných chodníkov,
- zvyšovanie turistickej a rekreačnej atraktívnosti vybratých častí územia (napr. umiestňovanie lavičiek, budovanie chodníkov, oddychových miest).
- Zabezpečovať ochranu charakteristického vzhľadu krajiny nasledujúcimi opatreniami, v náväznosti na implementáciu Európskeho dohovoru o krajine:
- Zabezpečiť v území aplikáciu metód integrovaného manažmentu krajiny a ochrany charakteristického vzhľadu krajiny
- vylúčiť umiestňovanie reklamných pútačov a bilboardov na exponovaných miestach výhľadov do voľnej krajiny
- preferovať podzemné vedenia energovodov pred vzdušnými
- vylúčiť v novej zástavbe v pohľadovo exponovaných polohách radové formy zástavby z dôvodov zabezpečenia priehľadov do krajiny
- vylúčiť realizáciu stavieb, ktoré by svojou hmotou a výškou konkurovali historickým dominantám, objektov kostolov v panorámach obcí
- Realizovať tieto ekostabilizačné opatrenia:
    - **zvýšenie ekologickej stability územia** – navrhujeme na plochách technických stavieb a skladových areálov, vytvoriť plochy na ozelenenie a výsadbu izolačných zelene okolo areálov.

- **eliminácia stresových faktorov** –na plochách hospodárskeho dvora so živočíšnou výrobou, ktorý je stredným zdrojom znečistenia ovzdušia Navrhujeme vytvoriť pásy izolačnej zelene medzi hospodárskym dvormi a obytnými a športovo rekreačnými plochami.
- **plochy s protieróznymi opatreniami** – navrhujeme opatrenia na plochách ornej pôdy, ktoré sú už erodované alebo ohrozené eróziou. Na týchto plochách navrhujeme pestovať viacročné kultúry alebo trvalé kultúry a vytvoriť pásy zelene s protieróznymi účinkami.

- rešpektovať ekologicky významné segmenty (vodné toky, vodné plochy, plochy lesných porastov, plochy verejnej zelene a NDV v zastavanom území, všetky plochy nelesnej drevinovej vegetácie hlavne v časti intenzívne využívanej na poľnohospodárske účely)
- dodržiavať opatrenia na zvýšenie ekologickej funkčnosti vodných tokov (zachovať pôvodnú morfológiu tokov, nezasahovať do hydrologického režimu tokov, zabezpečiť existenciu pôvodnej pobrežnej vegetácie na celej dĺžke tokov, a pod.);
- udržať a neustále skvalitňovať súčasnú organizáciu krajiny – predpoklad zachovania, resp. zvyšovania stupňa územného systému ekologickej stability a priestorovej diverzity, vysoká estetická hodnota, rámcovo zachovať súčasný charakter jej využívania
- hospodárenie v lesných komplexoch vykonávať podľa platného lesného hospodárskeho plánu, pri obnove vegetačných porastov uprednostňovať prirodzenú obnovu, dodržiavať prirodzené druhové zloženie drevín pre dané typy (postupná náhrada nepôvodných drevín pôvodnými), na maximálnu možnú mieru obmedziť ťažbu veľkoplošnými holorubmi
- na lesnom pôdnom fonde dbať na ochranu druhov najmä fauny, viažúcej sa na tento krajinný priestor, ponechávať dostatočný počet starých (aj odumretých) stromov v závislosti na ornitocenózach a ďalších špecifických podmienkach
- v reliéfových nerovnostiach (strže, výmole a pod.) súčasnú vegetáciu ošetrovať, posilniť, monitorovať – prirodzená protierózna, pôdoochranná funkcia
- orné pôdy obhospodarovať (orať, siať) po vrstevnici, zabrániť plošnému odvodneniu, obmedziť, prispôsobiť (vhodné chemické hnojivá), zvýšiť podiel prirodzených hnojív
- zachovať súkromné hospodárenie na orných pôdach – záhumienky v náväznosti na centrálne sídlo – kvalitný plošný diverzifikačný, ekostabilizačný, krajinnotvorný a aj estetický prvok
- prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb
- zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastmi za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany,
- doplniť sprievodnú vegetáciu vodných tokov a vodných plôch vhodnými pôvodnými drevinami, oddeliť pásmami TTP brehy vodných tokov od plôch ornej pôdy
- realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia inváznych druhov rastlín a drevín.
- vypracovať návrh uličnej, parkovej a verejnej zelene v obci, zabezpečiť ich odbornú starostlivosť
- rekultivovať bývalé areály rastlinnej a živočíšnej výroby za účelom ich prípadného využitia pre ďalšie rozvojové činnosti v regióne
- plochy s nelesnou drevinou vegetáciou ponechať na samovývoj sukcesným procesom
- na plochách trvalých trávnych porastov zabrániť sukcesnému procesu, zarastaniu.
- uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF, jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viacej možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine , neúžitky popri cestách ponechať na samovývoj, resp. podporiť ich premenu na NDV

- realizáciu navrhovaných obytných zón podmieniť vybudovaním rozvodov verejných inžinierskych sietí (vodovod, plynovod, kanalizácia) s dostatočnou kapacitou a v potrebnom časovom predstihu – zabránenie znečisteniu podzemných vôd, ovzdušia
- pri dopravných stavbách technickým riešením a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru;
- zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobo priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov;
- na území realizovať celoplošný základný ekosozologický prieskum doplňujúci súčasné poznatky, najmä z hľadiska vegetačného krytu a vybraných skupín fauny (napr. cicavce, obojživeľníky, plazy, bezstavovce);
- celoplošne zabezpečiť ochranu existujúcej štruktúry nelesnej drevinovej vegetácie, lesíkov a trvalých trávnatých porastov s dôrazom na ekologicky významné segmenty;
- udržať a neustále skvalitňovať súčasnú organizáciu krajiny – predpoklad zachovania vysokého stupňa územného systému ekologickej stability a priestorovej diverzity, vysoká estetická hodnota, rámcovo zachovať súčasný charakter jej využívania;
- hospodárenie v lesných komplexoch vykonávať podľa platného plánu starostlivosti o les;
- na lesnom pôdnom fonde dbať na ochranu druhov fauny, viažucej sa na tento krajinný priestor, ponechávať dostatočný počet starých (aj odumretých) a dutinových stromov v závislosti na ornocenózach a ďalších špecifických podmienkach;
- v lesných komplexoch s funkciou ochrannou dodržiavať legislatívne platné podmienky;
- zachovanie prirodzených lesných porastov s prirodzeným drevinovým zložením;
- ochrana mimo lesnej vegetácie a jej rozširovanie na neprodukčných plochách, plochách postihnutých eróziou, potenciálnych eróznych plochách, medziach, a pod.;
- ochrana a revitalizácia brehových porastov
- ponechanie rozptýlenej krajinnej vegetácie na poľnohospodárskom pôdnom fonde;
- zachovať a periodicky ošetrovať súčasnú rozptýlenú krajinnú vegetáciu na poľnohospodársky využívaných plochách (najmä lúky a pasienky);
- podpora tradičných foriem hospodárenia v území;
- zachovať súkromné hospodárenie na orných pôdach – záhumienky, sady, záhrady v nadväznosti na centrálne sídlo, na miestne časti (usadlosti lazníckeho typu osídlenia) – kvalitný plošný diverzifikačný, ekostabilizačný, krajinotvorný a aj estetický prvok;
- orné pôdy obhospodarovať (orať, siať) po vrstevnici, zabrániť plošnému odvodneniu;
- obmedziť alebo vhodne prispôsobiť chemické hnojivá, zvýšiť podiel prirodzených hnojív;
- zabránenie šíreniu expanzívnych a inváznych druhov rastlín;
- vylúčenie akéhokoľvek vypaľovania trávnych porastov;
- odstraňovanie nepovolených skládok odpadov a zabrániť ich vytváraniu;
- pri budovaní, rekonštrukciách resp. prekládkach elektrických vedení 22 kV zabezpečiť technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov;
- akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so starostlivosťou o územie patriace do európskej sústavy chránených území, navrhované chránené vtáčie územie alebo územie európskeho významu alebo nie je pre starostlivosť oň potrebný, ale ktorý pravdepodobne môže mať samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom na toto územie významný vplyv, podlieha hodnoteniu jeho vplyvov na takéto územie z hľadiska cieľov jeho ochrany.
- Podľa § 28 ods. 3 každý, kto zamýšľa uskutočniť plán alebo projekt podľa odseku 2, je povinný predložiť návrh plánu alebo projektu na posúdenie orgánu ochrany prírody. Táto povinnosť sa nevzťahuje na plány alebo projekty, ktoré sú predmetom posudzovania vplyvov podľa osobitného

predpisu.

- pri umiestňovaní živočíšnej výroby na plochách hospodárskych dvorov je potrebné postupovať tak, aby ochranné pásmo hygienické živočíšnej výroby neovplyvnilo funkčné využitie kontaktných navrhovaných plôch bývania, resp. ostatné funkcie
- zabezpečiť zlepšenie využitia poľnohospodárskej pôdy návrhom protieróznych opatrení
- pri návrhu zástavby resp. iných aktivít v území rešpektovať všetky existujúce územia ochrany prírody

B.12. NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA

B.12.1. Širšie dopravné vzťahy a nadradená dopravná infraštruktúra

Obec Horná Lehota sa nachádza 34 km severozápadne od okresného mesta Brezno, pod hrebeňom ďumbierskej časti Nízkych Tatier. Z hľadiska dopravnej dostupnosti obec je dopravne napojená regionálnou cestou III. triedy č. 2374, ktorá sa napája na v obci Podbrezová na cestu I/66. Cesta III/2374 v obci končí. Východným okrajom katastrálneho územia prechádza komunikácia II/584, ktoré končí pri hoteli Srdiečko. Strediská Tále a Krpáčovo sú prístupné cestiu III/2373 – Dolná Lehota – križovatka s cestou II/584.

Z dotknutých ciest prechádzajúcich katatrálnym územím boli určené dva sčítacie úseky , a to cesta III. triedy - sčítací úsek č. 94860 Lopej – Tále a na ceste II. triedy Trangoška – Bystrá sčítací úsek 94740. Podľa celoštátneho sčítania dopravy intenzita dopravy na uvedených sčítacích úsekoch je nasledovná:

Sčítanie dopravy rok 2010

Sčítací úsek	Číslo cesty	T	O	M	Spolu
94860	III/2373	137	1048	2	1187
94740	II/584	158	959	3	1120

Sčítanie dopravy rok 2015

Sčítací úsek	Číslo cesty	T	O	M	Spolu
94860	III/2373	157	973	15	1145
94740	II/584	185	1178	11	1371

T – ťažká doprava, O – osobné automobily, M - motocykle

Na ceste III/2374 sčítanie dopravy nebolo vykonané.

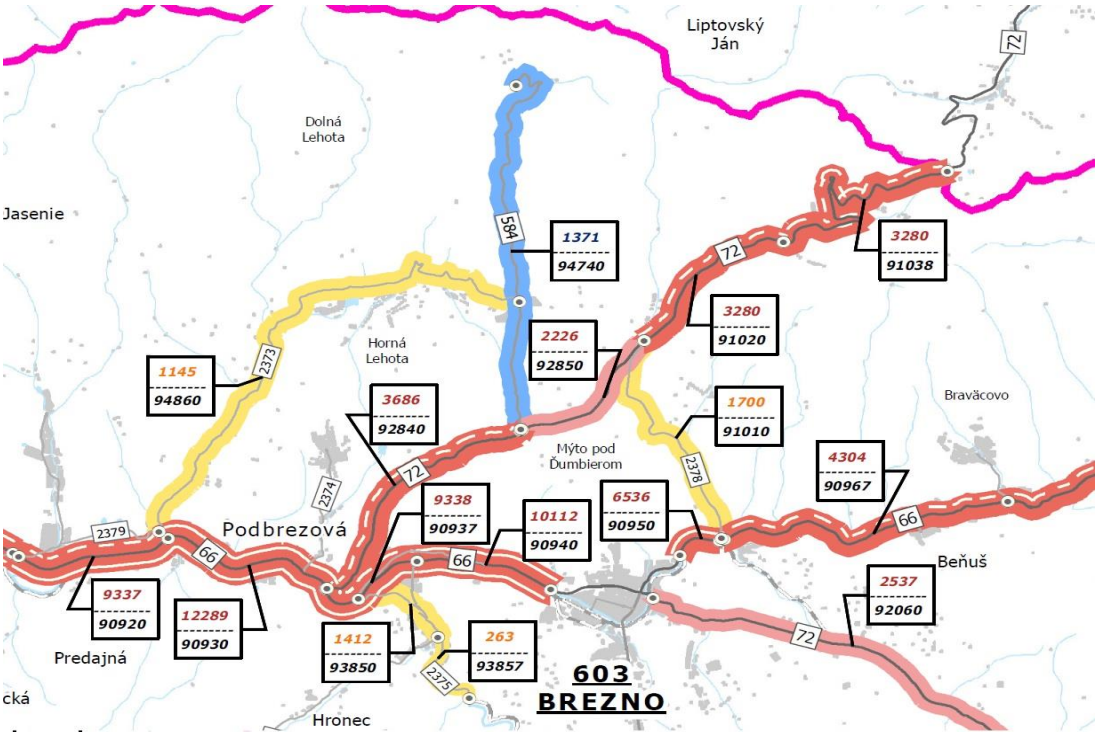

Podľa technického predpsuTP07/2013 Prognózovabie výhľadových intenzít na cestnej sieti do r. 2040 pre banskobystrický kraj predpokladané nasledovné ukazovatele:

Cesty II. triedy	Rok 2030	Rok 2040
O	1,33	1,48
T	1,28	1,42
Cesty III. triedy	Rok 2030	Rok 2040
O	1,27	1,40
T	1,25	1,36

Zníženie intenizity dopravného zaťaženia vychádza z predpokladu dobudovania rýchlostných ciest a presunu časti tranzitujúcej dopravy na rýchlostné cesty.

Podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení jeho doplnkov a zmien sa výstavbou nových komunikácií regionálneho a nedregionálneho charakteru neuvažuje.

Navrhované riešenie je v súlade s nasledujúcimi koncepčnými dokumentmi a stratégiami celoštátneho významu v oblasti dopravy, ktoré je potrebné rešpektovať aj v následnej fáze projektovej prípravy a výstavby:

- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (uznesenie vlády SR č. 223/2013)
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020
- Programové vyhlásenie vlády SR (2016 - 2020) za oblasť dopravy
- Rozvojový program priorít verejných prác (každoročne aktualizovaný)

- Stratégia rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020 (uznesenie vlády SR č. 158/2010)
- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030

Miestna komunikácia je v riešenom území upravená v kategórii B3 MZ 6/50.

Najbližšie letisko, zaradené do kategórie medzinárodných letísk, je na Sliači. Zariadenia a líniové stavby iných druhov dopravy sa v území nenachádzajú.

Doprava železničná

Katastrálnym územím obce neprechádza žiadna železničná trať. Najbližšia železničná stanica je v obci Podbrezová, cez ktorú prechádza železničná trať č. 172 Banská Bystrica - Červená skala.

Letecká doprava.

Najbližšie letisko sa nachádza v meste Sliač, ktoré súčasne plní funkciu vojenského letiska. Ochranné pásma letiska do k.ú. Horná Lehota nezasahujú. V riešenom území sa nenachádza heliport, letecké pozemné zariadenia, ani iná plocha, ako je letisko, ktorá sa používa na vzlety a pristátia lietadiel iba dočasne alebo príležitostne alebo na vzlety a pristátia lietajúcich športových zariadení, pre ktorú Dopravný úrad určil podmienky pre jej používanie podľa ustanovenia § 32 ods. 10 leteckého zákona (ďalej len **„iná plocha“),** na ktorých by Dopravný úrad zabezpečoval výkon štátnej správy a štátneho odborného dozoru, alebo územnú ochranu prostredníctvom ochranných pásiem.

Cyklistická doprava.

Katastrálne úzmie obce pre cykloturistiku veľmi atraktívne. V katastrálnom zemí je značených niekoľko regionálnych cyklistických trás:

Trasa č: 8598 – Brezno – Mlynná dolina – Srdiečko

Trasa č: 8554 - Krpáčovo - Hrádok

Trasa č: 5552 – Chvatimech žel stanica - Krpáčovo – Podbrezová – Lopej

Trasa č: 5551 – Dolná Lehota – Horná Lehota - Richtárovo

V obci je značkovaná cykloturistická trasa zastavaným územím obce vedená po hlavnej komunikácii. Cyklistické trasy je potrebné vybudovať v obci v súbehu s komunikáciou, pokiaľ to priestorové podmienky umožnia. Na cykloturistiku môžu slúžiť aj ostatné poľné a lesné cesty v katastrálnom zemí.

B.12.2 Cestné komunikácie

Miestne komunikácie

Kostru dopravnej siete obce Horná Lehota tvorí prieťah cesty III/2374 zastavaným územím obce, ktorá tvorí zbernú komunikáciu funkčnej triedy B3 končí v strede obce. Ďalej pokračuje ako miestna komunikácia. Zo zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 sa z oboch strán odpája väčší počet miestnych komunikácií, vytvárajúcich vzájomne prepojenú a zokruhovanú sieť. Ide o miestne komunikácie funkčných tried C2 a C3. Viaceré komunikácie majú nevyhovujúcu kvalitu povrchového krytu a nedostatočné šírkové parametre. Obec Horná Lehota v má v správe 10,650 km zberných a obslužných miestnych komunikácií.

Existujúce miestne komunikácie v zastavanom území mesta a pre obsluhu miestnych častí sa prebudujú tak, aby spĺňali parametre príslušných funkčných tried a kategórií. V nevyhovujúcich úsekoch budú prebudované v kategórii MO 7,5/50 (funkčná trieda C2), v kategórií MO 6,5/30, prípadne MOK 5/30 (funkčná trieda C3). Ostatné komunikácie funkčnej triedy C3 (označené pre rozlíšenie v grafickej časti ako C3x) predstavujú len kratšie úseky, ktoré budú rozšírené podľa možností priestorových pomerov. Súčasne sa navrhuje dobudovanie ciest v nových IBV. Odstrániť by sa mali aj bodové

dopravné závady, prebudovať nevyhovujúce križovatky. Existujúce komunikácie sú značným problémom pre dopravnú obsluhu obce pre nevyhovujúce dopravné napojenie, výškové pomery, križovatky a jestvujúcu uličnú zástavbu, ktoré neumožňujú rozšírenie komunikácie. V obci z dôvodu stiestnených územnotechnických podmienok nie sú zralizované chodníky a pre uvedené skutočnosti ani nie je možno popri existujúcich miestnych komunkáciách tieto chodníky realizovať. Ochrana chodcov musí byť realizovaná oragizačnými opatreniami.

Návrh

V rámci návrhu miestnych komunikácií počítame s vybudovaním nových komunikácií podľa plánovaného rozšírenia obytného územia a s úpravou trasy (III/2374 a jej pokračovanie ako miestna komunikácia) na charakter dopravnej trasy funkčnej triedy minimálne C2, ktorá súčasne prispeje k riešeniu problému atobusovej dopravy. Vo všetkých rozvojových plochách sa ďalej navrhujú viaceré vetvy miestnych komunikácií funkčnej triedy C3 v kategóriách MO 6,5/30. Uvedené miestne komunikácie budú zabezpečovať dopravnú obsluhu obytného územia. Novonavrhované komunikácie sú pokračovaním existujúcej dopravnej infraštruktúry, resp. ich trasy sú navrhnuté v trasách jestvujúcich poľných ciest.

Spojenie obcí Horná Lehota a Dolná Lehota je navrhnuté novou miestnou komunikáciou ako pokračovanie existujúcej ku škole. Nová komunikácia (22) je navrhnutá v parametroch B3 MOK 7,5/60 v trase súčasnej poľnej cesty v smere na západ od zastavaného územia obce ku hranici katastrálneho územia, kde by mala pokračovať v k. ú. Dolná Lehota. Realizáciou tejto komunikácie sa výrazne skráti prepojenie týchto dvoch obcí. Dlžka navrhovaného úseku v katastrálnom území Horná Lehota 4950 m. Komunikácia spája dve obce, je navrhnutá na zaradenie do systému regionálnych ciest.

V riešení územného plánu je navrhnutá nová obslužná komunikácia na opačnej strane zastavaného územia - k ploche športu v RC 01 Obec. Novonavrhnutá cesta sa nad vodojemom rozdelí na dve vetvy - smerom na sever k existujúcej ploche futbalového ihriska a navrhovanej ploche pre šport. Druhá vetva (21) pokračuje východným smerom ku skupine chát (pri archeologickej lokalite Staré mlyny), kde sa pod 90^0 uhlom točí na sever a pokračuje v stope poľnej a cyklistickej trasy na Krpáčovo, kde sa nad bývalým hotelom Junior napája na cestu III/2373. Realizácia tejto komunikácie zabezpečí dopravný prístup do rekreačných stredísk Krpáčovo a Tále priamo z obce, čím sa vytvoria podmienky pre rozvoj služieb spojených s cestovným ruchom v obci. Komunikácia je navrhnutá vo funkčnej triede C3 – MOK. Spojenie rekreačných stredísk Tále a Krpáčovo cez navrhované plochy ICHR je navrhnuté novou miestnou komunikáciou (20).

Celková dĺžka navrhovaných miestnych komunikácií je 12 149 m vrátane navrhovanej komunikácie Horná Lehota – Dolná Lehota. Zoznam navrhovaných miestnych komunikácií, ich zaradenie do funkčných tried a kategórií je v nasledujúcej tabuľke. Navrhované miestne komunikácie sú v grafickej časti identifikované číselným označením.

Označenie MK	**Funkčná trieda - kategória**	**Dĺžka komunikácie v m**
(1) RC 02 Za Hŕbkami	C3 – MO 6,5/30	209
(2) RC 02 Za Hŕbkami	C3 – MO 6,5/30	57
(3) RC 02 Za Hŕbkami	C3 – MO 6,5/30	340
(4) RC 03 Hŕbky	C3 – MO 6,5/30	76
(5) RC 03 Hŕbky	C3 – MO 6,5/30	119
(6) RC 04 Lovište	C3 – MO 6,5/30	237
(7) RC 04 Lovište	C3 – MO 6,5/30	659
(8) RC 04 Lovište	C3 – MO 6,5/30	171
(9) RC 04 Lovište	C3 – MO 6,5/30	760
(10) RC 04 Lovište	C3 – MO 6,5/30	447
(11) RC 05 Banské	C3 – MO 6,5/30	162
(12) RC 05 Banské	C3 – MO 6,5/30	312
(13) RC 05 Banské	C3 – MO 6,5/30	343
(14) RC 01 Obec	C3 – MO 6,5/30	419

Označenie MK	Funkčná trieda - kategória	Dĺžka komunikácie v m
(15) RC 06 Pod lažtekom	C3 – MO 6,5/30	285
(16) RC 01 Obec	C3 – MO 6,5/30	195
(17) RC 01 Obec	C3 – MO 6,5/30	105
(18) RC 07 Krpáčovo	C3 – MO 6,5/30	312
(19) RC 07 Krpáčovo	C3 – MO 6,5/30	149
(20) Tále – Krpáčovo	C3 - MOK	1670
(21) Obec – Krpáčovo	C2 – MOK	4950
(22) Obec – hranica k.ú. Dolná Lehota	B3 – MOK	1221
(23) RC 08 Tále	C3 – MO 6,5/30	698
(24) RC 08 Tále	C3 – MO 6,5/30	393
(25) RC 08 Tále	C3 – MO 6,5/30	313
(26) RC 08 Tále	C3 – MO 6,5/30	184
(27) RC 08 Tále	C3 – MO 6,5/30	875

Miestne komunikácie a ich napojenia budú riešené v zmysle STN 73 6110 a STN 73 6102. Miestne komunikácie sú riešené ako dopravné okruhy, resp. slepé komunikácie. Do ich úplného dobudovania a zokruhovania je potrebné aplikovať dočasné riešenie v podobe obratísk. Aj na ostatných slepých miestnych komunikáciách, ktoré nie je možné zokruhovať, navrhujeme vybudovať obratiská.

Spevnenými asfaltovými alebo betónovými komunikáciami, ako aj poľnými a lesnými cestami sú dopravne obsluhované odľahlejšie časti riešeného územia s rozptýleným osídlením. Hlavné miestne a účelové komunikácie by sa mali rozšíriť v parametroch miestnej komunikácie funkčnej triedy C3. Ostatné účelové komunikácie budú zachované, resp. upravené v parametroch P6,0/30, P4,5/30, prípadne P3,5/30 alebo P3,0/30 (podľa ON 736118).

Miestna komunikácia je v riešenom území upravená v kategórii B3 MZ 6/50 s úpravou autobusových zastávok.

RC 07 – Krpáčovo RC 08 – Tále nie sú prístupné motorovou komuniáciou priamo z obce Horná Lehota. Dopravný prístup je do RC 07 Krpáčovo je z obce Dolná Lehota po ceste III/2373, alebo z opačnej strany - cez RC 08 Tále odbočením z cesty II/584. Po komunikácii II/584 je dopravne prístupný RC 08 Tále, komunikácia pokračuje do RC 09 Chopok Juh, kde končí pri hoteli Srdiečko. Uvedené komunikácie majú regionálny charakter a sú v správe Banskobystrickej správy ciest a.s.

Obsluha zariadení v RC 07 – Krpáčovo RC 08 – Tále a RC 09 – Chopok Juh je účelovými komunikáciami zrealizovanými k jednotlivým objektom.

Statická doprava a dopravné zariadenia

Plochy statickej dopravy sa nachádzajú v centre obce, ďalej pri zariadeniach občianskej vybavenosti a na cintoríne. Jedná sa o spevnené plochy bez vyznačených parkovacích miest. Najväčšie plochy verejných parkovísk sú v centre obce v mieste ukončenie cesty III/2374. Navrhujeme ich rekonštrukciu a využitie ako záchytných parkovísk.

Odstavné plochy pre rodinné domy v rozvojových sú zabezpečované na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách. S týmto riešením sa počíta aj v navrhovanej obytnej zástavbe rodinných domov. V rámci rekonštrukcií a prestavieb existujúcich objektov je nevyhnutné v súlade so stavebným zákonom dobudovať zodpovedajúce parkovacie miesta. S doplnením parkovacích miesta uvažuje pri cintorínoch v rozsahu územno-technických a priestorových možností a pri turistickej ubytovni.

Budovanie nových kapacít občianskej vybavenosti, športu a rekreácie je podmienené budovaním parkovacích plôch s dostatočnou kapacitou na vlastnom pozemku. Takto vzniknuté nároky na statickú dopravu je potrebné riešiť v zmysle požiadaviek STN 73 6110 pre výhľadový stupeň automobilizácie 1:2,5.

RC 07 - Krpáčovo - Statická doprava je riešená formou parkovísk pri hoteloch a rekreačných zariadeniach - Hotel Polianka, VaRC prokuratúry, hotel Krpáčovo, a použiteľná spevnená plocha pri býv. hoteli Junior. V regulačnom celku prevládajú objekty individuálnej chatovej rekreácie, nedisponujú parkovacími miestami. Osobné autá sú odstavené na nespevnených pozemkoch alebo čiastočne spevnených plochách. Nakoľko v regulačnom celku sa nenavrhujú plochy občianskej vybavenosti, nie je navrhnuté vybudovanie záchytného parkoviska.

Výstavba v navrhovaných rozvojových plochách ICHR je podmienená vybudovaním dopravného prístupu z verejnej cesty účelovou komunikáciou. Pri návrhu urbanizácie nových plôch minimalizovať obslužné spevnené plochy, odporúča sa realizovať plochy pre odstavenie osobných áut spoločne pre viac chát. V existujúcich plochách individuálnej chatovej rekreácie nebudovať ďalšie spevnené príjazdové komunikácie a nerozširovať spevnené plochy v okolí individuálnych chát.

RC 08 – Tále - stredisko rekreácie a cestovného ruchu s golfovým areálom a lyžiarskym strediskom. Prevláda ubytovanie v hotelových zariadeniach, ktoré disponujú primeraným počtom parkovacích miest. Rozvoj nových funkčných plôch v regulačnom celku je podmienený realizáciou zodpovedajúcich parkovacích miest v súlade s ustanoveniami stavebného zákona. Pre rozvjové zámery rekračnej a športovej vybavenosti a rozšírenia ubytovacích kapacít hotela Partizán je podmienené vybudovaním parkovacieho domu.

Parkovacie kapacity budú dobudované ako súčasť všetkých rozvojových zámerov rozširovania ubytovacích kapacít aj pri hoteloch Golf a Stupka.

Výstavba v navrhovaných rozvojových plochách ICHR a v lesoparku LS je podmienená vybudovaním dopravného prístupu z verejnej cesty účelovou komunikáciou. Pri návrhu urbanizácie nových plôch minimalizovať obslužné spevnené plochy, odporúča sa realizovať plochy pre odstavenie osobných áut spoločne pre viac chát. V existujúcich plochách individuálnej chatovej rekreácie nebudovať ďalšie spevnené príjazdové komunikácie a nerozširovať spevnené plochy v okolí individuálnych chát.

Na okraji regulačného celku pri križovatke ciest II/584 a III/2373 je navrhnuté nové záchytné parkovisko, ktoré bude slúžiť hlavne pre denných návštevníkov lyžiarskeho strediska. Navrhovaná kapacita parkoviska je 500 parkovacích miest.

RC 09 – Chopok Juh – stredisko rekreácie a cestovného ruchu orientované na zimné športy. V časti Krupová je zrealizované záchytné parkovisko s počtom 600 parkovacích miest vrátane autobusov. Hotel Srdiečko a horský hotel Trangoška a apartmány Trangoška disponujú svojimi parkovacími miestami pre klientov.

Už v súčasnosti je parkovisko Krupová v zimnej sezone vyťažené. Napriek tejto skutočnosti sa nenavrhuje rozšírenie parkovacích kapacít formou verejného záchytného parkoviska. Existujúce parkovisko je tvrdý necitlivý zásah do prírodného prostredia a výrazným spôsbom narúša estetické hodnoty územia. Pre RC 09 Chopok Juh je prípustný rozvoj v malom plošnom aj kapacitnom rozsahu. Parkovanie je potrebné riešiť progresívnymi formami prestavbou existujúcaho parkoviska na viacúrovňové. Vhodnejší spôsob je vybudovanie záchytného parkoviska v k.ú. obce Bystrá, resp. pri ceste II/584 v úseku Bystrá – odbočka Krupová so zabezpečením kyvadlovej dopravou k údolnej stanici lanovky Krupová, resp. iné druhy kyvadlovej dopravy (pozemná lanovka apod.) Vzhľadom k tomu že táto problematika presahuje rámec riešeného katasrálneho územia obce Horná Lehota, je potrebné ju riešiť z úrovne regiónu a v nadradenej územnoplánovacej dokumentácii.

Nemotorová doprava

Systém peších komunikácií v obci nie je vybudovaný (formou chodníkov pozdĺž prieťahov ciest miestnych komunikácií). Nevyhovujúci je hlavne stav a šírkové parametre jestvujúcich ciest. V nových rozvojových lokalitách individuálneho bývania je potrebné v rámci dopravného koridoru miestnej, resp. účelovej komunikácie ponechať územnú rezervu pre jednostanný chodník. Ďalej sa navrhuje vybudovanie chodníkov pozdĺž miestnych komunikácií funkčnej triedy C3 v zastavanom území obce tam, kde to umožnia územnotechnické podmienky.

Pešie trasy by mali byť budované tak, aby bolo zabezpečené optimálne prepojenie centrálnej zóny obce s ostatnými časťami obce a posilnenie najmä v centrálnej zóne.

V nových rozvojových plochách – obytných uliciach sa vybudujú aspoň jednostranné chodníky so šírkou min. 1,5 m pozdĺž navrhovaných komunikácií funkčnej triedy C3. Chodníky sa vybudujú v súlade s STN 73 6110.

V riešenom území sú viaceré cyklistické trasy. Nemajú však vybudované dopravne segregované cyklistické chodníky, ale sú vyznačené len cykloturistickým značením po miestnych komunikáciách, ktoré pokračujú v rámci katasrálneho územia po lesných alebo poľných cestách.

Osobná hromadná doprava

Verejná hromadná doprava je realizovaná autobusovou dopravou. Autobusovú dopravu zabezpečuje SAD Zvolen, a.s. na viacerých linkách, ktoré obsluhujú spádové územie obce. Autobusové zastávky sa nachádzajú v jadrovej časti obce pri ceste III/2374, celkom šesť autobusových zastávok. Požiadavka dostupnosti zastávok do vzdialenosti 500 m je v zásade splnená v súvisle urbanizovanom území obce. Nové zastávky preto nenavrhujeme. Len rozptýlené osídlenie v odľahlejších polohách je mimo dosahu zastávok.

Za hlavné dochádzkové smery možno považovať smer Horná Lehota - Brezno a späť. V pracovných dňoch dochádzkový smer zabezpečuje 16 párov autobusových spojov.

Dopravnú obsluhu rekreačných a športových zariadení je potrebné zabezpečiť verejnou dopravou v spolupráci so susednými obcami a banskobystrickým samosprávnym krajom.

Dopady dopravy a ich eliminácia

Interakcia dopravy so zastavaným územím sa hodnotí kritériami kvality vzájomných ovplyvňovaní, ktoré predstavujú najmä hygienické dopady (hluk, imisie, odpady), bezpečnosť verejného dopravného priestoru a jeho estetický obraz.

Zastavaným územím obce prechádzajú miestne komunikácie. Zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov definuje ochranné pásmo miestnej komunikácie v šírke 15 m od osi vozovky v sídelnom útvare obce ohraničeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce. V cestnom ochrannom pásme platia zákazy alebo obmedzenia činnosti; výnimky môže povoliť príslušný cestný správny orgán.

Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku určuje vyhláška č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

V prípade výstavby budov pre bývanie v blízkosti miestnych komunikácií je v etape projektovej prípravy a pred začatím výstavby potrebné posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a vyznačiť pásma prípustných hladín hluku v zmysle uvedenej vyhlášky.Vzhľadom k tomu, že sa jedná o koncovú obec, ktorá nie je zaťažená tranzitnou dopravou, zaťaženie hlukom z dopravy nie je nad prípustnú hladinu. Architektonickú dispozíciu interiérov rodinných domov tu odporúčame orientovať na odvrátenú stranu od zdroja hluku a vytvárať predzáhradky so vzrastlou zeleňou. Pre elimináciu negatívnych dopadov dopravy sa odporúča posilnenie izolačnej zelene pozdĺž ciest.

B.13. NÁVRH VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA

Súčasný stav

13.1. Zdroje pitnej vody a ochrana vôd

Do územia obce Horná Lehota zasahujú ochranné pásma podzemných vôd;

vodárenského zdroja Prameň Sama Chalupku pre obec Horná Lehota, určené rozhodnutím č. PLVH-575/81- Dš z 6.X.1981; pre VZ Prameň Sama Chalupku bol vydaný nový povolený max. odber vody v množstve 19,00 lis, rozhodnu-tím Č. OU-BR-OSZP-20201001707-010 zo dňa 24.02.2020,

vodárenského zdroja prameňa Bystrá, nazývaný aj ako Tále - Chlórovňa, určené rozhodnutím č. SVS 2005/98/99 zo dňa 6.10.1981; nový povolený max. odber vody v množstve 70,00 l/s, rozhodnutím Č. OU-BR-OSZP-20201001707 -011 zo dňa 24.02.2020

vodárenského zdroja prameňa Stará Trangoška, určené rozhodnutím č. PLVH-1982/88-Dj zo dňa 17.11.1988 a jeho zmenami č. PLVH/4LO.2/1989-1 zo dňa 14.4.1989 a zmenou č. ŽP-4464.2/93-Há zo dňa 27.9.1993; nový povolený max. odber vody v množstve 80,62 l/s, rozhodnutím č. OU-BR-OSZP-ŠVS-2017/002013-004 zo dňa 30.10.2017

vodárenského zdroja prameňa Kosodrevina, určené rozhodnutím č. ŠVS- A2008/02089 Fa, zo dňa 29.12.2008; vodárenského zdroja prameňa Srdiečko, stanovené ochranné pásmo I. stupňa, ktoré tvorí oplotenie prameňa o celkovej rozlohe 400 m^2 a ochranné pásmo II. stupňa spadá do oblasti už vyhláseného ochranného pásma vodného zdroja Stará Trangoška;

vodárenského zdroja Hámor, ktorý zásobuje pitnou vodou obec Dolná Lehota a je určené rozhodnutím zo dňa 4.7.2003 vedeným pod č. A2003/13900, nový povole-ný max. odber vody v množstve 14,00 l/s, rozhodnutím Č. OU-BR-OSZP-2020/001707-009 zo dňa 24.02.2020

Ďalšími vodárenskými zdrojmi, ktoré sa využívajú na zásobovanie pitnou vodou v rekreačnej lokalite Krpáčovo je zdroj z Kvačkajovského potoka určený pre rekreačné zariadenie Hotel Hydro Krpáčovo (k.ú. Dolná Lehota) a súkromné chaty, ktoré má vydané povolenie k užívaniu vody vydané OPLVH ONV v Banskej Bystrici dňa 29.05.1967 pod číslom VHPL 198/1967 Kt., a ktoré bolo zmenené povolením pre odber vody z dňa 13.3.1979 pod číslom PLVH 354/79-Dš a povolením z dňa 21.12.1983 pod číslom PLVH 1961/83-Dš a zdroj z Vlčieho potoka, ktorý je určený pre rekreačné zariadenie Hotela Polianka a okolité súkromné chaty.

V rekreačnej lokalite Chopok-Juh sa využívajú na zásobovanie pitnou vodou rekreačných zariadení vo vlastníctve Tatry mountain resorts, a.s., Demänovská Dolina. Ide o vodárenský zdroj Kosodrevina, ktoré má určené povolený odber a ochranné pásmo rozhodnutím zo dňa 29.12.2008 Obvodným úradom životného prostredia v Brezne č. ŠVS- A2008/02089 Fa a vodárenský zdroj Srdiečko, ktorého povolený odber bol povolený rozhodnutím zo dňa 30.5.1977 pod č. PLVH-470/77-Ma. Ochranné pásmo vodárenského zdroja Srdiečko spadá do ochranného pásma vodárenského zdroja Stará Trangoška.

13.1.1. Zásobovanie pitnou vodou

I. Obec Horná Lehota

Obec Horná Lehota je v súčasnosti zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu v správe Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a. s. Banská Bystrica, závod 01 Banská Bystrica a Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Banská Bystrica. Zdrojom vodovodu je vodárenský zdroj Prameň Sama Chalúpku s povoleným max. odberom vody v množstve 19,0 $l.s^{-1}$ Odber pre obec Horná Lehota bol podľa správcu v roku 2014 3,21 $l.s^{-1}$, v roku 2015 3,88 $l.s^{-1}$, v roku 2016 3,98 $l.s^{-1}$ a v roku 2017 2,75 $l.s^{-1}$.

Voda zo zdroja Prameňa Sama Chalupku je gravitačne privádzané cez prívodné potrubie DN 100 v dĺžke 3113 m do vodojemu (ďalej VDJ) Pod Polomom 65 m3, ktorého min. hladina je 624,50 m.n.m. a max. hladina je 629,50 m.n.m. Z VDJ je voda gravitačne privádzaná k spotrebiteľom do obce Horná Lehota cez zásobné potrubie dlhé 363 m DN 100. V obci Horná Lehota je zásobovanie pitnou vodou v jednom tlakovom pásme. Rozvodná vodovodná sieť v obci je vybudovaná profilu DN 100 - 63 mm v dĺžke 4179 m.

II. Rekreačné lokality Krpáčovo, Tále a Chopok – Juh

Do riešeného územia spadá rekreačná lokalita Tále, Krpáčovo a Chopok – Juh. Rekreačná lokalita Tále, jej časť, do ktorej spadajú hotel Partizán, hotel Stupka, hotel Golf, Tálska bašta, Areál športov Tále, zrubová osada a individuálne chaty je zásobovaná pitnou vodou zo skupinového vodovodu SKV Trangoška – Brezno cez zásobné potrubie DN 100 napojené na prívodné potrubie profilu DN 300, ktoré je trasované hranicou k.ú. Horná Lehota. Vodným zdrojom pre SKV Trangoška – Brezno spadajúceho do k.ú. obce Horná Lehota je vodárenský zdroj Trangoška s povoleným max. odberom vody v množstve 80,62 $l.s^{-1}$. Jedným z vodojemov vybudovaných na trase SKV je vodojem Trangoška o objeme 2 x 1000 m^3, ktorý je situovaný v k.ú. Horná Lehota v lokalite Trangoška.

V lokalite Tále je využívaný na zásobovanie pitnou vodou vodný zdroj Bruchačka s výdatnosťou Q = 0,5 - 3,0 $l.s^{-1}$. Voda zo zdroja je privádzaná do VDJ Bruchačka 2 x 50 m^3. Z VDJ je voda privádzaná zásobným potrubím k spotrebiteľom.

Ďalšia časť rekreačnej lokality Tále, do ktorej spadajú Apartmánový dom Tále a individuálne chaty je zásobovaná pitnou vodou zo skupinového vodovodu SKV Bystrá – Valaská – Brezno cez zásobné potrubie napojené na prívodné potrubie SKV profilu DN 300, ktoré je trasované po hranici k.ú. Horná Lehota. Vodným zdrojom pre SKV Bystrá – Valaská – Brezno je vodárenský zdroj Bystrá (Tále - Chlórovňa) Q = 46,0 $l.s^{-1}$.

Rekreačná lokalita Krpáčovo je zásobovaná pitnou vodou z dvoch zdrojov pitnej vody.

Povrchový odber z Kvačkajovského potoka je využívaný na zásobovanie Hotela Hydro Krpáčovo, hotela Polianka, bývalého hotela Junior a individuálnych chát. Po hydrologickej stránke sa povrchový odber vyznačuje vyrovnanosťou prietokov, kde stredný ročný prietok je podľa údajov SHMÚ Q = 20 $l.s^{-1}$. Povolenie na odber vody z vodného toku je Q_{max} = 4,0 $l.s^{-1}$. Voda z povrchového odberu Kvačkajovského potoka je zachytávaná v odbernom objekte a prechádza cez usadzovaciu nádrž do nádrže pracej vody a následne do úpravne vody, ktorej kapacita je Q = 4,0 $l.s^{-1}$. Z úpravne vody je voda privádzaná do vodojemu o objeme 50 m^3, z ktorého cez prepojovacie potrubie DN 150 je privádzaná do vodojemu 150 m^3. Z vodojemu 150 m^3, ktorý vytvára akumuláciu pre spotrebiteľov je vybudované zásobné potrubie. Zásobné potrubie sa vo vodomernej šachte osadenej v blízkosti reštaurácie Kukučka na križovatke komunikácie Dolná Lehota - Tále a komunikácie k hotelu Hydro Krpáčovo rozdeľuje na dve potrubia: DN 100 napájajúce rekreačné chaty a hotel Hydro Krpáčovo a potrubie DN 200 hlavný prívod k hotelu Junior, na ktorý je napojený Hotel Polianka a individuálne chaty.

Druhým vodným zdrojom je povrchový odber z Vlčieho potoka, ktorý je využívaný na zásobovanie pitnou vodou hotela Krpáčovo (bývalý hotel Biotika) a jeho apartmánov, chaty Grizly a individuálne chaty. Voda je cez odberný objekt privádzaná do vodojemu 30 m^3, ktorý vytvára akumuláciu pre spotrebiteľov. Voda z vodojemu je privádzaná cez zásobné potrubie DN 2´´ k hotelu Krpáčovo v dĺžke 200 m a následne ku chate Grizly DN 1´´ v dĺžke 500 m.

Rekreačná lokalita Chopok – Juh je zásobovaná pitnou vodou z dvoch zdrojov pitnej vody.

Prameň Kosodrevina s povoleným odberom Q_{max} = 0,45 $l.s^{-1}$ sa využíva na zásobovanie pitnou vodou zariadení hotela Kosodrevina, bufetu Koska, budovy stanice lanovej dráhy a ubytovne na Kosodrevine. Voda je zachytávaná v akumulačnej nádrži o objeme 12,55 m^3, z ktorej je privádzaná k spotrebiteľom prívodným potrubím DN 80 dĺžky 931 m.

Prameň Srdiečko s povoleným odberom Q = 0,2 $l.s^{-1}$ zásobuje pitnou vodou zariadenia hotel Srdiečko a objekty nachádzajúce sa v Krupovej. Z prameňa je voda privádzaná do vodojemu 50 m^3, ktorý plní aj funkciu akumuláciu pre požiarnu vodu. Zo Srdiečka je voda gravitačne privádzaná do Krupovej, kde je vybudovaná akumulačná nádrž o objeme 30 m^3.

V rekreačnej časti Chopok – Juh turistické centrum Trangoška je zásobované pitnou vodou zo SKV Trangoška – Brezno.

Návrh

I. Obec Horná Lehota

Výpočet potreby pitnej vody

Pri výpočte potreby pitnej vody sme vychádzali z vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z. z. z 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a kanalizácii.

A. Priemerná potreba pitnej vody

Lokalita	Počet obyvateľov	Špecifická potreba vody l. os $^{-1}$.d^{-1}			Priemerná potreba vody m^3.d^{-1}
		pre bytový fond	pre základ. občiansku a technickú vybavenosť	spolu	
obec	225	135	25	160	36,00
IBV Za hŕbkami	86				13,76
IBV Hŕbky	30				4,80
IBV Lovište	347				55,52
IBV Banské	66				10,56
IBV Pod Lažtekom	45				7,20
Spolu	799				127,84

B. Maximálna denná potreba vody

Počet obyvateľov	Priem. potreba vody m^3.d^{-1}	súčiniteľ dennej nerovn.	Max. denná potreba	
			m^3.d^{-1}	l.s^{-1}
799	127,84	1,6	204,54	2,36

Pre obec Horná Lehota je potrebné zabezpečiť pitnú vodu v množstve Q_{max} = 2,36 l.s^{-1} a to z vodárenského zdroja Prameňa Sama Chalúpku.

Bilancia vodárenského zdroja

	Bilancia vodného zdroja pre návrhový rok v l.s^{-1}
obec Horná Lehota – max. denná potreba vody	2,36
vodárenský zdroj Prameň Sama Chalúpku, Q_p	19,0
bilancia vodného zdroja	+ 16,64

Vodárenský zdroj Prameň Sama Chalúpku vykryje potrebu pitnej vody pre obec Horná Lehota k návrhovému roku.

Návrh akumulácie

Pri posúdení zabezpečenosti jestvujúcej akumulácie pre návrhový rok sme vychádzali z požiadavky STN Vodojemy, tzn. vodojem musí zabezpečiť 60 - 100 % Q_{max}.

Tab. Návrh akumulácie

Max. denná potreba (m^3.d^{-1})	Požiadavka Vodojemy (m^3)		Jestvujúca akumulácia (m^3)	Návrh akumulácie (m^3)	Zabezpečenosť (%)
	60%	100%			

204,54	123	205	65	100	80,48

Pre obec Horná Lehota navrhujeme pri jestvujúceom vodojeme 65 m^3 k návrhovému roku vybudovať akumuláciu o objem 100m^3, čím sa vytvorí 80,48 % zabezpečenosť.

Zásobovanie pitnou vodou

I. Obec

Obec Horná Lehota vzhľadom na výškové usporiadanie urbanizovaného územia a dosiahnutie ideálnych tlakových pomerov vo vodovodnej sieti navrhujeme zásobovať pitnou vodou z jestvujúceho vodovodu, pre ktorý navrhujeme vytvoriť jedno tlakové pásmo. Obec aj naďalej bude na zásobovanie pitnou vodou využívať vodárenský zdroj Prameň Sama Chalúpku, z ktorého je potrebné pre obec zabezpečiť pitnú vodu v množstve Q_{max} = 2,36 $l.s^{-1}$.

Voda z vodárenského zdroja Prameň Sama Chalúpku bude naďalej privádzaná cez prívodné potrubie DN 100 do jestvujúceho VDJ Pod Polomom 65 m^3 s max. hladina je 629,50 m n. m. VDJ Pod Polomom navrhujeme rozšíriť o 100 m^3, čím sa vytvorí 80,48% zabezpečenosť. Z VDJ 65 + 100 m^3 bude voda gravitačne privádzaná jestvujúcim zásobným potrubím do obce. V riešenom území je potrebné dobudovať vodovodnú sieť v dĺžke 800 m profilu DN 100. Pre územie nad kótou 620,00 m n.m. navrhujeme vytvoriť vhodné tlakové pomery vo vodovodnej sieti dotláčaním vody cez ATS stanicu. Ide o lokalitu Pod Lažtekom, kde navrhujeme vybudovať ATS stanicu pri ceste, ktorou sa bude voda vytláčať cez potrubie v dĺžke 300 m do riešeného územia. V lokalite Lovište navrhujeme pitnú vodu privádzať cez ATS stanicu situovanú pri VDJ. Z ATS stanice je potrebné vybudovať výtlačné potrubie v dĺžke 700 m.

Vodárenský zdroj Prameň Sama Chalúpku je podľa koncepcie zásobovania pitnou vodou v UPN VÚC Banskobystrického kraja vedený ako doplňujúci vodný zdroj pre Pohronský SKV a preto v k.ú. obce Horná Lehota navrhujeme vytvoriť koridor pre trasovanie prívodného potrubia z vodárenského zdroja Prameňa Sama Chalúpku.

II. rekreačné lokality Krpáčovo, Tále a Chopok – Juh

ÚPN obce Horná Lehota v území rekreačných lokalít Krpáčovo a Chopok – Juh navrhuje nové rozvojové plochy s objektami na rekreačné účely.

Lokalitu Chopok – Juh navrhujeme zásobovať pitnou vodou tak ako je to v súčasnosti.

Zásobovanie pitnou vodou v lokalite Krpáčovo, kde sa uvažuje s výstvbou objektov pre rekreáciu so 40 lôžkami a pre ICHR so 144 lôžkami, navrhujeme nezmenené, bude sa zabezpečovať ako v súčasnosti. Pre novonavrhované objekty je potrebné zabezpečiť pitnú vodu v množstev Q_{maxd} = 0,47 $l.s^{-1}$.

V lokalite VN Richtárovo – Tajch uvažovanú zástavbu ICHR navrhujeme zásobovať pitnou vodou z miestnych zdrojov, tak ako je to v súčasnosti. Pre novonavrhované objekty je potrebné zabezpečiť pitnú vodu v množstev Q_{maxd} = 0,06 $l.s^{-1}$.

Pre lokalitu Bruchačka navrhujeme naďalej využívať miestny vodný zdroj Bruchačka s výdatnosťou Q_{min} = 0,5 – 3,0 $l.s^{-1}$ a vodojem 2 x 50 m^3. Pre novonavrhované objekty je potrebné zabezpečiť pitnú vodu v množstev Q_{maxd} = 0,28 $l.s^{-1}$.

V rekreačnej lokalite Tále sa uvažuje s potrebou pitnej vody pre nasledovný rozvoj bývania a rekreácie (R a ICHR):

Výpočet priemernej potreby pitnej vody

Názov zariadenia	Kapacita	Špecifická potreba	Priemerná potreba	
			$m^3.d^{-1}$	$l.s^{-1}$
Prestavba motela Admin. pracovníci	24	60 $l.pr.d^{-1}$	1,44	

Sprchovanie hráčov	25	120 l.pr.d^{-1}	3,0	
Prestavba Slov. reštaurácie Zamestnanci Kuchyňa jedlá návštevníci	 7 300 300	 450 l.zam.d^{-1} 25 l.jedlo 5 l.návš.	 3,15 7,5 1,5	
Hotel s pridr. prevádzkou	200	1000 l lôžko.d^{-1}	200,00	
Hotel s pridr. Prevádzkou	200	500 l lôžko.d^{-1}	100,00	
Hotely ostatné	140	150 l.lôžko.d^{-1}	21,00	
Bungalovy, chaty	260	135 l.lôžko.d^{-1}	48,33	
Ubytovne zamestnancov	40	100 l.lôžko.d^{-1}	4,00	
Stravovacie zariadenia	200	30 l.stolička.d^{-1}	6,00	
Telovýchova, šport	500	3 l.návšt.d^{-1}	1,50	
Tále R	40	150 l.lôžko.d^{-1}	6,00	
Tále ICHR	28	135 l.lôžko.d^{-1}	3,78	
spolu			407,2	4,71

Priemerná potreba pitnej vody	m^3.d^{-1}	l.s^{-1}
Súčasná spotreba v lokalite Tále*	139,96	1,62
Nové rozvojové plochy rekreácie a športu v lokalite Tále	407,2	4,71
Spolu	547,16	6,33

*podľa údajov zo štúdie Bystrá, Tále, Mýto pod Ďumbierom, rozšírenie akumulácie a vodovodu (SVS, a.s. B. Bystrica, 2009)

Priemerná potreba		Súčiniteľ k_d	Max. denná potreba	
m^3.d^{-1}	l.s^{-1}		m^3.d^{-1}	l.s^{-1}
547,16	6,33	1,6	875,45	10,12

V lokalite Tále je potrebné zabezpečiť pitnú vodu v množstve Q_{max} = 10,12 l.s^{-1} z jestvujúceho SKV Trangoška – Brezno, ktorého zdrojom je vodný zdroj Trangoška.

Návrh akumulácie

Max. denná potreba (m^3.d^{-1})	Požiadavka Vodojemy (m^3)		Návrh akumulácie (m^3)	Zabezpečenosť (%)
	60%	100%		
875,45	525	876	2 x 300	68,49

Návrh zásobovania pitnou vodou

V lokalite Tále navrhujeme zabezpečiť pitnú vodu zo SKV Trangoška – Brezno napojením na jeho prívodné potrubie DN 300 (v jestvujúcej armatúrnej šachte pri ceste III/584). V lokalite ďalej navrhujeme vybudovať prívodné potrubie DN 100 do navrhovaného vodojemu 2 x 300 m^3, ktoré bude napojené na jestvujúce potrubie DN 100 v šachte pri bývalom kúpalisku Tále v správe StVPS,a.s. B. Bystrica. Nový vodojem Tále o objeme 2 x 300 m^3 s max. hladinou 770,00 m n.m. navrhujeme situovať pri jestvujúcom vodojeme Bruchačka 2 x 50 m^3. Akumulácia 2 x 300 m^3 bude vytvoria 68,49 % zabezpečenosť pre lokalitu Tále.

Z vodojemu Tále bude voda gravitačne privádzaná do spotrebiska cez prívodné potrubie DN 150, ktoré sa napojí na jestvujúce vodovodné potrubie pri hoteli Golf. Na jestvujúcom rozvodnom potrubí na kóte 700,00 m n.m. navrhujeme vybudovať šachtu s redukčným ventilom, čím sa zabezpečia ideálne tlakové pomery v rozvodnej sieti v území pod kótou 700,00 m n.m. Pre nové rekreačné zariadenia a športové zariadenia je potrebné dobudovať rozvodnú sieť.

Pásma ochrany verejných vodovodov

V riešenom území je potrebné dodržiavať pásma ochrany pre vodovodnú a kanalizačnú sieť podľa § 19 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a

doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, tzn. vodorovnú vzdialenosť od vonkajšieho pôdorysného okraja na obidve strany: a) 1,8 m pri verejnom vodovode do priemeru 500 mm vrátane, b) 3,0 m pri verejnom vodovode nad priemer 500 mm. V ochranných pásmach je potrebné dodržiavať zákonom stanovené požiadavky.

13.1.2 Odvádzanie a likvidovanie odpadových vôd

Súčasný stav

I. obec Horná Lehota

Obec Horná Lehota má v súčasnosti vybudovanú kanalizačnú sieť na odvádzanie splaškových odpadových vôd, ktoré sú privádzané na biologickú čistiareň odpadových vôd (ČOV). ČOV je typu A*AQUA – Biokom od fy Ekospol, a.s. Žilina pre 600 EO. ČOV je situovaná pod obcou medzi potokom a štátnou cestou Podbrezová – Horné Lehota. Vyčistené odpadové vody z ČOV sú vypúšťané cez výustné potrubie do miestneho potoka. Splašková kanalizácia je vybudovaná profilu DN 300 v dĺžke 5210 m.

II. rekreačné lokality Krpáčovo, Tále a Chopok – Juh

Splaškové odpadové vody v rekreačnej lokalite Tále (hotel Partizán, hotel Stupka, hotel Golf, Tálska bašta, Areál športov Tále, zrubová osada, Apartmánový dom) sú odvádzané splaškovou kanalizáciou na mechanicko – biologickú čistiareň odpadových vôd (MB ČOV). Prevádzkovateľom je spoločnosť Tále a.s. Areál MB ČOV sa nachádza za rekreačnou oblasťou Tále, pod Apartmánovým domom. V zmysle rozhodnutia č. OU-BR-OSZP-2015/004690-004 sú pre MB ČOV stanovené kvantitatívne ukazovatele Q_{hmax} = 5,0 $l.s^{-1}$ a Q_{priem} = 3,15 $l.s^{-1}$ a kvalitatívne ukazovatele BSK_5 = 8,1667 $kg.d^{-1}$, NL = 6,804 $kg.d^{-1}$ a $ChSK_{Cr}$ = 24,494 $kg.d^{-1}$. Vyčistené odpadové vody sú vypúšťané do recipientu Bystrianka.

Splaškové odpadové vody v rekreačnej lokalite Krpáčovo (Hotela Hydro Krpáčovo, hotela Polianka, bývalého hotela Junior, hotel Krpáčovo, chata Grizly a individuálne chaty) sú odvádzane cez splaškovú kanalizáciu do čistiarne odpadových vôd, ktorá je situovaná v k.ú. Dolná Lehota s vyústením vyčistených odpadových vôd do Vajskovského potoka. Prevádzkovateľom ČOV je súkromná sploločnosť.

Splaškové odpadové vody z rekreačných objektov v lokalite Chopok – Juh, ktoré vlastní Tatry mountain resorts, a.s., Demänovská Dolina sú riešené nasledovne:

- splaškové odpadové vody z hotela Srdiečko, hotela Kosodrevina a objektu lanové dráhy sú čistené v ČOV typu MBIO SX 500, ktoré sú po prečistení vypúšťané do recipientu Bystrianky a to na základe rozhodnutia OÚ Brezno, OÚ-BR-OSZP-2018/001165-005 zo dňa 30.1.2018. Kvantitatívne ukazovatele Q_{hmax} = 1,50 $l.s^{-1}$ a Q_{priem} = 0,3125 $l.s^{-1}$ a kvalitatívne ukazovatele BSK_5 = 0,675 $kg.d^{-1}$, NL = 0,54 $kg.d^{-1}$ a $ChSK_{Cr}$ = 3,24 $kg.d^{-1}$.
- splaškové odpadové vody polyfunkčnej zostavy z kontajnerových modulov v Krupovej sú čistené v ČOV typu AS-ANAcomb 350MF a po prečistení vypúšťané do recipientu Bystrianka a to na základe rozhodnutia OÚ Brezno, OÚ-BR-OSZP-2014/006258 zo dňa 1.12.2014. Kvantitatívne ukazovatele Q_{hmax} = 3,60 $l.s^{-1}$ a Q_{priem} = 1,072 $l.s^{-1}$ a kvalitatívne ukazovatele BSK_5 = 0,2029 $kg.d^{-1}$, NL = 0,2029 $kg.d^{-1}$ a $ChSK_{Cr}$ = 2,029 $kg.d^{-1}$.

Rekreačné zariadenia (Apartmánové domy) v lokalite Trangoška majú zabezpečené odvádzanie splaškových odpadových vôd do MB ČOV situovanej pri ceste Bystrá – Srdiečko pod vodným zdrojom Trangoška. Vyčistené odpadové vody sú zaústené do recipientu potoka Trangoška.

Návrh

I. Obec Horná Lehota

V obci Horná Lehota navrhujeme na odvádzanie splaškových vôd v nových urbanizovaných plochách vybudovať gravitačnú splaškovú kanalizáciu o celkovej dĺžke 2850 m profilu DN 300 s napojením na jestvujúcu splaškovú kanalizáciu. Likvidáciu splaškových vôd navrhujeme na jestvujúcej biologickej ČOV. Vyčistené odpadové vody navrhujeme zaústiť do miestneho recipientu. Vzhľadom na

to, že dôjde k zvýšeniu množstva splaškových vôd na ČOV, jej súčasná kapacita na 600 EO je pre návrhový rok nevyhovujúca.

V zmysle §19a zákona č. 442/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov navrhujeme ochranné pásmo pre ČOV 50 m od hranice areálu čistiarne odpadových vôd.

B ČOV Horná Lehota je potrebné rozšíriť, aby zabezpečila čistenie splaškových vôd:

množstvo splaškových vôd: Qp v $l.s^{-1}$	1,47
Produkované znečistenie BSK_5 v $kg.d^{-1}$	47,94

II. rekreačné lokality Krpáčovo, Tále a Chopok – Juh

ÚPN obce Horná Lehota v území rekreačných lokalít Krpáčovo a Chopok – Juh navrhuje nové rozvojové plochy s objektami na rekreačné účely.

V lokalite Chopok – Juh navrhujeme zabezpečiť odvádzanie splaškových vôd a ich likvidovanie v ČOV, tak ako je to v súčasnosti.

Odvádzanie splaškových odpadových vôd a ich čistenie na ČOV v lokalite Krpáčovo navrhujeme nezmenené, bude sa zabezpečovať ako v súčasnosti. Nové objekty R a ICHR navrhujeme odvádzať na jestvujúcu ČOV v množstve Q_p = 0,29 $l.s^{-1}$.

V lokalite VN Richtárovo – Tajch navrhujeme odvádzať splaškové vody do nepriepustných žúmp s pravidelným vývozom na ČOV v blízkom okolí.

V rekreačnej lokalite Tále sa navrhuje rozvoj rekreácie a športových zariadení. Odvádzanie splaškových vôd z jestvujúcich a navrhovaných objektov navrhujeme zabezpečiť cez splaškovú kanalizáciu. Splaškové vody budú čistené v jestvujúcej MB ČOV Tále, ktoréj súčasná kapacita je Q_p = 3,15 $l.s^{-1}$. MB ČOV navrhujeme na rozšírenie, aby bolo zabezpečené čistenie splaškových vôd v kapacite Q_p = 6,22 $l.s^{-}1$. V zmysle §19a zákona č. 442/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov navrhujeme ochranné pásmo pre ČOV 50 m od hranice areálu čistiarne odpadových vôd.

Dažďové vody zo striech navrhujeme zachytávať pre úžitkové účely do podzemných dažďových zásobníkov. V prípade prebytku dažďových vôd určených na vlastnú spotrebu navrhujeme dažďové vody po vykonaní podrobného hydrogeologického prieskumu záujmového územia a preukázaní schopnosti podložia vsakovať povrchovú vodu, odvádzať do vsakovacích objektov. Toto riešenie zabezpečí, že dažďové vody, ktoré do územia spadnú ostanú v tomto mieste a tým sa zastabilizujú odtokové pomery v krajine, zvýši sa retenčná schopnosť povodia a podporí sa prirodzená akumulácia vody v riešenom území. Spôsob vsakovania sa spresní v ďalších stupňoch prípravnej a projektovej dokumentácie na základe výsledkov hydrogeologického prieskumu. V prípade, že výsledkom hydrogeologického prieskumu sa preukáže, že územie nemá vhodné podmienky na vsakovanie, potom navrhujeme dažďové vody odvádzať do dažďových rigolov zaústením do miestnych tokov. Parkovacie plochy navrhujeme zabezpečiť lapolmi na zachytenie ropných produktov.

Zároveň je však potrebné, aby navrhovaná výstavba riešených lokalít bola časovo zosúladená s výstavbou kanalizačnej siete s ČOV. V prípade, že výstavba v daných lokalitách predstihne výstavbu kanalizačnej siete a ČOV bude potrebné odvádzanie splaškových odpadových vôd z navrhovaných lokalít do doby jej vybudovania a sprevádzkovania riešiť dočasným riešením a to formou vodotesných žúmp s následným odvozom na príslušnú ČOV. Taktiež, kde nebude možné z nejakých objektívnych dôvodov dobudovať verejnú kanalizáciu a napojiť na ňu niektoré navrhované objekty bude potrebné odvádzanie splaškových odpadových vôd riešiť formou vodotesných žúmp. Vzhľadom na to, že územie lokality Tále je v ochrannom pásme II. stupňa je potrebné v prípade riešenia zachytávania splaškových vôd do žumpy, zabezpečiť, aby bola žumpa plastová (neakceptujú sa žumpy oceľové, betónové a poskladané z betónových prefabrikátov). V žumpe musí byť vybudovaný kontrolný systém na monitorovanie netesnosti nádrže. Prístupová komunikácia k žumpe musí byť vzdialená maximálne 25 m.

Pri návrhu odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd požadujeme zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a NV SR č. 269/2010, ktorými sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

Pásma ochrany verejných kanalizácii

V riešenom území je potrebné dodržiavať pásma ochrany pre vodovodnú a kanalizačnú sieť podľa § 19 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, tzn. vzdialenosť od vonkajšieho pôdorysného okraja na obidve strany: a) 1,8 m pri kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane, b) 3,0 m pri kanalizácii nad priemer 500 mm. V ochranných pásmach je potrebné dodržiavať zákonom stanovené požiadavky.

13.1.3. Vodné toky a vodné plochy

Úprava vodných tokov

Riešené územie spadá do čiastkového povodia Hrona (4 - 23 - 02). Hlavným recipientom riešeného územia je potok Hnusnô, ktorý preteká k. ú. Horná Lehota v dĺžke 8,5 km. Potok Hnusnô je zaústený do Hrona v rkm 213,250 z pravej strany. Na potoku sú vybudované nasledovné úpravy:

Potok Hnusnô má prítoky:

- pr. Hnusného (303) – 1,1 rkm
- pr. Hnusného (302) – 0,6 rkm
- Richtárov (301) – 3,5 rkm
- Hornolehotský (300) – 2,1 rkm

Do riešeného územia zasahuje potok Bystrianka (305 - celková dĺžka toku 19,3 rkm) so svojimi pravostrannými prítokmi:

- Čierny (340) – 5,7 rkm
- Havránka (344) – 1,1 rkm
- Mesiačik (351) – 2,0 rkm
- Volovec (353) – 2,0 rkm
- Srdiečko (356) – 6,0 rkm
- Sedlový (357) – 2,0 rkm

A potok Červená voda (272) – 7,4 rkm, ktorý je ľavostranným prítokom Vajskovského potoka (266).

Odtokové pomery jednotlivých tokov sú rozdielne.

Názov toku	Odtokové pomery	Komentár
Bystrianka	Odtokové pomery nie sú regulované. Tok má prirodzený prietok.	Sporadické úpravy toku v intarviláne mesta Podbrezová.
Hnusnô	Odtokové pomery sú regulované. Tok má vybudovanú malú vodnú nádrž.	Sporadické úpravy toku v intarviláne mesta Podbrezová.

Spôsoby úprav odtokových pomerov

Vodné nádrže nad 1,0 mil.m^3 - v riešenom území nie je vybudovaná vodná nádrž nad 1,0 mil.m^3 Podľa ÚPN VÚC a Vodného plánu Slovenska (aktualizácia 2015) sa v riešenom území neuvažuje s výstavbou vodnej nádrže nad 1,0 mil. m^3, ako aj s malou vodnou nádržou.

Malé nádrže a rybníky do 1,0 mil.m^3 - v riešenom území je vybudovaná malá vodná nádrž Horná Lehota na potoku Hnusnô, ktorého prevádzkovateľom sú Železiarne Podbrezová, a.s.. Nádrž bola uvedená do prevádzky v roku 1974. Jej parametre sú nasledovné:

- celkový objem nádrže 50 tis. m^3
- max. kóta hladiny 540,00 m n.m.
- plocha nádrže 2,89 ha

- vybudovaná na rkm 4,1 na potoku Hnusnô
- účel – priemysel

Nad ňou na potoku Hnusnô je vybudovaná vodná nádrž Horná Lehota II, tiež nazývaná VN Richtárovo.

- max. kóta hladiny 565,00 m n.m.
- plocha nádrže 2,1 ha
- vybudovaná na rkm 3,5 na potoku Hnusnô
- účel – chovný rybník a športový rybolov

Ďalšou malou vodnou nádržou je Krpáčovo, ktorého prevádzkovateľom je OÚ Dolná Lehota. Jej parametre sú nasledovné:

- celkový objem nádrže 160 tis. m^3
- max. kóta hladiny 699,50 m n.m.
- plocha nádrže 5,3 ha
- vybudovaná na potoku Červená voda
- účel – rekreácia a športový rybolov

Prevody vody - v riešenom území je vybudovaný prevod vody z hati na potoku Hnusnô do Železiarni Podbrezová, a.s.

Podľa ÚPN VÚC a Vodného plánu Slovenska sa v riešenom území neuvažuje s výstavbou vodnej nádrže nad ani do 1,0 mil. m^3, ako aj prevod vody.

Návrh

Na miestnych tokoch v k. ú. Horná Lehota sa podľa Plánu manažmentu čiastkového povodia Hrona (MŽP SR, aktualizácia 2015) sa neuvažuje so zmenami na trasovaní ako aj so zmenami na ich priečnom profile. Údržba koryta jednotlivých tokov si vyžaduje pravidelnú starostlivosť a sledovanie technického stavu úpravy, aby nedochádzalo k znižovaniu kapacity koryta, ktorá je dôležitá pri prevádzaní veľkých vôd. Údržbu brehových porastov je potrebné konzultovať s NP Nízke Tatry.

V rámci opatrení pred povodňami navrhujeme revitalizáciu jestvujúcej úpravy miestneho potoka v zastavanej časti obce Horná Lehota so zachovaním sprievodnej brehovej vegetácie, prípadne jej dosádzanie realizovať z miestnych vhodných drevín.

V súlade s plánmi manažmentu povodí vytvárať územno-technické predpoklady na:

- ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych technických a biotechnických opatrení,

- úpravu odtokových pomerov, ktoré spomalia odtok vôd do vodných tokov, zvýšia retenčnú kapacitu územia,

- úpravu vodných tokov, ich nevyhnutnú opravu a údržbu, prípadne ich revitalizáciu,

- výstavbu zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd,

- zadržiavanie dažďových zrážok v urbanizovanom prostredí,

- spriechodnenie migračných bariér, laterálny vývoj korýt.

Pobrežné pozemky

Ochrana vodných tokov a zariadení na nich je zabezpečená režimom v tzv. pobrežných pozemkoch. Podľa § 49, ods. 2 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) sú pobrežnými pozemkami pozemky do 10 m od brehovej čiary pri vodohospodársky významnom vodnom toku a do 5 m od brehovej čiary pri drobných tokoch.

13.1.4. Umelé zasnežovanie

V rekreačnej lokalite Tále v roku 1998 bol vybudovaný areál zimných športov – SKI centrum Tále, kde došlo k vybudovaniu nových lyžiarských vlekov. Lyžiarske svahy v areáli sú umelo zasnežované. Ako zdroj vody pre umelé zasnežovanie sa využíva voda z potoka Bystrianka. Povolený odber pre zasnežovanie lyžiarskeho areálu je Q = 20,0 $l.s^{-1}$ rozhodnutím OÚ - OTOŽP Brezno č.1/9/98 z 30.6.1999. Voda z povrchového odberu je privádzaná do šachty pre prírodnom kúpalisku na Táloch. Zo šachty je prívodným potrubím profilu DN 200 v dĺžke 1150 m voda privádzaná do čerpacej stanice situovanej pri dolnej stanici lyžiarskych vlekov. Z čerpacej stanice je voda prečerpávaná do systému vonkajšieho rozvodu zasnežovania. Ide o nízkotlakový systém zasnežovania so stabilnou čerpacou stanicou. V návrhu ÚPN obce Horná Lehota sa uvažuje s dobudovaním vodných plôch o objeme 40 000 m^3 pre účely akumulácie vody, ktoré budú využívané v zime na zasnežovanie svahov v SKI centrum Tále a v lete na zavlažovanie golfového ihriska.

V rekreačnej lokalite Chopok – Juh je vybudovaný systém zasnežovania zjazdových tratí. Zdrojom vody pre zasnežovací systém je vodný tok Bystrianka. Ide o povrchový odber Q = 113,00 $l.s^{-1}$ na 16,00 rkm toku Bystrianka, ktorý je povolený rozhodnutím ŠVS A 2012/01282 Kan. Ev.č.21/17/2012 zo dňa 12.7.2012. Podľa rozhodnutia musí byť v toku zachovaný zostatkový prietok Q355 = 104 l.s-1 v mesiacoch január, február, marec, november a december. Voda z povrchového odberu vteká do čerpacej stanice, ktorá je prepojená s hlavnou čerpacou stanicou v Krupovej. Výroba tlakového vzduchu pre potreby zasnežovacej technológie je zabezpečená v posilňovacej čerpacej a kompresorovej stanici v objekte kabínkovej lanovej dráhe Kosodrevina – Chopok na Kosodrevine.

13.1.5. Zavlažovanie a odvádzanie vôd z golfového ihriska

V riešenom území rekreačnej lokality Tále sú vybudované dve golfové ihriská – 18 a 9 jamkové. Na zabezpečenie kvalitného trávnatého povrchu golfového ihriska je potrebné umelé zavlažovanie. Z plôch golfového ihriska sa zavlažujú jamkoviská, odpaliská a hracie dráhy. Ako zdroj úžitkovej vody je povrchový odber na 11,4 rkm potoka Bystrianka. Využíva sa systém prívodu úžitkovej vody pre umelé zasnežovanie do časti SKI centra Tále. Povolené množstvo pre odberu je Q_{max} = 7,5 $l.s^{-1}$ je stanovené rozhodnutím OÚ v Brezne č. ŠVS A 10915/2000 Ing. Pe z 6.6.2000. Na čerpaciu stanicu pre SKI centrum sa napája aj zavlažovací systém pre golfové ihriská. Ďalším zdrojom vody pre zavlažovací systém je zbernú nádrž (jazierko) golfového ihriska v povodí Čierneho potoka, ktorá zároveň bude slúžiť aj ako prirodzená prekážka v hre. Zabezpečí sa tak polouzavretý kolobeh vody a znížia sa nároky na vodu z povrchového odberu z potoka Bystrianka.

V území golfového ihriska je vybudovaný odvodňovací systém a čistenie vôd z golfových ihrísk. Odvodňovací systém pozostáva z podpovrchovej drenáže a z povrchových odvodňovacích priekop. Podpovrchovou drenážou sa odvodňujú odpaliská, jamkoviská, hracie dráhy, pieskoviská, trávnaté jamy a cvičná lúka. Drenážny systém z odpalísk a jamkovísk je riešený tak, že presiaknuté vody sa nevypúšťať priamo do recipientu, ale sú odvádzané do koreňových čistiarní. Hracie dráhy sú odvodnené výusťami a odpadové vody sú tiež odvádzané do koreňových čistiarní. Do koreňových čistiarní okrem podpovrchovej drenáže sú zaústené aj vody z povrchových priekop golfového ihriska. Na výusti koreňových čistiarni je prevádzaná kontrola kvality vypúšťaných vôd.

B.13.2 Zásobovanie elektrickou energiou

Záujmovým územím prechádzajú 22kV vedenia č.391 a č.417, čiastočne vzdušné, a čiastočne podzemné kábelové. Tieto vedenia slúžia ako napájače pre existujúce transformačné stanice VN/NN v riešenom území.

B.13.2.1 Súčasný stav v zásobovaní elektrickou energiou riešeného územia

Riešené územie je v súčasnosti prevažne zastavané. V území je vybudované celkom 35 trafostaníc VN/NN, stožiarových, murovaných, a kioskových, o celkovom inštalovanom výkone 16,22 MVA, podľa priloženej tabuľky:

Horná Lehota - obec (napájané z l.č.391)

Trafostanica:	Typ:	Vlastník:	Výkon:
Hor. Lehota Obec 1	stožiarová priehr.	SSD	250 kVA
Hor. Lehota Obec 2	stožiarová 2-stĺp.	SSD	250 kVA
Hor. Lehota Obec 3	stožiarová 2-stĺp.	SSD	400 kVA
Hor. Lehota Obec 4	stožiarová 2-stĺp.	SSD	400 kVA
Hor. Lehota Obec 5	stožiarová priehr.	SSD	160 kVA
Hor. Lehota Obec 6	stožiarová 2-stĺp.	SSD	160 kVA
Hor. Lehota - ŠM	stožiarová 4-stĺp.	cudzí	160 kVA

Horná Lehota - Tále – Chopok juh (napájané z l.č.417)

Trafostanica:	Typ:	Vlastník:	Výkon:
417/TS/450SL Kosodrevina	murovaná	cudzí	1000 kVA
417/TS/Tále KLD Kosodrevina	murovaná	cudzí	- kVA
417/TS/446 Srdiečko	kiosk	SSD	630 kVA
417/TS/443 Srdiečko - vlek	murovaná	SSD	400 kVA
417/TS/378 Trangoška – tur.centr.	kiosk	SSD	630 kVA
417/TS/Trangoška -StVaK	stožiarová priehr.	cudzí	250 kVA
417/TS/Chopok - juh	kiosk	cudzí	630 kVA
417/TS/Krupová -Kosodrevina	kiosk	cudzí	400 kVA
417/TS/447 Krupová	kiosk	cudzí	630 kVA
417/TS/Tále - Obec 5 - HS	stožiarová 2-stĺp.	SSD	160 kVA
417/TS/Tále - Obec 6 - Stupka	stožiarová priehr.	SSD	50 kVA
417/TS/Tále – chaty1	stožiarová priehr.	SSD	400 kVA
417/TS/Tále – chaty2	stožiarová priehr.	SSD	250 kVA
417/TS/448 Tále – chaty4	kiosk	SSD	630 kVA
417/TS/ Tále – vodár.	stožiarová 4-stĺp.	cudzí	100 kVA
417/TS/441 Tále – hot. Partizán	murovaná	cudzí	1000 kVA
417/TS/442 Tále – hot. Golf	kiosk	SSD	400 kVA
417/TS/444 Tále – hot. Stupka	murovaná	cudzí	2x630 kVA
417/TS/Tále – ski	murovaná	cudzí	1000 kVA
417/TS/Tále – hotel	kiosk	SSD	2x1000 kVA

Horná Lehota - Krpáčovo (napájané z l.č.391)

Trafostanica:	Typ:	Vlastník:	Výkon:
391/TS/379Pod Brezinami	kiosk	SSD	400 kVA
391/TS/390Orange	stožiarová 1-stĺp.	cudzí	50 kVA
391/TS/384	murovaná	SSD	630 kVA
391/TS/382 – Prokuratúra	murovaná	cudzí	400 kVA
391/TS/383 - ZP Invest	murovaná	cudzí	630 kVA
391/TS/Krpáčovo -Obec 4	stožiarová priehr.	SSD	250 kVA

391/TS/Krpáčovo -Obec 5	stožiarová priehr.	SSD	160 kVA
391/TS/Krpáčovo -nádrž	stožiarová priehr.	SSD	100 kVA

Z týchto trafostaníc je napájaný verejný rozvod elektrickej energie NN v meste, čiastočne vonkajším vedením na podperných bodoch, a čiastočne podzemným kábelovým vedením.

Verejné osvetlenie v meste je riešené jednak svietidlami na podperných bodoch siete NN (v rozsahu vzdušného vedenia NN), jednak osvetľovacími stožiarmi, napájanými podzemným kábelovým vedením (v rozsahu rozvodov podzemnými káblami).

Ochranné pásma

V zmysle Zákona o energetike č.251/2012 Zz zo dňa 31.07.2012 §43, ochranné pásmo VN vedenia od 1kV do 35kV holými vodičmi je 10m na každú stranu od krajného vodiča, v súvislých lesných priesekoch 7m.

Ochranné pásmo transformovne VN/NN je do vzd. 10m od konštrukcie transformovne.

Ochranné pásmo trafostanice VN/NN s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu el. stanice.

Ochranné pásmo kábelového vedenia do 110kV v zemi je 1m na každú stranu od krajného kábla. Vonkajšie vedenie NN nemá ochranné pásmo.

Vonkajšie vedenie NN nemá ochranné pásmo.

13.2.2 Energetická bilancia riešeného územia

Pri bilancovaní potreby elektrickej energie je uvažované, že vykurovanie a príprava TÚV v navrhovaných rod. domoch bude realizovaná na 70% médiom elektrická energia, a 30% tuhými palivami. Elektrická energia v navrhovaných rod. domoch bude v 30% používaná len na osvetlenie, drobné spotrebiče a pečenie v elektrickej rúre. Z tohto dôvodu budú navrhované rod. domy zaradené do stupňa elektrizácie „B“ v zmysle STN 33 2130, kde max. súčasný príkon na bytovú jednotku je uvažovaný P_b = 11kW.

Rodinné domy s elektrickým vykurovaním budú zaradené do stupňa elektrizácie „C“ v zmysle STN 33 2130, kde max. súčasný príkon na bytovú jednotku je uvažovaný P_b = 11kW + 8kW vykurovanie. Pre byty v apartmánových domoch je max. súčasný príkon na bytovú jednotku je uvažovaný P_b = 8kW. Vykurovanie apartmánov je uvažované médiom elektrická energia, s max. súčasným príkonom 5kW. Pre rekreačné chaty je max. súčasný príkon na bytovú jednotku je uvažovaný P_b = 8kW. Vykurovanie chát bude realizované na 50% médiom elektrická energia, s max. súčasným príkonom 5kW, a 50% tuhými palivami.

Umiestnenie jednotlivých transformačných staníc VN/NN je navrhnuté tak, aby vzdialenosť týchto bola od nimi zásobovaných objektov v rámci priestorových možností čo najnižšia.

RC 01 Obec:

- počet b.j. v skupine : 44 BJ (rod. domy, 30% stupeň elektrizácie „B“, 70% stupeň elektrizácie „C“)

- súčasnosť: 0,32 (el. vykurovanie 0,5)

- verejné osvetlenie: 2kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita obec:

P_p = 44 x 11 x 0,32 + 31 x 8 x 0,5 + 2 = 280,9 kW

Potrebný výkon zdroja el. energie:

N = 280,9kW / 0,7 = 401,3 kVA (navr. výstavba).

Požadované navýšenie výkonu zdrojov el. energie v lokalite obec bude riešené nasledovne:

- navýšenie výkonu exist. trafostanice Horná Lehota Obec 1 z 250kVA na 400kVA, a navýšenie výkonu exist. trafostanice Horná Lehota Obec 6 z 160kVA na 400kVA .

RC 02 Za Hrbkami:

- počet b.j. v skupine : 29 BJ (rod. domy, 30% stupeň elektrizácie „B“, 70% stupeň elektrizácie „C“)

- súčasnosť: 0,35 (el. vykurovanie 0,6)

- verejné osvetlenie: 3kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Za Hrbkami:

P_p = 29 x 11 x 0,35 + 20 x 8 x 0,6 + 3 = 210,7 kW

Potrebný výkon zdroja el. energie:

N = 210,7kW / 0,7 = 301,0 kVA (navr. výstavba).

Požadované navýšenie výkonu zdrojov el. energie v lokalite Za Hrbkami bude riešené nasledovne:

- vybudovanie 1ks nová kiosková trafostanica „TS1-N“ o výkone 400kVA, ktorá bude umiestnená v rámci lokality, na okraji územia. Ku tejto trafostanici bude vybudovaný aj nový napájač VN podzemným kábelovým vedením.

RC 03 Hŕbky:

- počet b.j. v skupine : 13 BJ (rod. domy, 30% stupeň elektrizácie „B“, 70% stupeň elektrizácie „C“)

- súčasnosť: 0,42 (el. vykurovanie 0,7)

- verejné osvetlenie: 1kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Hŕbky:

P_p = 13 x 11 x 0,42 + 9 x 8 x 0,7 + 1 = 111,5 kW

Potrebný výkon zdroja el. energie:

N = 111,5kW / 0,7 = 159,3 kVA (navr. výstavba).

Požadované navýšenie výkonu zdrojov el. energie v lokalite Hŕbky bude riešené nasledovne:

- vybudovanie 1ks nová kiosková trafostanica „TS2-N“ o výkone 160kVA, ktorá bude umiestnená v rámci lokality. Ku tejto trafostanici bude vybudovaný aj nový napájač VN podzemným kábelovým vedením.

RC 04 Lovište:

- počet b.j. v skupine : 114 BJ (rod. domy, 30% stupeň elektrizácie „B“, 70% stupeň elektrizácie „C“)

- súčasnosť: 0,28 (el. vykurovanie 0,5)

- verejné osvetlenie: 5kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Lovište:

P_p = 114 x 11 x 0,28 + 80 x 8 x 0,5 + 5 = 1 303,1 kW

Potrebný výkon zdroja el. energie:

N = 1 303,1kW / 0,7 = 1 861,6 kVA (navr. výstavba).

Požadované navýšenie výkonu zdrojov el. energie v lokalite Lovište bude riešené nasledovne:

- vybudovanie 3ks nové kioskové trafostanice „TS3-N“ o výkone 630kVA, „TS4-N“ o výkone 630kVA, a „TS5-N“ o výkone 630kVA, ktoré budú umiestnené v rámci lokality, na okraji územia. Ku týmto trafostaniciam bude vybudovaný aj nový napájač VN podzemným kábelovým vedením.

RC 05 Banské:

- počet b.j. v skupine : 22 BJ (rod. domy, 30% stupeň elektrizácie „B“, 70% stupeň elektrizácie „C“)

- súčasnosť: 0,37 (el. vykurovanie 0,6)

- verejné osvetlenie: 1kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Banské:

P_p = 22 x 11 x 0,37 + 15 x 8 x 0,6 + 1 = 162,5 kW

Potrebný výkon zdroja el. energie:

N = 162,5kW / 0,7 = 232,1 kVA (navr. výstavba).

Požadované navýšenie výkonu zdrojov el. energie v lokalite Banské bude riešené nasledovne:

- vybudovanie 1ks nová kiosková trafostanica „TS6-N“ o výkone 250kVA, ktorá bude umiestnená v rámci lokality. Ku tejto trafostanici bude vybudovaný aj nový napájač VN podzemným kábelovým vedením.

RC 06 Pod Lažtekom:

- počet b.j. v skupine : 86 BJ (rod. domy, 30% stupeň elektrizácie „B“, 70% stupeň elektrizácie „C“)

- súčasnosť: 0,29 (el. vykurovanie 0,5)

- verejné osvetlenie: 3kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Pod Lažtekom:

P_p = 86 x 11 x 0,29 + 60 x 8 x 0,5 + 3 = 517,3 kW

Potrebný výkon zdroja el. energie:

N = 517,3kW / 0,7 = 739,0 kVA (navr. výstavba).

Požadované navýšenie výkonu zdrojov el. energie v lokalite Pod Lažtekom bude riešené nasledovne:

- vybudovanie 2ks nové kioskové trafostanice „TS7-N“ o výkone 400kVA, a „TS8-N“ o výkone 400kVA, ktoré budú umiestnené v rámci lokality, na okraji územia. Ku týmto trafostaniciam bude vybudovaný aj nový napájač VN podzemným kábelovým vedením.

RC 07 Krpáčovo:

- počet b.j. v skupine : 20 BJ (rekr. chaty, 50% stupeň elektrizácie „B“, 50% stupeň elektrizácie „C“)

- súčasnosť: 0,38 (el. vykurovanie 0,6)

- verejné osvetlenie: 1kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Krpáčovo:

P_p = 20 x 8 x 0,38 + 10 x 5 x 0,7 + 1 = 91,8 kW

Potrebný výkon zdroja el. energie:

N = 91,8kW / 0,7 = 131,1 kVA (navr. výstavba).

Požadované navýšenie výkonu zdrojov el. energie v lokalite Krpáčovo bude riešené nasledovne:

- navýšenie výkonu exist. trafostanice Krpáčovo - nádrž z 100kVA na 250kVA.

RC 08 Tále:

Hotel Golf - apartmány:

- počet b.j. v skupine : 70 BJ (apartmány 2 osoby, 100% stupeň elektrizácie „C“, uvažované 0,5kW osvetlenie a drobné spotrebiče, 2,5kW vykurovanie a príprava TUV, celkom 3kW)

- súčasnosť: 0,3

- verejné osvetlenie: 1kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Tále – Hotel Golf - apartmány:

P_p = 70 x 3 x 0,3 + 1 = 64,0 kW

Potrebný výkon zdroja el. energie:

N = 64,0kW / 0,7 = 91,4 kVA (navr. výstavba).

Požadované navýšenie výkonu zdrojov el. energie v lokalite Tále - apartmány bude riešené nasledovne:

- navýšenie výkonu exist. trafostanice Tále – hotel Golf z 400kVA na 630kVA.

Hotel Stupka - apartmány:

- počet b.j. v skupine : 10 BJ (apartmány 4 osoby, 100% stupeň elektrizácie „C“, uvažované 1,0kW osvetlenie a drobné spotrebiče, 3,5kW vykurovanie a príprava TUV, celkom 4,5kW)

- súčasnosť: 0,45

- verejné osvetlenie: 1kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Tále – Hotel Stupka - apartmány:

P_p = 10 x 4,5 x 0,45 + 1 = 21,25 kW

Hotel Stupka – navýšenie kapacity:

- kapacita Hotela Stupka bude navýšená z 143 ubytovaných o 200 ubytovaných. Na zázemí hotela sa nepredpokladá navýšenie.

- súčasný príkon Hotela Stupka: celkom 890 kW

- navýšenie 200 ubytovaných po 1,3kW/ubytovaný: 200 x 1,3 = 260kW

- celkom požadovaný príkon Hotel Stupka po navýšení: 890 + 260 = 1 150kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Tále – Hotel Stupka – apartmány + navýšenie kapacity hotela:

P_p = 21,25 + 1 150 = 1 171,25 kW

Potrebný výkon zdroja el. energie:

N = 1 171,25kW / 0,7 = 1 673,2 kVA (navr. výstavba + súčasný stav).

Požadované navýšenie výkonu zdrojov el. energie v lokalite Tále – Hotel Stupka bude riešené nasledovne:

- navýšenie výkonu exist. trafostanice Tále – Hotel Stupka z 2x 1000kVA na 2x 1600kVA (jeden transformátor je 100% rezerva).

Hotel Partizán - apartmány:

- počet b.j. v skupine : 4 BJ (apartmány 5 osôb, 100% stupeň elektrizácie „C“, uvažované 1,0kW osvetlenie a drobné spotrebiče, 4,0kW vykurovanie a príprava TUV, celkom 5kW)

- súčasnosť: 0,6

- verejné osvetlenie: 1kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Tále – Hotel Partizán - apartmány:

P_p = 4 x 5 x 0,6 + 1 = 13 kW

Hotel Partizán – apartmánové domy - 3 objekty po 20 apartmánov:

- počet b.j. v skupine : 60 BJ (apartmány 5 osôb, 100% stupeň elektrizácie „C“, uvažované 1,0kW osvetlenie a drobné spotrebiče, 4,0kW vykurovanie a príprava TUV, celkom 5kW)

- súčasnosť: 0,3

- verejné osvetlenie: 1kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Tále – Hotel Partizán – apartmánové domy:

P_p = 60 x 5 x 0,3 + 1 = 90 kW

Hotel Partizán – penzión - 30 izieb po 2 ubytovaní:

- počet b.j. v skupine : 30 BJ (izby 2 osoby, 100% stupeň elektrizácie „C“, uvažované 0,5kW osvetlenie a drobné spotrebiče, 2,5kW vykurovanie a príprava TUV, celkom 3kW)

- súčasnosť: 0,35

- verejné osvetlenie: 1kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Tále – Hotel Partizán – penzión:

P_p = 30 x 3 x 0,35 + 1 = 32,5 kW

Hotel Partizán – rekreačné chaty:

- počet b.j. v skupine : 20 BJ (rekreačné chaty, 100% stupeň elektrizácie „C“, uvažované 3,0kW osvetlenie a drobné spotrebiče, 5,0kW vykurovanie a príprava TUV, celkom 8kW)

- súčasnosť: 0,38

- verejné osvetlenie: 1kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Tále – Hotel Partizán – rekreačné chaty:

P_p = 20 x 8 x 0,38 + 1 = 61,8 kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Tále – Hotel Partizán – apartmány + apartmánové domy + pezión + rekreačné chaty:

P_p = 13 + 90 + 32,5 + 61,8 = 197,3 kW

Potrebný výkon zdroja el. energie:

N = 197,3kW / 0,7 = 281,86 kVA (navr. výstavba).

Požadované navýšenie výkonu zdrojov el. energie v lokalite Tále – Hotel Partizán bude riešené nasledovne:

- navýšenie výkonu exist. trafostanice Tále – Hotel Partizán z 1000kVA na 1600kVA .

- Lokalita Lesopark (bývalý pioniersky tábor):

- počet b.j. v skupine : 85 BJ (rekr. chaty, vybavenie ako RD, 100% stupeň stupeň elektrizácie „C“, P_b = 11kW + 8kW vykurovanie). Existujúce objekty v lokalite budú asanované.

- súčasnosť: 0,3 (el. vykurovanie 0,5)

- verejné osvetlenie: 5kW

- celkom požadovaný príkon – lokalita Lesopark:

P_p = 85 x 11 x 0,3 + 85 x 8 x 0,5 + 5 = 625,5 kW

Potrebný výkon zdroja el. energie:

N = 625,5kW / 0,7 = 893,6 kVA (navr. výstavba).

Požadované navýšenie výkonu zdrojov el. energie v lokalite Lesopark bude riešené nasledovne:

- rekonštrukcia existujúcej stožiarovej trafostanice 417/ts/tále_chaty2, 250kVA na kioskovú trafostanicu o výkone 1000kVA, ktorá bude umiestnená na mieste tejto. Ku tejto trafostanici je existujúci napájač VN podzemným kábelovým vedením.

Zásady zásobovania elektrickou energiou

Pre zásobovanie riešeného územia elektrickou energiou bude potrebné vybudovať nasledovné elektrické zariadenia:

- napájanie z l.č.391 (Horná Lehota a Krpáčovo):

- ako zdroje elektrickej energie pre riešené územie budú slúžiť jednak existujúce transformačné stanice VN/NN, o celkovom počte 16 staníc, kde bude u 3 staníc vykonané navýšenie inštalovaného výkonu, a jednak navrhnuté blokové transformačné stanice VN/NN, v celkovom počte 8 staníc, o celkovom inštalovanom výkone 4 400 kVA (v súčasnosti), a 8 440 kVA (výhľad).

Výkony jednotlivých zdrojov budú navrhnuté nasledovne:

Horná Lehota – obec:

	exist. stav:	výhľad:
- trafostanica Hor. Lehota Obec 1:	250 kVA	400 kVA
- trafostanica Hor. Lehota Obec 2:	250 kVA	250 kVA
- trafostanica Hor. Lehota Obec 3:	400 kVA	400 kVA
- trafostanica Hor. Lehota Obec 4:	400 kVA	400 kVA
- trafostanica Hor. Lehota Obec 5:	160 kVA	160 kVA
- trafostanica Hor. Lehota Obec 6:	160 kVA	400 kVA
- trafostanica Hor. Lehota ŠM:	160 kVA	160 kVA
- trafostanica TS1-N:	-	400 kVA
- trafostanica TS2-N:	-	160 kVA
- trafostanica TS3-N:	-	630 kVA
- trafostanica TS4-N:	-	630 kVA
- trafostanica TS5-N:	-	630 kVA
- trafostanica TS6-N:	-	250 kVA
- trafostanica TS7-N:	-	400 kVA
- trafostanica TS8-N:	-	400 kVA

Horná Lehota – Krpáčovo:

	exist. stav:	výhľad:
- trafostanica Krpáčovo – TS 379:	400 kVA	400 kVA
- trafostanica Krpáčovo – Orange:	50 kVA	50 kVA
- trafostanica Krpáčovo – TS 384:	630 kVA	630 kVA
- trafostanica Krpáčovo – TS 382:	400 kVA	400 kVA
- trafostanica Krpáčovo – TS 383:	630 kVA	630 kVA
- trafostanica Krpáčovo Obec 4:	250 kVA	250 kVA
- trafostanica Krpáčovo Obec 5:	160 kVA	160 kVA

- trafostanica Krpáčovo Nádrž:	100 kVA	250 kVA
- celkom inštalovaný výkon – l.č.391:	4 400 kVA	8 440 kVA

- napájanie z l.č.417 (Tále a Chopok juh):

- ako zdroje elektrickej energie pre riešené územie budú slúžiť existujúce transformačné stanice VN/NN, o celkovom počte 20 staníc, kde bude u 2 staniciach vykonané navýšenie inštalovaného výkonu, o celkovom inštalovanom výkone 11 820 kVA (v súčasnosti), a 12 200 kVA (výhľad).

Výkony jednotlivých zdrojov budú navrhnuté nasledovne:

	exist. stav:	výhľad:
- trafostanica TS450 Kosodrevina:	1 000 kVA	1 000 kVA
- trafostanica KLD Kosodrevina:	-	-
- trafostanica TS446 Srdiečko:	630 kVA	630 kVA
- trafostanica TS446 Srdiečko - vlek:	400 kVA	400 kVA
- trafostanica TS378 Trangoška – tur. centrum:	630 kVA	630 kVA
- trafostanica Trangoška – StVaK:	250 kVA	250 kVA
- trafostanica Chopok - juh:	630 kVA	630 kVA
- trafostanica Krupová - Kosodrevina:	400 kVA	400 kVA
- trafostanica Krupová:	630 kVA	630 kVA
- trafostanica Tále – Obec 5 HS:	160 kVA	160 kVA
- trafostanica Tále – Obec 6 Stupka:	50 kVA	50 kVA
- trafostanica Tále – chaty 1:	400 kVA	400 kVA
- trafostanica Tále – chaty 2:	250 kVA	1 000 kVA
- trafostanica TS448 Tále – chaty 4:	630 kVA	630 kVA
- trafostanica TS441 Tále – hot. Partizán:	1 000 kVA	1 600 kVA
- trafostanica TS442 Tále – hot. Golf:	400 kVA	630 kVA
- trafostanica TS444 Tále – hot. Stupka:	2x630 kVA	2x1600kVA (1rez)
- trafostanica Tále – ski:	1 000 kVA	1 000 kVA
- trafostanica Tále – hotel:	2x1 000 kVA	2x1 000 kVA
- celkom inštalovaný výkon – l.č.417:	11 820 kVA	13 640 kVA

- napájače VN pre navrhované trafostanice budú navrhnuté káblami VN 22kV uloženými v zemi, ako lúčová sieť, pripojené na existujúce vonkajšie vedenie VN l.č.391 a l.č.417.

Vzhľadom na navýšenie inštalovaného výkonu trafostaníc na VN linkách č.391 a č.417 bude potrebné prehodnotiť kapacitné možnosti týchto vedení, a v prípade potreby vykonať rekonštrukciu týchto za účelom zvýšenia ich prenosovej schopnosti.

Ochranné pásma

Pre jednotlivé vzdušné VN a VVN vedenie v zmysle Zákona č. 251/2012 Z.z.v platnom znení je nasledovný rozsah ochranných pásiem vzdušného vedenia:

- ochranné pásmo VN vedenia od 1kV do 35kV holými vodičmi je 10m na každú stranu od krajného vodiča, v súvislých lesných priesekoch 7m.
- Ochranné pásmo VVN vedenia od 35kV do 110kV holými vodičmi je 15m na každú stranu od krajného vodiča.
- Ochranné pásmo transformovne VN/NN je do vzd. 10m od konštrukcie transformovne.
- Ochranné pásmo trafostanice VN/NN s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu el. stanice.
- Ochranné pásmo kábelového vedenia do 110kV v zemi je 1m na každú stranu od krajného kábla.
- Vonkajšie vedenie NN nemá ochranné pásmo

V ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením je zakázané:

a) zriaďovať stavby a konštrukcie,

b) pestovať porasty s výškou presahujúcou 3m, vo vzdialenosti presahujúcej 5m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno porasty pestovať do takej výšky, aby pri páde sa nemohli dotknúť el. vedenia.

c) uskladňovať ľahko horľavé a výbušne látky,

d) vykonávať iné činnosti, pri ktorých by sa mohla ohroziť bezpečnosť osôb a majetku, prípadne pri ktorých by sa mohlo poškodiť el. vedenie alebo ohroziť bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky,

V ochrannom pásme podzemného vedenia a nad týmto vedením je zakázané:

a) zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzanie trvalého porastu a jazdiť osobitne ťažkými mechanizmami,

b) vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa el. vedenia zemné práce a činnosti, ktoré by mohli ohroziť el. vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť jeho prevádzky, prípadneby podstatne sťažili prístup k nemu,

Sekundárna NN sieť

Objekty budú na el. energiu pripájané zo sekundárnej káblovej NN siete. Tie budú umiestnené v chodníkoch a zelených pásoch jednotlivých nových ulíc, v súbehu s ďalšími inžinierskymi sieťami. V zástavbe RD budú situované po jednej strane cesty.

Sekundárna NN sieť bude káblová, mrežová, napájaná z uvedených TS. Tým sa dosiahne prepojenie napájacích distribučných TS, dosiahne sa vylepšenie parametrov existujúcej NN siete a napájanie z viacerých strán.

Sekundárne kábelové rozvody NN budú navrhnuté káblami NN 1kV NAYY-J, uloženými v zemi, a napojenými z navrhovaných trafostaníc VN/NN. Rozvody budú vedené cez rozpojovacie skrine, umiestnené na križovatkách miestnych komunikácií. Z týchto skríň budú napojené pilierové elektromerové rozvádzače pre jednotlivé RD, ktoré budú umiestnené na verejne prístupných miestach.

Ochranné pásma

Vonkajšie vzdušné vedenie NN sa nechráni ochrannými pásmami. Ochranné pásmo zemných káblových nn vedení v zmysle Zákona č. 656/2004 Z.z. je stanovené 1 m na každú stranu vedenia.

Vonkajšie osvetlenie

Nové komunikácie bude osvetľovaná sústavou vonkajšieho osvetlenia, napojeného zo samostatných rozvádzačov RVO pri distribučných TS, prepojených s regulačným systémom obce. Verejné osvetlenie pre riešené územie bude navrhnuté v závislosti na zatriedení jednotlivých komunikácií, jednak oceľ. osvetľovacími stožiarmi 8m s výložníkmi a LED svietidlami, jednak sadovými osvetľovacími stožiarmi 4m s osadené energeticky úspornými výbojkami

Rozvody budú v trase káblových NN rozvodov.

Káblové rozvody VO - ochranné pásmo 1 m od kraja kábla

Zásady zásobovania elektrickou energiou

Analýzou súčasného stavu v zásobovaní elektrickou energiou a predpokladaným nárastom spotreby EE v riešenom území bude nutné:

- rekonštruovať jestvujúce trafostanice
- sekundárnu sieť NN realizovať zemnými káblami v ryhách popri cestách a chodníkoch,
- sekundárna NN sieť, kapacita, dimenzie káblových vedení, výpočty siete riešiť v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie pre jednotlivé lokality podľa platných predpisov a technických noriem
- všetky ďalšie projektové riešenia musia byť odsúhlasené s príslušnými správcami elektrických silnoprúdových a slaboprúdových sietí.

B.13.3. Telekomunikačné rozvody

Súčasný stav

Telekomunikačné zariadenia

V navrhovanom období bude podľa potreby - v závislosti na záujme zákazníkov dobudovávaná hlavne miestna telefónna sieť tak, aby spĺňala kvalitatívne parametre pre poskytovanie už spomínaných širokopásmových služieb. Pre navrhovanú bytovú výstavbu a občiansku vybavenosť v obci Horná Lehota je predpokladaná 80 – 100 % telefonizácia bytovej výstavby a 100 % telefonizácia podnikateľských subjektov s možnosťou ďalšieho napojenia nadštandardných telekomunikačných zariadení a skvalitnenia alebo umožnenia špičkových telekomunikačných služieb ISDN a IN.

Miestne rozvody sú prevedené vzdušnými rozvodmi závesnými káblami. Riešené územie je pokryté signálom mobilných operátorov (ORANGE, Slovak telekom, O2 Slovakia).

Príjem rozhlasového a TV signálu v súčasnosti sa zabezpečuje prostredníctvom individuálnych satelitných antén alebo prenosom telekomunikačných operátorov.

Obecný rozhlas

Existujúce rozvody obecného rozhlasu sú totožné s trasou vonkajšieho osvetlenia. Napojené sú z rozhlasovej ústredne, ktorá je v budove Obecného úradu.

Navrhované vonkajšie oznamovacie rozvody

V trasách NN káblových rozvodov budú položené nové metalické (optické) káble miestnej telekomunikačnej a dátovej siete podľa poskytovateľa tejto služby. V trase VO budú uložené aj káble ozvučenia obecným rozhlasom. Rozvody budú smerované do centa obce, kde je Obecný úrad s rozhlasovou ústredňou.

Rozmiestnenie transformačných staníc, konfigurácia VN rozvodov s udaním kapacít a ochranných pásiem je zrejmá z grafickej časti riešenia.

Ochranné pásma

Vonkajšie vzdušné telekomunikačné vedenie sa nechráni ochrannými pásmami. Ochranné pásmo zemných káblových telekomunikačných a dátových rozvodov vedení v zmysle Zákona č. 351/2011 Z.z.

je stanovené 1,5 m na každú stranu vedenia. Na ochranu proti rušeniu prevádzky rádiokomunikačných zariadení sa určujú kruhové a smerové ochranné pásma. Rozsah týchto pásiem sa stanovuje individuálne výpočtom a potvrdzuje v územnom konaní. Kruhové ochranné pásmo môže byť vymedzené kružnicou s polomerom až 500 m.

B.13.4. Zásobovanie zemným plynom

Obec nie je plynofikovaná a zásobovanie zemným plynom nie je navrhnuté.Na výrobu energie potrebnej pre objekty bývania a občianskej vybavenosti na vykurovanie a prípravuteplej vody bude využívaná elektrická energia a energia z obnoviteľných zdrojov.

B.13.5. Návrh riešenia civilnej ochrany obyvateľstva

Pri riešení záujmov civilnej ochrany obyvateľstva je potrebné zohľadniť požiadavky:

- zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov
- vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z. o stavebnotechnických požiadavkách na stavbu a technických podmienok zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov (ochrana obyvateľstva ukrytím)
- vyhlášky č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany.

Vzhľadom k reálnym možnostiam je predpoklad pre ochranu obyvateľstva ukrytím budovať ochranné stavby len formou úkrytov budovaných svojpomocne v rodinných domoch (dvojúčelové stavby).

Vybrané vhodné podzemné alebo nadzemné priestory stavieb na jednoduché úkryty budované svojpomocne musia spĺňať požiadavky na:

- vzdialenosť miesta pobytu ukrývaných osôb tak, aby sa mohli v prípade ohrozenia včas ukryť,
- zabezpečenie ochrany pred rádioaktívnym zamorením a pred preniknutím nebezpečných látok,
- minimalizáciu množstva prác nevyhnutných na úpravu týchto priestorov,
- statické vlastnosti a ochranné vlastnosti,
- vetranie prirodzeným alebo núteným vetraním vonkajším vzduchom filtračným a ventilačným zariadením,
- utesnenie.

Pri ochrannej stavbe typu jednoduchý úkryt musí ochranný súčiniteľ stavby dosiahnuť hodnotu K0 = minimálne 50.", čo je základnou požiadavkou na umiestnenie týchto ochranných stavieb.

Varovanie obyvateľstva v riešenej zóne musí byť obecným úradom zabezpečené reláciou v obecnom rozhlase, alebo inými mobilnými vyrozumievacími prostriedkami.

B.14. KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Územie obce sa v súčasnosti vyznačuje pomerne dobrou kvalitou životného prostredia. Je to spôsobené tým, že na území obce nie sú žiadne veľké zdroje znečistenia ovzdušia, zredukovaná bola prevádzka poľnohospodárskeho družstva. Nazávažnejším zdojom znečistenia obvzdušia je doprava a používanie pevného paliva na vykurovanie - emisie a imisie v ovzduší. Emisie z dopravy sú tiež menšie než v porovnateľnej obci, nakoľko obec je koncová a nie je zaťažená tranzitnou dopravou.

V súvislosti so zachovaním kvality životného prostredia a jeho zlepšovaním je potrebné rešpektovať opatrenia:

14.1. Ochrana vôd

Chránená vodohospodárska oblasť (ďalej CHVO)

Táto forma ochrany povrchových a podzemných vôd vyplýva z § 31 zákona o vodách a realizuje sa zákonom č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Do riešeného územia spadá územie CHVO Nízke Tatry – východná časť.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Táto forma ochrany vyplýva z § 32 vodného zákona a realizuje sa formou stanovenia ochranného pásma vodárenských zdrojov (OP). Ochranné pásma vodárenských zdrojov podzemných a povrchových vôd určených na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou sa stanovujú v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ochranné pásma podzemných vôd:

Do riešeného územia zasahujú OP podzemných vôd

- vodárenského zdroja Prameň Sama Chalúpku pre obec Horná Lehota, určené rozhodnutím č. PLVH-575/81- Dš z 6.X.1981,
- vodárenského zdroja prameňa Bystrá, nazývaný aj ako Tále - Chlórovňa, určené rozhodnutím č. SVS 2005/98/99 zo dňa 6.10.1981,
- vodárenského zdroja prameňa Stará Trangoška, určené rozhodnutím č. PLVH-1982/88-Dj zo dňa 17.11.1988 a jeho zmenami č. PLVH/4LO.2/1989-1 zo dňa 14.4.1989 a zmenou č. ŽP-4464.2/93-Há zo dňa 27.9.1993,
- vodárenského zdroja Hámor, ktorý zásobuje pitnou vodou obec Dolná Lehota a je určené rozhodnutím zo dňa 4.7.2003 vedeným pod č. A2003/13900,
- vodárenského zdroja prameňa Kosodrevina, určené rozhodnutím č. ŠVS- A2008/02089 Fa, zo dňa 29.12.2008,
- vodárenského zdroja prameňa Srdiečko, stanovené ochranné pásmo I. stupňa, ktoré tvorí oplotenie prameňa o celkovej rozlohe 400 m^2 a ochranné pásmo II. stupňa spadá do oblasti už vyhláseného ochranného pásma vodného zdroja Stará Trangoška,
- zdroj z Kvačkajovského potoka určený pre rekreačné zariadenie HotelHydro Krpáčovo a súkromné chaty, ktoré má vydané povolenie k užívaniu vody vydané OPLVH ONV v Banskej Bystrici dňa 29.05.1967 pod číslom VHPL 198/1967 Kt., a ktoré bolo zmenené povolením pre odber vody z dňa 13.3.1979 pod číslom PLVH 354/79-Dš a povolením z dňa 21.12.1983 pod číslom PLVH 1961/83-Dš.

Ochranné pásma povrchových vôd:

Do riešeného územia zasahuje ochranné pásmo povrchových vôd, tzn. je stanovený vodárenský tok Vajskovský potok podľa vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z. z. ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov

Názov toku	Č. hydrologického poradia	V úseku od km	V úseku do km
Vajskovský potok	4-23-02-020	2,70	16,70

Do riešeného územia zasahuje povodie vodohospodársky významného toku Vajskovského potoka. Vodohospodársky významné toky sú vyhlásené vyhláškou MŽP SR č. 211/2005 Z. z.

Názov toku	Č. hydrologického poradia
Vajskovský potok	4-23-02-020

V ochrannom pásme II. stupňa uvedených vodných zdrojov je zakázané vykonávať banskú činnosť, realizovať vrty a iné zásahy, ktorými sa zmenšuje hrúbka krycích vrstiev.

V ochrannom pásme II. stupňa je možné povoliť len za určených podmienok (v zmysle platných rozhodnutí o ochranných pásmach vodných zdrojov):

- Žumpa musí byť plastová, vyrobená vo výrobni a dovezená na miesto inštalácie vcelku, kapacity žumpy musí zabezpečiť akumuláciu splaškových vôd v zimnom období.
- Vylučujú sa žumpy oceľové, žumpy betónové a žumpy budované na mieste, resp. žumpy poskladané z betónových prefabrikátov .
- Žumpa musí mať vybudovaný kontrolný systém na monitorovanie netesností nádrže (únik obsahu žumpy do okolia), z ktorého bude možné v prípade potreby vykonať odber vzorky vody na kontrolu tesnosti nádrže žumpy .
- K žumpe musí byť zabezpečená prístupová komunikácia, ktorá je vhodná pre celoročný prístup ťažkých vozidiel pre zabezpečenie vývozu žumpy .
- Vzdialenosť žumpy od prístupovej komunikácie môže byť maximálne 25 m.

Referenčná lokalita

Do riešeného územia nespadá povodie referenčnej lokality podľa §32a vodného zákona.

Citlivé a zraniteľné oblasti

Citlivé a zraniteľné územia podľa §§ 33 a 34 zákona o vodách sú stanovené nariadením vlády SR č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti. V k.ú. Horná Lehota nie sú stanovené zraniteľné územia. V prílohe č. 3 zákona o vodách Kritériá na identifikáciu citlivých oblastí, podľa kritérií v k. ú. Horná Lehota nie sú takéto citlivé oblasti.

Ochrana záujmových území výhľadových vodných útvarov - vodných nádrží

Podľa Plánu manažmentu správneho územia povodia Hrona (aktualizácia rok 2015) sa v riešenom území neuvažuje s lokalizáciou výhľadového vodného útvaru - vodnej nádrže.

Ochrana prírodných liečivých a minerálnych vôd

V riešenom území sa neuplatňuje ochrana prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov. Legislatívne podmienky pre takýto druh ochrany sú zakotvené v zákone č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Návrh

V návrhu ÚPN obce Horná Lehota z hľadiska starostlivosti o životné prostredie a ochranu vôd navrhujeme nasledovné opatrenia:

- rešpektovať ochranné pásmo CHVO Nízke Tatry – východná časť a plniť požiadavky vyplývajúce zo zákona č. 305/2018 Z .z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd.
- rešpektovať ochranných pásiem jestvujúcich vodných zdrojov pre zásobovanie pitnou vodou, ako aj plniť požiadavky pre hospodársku činnosť vykonávanú v tomto území podľa platných rozhodnutí pre ochranné pásma a zákona o vodách č. 364/2004 Z. z.,
- prevádzkovať splaškovú kanalizáciu s ukončením v MB ČOV v obci Horná Lehota, rekreačných lokalitách Krpáčovo, Tále a Chopok-Juh - Trangoška, čím sa zabezpečí plnenie požiadaviek dané zákonom o vodách č. 364/2004 Z. z. a nariadením vlády č. 269/2010 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd,
- rešpektovať ochranné pásme pre pobrežné pozemky podľa §49 zákona o vodách č.364/2004 Z. z.

14.2. Ochrana ovzdušia

V obci nie sú evidované žiadne veľké zdroje znečistenia ovzdušia. Znečistenie ovzdušia spôsobené diaľkovým prenosom imisií nie je možné na lokálnej úrovni ovplyvniť.

K zlepšeniu čistoty ovzdušia prispeje zmena palivovej základne z tuhých palív a podpora obnoviteľných zdrojov.

K potencionálnym prevádzkovateľom so stredným zdrojom znečistenia možno zaradiť družstvo, ktorý sa zaoberá chovom hospodárskych zvierat a čiastočne na rastlinnú výrobu

Malí znečisťovatelia ovzdušia (právnické aj fyzické osoby - MZZO) zodpovedajú za vypúšťanie znečisťujúcich látok do ovzdušia, sú povinní čo najviac škodlivé účinky eliminovať v súčinnosti so zodpovednými orgánmi obce.

Iné zdroje znečisťovania (IZZO)V súčasnosti sú na Slovensku rozhodujúcimi lokálnymi zdrojmi prašného znečistenia ovzdušia tieto faktory, ktoré platia aj pre obec:

- Výfuky z automobilov (vysoký podiel dieselových motorov, nevyhovujúci technický stav vozidiel).
- Resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest (nedostatočné čistenie ulíc, nedostatočné čistenie vozidiel). Do tejto skupiny patrí aj zimné zaprášenie ciest
- Suspenzia tuhých častíc z dopravy (napr. oder pneumatík a povrchov ciest, doprava a manipulácia so sypkými materiálmi)
- Minerálny prach zo stavenísk
- Veterná erózia z neupravených obecných priestorov a skládok sypkých materiálov
- Vzhľadom na nárast cien zemného plynu začal návrat k používaniu tuhých palív u lokálneho vykurovania. Očakáva sa, že tento zdroj bude v najbližších rokoch významne narastať.

Návrh

Realizáciou nových zdrojov a úpravou, rekonštrukciou a zmenou vykurovacích médií za ušľachtilé palivá u existujúcich zdrojov tak, aby zodpovedali požiadavkám uvedených legislatívnych noriem sa naplnia ciele podľa medzinárodných záväzkov:

- zníženie prekračovania kritických záťaží a depozícií síry a oxidov dusíka,
- zníženie emisií oxidov síry, oxidov dusíka, prchavých organických látok, ťažkých kovov a perzistentných látok,
- -zníženie emisií znečisťujúcich látok z malých zdrojov a dopravy, spôsobujúcich lokálne znečistenie ovzdušia, -ochrana ozónovej vrstvy Zeme – príspevok Slovenskej republiky.

14.3. Odpadové hospodárstvo

Obec je v zmysle zákona o odpadoch č. 79/2015 Z.z. zodpovedná za nakladanie a likvidáciu komunálneho a drobného stavebného odpad, ktorý vzniká na území obce. Ukladanie komunálneho odpadu je zabezpečené na skládku zmluvným partnerom. Je zavedený separovaný zber odpadov. Kompostovanie biologicky rozložiteľného odpadu je obcou zabezpečené. Obec má zberný dvor. Riešenie zberu tuhého komunálneho odpadu je externými dodávateľmi. Nakladanie s komunálnym odpadom sa prevádza v súlade so Všeobecne záväznými nariadeniami obce. Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky budú využité ako druhotné suroviny. Rovnako je zvážaný externými dodávateľmi.

Obec nemá vypracovaný Program odpadového hospodárstva obce, nakladanie s odpadmi riadi Programom odpadového hospodárstva kraja, v súlade s ktorým je zabezpečený efektívny, organizovaný zber komunálneho odpadu prostredníctvom zberných nádob.

Odpadové hospodárstvo v obci je možné rozdeliť do dvoch skupín: odpad produkovaný obyvateľmi obce a malými prevádzkami v obci.

Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v

rôznych formách, separované zložky budú využité ako druhotné suroviny.

Obec Horná Lehota v zmysle platných právnych predpisov v odpadovom hospodárstve vykonáva triedený zber nasledovných zložiek komunálneho odpadu:

200101 – papier a lepenka,

200102 – sklo,

200121 – žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť,

200123 – vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky,

200126 – oleje a tuky iné ako uvedené v 200125,

200127 – farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky,

200133 – batérie a akumulátory uvedené v 160601, 160602 alebo 160603 a netriedené batérie a akumulátory obsahujúce batérie

200135 – vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 200121 a 200123, obsahujúce nebezpečné časti,

200139 – plasty,

200140 – kovy,

160103 – opotrebované pneumatiky,

160107 – olejové filtre.

Do budúcnosti je potrebné aby obec zabezpečila rozšírenie separácie komunálneho odpadu, čo by pozitívne vplývalo na znižovanie zaťaženosti obecného rozpočtu, ako aj životné prostredie.

Skládky odpadov sa v katastrálnom území nenachádzajú.

V navrhovanom riešení z hľadiska odpadového hospodárstva je potrebné akceptovať tieto zásady:

- neumiestňovať v riešenom území prevádzky tvoriace nebezpečný odpad, vo výrobných plochách / v priemyselnom parku/ v prípade umiestnenia takejto prevádzky dôsledne . sledovať a kontrolovať nakladenie s nebezpečným odpadom v súlade s platnou legislatívou
- separovať komunálny odpad, postupne znižovať limity odpadov vyvážaných na regionálnu skládku
- Zabezpečiť správne nakladanie s nebezpečným odpadom oprávnenými subjektami
- Postupne likvidovať čierne skládky odpadu, dbať, aby nevznikali nové
- Zriadiť zberný dvor, podporovať likvidáciu biologického odpadu kompostovaním - vo variante A navrhnutý v severnej časti navrhovaného zastavaného územia pri ploche športu a pri existujúcom kompostovisku, vo variante B je zberný dvor navrhnutý pod ČOV

14.4. Obytné prostredie

Pri ďalšom rozvoji sídla je potrebné rešpektovať tieto pásma hygienickej ochrany (PHO):

- PHO poľnohospodárskeho družstva 100 m od objektu s ustajnením.
- PHO ČOV vrátane jej rozšírenia 100 m od objektu.
- Ochranné pásmo - pre potreby údržby ponechať pozdĺž významných vodohospodárskych vodných tokov nezastavaný priestor šírky 10,0 m a pozdĺž vodných tokov nezastavaný priestor šírky 5,0 m v zmysle zákona o vodách §49 ods. 2. zák. č. 364/2004 Z.z v znení neskorších predpisov. S kvalitou obytného prostredia súvisí aj stav zelene v sídle. Celkovo je zeleň na primeranej úrovni.
- v súlade so zákonom č. 7/2010 o pohrebníctve v platnom znení obec neustanovila ochranné pásmo pohrebiska všeobecne záväzným nariadením obce

14.5. Ochrana pred ionizujúcim žiarením

V katastrálnom území nie sú zdroje ionizujúceho žiarenia. Pri využívaní územia neuvažovať so zriadením zariadení, ktoré je možné charakterizovať ako zdroj tohto žiarenia.

14.6. Ochrana pred hlukom

Riešené územie nie je plošne zaťažené nadmerným hlukom. Najvýznamnejším zdrojom hluku sú líniové cestné zdroje. V budúcnosti je potrebné eliminovať prípadný stret funkcií a bývania so zdrojmi hluku a vibrácií od líniových dopravných ťahov.

Pri využívaní územia neuvažovať s umiestnením prevádzok zvyšujúcich hladinu hluku (ani v lokalite určenej pre výrobu a skladovanie).

14.7. Zeleň verejná, izolačná, líniová a rekreačná

Systém zelene v obci je tvorený súkromnou zeleňou a verejnou zeleňou. Súkromnú zeleň predstavujú záhrady, sú väčšinou upravené a udržiavané a pomerne pomerne vysoko plošne zastúpené.

Verejná, izolačná a ostatná zeleň

Verejná zeleň sa nachádza na verejných priestranstvách obce, ako sú priestory okolia kostolov, obecného úradu, pri cintoríne, zeleň cintorína, pozdĺž cestných komunikácií, brehové porasty vodných tokov a kanálov. Táto zeleň je pomerne k celkovej ploche dostatočne zastúpená. Niektoré úseky si vyžadujú doplnenie zelene a zdravotný rez drevín. V obci Horná Lehota je zastúpená verejná zeleň na verejných priestranstvách. Jedná sa hlavne o plochu pri kultúrnych pamiatkach - evanjelickom kostole, zvonici, pomníku Sama Chalupku, fary s pamätnou tabuľou, ďalej pri r.k. kostole sv.Michala, čiastočné pozdlž komunikácií. V centrálnej časti obce je upravené verejné priestranstvo pri dome smútku.

Ďalšie plochy špeciálnej verejnej zelene predstavujú cintoríny. V obci sú 2 cintoríny, oba sú kapacitne dostatočné a v územnom pláne nie je navrhnuté ich rozšírenie.

Obcou preteká drobný vodný tok s prirodzeným brehovým porastom. Údržba koryta jednotlivých tokov si vyžaduje pravidelnú starostlivosť a sledovanie technického stavu úpravy, aby nedochádzalo k znižovaniu kapacity koryta, ktorá je dôležitá pri prevádzaní veľkých vôd. Údržbu brehových porastov je potrebné konzultovať s NP Nízke Tatry.

V rámci opatrení pred povodňami navrhujeme revitalizáciu jestvujúcej úpravy miestneho potoka v zastavanej časti obce Horná Lehota so zachovaním sprievodnej brehovej vegetácie, prípadne jej dosádzanie realizovať z miestnych vhodných drevín.

Izolačná zeleň v obci sa nenachádza. V riešení územného plánu je do skupiny izolačnej zelene zaradená navrhnutá zeleň medzi plochou existujúceho poľnohospodárskeho areálu a navrhovanou plochou bývania – RC 02 Za Hŕbkami, v RC 03 Hŕbky, RC 04 Lovište a v RC 05 Banské v ochrannom pásme existujúceho VN vzdušného vedenia.

<u>Rekreačná zeleň</u> v katastrálnom území je prioritne zastúpená plochou dvoch golfových ihrísk (18-jamkového a 9-jamkového) a upravenou zeleňou v okoli vodnej nádrže Krpáčovo. S rozšírením zelene tohto druhu sa v územnom pláne obce nenavrhuje, je potrebné tieto plochy pravidelne udržiavať a revitalizovať.

Plochy pre náhradnú výsadbu zelene:

- po obvode cintorínov dosadiť ochrannú – vizuálnu zeleň
- sadovnícky upraviť územie obce v okoli evanjelického kostala a priľahlých nuhnuteľných pamiatok
- sadovnícky upraviť priestor v okoli turistickej ubytovne
- v okolí areálu obecného kompostoviska a navrhovného zberného dvora
- pozdĺž novonavrhovaných komunikácií v npvých rozvojových plochách

14.8. Biota

Ochrana bioty ako zložky životného prostredia je riešená vo vzťahu k charakteru a jej významu. V riešenom území sa vyskytuje lesná stromová a bylinná vegetácia, nelesná stromová a krovinná vegetácie, trávo-bylinná vegetácia, vegetácia záhrad tvoriaca súčasť stavebných pozemkov a vegetácia mestského prostredia. Odporúčané opatrenia na ochranu sú zamerané na :

- dôsledné dodržiavanie podmienok ochrany lesnej vegetácie v zmysle zákona č. 326/2005 Zb. o lesoch v zmení neskorších predpisov,
- ochranu stromovej a krovinnej vegetácie brehových porastov vodných tokov,
- výber druhov tráv pri zmene kultúry z ornej pôdy na trvalý trávny porast zodpovedajúci daným pôdnym podmienkam a klimaxovej jednotke,
- zachovanie produkčných záhrad, pri sadovníckych úpravách verejných priestranstiev, obytných území a území vybavenosti maximálne využívať miestne druhy a obmedziť introdukované druhy,
- výber druhov drevín pri výsadbe verejnej a krajinnej vegetácie zodpovedajúci pôdnym a klimatickým podmienkam,
- ochranu vodných tokov v zmysle vodného zákona č. 134/2010 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách ako prirodzeného ekosystému v krajine,
- pravidelné a mechanické odstraňovanie buriny a ničenie inváznych druhov drevín,

14.9. Environmentálne záťaže

Do riešeného územia zasahuje Lom – Dolná Lehota pre ťažbu rúd, pravdepodbná environmentálne záťaž.

Vhodnosť a podmienky stavebného využitia plôch a pozemkov s výskytom environmentálnej záťaže s vysokou prioritou riešenia je potrebné posúdiť a overiť geologickým prieskumom. V územnom pláne nie je navrhnuté iné funkčné využívanie týchto plôch.

Adaptačné opatrenia, ktorými sa budú eliminovať nepriaznivé dôsledky klímy:

- Zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní
- Podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre
- Zabezpečiť a podporovať, aby boli dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra prispôsobené meniacim sa klimatickým podmienkam
- Zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v obci
- Zabezpečiť prispôsobenie výberu drevín pre výsadbu v obci meniacim sa klimatickým podmienkam
- Vytvárať komplexný systém plôch zelene v obci v prepojení do kontaktných hraníc obce a do priľahlej krajiny
- Zabezpečiť dostatočnú odstupnú vzdialenosť stromovej vegetácie v blízkosti elektrického vedenia
- Podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody
- Zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinnej pokrývky, s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne obce a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov na urbanizovaných plochách intraviláne obce
- Zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v obci
- Usmerniť odtokové pomery pomocou drobných hydrotechnických opatrení
- Zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy

Návrh zásad starostlivosti o ŽP

Rešpektovať nasledovné zásady starostlivosti o životné prostredie v obci:

- realizáciu navrhovaných obytných plôch podmieniť vybudovaním rozvodov verejných inžinierskych sietí (vodovod, plynovod, kanalizácia) s dostatočnou kapacitou a v potrebnom časovom predstihu, čím sa zabráni znečisteňovaniu podzemných vôd, ovzdušia
- regulovať rozvoj obce tak, aby sa eliminovalo možné nežiadúce ovplyvňovanie chránených funkcií (bývanie, šport – rekreácia,) prevádzkami nadmerne zaťažujúcimi životné prostredie hlukom, emisiami škodlivín a pachov (poľnohospodárska výroby, autoservis, skleníkové hospodárstvo),
- urbanizáciu územia usmerňovať s ohľadom na maximálnu ochranu existujúcej zelene a podzemných vôd
- obmedziť podiel zastavaných a spevnených plôch vhodnou reguláciou
- usporiadanie a konfiguráciu jednotlivých objektov navrhnúť tak, aby sa vylúčilo ich vzájomné tienenie a dodržali sa vo vnútorných priestoroch určených na dlhodobý pobyt ľudí vyhovujúce svetlotechnické podmienky podľa NV SR č. 353/2006 Z. z. o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia
- v riešení odpadového hospodárstva navrhovať minimalizáciu vzniku odpadov, správne zneškodňovať odpady a maximalizovať podiel recyklovateľných surovín
- zabezpečiť zlepšenie využitia poľnohospodárskej pôdy návrhom protieróznych opatrení
- pri návrhu zástavby resp. iných aktivít v území rešpektovať všetky existujúce územia ochrany prírody
- Nové cesty podľa možnosti trasovať len mimo lesných porastov.

B.15. VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

V k. ú. Horná Lehota:

- nie sú evidované objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín
- nie je určené prieskumné územie pre vyhradený nerast
- sú evidované staré banské diela, ktoré sú zakreslené v grafickej časti územného plánu a je ich potrebné vymedziť ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm. o) Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a vyznačiť v územnoplánovacej dokumentácii.
- sú zaregistrované zosuvy, ktoré sú zakreslené v grafickej časti územného plánu a je ich potrebné vymedziť ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm. o) Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a vyznačiť v územnoplánovacej dokumentácii. Hodnotené územie patrí do rajónu potenciálne nestabilných až nestabilných území. Územie je citlivé na väčšie antropogénne zásahy.

B.16. VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

V katastrálnom území obce Horná Lehota sú evidované staré banské diela, ktoré sú zaznačené v grafickej časti územnoplánvacej dokumentácie (výkres č. 2.1 a 3.1) Staré banské diela sú vymedzené ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm. o) Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. V uvedených plochách nie je navrhnuté nové funkčné využívanie, ostávajú bez zmeny.

Radónové riziko

Katastrálne územie (cU nad 4 ppm).

Prezentované výsledky radónového prieskumu nenahradzujú podrobný radónový prieskum. Výsledky podávajú len základné informácie o radónovej situácii a slúžia ako podklad pre usmernenie ďalších prieskumných prác.

Podľa § 20 ods. 3 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov ministerstvo vymedzuje nasledovné riziká stavebného využitia územia:

- stredné radónové riziko. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónové rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

Na základe platnej vyhlášky MZ SR č.12/2001 Z.z. o požiadavkách na zabezpečenie radiačnej ochrany je ustanovený postup stanovenia objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti základových pôd stavebného pozemku prílohou č.7.

Pri výstavbe nebytových budov určených na pobyt osôb dlhší ako 1000 hodín počas kalendárneho roka a pri výstavbe bytových budov je potrebné dodržať § 14 hore uvedenej vyhlášky. Podľa tejto legislatívy pri každej novej výstavbe vyššie uvedených objektov je potrebné zabezpečiť vykonanie prieskumu radónu v podloží stavby, bez ktorého nebude možné vydať stavebné povolenie na stavbu.

Návrh

Uvedené plochy sú v územnom pláne navrhnuté ako plochy vyžadujúce si zvýšenú ochranu a nie je na nich navrhnuté nové funkčné využitie územia.

B.17. VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNÝCH POZEMKOV NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

B. 17.1. Ochrana pôdy

Podľa zákona č. 220/2004 Z.z. v platnm znení sú všetky poľnohospodárske pôdy podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie patria do 1. skupiny a najmenej kvalitné do 9. skupiny. Ochrane pôdnych zdrojov podliehajú pôdy zaradené podľa kódu BPEJ do skupiny kvality 1 - 4 a možno ich dočasne alebo trvale použiť na nepoľnohospodárske účely iba v nevyhnutných prípadoch, ak nie je možné alternatívne riešenie. Takéto pôdy sa v území nevyskytujú.

Od 1. 4. 2013 sa zavádza osobitná ochrana najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v danom konkrétnom katastrálnom území, pričom takáto pôda je identifikovaná pre každé konkrétne katastrálne územie podľa kódu BPEJ. Cieľom je chrániť relatívne najkvalitnejšiu pôdu v každom katastrálnom území tak, aby do kategórie chránených pôd spadalo 30% jeho výmery. Výška odvodu za odňatie sa potom stanoví diferencovane podľa zaradenia príslušného chráneného kódu BPEJ do jednej z 9. skupín kvality.

Základné východiskové podklady použité pri spracovaní boli:

a) Hranica súčasne zastavaného územia s aktuálnym stavom k 1. 1.1990

b) Bonitované pôdno-ekologické jednotky - BPEJ poskytnuté VÚPaOP Bratislava

c) Zákon 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, príloha č. 3 zákona č. 220/2004 Z. z..

d) Zákon NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch.

e) Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia.

f) Podklad: Hydromeliorácie, š.p., Vrakunská 10577/29, 821 06 Bratislava.

Chránené pôdy

V zmysle Nariadenia vlády SR č.58/2013 Z.z, ktoré je platné od 1.4.2013 sa za chránené pôdy v k.ú. Horná Lehota považujú pôdy s kódom BPEJ:

0906045, 0965212, 0965242, 0965245, 0965412, 0971212, 0971412, 0971442, 1065245, 1068215, 1068245

Návrh

Pre ochranu pôdy je potrebné:

- zamedziť technickými prostriedkami erózii a degradácii pôdy
- nepoužívať chemické prostriedky na ničenie hlodavcov,
- pri stavebných prácach zabezpečiť skrývku ornice a jej spätné použitie
- zabezpečiť protierózne opatrenia v rámci poľnohospodársky využívaných pozemkov
- zachovať, chrániť a zveľaďovať brehové porasty a zavádzať environmentálne vhodné postupy do lesnej výroby
- rešpektovať navrhnuté opatrenia na elimináciu pôdnej erózie na poľnohospodárskom pôdnom fonde.

B.17.2 Poľnohospodárske pôda

Výmera riešeného územia je 626,6455 ha, z čoho 382,9244 ha tvorí poľnohospodárska pôda. Z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy tvoria trvalé trávne porasty 347,2919 ha, čo je 55,42 %, to je najvyššie zastúpenie pôdy v katastrálnom území.

Štruktúra katastrálneho územia podľa druhov pozemkov a jej percentuálne zastúpenie je v nasledujúcej tabuľke:

Druh pozemku	Celková výmera v ha	Celková výmera v %
Orná pôda	137, 8910	3,005
Záhrady	30,0819	0,655
Ovocné sady	0	0
Chmelnice, vinice	0	0
Trvalé trávne porasty	437,2159	9,527
Lesné pozemky	3372,6371	73,4939
Vodné plochy	18,4957	0,403
Zastavané plochy	191,2594	4,167
Ostatné plochy	401,0738	8,739
Spolu	4588,6549	99,989
z toho poľnohospodárska pôda	605,1888	13,187

Z týchto údajov vyplýva, že sa jedná o územie využívané v pomerne malej miere na poľnohospodárske účely, jedná o územie podhorské, morfologicky členité.

Kambizeme (v starších klasifikáciách: hnedé pôdy). Sú pôdy s rôzne hrubým svetlým humusovým horizontom pod ktorým je B horizont zvetrávania skeletnatých substrátov s rôznym, väčšinou však vyššímobsahom skeletu. Subtypy: typické (vyskytujúce sa vo varietach: nasýtené a kyslé), dystrické silne kyslé s veľmi nízkym nasýtením bázickými katiónmi, luvizemné s B horizontom s akumuláciou ílu, pseudoglejové svýrazným oglejením v B horizonte.

V katastrálnom území prevažujú kambizeme (typ) na ostatných substrátoch, na výrazných svahoch: 12 - 25°, stredne ťažké až ťažké

Rendziny charakteristické pôdy na vápencoch a dolomitoch, väčšinou s tmavým humusovým horizontom pod ktorým je substrát alebo B horizont zvetrávania. Subtypy: *typické, kambizemné* s B horizontom. V celom profile alebo len v substráte obsahujú karbonáty. V katastrálnom území prevažujú rendziny typické a rendziny kambizemné, stredne hlboké na vápencoch a dolomitoch, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké), rendziny typické, plytké, stredne ťažké až ľahké, rendziny typické na výrazných svahoch: 12 - 25°, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)

Gleje (v starších klasifikáciách: glejové pôdy) - pôdy trvale zamokrených lokalít s hladinou podzemnej vody blízko povrchu (veľká časť týchto pôd má upravený vodný režim melioráciami). V katastrálnom území sa nachádzajú gleje, stredne ťažké, ťažké až veľmi ťažké

V nasledujúcej tabuľke je uvedené rozdelenie poľnohospodárskej pôdy podľa kódov BPEJ do skupín kvality pôdy podľa prílohy č. 3 k zákonu č. 220/2004 Z.z.. Podľa §12 ods. 2 a) sú chránené pôdy zaradené do prvej až štvrtej kvalitatívnej skupiny. Tieto skupiny sa v katastrálnom území nenachádzajú. V katastrálnom území sa nachádzajú pôdy nasledovných BPEJ:

Skupina kvality	Kód BPEJ
6.	0906045, 0965212, 0965242, 0965242, 1065245, 1068215
7.	0865442, 0965412, 0965442, 0965512, 0965542, 0971212, 0971412, 0987222, 0987242, 1065445, 1065545, 1068245, 1068415, 1068445, 1068545, 1087222, 1087223, 1087242, 1087243
8.	0894002, 0987422, 0987442, 0990462, 1087412, 1087422, 1087423, 1087442, 1087443,
9.	0883682, 0883882, 0983682, 0983685, 0983782, 0983882, 0983982, 0992682, 0992882, 0994002, 1083685,1083785, 1083885, 1083985,1090262, 1090462, 1092682, 1092782, 1092882,

Medzi najkvalitnejšie pôdy v katastri podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 sú zaradené pôdy :

Skupina	Kód BPEJ
6.	0906045, 0965212, 0965242, 0965245, 1065245, 1068215
7	0965412, 0971212, 0971412, 0971442, 1068245

Za odňatie tejto poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely sa platia odvody.

17.3. Zdôvodnenie navrhovaného riešenia

K dosiahnutiu zámerov urbanistickej koncepcie sa v územnoplánovacej dokumentácii stanovujú regulácie funkčného využitia územia. Určuje prípustnosť funkčného využitia jednotlivých konkrétnych plôch, ktorá je záväzným regulatívom pri plánovaní výstavby a pri rozhodovaní o prípustnosti jednotlivých stavieb. Reguláciou funkčného využitia sa definuje a špecifikuje funkcia každej konkrétnej plochy v obci, zároveň sa stanovuje lokálna prípustnosť druhu zástavby formou prípustných,

obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok pre objekty a funkcie. V územnom pláne obce Horná Lehote je riešené nové priestorové usporiadanie a navrhované funkčné využitie územia:

- plochy pre obytné územie hlavne na východnej strane obce a čiastočne na západnej a severnej strane
- plochy pre šport a rekreáciu - severne od zastavaného územia

Ostatné rozvojové plochy sú navrhnuté na nepoľnohospodárskej pôde.

Zdôvodnenie navrhovaného priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce:

- Navrhované riešenie predstavuje pokračovanie priestorového usporiadania a funkčného využitia obce realizovaného v 60-90-tych rokoch minulého storočia.
- Umožňuje optimálne dopravné napojenie navrhovaných rozvojových lokalít na jestvujúci komunikačný systém obce a na jestvujúcu infraštruktúru.
- Prevažná časť disponibilného územia obce – plochy priamo priliehajúce k zastavanému územiu obce - je na najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôde v katastrálnom území. Aj pri variantnom riešení nebolo možné vylúčiť zábery na najkvalitnejšej pôde. Len tzv. „nulový variant“ – t.j. stav, kedy sa nenavrhne žiaden rozvoj, by akceptoval skutočnosť nezasahovať na najkvalitnejšej pôdy. Z tohot dôvodu nebolo možné navrhnúť inú alternatívu.

Vyhodnotenie záberov poľnohospodárskej pôdy je spracované v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v latnom znení. Podklady k vyhodnoteniu boli získané z Výskumného ústavu pôdoznalectva a ochrany pôdy v Bratislave.

Podľa Zákona č. 220/2004 Z. z. (príloha č. 3), ktorý na základe 7-miestneho kódu BPEJ uvádza kategorizáciu poľnohospodárskej pôdy do 9 skupín kvality, patrí poľnohospodárska pôda, na ktorej sa navrhuje nová výstavba, do 5. až 9. skupiny kvality.

Navrhované rozvojové plochy pre výstavbu sa nachádzajú na plochách v rámci zastavaného územia a aj na plochách poľnohospodárskej pôdy mimo zastavaného územia, určeného k 1.1.1990.

17.4 Perspektívne využitie poľnohospodárskej pôdy

Záber v zastavanom území

Záber č.: 1-2, 4-10 - RC 01

Urbanistický priestor sa nachádza v zastavanom území obce, funkčná plocha je určená pre bývanie v rodinných domoch. Zábery sa nachádzajú na poľnohospodárskej pôde - záhrada, orná pôda (0965442/7Sk, 0983682/9Sk, 0965242/6Sk –osobitne chránená, 0965442/7Sk, 0971412//7Sk – osobitne chránená, 0992682/9Sk, 0987242/7Sk)

Záber č. 11 – RC 01 – BH

Urbanistický priestor sa nachádza v zastavanom území obce, funkčná plocha je určená pre bývanie v bytových domoch. Záber sa nachádza na poľnohospodárskej pôde - záhrada, (0965442/7Sk)

Záber č. 12, 14 – 23 – RC 01

Urbanistický priestor sa nachádza v zastavanom území obce, funkčná plocha je určená pre bývanie v rodinných domoch. Zábery sa nachádzajú na poľnohospodárskej pôde - záhrada, orná pôda (0965442/7Sk, 0983682/9Sk, 0965242/6Sk –osobitne chránená, 0965442/7Sk, 0971412//7Sk – osobitne chránená, 0992682/9Sk, 0987242/7Sk)

Záber č.: 26 - RC 04

Urbanistický priestor sa nachádza v zastavanom území obce, funkčná plocha je určená pre bývanie v rodinných domoch. Záber sa nachádza na poľnohospodárskej pôde - záhrada, (0971412/7sk)

Záber č. 32, 33 – RC 04

Urbanistický priestor sa nachádza v zastavanom území obce, funkčná plocha je určená pre zmiešanú funkciu bývania a rekreácie. Zábery sa nachádzajú na poľnohospodárskej pôde - záhrada (0971212/7sk a 0971412/7sk – osobitne chránená)

Záber č.: 37 - RC 04

Urbanistický priestor sa nachádza v zastavanom území obce, funkčná plocha je určená pre bývanie v rodinných domoch. Zábery sa nachádzajú na poľnohospodárskej pôde - záhrada (0965242/6sk, 0971412/7sk – osobitne chránená)

Záber č.: 38 – 41 RC 05

Urbanistický priestor sa nachádza v zastavanom území obce, funkčná plocha je určená pre bývanie v rodinných domoch. Zábery sa nachádzajú na poľnohospodárskej pôde - trvalý trávny porast (0971212/6sk, – osobitne chránená)

Záber č.: 42 - RC 05

Urbanistický priestor sa nachádza v zastavanom území obce, funkčná plocha je určená pre šport. Záber sa nachádza na poľnohospodárskej pôde - trvalý trávny porast (0965442/7sk, 0971412/7sk – osobitne chránená)

Záber č.: 43 - RC 05

Urbanistický priestor sa nachádza v zastavanom území obce, funkčná plocha je určená pre parkovisko. Záber sa nachádza na poľnohospodárskej pôde - trvalý trávny porast (0965442/7sk, 0971412/7sk – osobitne chránená)

Zábery č.: 47 – 51, 54 - 55 RC 10

Urbanistický priestor sa nachádza v zastavanom území obce, funkčná plocha je určená pre zmiešané funkcie bývania a individuálnej rekreácie. Zábery sa nachádzajú na poľnohospodárskej pôde - trvalý trávny porast a záhrada (0983685/9sk a 0894002/8sk, 0983685/9sk)

Záber mimo zastavané územie obce

Záber č. 3 RC 01

Funkčná plocha je určená pre bývanie individuálne. Záber sa nachádza na poľnohospodárskej pôde - orná pôda (0971412/7sk – osobitne chránená)

Záber č. 13 RC 01

Funkčná plocha je určená pre bývanie individuálne. Záber sa nachádza na poľnohospodárskej pôde - trvalý trávny porast (0965442/7sk)

Záber č. 24 – RC 01

Funkčná plocha je určená pre bývanie individuálne. Záber sa nachádza na poľnohospodárskej pôde - orná pôda (0992682/9sk)

Záber č. 25 – RC 01

Funkčná plocha určená pre športovú vybavenosť, zábery sa nachádzajú na poľnohospodárskej pôde - orná pôda (0965542/7sk a 0971212/7sk – osobitne chránená)

Záber č. 27 - RC 02

Funkčná plocha je určená pre bývanie individuálne. Zábery sa nachádza na poľnohospodárskej pôde - trvalý trávny porast (0965442/7sk)

Zábery č. 28, 29 - RC 03

Funkčná plocha je určená pre bývanie individuálne. Zábery sa nachádza na poľnohospodárskej pôde - trvalý trávny porast (0965442/7sk)

Zábery č. 31, 31 RC 04

Funkčná plocha je určená pre určená pre zmiešané funkcie bývania a individuálnej rekreácie. Zábery sa nachádzajú na poľnohospodárskej pôde - trvalý trávny porast (0971412/7sk – osobitne chránená, 0965242/7 sk – osobitne chránená)

Zábery č. 34 -36 - RC 04

Funkčná plocha je určená pre určená bývanie individuálne. Zábery sa nachádzajú na poľnohospodárskej pôde - záhrada a trvalý trávny porast (0971212/7sk – osobitne chránená)

Zábery č. 44, 45 - RC 05

Funkčná plocha je určená pre určená 0965442//7sk, 0971412/7sk- osobitne chránená , 0982682/9sk)

Záber č. 46- RC - 06

Funkčná plocha je určená pre bývanie individuálne. Zábery sa nachádza na poľnohospodárskej pôde - trvalý trávny porast (0987242/7sk, 0987442/8sk, 0992682/9sk)

Zábery č.: 52, 53 RC - 10

Urbanistický priestor sa nachádza v zastavanom území obce, funkčná plocha je určená pre zmiešané funkcie bývania a individuálnej rekreácie. Zábery sa nachádzajú na poľnohospodárskej pôde - trvalý trávny porast a záhrada (0983685/9sk a 0894002/8sk, 0983682/9sk)

Záber č. 56- RC - 11

Funkčná plocha je určená pre individuálnu rekeáciu. Záber sa nachádza na poľnohospodárskej pôde - trvalý trávny porast (0965442/7sk)

Celková výmera riešeného územia	4588,6549ha
Z toho poľnohospodárska pôda	605,1888ha
Výmera rozvojových plôch	31,5885
Celkový záber poľnohospodárskej pôdy	31,2987 ha, z toho 10,533 ha v zastavanom území obce
Z toho: Požadovaný záber poľnohospodárskej pôdy	31,2987 ha, z toho 10,533 ha v zastavanom území obce

B.17.5 Lesná pôda

V územnom pláne obce Horná Lehota je navrhnutý záber lesnej pôdy minimálnom rozsahu v RC 09 Chopok Juh pre plochu športu o výmere 0,62 ha.

B.18. KOMPLEXNÉ HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNOTECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Územný plán navrhuje urbanistickú koncepciu, ktorá prezentuje zámer ako usporiadať dedinu a stavať v nej účelne, efektívne, esteticky a s ohľadom na trvalo udržateľný rozvoj. Obec nemá klasický centrálny priestor „námestíčko“.Funkcie vybavenosti sú roztrúsené v obci, najkoncentrovanejšia zástavba vybavenostných funkcií je v okoli evanjelického kostola, čo vyplynulo v kultúrneho vývoja - miesta pôsobenia slovenských dejateľov - rodiny Chalupkovcov. Urbanistická koncepcia určila jednotný zámer zástavby, navrhla podmienky pre vytvorenie kumulatívnejšieho centra obce. Urbanistická koncepcia vytvára podmienky pre individuálne záujmy stavebníkov domova primerané spoločné vybavenie obce a rozvojové zámery obce.

V urbanistickej koncepcii sú jasne definované rozvojové potreby obce a rozvojové zámery stredísk rekreácie, ktoré okrem pozitív (pracovné príležitosti a daňové príjmy obce) prinášajú aj negatívne javy – údržba komunikácií, osvetlenia, likvidácia komunálneho odpadu, negatívne dôsledky dopravy. Urbanistická koncepcia nový územný rozvoj obce orientuje na zachovanie jej monofunkčnej charakteristiky - bývania s cieľom zachovania vidieckeho charakteru obce s dominujúcim prírodno-

rekreačnom okolím, bez kumulovania ďalších environmentálnych záťaží ako hustá doprava, emisie, hluk, bariéry pohybu.

Environmentálne hodnotenie

Územný plán zachováva v hlavných smeroch ekologickú stabilitu krajiny. V katastrálnom území sa nachádzajú sústavy chránených území vyhlásené podľa národnej aj európskej legislatívy. Návrh územného plánu akceptuje limity a obmedzenia vyplývajúce z ochrany prírody, rieši ďalší rozvoj obce s minimálnym zásahom do prírodného prostredia. Rozsah rozvojových plôch je v rekreačných strediskách RC 07 Krpáčovo, RC 08 Tále a RC 09 Chopok Juh limitovaný tak, že nezasahuje do chránených území a len minimálne zaťažuje územie novými rozvojovými zámermi z hľadiska zastavanosti a novej infraštruktúry.

Územno - technické dôsledky

Územný plán hodnotí a rieši rozvoj technickej vybavenosti celej obce. Je navrhnutý spôsob zásobovania vodou, elektrickou energiou, odkanalizovanie a likvidácia odpadových vôd. Pre zabezpečenie bezpečného pohybu chodcov a dopravy sú navrhnuté úpravy šírkových pomerov existujúcich miestnych komunikácii. Územno-technické podmienky v zastavanom území obce neumožňujú v celom rozsahu dobudovať chodníky, v rozvojových plochách je navrhut komplexná dopravná a technická infraštruktúra.

Regionálna architektúra

V obci sú evidované nehnuteľné kultúrne pamiatky a archeologické náleziská, ktoré je nevyhnutné chrániť a akceptovať. História obce je spojená s pôsobením evanjelických kazateľov - rod. Chalupkovcov, z ktorej najvýznamnejší bol Samo Chalupka.

Pri novej výstavbe a pri rekonštrukciách stále početných starších objektov tunajšej typickej architektúry neznehodnotiť rázovitý vzhľad obce. Zástavba sledovala potok a cestnú komunikáciu, po vyčerpaní tejto organizácie zástavby sa výstavba presunula do nových ulíc. Zmenila sa pôdorysná forma obce. Pôvodná ulica sa vyznačovala harmonickou rytmikou zástavby dedinských domov, dnes je ulica disharmonickou skladbou rôznorodých domov. Územný plán podporuje zachovanie pôvodnej architektúry, urbanistické umiestnenie na pozemkoch a pozdĺžnu dispozíciu, novú architektúru so zmyslom pre príslušnosť k regiónu a pre zodpovednosť za identitu obrazu obce. Priemet regulatívov navrhnutách v územnom pláne bude výsledkom dôslednej práce stavebných úradov v povoľovacom procese.

Pôvodné znaky architektúry:

- situovanie v uličnej zástavbe, sedlový tvar strechy orientovaný štítom (s polvalbičkou) do ulice, dvor ukončený hospodárskymi objektmi v pozdĺžnom pokračovaní obytnej časti
- usporiadanie obce v krajine, dopravná kostra súbežná s vodným tokom, s pešou priestupnosťou medzi obytnými ulicami a extravilánom

Záver

Územný plán obce Horná Lehota je výsledkom komplexného zhodnotenia riešeného územia. Je priemetom a zosúladením všetkých záujmov a vzťahov, čoho výsledok je najoptimálnejšie riešenie harmonického rozvoja obce. Navrhované riešenie z hľadiska ekonomických dôsledkov zásadne neovplyvňuje existujúci stav (nie je potrebné likvidovať založenú štruktúru, alebo jej časť kvôli ďalšiemu navrhovanému využitiu).

Obec Horná Lehota po eliminácii negatívnych vplyvov nevhodnej výstavby má potenciál životaschopného organizmu. Prvoradými sú pracovné príležitosti, tieto vo výhľade zabezpečujú zariadenia cestovného ruchu a špecifická príroda. Výrobné činnosti sú zabezpečené prevažne v susednej obci Podbrezová. Obec tvorí formu samostatného osídlenia zakomponovaného do podhorskej krajiny, dopravný systém osídlenia je líniový, obec je koncová.

V širších súvislostiach je významným faktorom rozvoja obce stav životného prostredia. Súčasťou osídlenia je krajina s hodnotami krás Nízkych Tatier. Atraktivita krajiny je príťažlivá pre rekreačné, turistické a oddychové využívanie, krajina ponúka letnú a zimnú rekreáciu nadregionálneho charakteru. Pre budúcnosť obce je potrebné zachovať jej atraktivitu pre prímestské bývanie v pokojnom kvalitnom prírodnom prostredí so zabezpečením technickej infraštruktúry pre naplnenie potrieb človeka jeho života a pre rekreáciu bez zásahov do chránených príodných území.

Tabuľka odňatia poľnohospodárskej pôdy

Regulačný celok	Lokalita č.	Funkčné využitie	Výmera lokality /celkom v ha/	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Uživateľ poľno. pôdy	Vybudované hydromeliorčné zariadenia	Časová etapizácia	Iná informácia - ZÚ (zastavané územie)	Výmera odnímanej chránenej poľno. pôdy v ha
				Celkom v ha	Z toho						
					Skupina BPEJ/trieda	Výmera v ha					
RC 01 - OBEC	01	BI	0,2472	0,2472	**0983882/9**	0,2472	Súkromný	-	I.ETAPA	ZÚ	-
	02	BI	0,1243	0,1243	**0983682/9**	0,0738	Súkromný	-		ZÚ	-
					0965442/7	0,0504					0,0504
	03	BI	0,8621	0,8621	**0983682/9**	0,0451	Súkromný	-		-	-
					0971412/7	0,8091					0,8091
					0965442/7	0,0079					-
	04	BI	0,1638	0,1638	**0971412/7**	0,1638	Súkromný	-		ZÚ	0,1638
	05	BI	0,0704	0,0704	**0965442/7**	0,0532	Súkromný	-		ZÚ	-
					0983682/9	0,0051					-
					0971412/7	0,0121					0,0121
	06	BI	0,3941	0,3941	**0965442/7**	0,3709	Súkromný	-		ZÚ	-
					0965242/6	0,0232					0,0232
	07	BI	0,0827	0,0827	**0965442/7**	0,0827	Súkromný	-		ZÚ	-
	08	BI	0,1088	0,1088	**0971412/7**	0,1088	Súkromný	-		ZÚ	0,1088
	09	BI	0,2618	0,2618	**0971412/7**	0,2618	Súkromný	-		ZÚ	0,2618
	10	BI	0,1724	0,1724	**0965442/7**	0,1724	Súkromný	-		ZÚ	-
	11	BH	0,4714	0,4714	**0965442/7**	0,4714	Súkromný	-		ZÚ	-
	12	BI	0,1895	0,1895	**0965242/6**	0,1895	Súkromný	-		ZÚ	0,1895
	13	BI	0,5598	0,5598	**0965442/7**	0,3243	Súkromný	-		-	-
					0992682/9	0,2355		-			-
	14	BI	0,1481	0,1481	**0965442/7**	0,0072	Súkromný	-		ZÚ	-
					0992682/9	0,1409					-
	15	BI	0,1248	0,1248	**0992682/9**	0,1248	Súkromný	-		ZÚ	-
	16	BI	0,1159	0,1159	**0992682/9**	0,1159	Súkromný	-		ZÚ	-
	17	BI	0,0303	0,0303	**0965442/7**	0,0157	Súkromný	-		ZÚ	-
					0992682/9	0,0146					-
	18	BI	0,7547	0,7547	**0992682/9**	0,6734	Súkromný	-		ZÚ	-
					0987242/7	0,0813					-
	19	BI	0,0902	0,0902	**0987242/7**	0,0902	Súkromný	-		ZÚ	-
	20	BI	0,0993	0,0993	**0992682/9**	0,0096	Súkromný	-		ZÚ	-
					0987242/7	0,0897					-
	21	BI	0,1671	0,1671	**0987242/7**	0,1671	Súkromný	-		ZÚ	-
	22	BI	0,1867	0,1867	**0992682/9**	0,0231	Súkromný	-		ZÚ	-
					0987242/7	0,1636					-
	23	BI	0,3268	0,3268	**0992682/9**	0,0409	Súkromný	-		ZÚ	-
					0987242/7	0,2859					-
	24	BI	0,3725	0,3657	**0992682/9**	0,0188	Súkromný	-		-	-
					0987242/7	0,3469					-
	25	ŠPORT	2,6685	2,6685	**0992682/9**	0,1209	Obec	-		-	-
					0971412/7	1,2153					1,2153
					0965442/7	0,4844					-
					0965542/7	0,8479					-
RC 02 - ZA HŘBKAMI	26	BI	0,4207	0,4207	**0971412/7**	0,0178	Súkromný	-		ZÚ	0,0178
					0883882/9	0,4029					-
	27	BI	2,8611	2,7705	**0965442/7**	2,7705	Súkromný	-		-	-

RC 03 - HŘBKY	28	BI	0,6938	0,6938	**0965442/7**	0,6938	Súkromný	-	I.ETAPA	-	-
	29	BI	0,1371	0,1371	**0965442/7**	0,1371	Súkromný	-		-	-
RC 04 - LOVIŠTE	30	BI	2,1064	2,1064	**0971412/7**	2,1064	Súkromný	-		-	2,1064
	31	BR	5,2566	5,2566	**0971412/7**	2,0414	Súkromný	-		-	2,0414
					0971212/7	2,8675				-	2,8675
					0965242/6	0,3477				-	-
	32	BR	0,4759	0,4759	**0971412/7**	0,0951	Súkromný	-		ZÚ	0,0951
					0971212/7	0,3808					0,3808
	33	BI	0,1639	0,1639	**0971412/7**	0,1639	Súkromný	-		ZÚ	0,1639
	34	BI	0,1118	0,1118	**0971412/7**	0,0563	Súkromný	-		-	0,0563
					0971212/7	0,0555					0,0555
	35	BI	0,7915	0,7915	**0971212/7**	0,7915	Súkromný	-		-	0,7915
	36	BI	0,5972	0,5972	**0971212/7**	0,5972	Súkromný	-		-	0,5972
	37	BI	0,3938	0,3938	**0971212/7**	0,3938	Súkromný	-		ZÚ	0,3938
RC 05 - BANSKÉ	38	BI	0,1103	0,1103	**0971212/7**	0,1103	Súkromný	-		ZÚ	0,1103
	39	BI	0,3911	0,3911	**0971412/7**	0,0466	Súkromný	-		ZÚ	0,0466
					0971212/7	0,3445					0,3445
	40	BI	0,4374	0,4374	**0971212/7**	0,4374	Súkromný	-		ZÚ	0,4374
	41	BI	0,4634	0,4032	**0971412/7**	0,3933	Súkromný	-		ZÚ	0,4535
					0965442/7	0,0099					-
	42	ŠPORT	0,3724	0,3724	**0971412/7**	0,2343	Súkromný	-		ZÚ	0,2343
					0965442/7	0,1381					-
	43	PARKOVISKO	0,1772	0,1772	**0971412/7**	0,0705	Súkromný	-		ZÚ	0,0705
					0965442/7	0,1067					-
	44	BI	1,3004	1,3004	**0971412/7**	0,1899	Súkromný	-		-	0,1899
					0965442/7	0,4969					-
					0992682/9	0,6136					-
	45	BI	0,1556	0,1556	**0992682/9**	0,1556	Súkromný	-		-	-
RC 06 - POD LAŽTEKOM	46	BI	1,7664	1,7664	**0992682/9**	1,6749	Súkromný	-		-	-
					0987442/8	0,0651					-
					0987242/7	0,0264					-
RC 10 - BRUCHAČKA	47	BR	0,2025	0,1977	**0983682/9**	0,1977	Súkromný	-		ZÚ	-
	48	BR	0,1022	0,1022	**0894002/8**	0,1022	Súkromný	-		ZÚ	-
	49	BR	0,8721	0,8427	**0983682/9**	0,0682	Súkromný	-		ZÚ	-
					0894002/8	0,7745					-
	50	BR	0,1582	0,1519	**0983682/9**	0,0451	Súkromný	-		ZÚ	-
					0894002/8	0,1068					-
	51	BR	0,8162	0,7865	**0983682/9**	0,0563	Súkromný	-		ZÚ	-
					0894002/8	0,6559					-
					0983685/9	0,0743					-
	52	BR	0,2213	0,2213	**0983682/9**	0,0745	Súkromný	-		-	-
					0894002/8	0,1468					-
	53	BR	0,3391	0,3391	**0983682/9**	0,1862	Súkromný	-		-	-
					0894002/8	0,1529					-
	54	BR	0,1052	0,1052	**0894002/8**	0,0888	Súkromný	-		ZÚ	-
					0983685/9	0,0164					-
	55	BR	0,7317	0,6697	**0894002/8**	0,5793	Súkromný	-		ZÚ	-
					0983685/9	0,0904					-
RC 11	56	ICH	0,0628	0,0628	**0965442/7**	0,0628	Súkromný	-		-	-
Spolu			**31,5885**	**31,2987**		**31,2987**				**10,532**	**14,2882**

ZÁVÄZNÁ ČASŤ

V zmysle Zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v platnom znení súčasťou územného plánu je záväzná časť. Záväzná časť Územného plánu obce Horná Lehota obsahuje návrh regulatívov územného rozvoja s presne formulovanými zásadami priestorového usporiadania a funkčného využitia územia vyjadrené vo forme regulatívov, obsahujúcich záväzné pravidlá, ktoré stanovujú opatrenia v území, určujú podmienky využitia územia a umiestňovania stavieb.

Zásady a regulatívy funkčného využívania celého riešeného územia sú definované vo výkrese č. 1 – Širšie vzťahy v mierke 1:50 000, výkrese č. 2.1 - Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia v mierke 1: 10 000 a vo výkrese č. 3.1 Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia v M 1:5000.

Riešené územie obce

je tvorené jedným katastrálnym územím – Horná Lehota a pozostáva z dvoch samostatných častí zastavaného územia a z ostatného územia obce. Ostatné územie katastra obce predstavuje plocha medzi hranicou zastavaného územia a hranicou katastrálneho územia obce. Obidve územia sú spojené a navzájom sa ovplyvňujú.

Z dôvodov podrobnejšej charakteristiky obce je územie rozdelené na jednotlivé územno-priestorové jednotky – regulačné celky, pre ktoré sú navrhnuté regulačné opatrenia. Pre prehľadnejšie určenie regulatívov bola obec Horná Lehota rozdelená na 10 regulačných celkov nasledovne:

RC 01 Obec - jedná sa o existujúcu zástavbu v jadrovej obci, v ktorej je čiastočne zachovaná pôvodná zástavba a urbanistické usporiadanie (pozdĺž cesty III. triedy). Jedná sa o existujúce ulice, ktoré v súčasnosti nie sú pomenované. Súčasťou tohto regulačného celku je plocha poľnohospodárskeho družstva na západnej strane zastavaného územia a plocha športového areálu (futbalové ihrisko a vlek), ktoré sa nachádzajú severovýchodne od zastavaného územia obce, medzi obcou a cestou vedúcou k prameňu Sama Chalupku. Lyžiarske stredisko Lúčka nie je prevádzkované. V rámci riešenia je navrhnutá rozvojová plocha pre rozšírenie exteriérových športovísk.

RC 02 Za Hŕbkami - je to navrhnutá plocha pre IBV mimo zastavané územie obce medzi areálom poľnohospodárskeho družstva a existujúcou zástavbou obce západne od cesty III/2374. Navrhovaná plocha má výmeru 2,3 ha. Z južnej strany ostáva nezastavané územie - poľnohospodársky obrábaná pôda .

RC 03 Hŕbky – plocha pre IBV na západnej strane obce mimo zastavané územie, priamo nadväzujúca na plochu občianskej vybavenosti (základná škola), jej výmera je 1,03 ha. Zo západnej strany ostáva nezastavané územie - poľnohospodársky obrábaná pôda .

RC 04 Lovište - navrhovaná funkčná plocha pre zmiešanú funkciu BR na východnej strane od zastavaného územia obce s navrhovanou výmerou 10,50 ha

RC 05 Banské - nachádza sa na východnej strane od zastavaného územia obce, severne od cintorína a kostola sv. Michala. Plocha je navrhnutá pre IBV a má výmeru 1,75 ha. Zo severnej a východnej strany sa nachádza poľnohospodársky obrábaná krajina.

RC 06 Pod Lažtekom - jedná sa navrhovanú plochu pre IBV v severnej časti obce, ktorá sa len krátkou južnou hranicou dotýka existujúceho zastavaného územia, navrhovaná plocha 3,45 ha.

RC 07 Krpáčovo - nachádza sa severne od obce, je to územie, ktoré sa rozprestiera okolo vodnej nádrže Krpáčovo, zo severnej strany ho ohraničuje cesta III/2373, zo západnej strany hranica katastrálneho územia (rekreačné stredisko Krpáčovo leží aj v k.ú. Dolná Lehota), na východ od vodnej nádrže rekreačné stredisko uzatvára chatová osada individuálnych chát a z južnej strany sú 2 lyžiarske vleky a zjazdovka – 705 – 805 m.n.m. s možnosťou umelého zasnežovania. Kapacita je 300 osôb. Nad jazerom v severnej časti sú ubytovacie zariadenia - hotel Polianka, VaRC prokuratúry SR, hotel Krpáčovo (Biotika) a v súčasnosti nefunkčný a stavebne nevyhovujúci hotel Junior. V rekreačnom stredisku sa nachádza cca 230 individuálnych chát a niekoľko chát - penziónov s malým počtom lôžok. Hlavný prístup do územia je v súčasnosti po ceste III/2373 z obce Dolná Lehota.

RC 08 Tále – je regulačný celok nachádzajúci sa severovýchodne od obce pod južnými svahmi Chopku, prístupný je cestou II/584 vedenou po východnej hranici katastrálneho územia a zo severnej strany III/2373. V stredisku je prvé 18-jamkové majstrovské golfové ihrisko na Slovenku Grey Bear a 9-jamkové ihrisko golfovej akadémie Little Bear. V severnej časti regulačného celku sú umiestnené hotely Partizán, Stupka a Golf. Pred hotelom Partizán je vodná plocha. Smerom južným je umiestených cca 30 individuálnych chát. Vstup do golfového areálu s objektmi vybavenosti je z južnej strany a súčasne slúži aj ako vybavenosť pre lyžiarske stredisko Ski Tále – 660- 870 m.n.m. so 6-mi vlekmi a s 5- mi traťami. Kapacita vlekov je 4110 osôb/ hod. Celková dĺžka tratí je 2,77 m umelo zasnežovaná. V prípade vhodných snehových podmienok sa upravujú trate pre bežkovanie.

RC 09 Chopok Juh - jedná sa regulačný celok na južnej strane Chopku. Nachádza sa na konci Bystrej doliny. Tvorí jedno stredisko so strediskom Jasná v národnom parku Nízke Tatry. Vleky stúpajú z výšky 1080 m.n.m. až na 2004 m.n.m. – vrchol Chopku. Stredisko Chopok Juh tvoria 2 časti Srdiečko a Kosodrevina. V stredisku je 6 vlekov a 1 sedačková lanovka, celková hodinová prepravná kapacita je 5295 osôb na 11 zjazdovkách. Len malá časť má umelé zasnežovanie. Južná a severná časť sa je spojená lanovkami a umožňuje lyžovanie na oboch stranách. V spodnej časti Krupová v posledných rokoch bolo vybudované záchytné parkovisko s kapacitou skoro 600 parkovacích miest vrátane parkovacích miest pre autobusy.

RC 10 Bruchačka – regulačný celok je v juhovýchodnej časti katastrálneho územiam prístupný je priamo z cesty III/2374. Jedná sa o zastavané územie obce a navrhovanú funkčnú plochu zmiešaného územia trvalého bývania a individuálnej rekreácie.

RC 11 VN Richtárovo - Tajch - regulačný celok urbanisticky oddelený od zastavanej časti obce aj navrhovaných funkčných plôch pre výstavbu. Jedná sa o územie pozdĺž potoka Hnusné v rozsahu od VN Richtárovo po lokalitu Tajch. Vodnú nádrž využíva Slovenský rybársky zväz, Miestna organizácia Podbrezová ako lososový lovný revír. V uzemí sa nachádza cca 8 rekreačných chát.

Rozdelenie územia obce na regulačné celky je zdokumentované na výkrese č. 2.1, 3.1. Výkres číslo 3.1 Komplexný výkres priestorového usporiadania a fukčného využívania územia s vvyznačenou záväznou časťou riešenia a verenoprospešnými stavbami je z dôvodu veľkosti katatsálneho územia rozdelený na 3 časti – 3.1/A, 3.1/B a 3.1/C

Zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania sú identifikované vo výkresoch č. 2.1 a 3.1. Tieto výkresy sú záväzné.

1. ZÁSADY A REGULATÍVY FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA A PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

Zastavané územie obce

Zastavané územie obce Horná Lehota je vymedzené hranicou zastavaného územia obce a pozostáva z dvoch častí - vlastnej jadrovej obce a osady Bruchačka. Hranica zastavaného územia je určená k 1.1.1990. Navrhovaná úprava hranice zastavaného územia pri súčasnej právnej úprave nebude mať vplyv na jej právne vymedzenie a evidenciu v katastri nehnuteľností. Na navrhované plochy, ktoré sú mimo hranice zastavaného územia určeného k 1.1.1990 sa vzťahujú odvody za zábery osobitne chránenej poľnohospodárskej pôdy.

Pre riešené územie sú určené nasledovné priestorové regulatívy:

- Zachovať vidiecky charakter obce: dedina vidieckeho vzhľadu s prevládajúcou funkciou bývania, charakteru a pokojnej atmosféry, s dominujúcim prírodno-rekreačnom okolím, bez kumulovania ďalších environmentálnych záťaží ako hustá doprava, emisie, hluk, bariéry pohybu
- Rozvojové plochy mimo hranice zastavného územia obce realizovať postupne s priamou väzbou na existujúce zastavané územie a ich napojením na existujúcu infraštruktúru obce. Obmedziť plošný rast obce do vizuálne a dopravne problémových lokalít do takej miery, aby sa zachoval požadovaný pokojný dedinský charakter a výrazne sa nezhustila automobilová doprava v obci a bola zabezpečená kapacita kanalizácie a zásobovanie vodou

- Zabrániť vytváraniu obytných satelitov v okolí obce. Nová výstavba musí byť podmienená efektívnou pešou dostupnosťou do centra resp. k hromadnej doprave a rešpektovať charakter pôvodného sídla
- Zachovať pešiu priestupnosť územia obce a okolia:
  - Zachovať úzke pešie skratky medzi obytnými ulicami a extravilánom.
  - Mimo intravilánu neoplocovať nepriechodným oplotením celé pozemky podľa vlastníctva - zachovať tak vizuálne voľnú krajinu.

Pri riešení návrhu funkčného a priestorového usporiadania územia obce je východiskom súčasná krajinná štruktúra, čiastkové záujmy ako je ochrana prírody, vodné hospodárstvo, lesné hospodárstvo, poľnohospodárstvo, urbanizácia územia vyvolaná potrebami človeka, hlavne bývaním a rekreáciou. Dôraz je kladený na zosúladenie zabezpečenia ochrany prírody a rozvojových potrieb obce na princípoch trvalo udržateľného rozvoja.

Určenie prípustných, obmedzujúcich a vylučujúcich podmienok využitia plôch, intenzity ich využitia

Územný plán stanovuje súbor záväzných regulatívov funkčného využívania územia. Určujúcou je hlavná funkcia, ďalej podľa potreby špecifikovaná súborom doplnkového funkčného využitia a negatívne vymedzená taxatívnym vymenovaním neprípustných funkcií.

Prípustné funkcie, t.j. hlavné funkčné využitie, ktorého podiel v každom regulačnom celku by mal byť zastúpený minimálne 80% z celkovej funkčnej plochy, v grafickej časti označené ako hlavná funkcia.

Obmedzujúce funkcie - sú funkcie, ktoré za určitých podmienok môžu dopĺňať prípustné funkcie, v grafickej časti označené ako doplnková funkcia

Vylučujúce funkcie - sú funkcie, ktoré sú v danom vymedzenom území zakázané, nakoľko svojou činnosťou by nepriaznivo ovplyvňovali hlavné funkčné využitie.

Funkčné a priestorové regulatívy jednotlivých regulačných celkov sú zadefinované v grafickej časti pre nasledovné **funkčné využitia**:

BI	Bývanie individuálne – bývania v rodinných domoch
BH	Bývanie v bytových domoch
OV	Občianska vybavenosť – obchod, služby, administratíva, prechodné ubytovanie a stravovanie, školstvo, zdravotníctvo, sociálne služby
RS	Rekreácia a šport
BR	Zmiešané územia bývania a rekreácie
ZM	Zmiešané územia bývania a vybavenosti
ICHR	Individuálna chatová rekreácia
PV	Poľnohospodárska výroba
VS	Nezávadná výroba, výrobné služby a sklady
D	Dopravná vybavenosť
Z	zeleň verejná, súkromná, izolačná
RZ	rekreačná zeleň - vrátane golfového ihriska
LS	lesopark

Regulatívy sa vzťahujú na plochy s predpokladom lokalizácie zástavby (rozvojové plochy a existujúce zastavané plochy). V rámci tohto územia sú definované regulačné celky označené podľa hlavného funkčného využitia. Regulačné celky sú priestorovo vymedzené v grafickej časti (výkresy č. 2.1, 3.1).

BI - Bývanie individuálne – bývanie v rodinných domoch

Slúži výlučne pre bývanie v rodinných domoch s priľahlou zeleňou alebo v skupinách rodinných domov s úžitkovými záhradami pre osobnú potrebu

V plochách bývania je:

Obmedzujúce funkcie:

- drobná vybavenosť, (obchod služby) pre základú obsluhu územia bez negatívneho vplyvu na kvalitu bývania za podmienky zachovania určeného typu bývania ako hlavnej funkcie, zeleň, detské ihriská a verejné plochy urbanistického interiéru, v rámci navrhovaných plôch BI je možné realizovať detské ihriská mimo pozemky rodinných domov
- chov hydiny a hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu za podmienky dodržania odstupov hospodárskych objektov od objektov na bývanie
- umiestnenie veterinárnych, karanténnych alebo chvateľských staníc za podmienky dodržania odstupov hospodárskych objektov od objektov na bývanie v súlade s príslušnými právnymi predpismi

Vylučujúce funkcie:

- umiestňovať výrobu a výrobné služby s nárokmi na zásobovanie a dopravu, ktoré môžu mať negatívny vplyv na kvalitu bývania.
- aktivity, ktoré produkujú hluk, zápach, pôsobia neesteticky alebo vyžadujú pravidelnú alebo častú ťažkú nákladnú dopravu. Z hľadiska riešenia dopravy v týchto územiach vylúčiť nákladnú dopravu s výnimkou občasnej dopravnej obsluhy
- Všetky ostatné neuvedené funkcie neuvedené v regulácii regulačného celku a funkčnej plochy

BH – BÝVANIE HROMADNÉ V BYTOVÝCH DOMOCH

Určené výlučne pre bývanie v bytových domoch s priľahlou zeleňou

Pre plochu bytových domov je

Prípustné funkcie

- drobná vybavenosť - altánky, detské ihriská, individuálne garáže a prístrešky pre parkovacie miesta

Vylučujúce funkcie sú všetky ostatné neuvedené funkcie

ZM – ZMIEŠANÉ ÚZEMIA BÝVANIA A VYBAVENOSTI

Slúži pre umiestňovanie obchodných, kultúrnych, školských**,** správnych a hospodárskych zariadení v kombinácii s bývaním.

Prípustné funkcie:

- trvalé bývanie, prechodné ubytovanie, obchod, školstvo, zdravotníctvo a služby bez negatívneho vplyvu na kvalitu územia a prevažujúcej funkcie,
- zeleň, športové zariadenia, detské ihriská a verejné plochy urbanistického interiéru
- objekty štátnej a obecnej správy, parkovacie garáže, parkoviská individuálnej automobilovej dopravy

Obmedzujúce funkcie

- zariadenia občianskej vybavenosti zábavného charakteru (diskotéka, lunapark), ktoré môžu obťažovať hlukom alebo svetlom - tieto je možné umiesniť len v polohách, kde nebudú

negatívne vplývať na kvalitu bývania, resp. užívania (školské, sociálne a zdravotnícke zariadenia) v súlade s príslušnými právnymi predpismi

- Chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat - hospodárske objekty je možné umiesniť len v polohách, kde nebudú negatívne vplývať na kvalitu bývania, resp. užívania (školské, sociálne a zdravotnícke zariadenia) v súlade s príslušnými právnymi predpismi
- umiestnenie veterinárnych, karanténnych alebo chvateľských staníc za podmienky dodržania odstupov hospodárskych objektov od objektov na bývanie v súlade s príslušnými právnymi predpismi

Vylučujúce funkcie :

- výroba a výrobné služby s nárokmi na zásobovanie a dopravu, ktoré môžu mať negatívny vplyv na kvalitu bývania,
- poľnohospodárska produkcia všetkého druhu nad rámec vlastnej spotreby
- ostatné funkcie, ktoré nesúvisia s hlavnou funkciou.

BR – ZMIEŠANÉ ÚZEMIA BÝVANIA A REKREÁCIE

Slúži pre umiestňovanie objektov na trvalé alebo rekreačné bývanie, v objemovom rozsahu je potrebné vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov:

Obmedzujúce funkcie:

- drobná vybavenosť, (obchod, služby) bez negatívneho vplyvu na kvalitu bývania za podmienky zachovania určeného typu bývania ako hlavnej prevažujúcej funkcie, zeleň, detské ihriská a verejné plochy urbanistického interiéru
- zariadenia občianskej vybavenosti zábavného charakteru (diskotéka, lunapark), ktoré môžu obťažovať hlukom alebo svetlom - tieto je možné umiesniť len v polohách, kde nebudú negatívne vplývať na kvalitu bývania, resp. užívania (školské, sociálne a zdravotnícke zariadenia) v súlade s príslušnými právnymi predpismi
- rozptýlená zástavba na veľkých pozemkoch (minimálne 1000 m^2), s prísnym dodržaním navrhnutých veľkostných, tvarových a ďalších vzhľadových regulatívov (len prízemie + podkrovie, atď.), rekreácia len ako individuálna chatová rekreácia,
- Chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat - hospodárske objekty je možné umiesniť len v polohách, kde nebudú negatívne vplývať na kvalitu bývania, resp. užívania (školské, sociálne a zdravotnícke zariadenia) v súlade s príslušnými právnymi predpismi

Vylučujúce funkcie :

- všetky ostatné formy rekreácie (hotel, penzión, apartmánový dom)
- všetky ostatné neuvedené funkcie neuvedené v regulácii regulačného celku a funkčnej plochy

OV - OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Slúži na umiestňovanie zariadení komerčnej a nekomerčnej vybavenosti celoobecného, resp. regionálneho významu - obchody, služby, cirkevné, výchovné a kultúrne zariadenia, zariadenia pre verejnú správu, administratívne a správne zariadenia, zdravotnícke zariadenia a zariadenia sociálnej starostlivosti, stravovacie a ubytovacie zariadenia, školské zariadenia.

Prípustné využitie :

- objekty prechodného ubytovania (hotely, penzióny), objekty pre zábavu s možnosťou produkcie hluku, hromadné garáže len ako súčasť objektov vybavenosti
- bývanie ako doplnková funkcia v kumulácii s inými funkciami

Obmedzujúce funkcie:

- odstavné plochy a parkoviská v rozsahu potrebnom pre danú funkciu

- nevýrobné a výrobmé služby (kaderníctvo, krajčírstvo, pneuservis....)

Vylučujúce funkcie:

- výroba a remeslá - stolárstvo, zámočníctvo a pod. – remeslá, ktoré produkujú hluk a prach, čerpacie stanice pohonných hmôt
- chov úžitkových zvierat
- bývanie v rodinných domoch, pokiaľ nie sú súčasťou zariadanie občianskej vybavenosti

VS – NEZÁVADNÁ VÝROBA VÝROBNÉ SLUŽBY A SKLADY

Slúži na umiestňovanie zariadení drobnej priemyselnej výroby- do 20 zamestnancov, služieb a skladov čiastočne obťažujúcich svoje okolie (hluk, vibrácie, prašnosť, zápach a pod.) ako sú napr. spracovanie dreva, stolárstvo, zámočníctvo, dielne na výrobu polotovarov pre ďaľšie spracovanie a pod....

Územie si vyžaduje dopravnú obsluhu nákladnými vozidlami bez obmedzenia nosnosti. Parkovanie i garážovanie osobných i nákladných vozidiel musí byť riešené na vlastných pozemkoch.

Obmedzujúce funkcie:

- byty majiteľov a správcov, pohotovostné byty, zariadenia základnej občianskej vybavenosti súvisiace s hlavnou funkciou (bufet, jedáleň)
- servisy, sklady,garáže, zberné dvory, bioplynové stanice, čerpacie stanice,

Vylučujúce funkcie :

- bývanie, rekreácia, občianska vybavenosť, ktorá netvorí doplnkovú funkciu k hlavnej výrobnej funkcii
- ostatné funkcie, ktoré nesúvisia s hlavnou funkciou.

PV – POĽNOHOSPODÁRSKA VÝROBA

Slúži na umiestňovanie zariadení poľnohospodárskej výroby, služieb a skladov čiastočne obťažujúcich svoje okolie (hluk, vibrácie, prašnosť, zápach a pod.).

Územie si vyžaduje dopravnú obsluhu nákladnými vozidlami bez obmedzenia nosnosti. Parkovanie i garážovanie osobných i nákladných vozidiel musí byť riešené na vlastných pozemkoch.

Obmedzujúce funkcie:

- byty majiteľov a správcov, pohotovostné byty, zariadenia základnej občianskej vybavenosti súvisiace s hlavnou funkciou (bufet, jedáleň)
- servisy, sklady,garáže, zberné dvory, bioplynové stanice, čerpacie stanice,

Vylučujúce funkcie :

- bývanie, rekreácia, občianska vybavenosť, ktorá netvorí doplnkovú funkciu k hlavnej výrobnej funkcii
- ostatné funkcie, ktoré nesúvisia s hlavnou funkciou.

Z – ZELEN VEREJNÁ, SÚKROMNÁ, IZOLAČNÁ

Tvoria zázemie pre osttsné funkčné plochy. V tomto území je možné umiestňovať detské ihriská, drobnú architektúru (fontánky, altánky, výtvarné diela, lavičky). Zahŕňajú plochy pre verejnú zeleň, privátnu zeleň, izolačnú zeleň a špeciálnu zeleň (cintoríny). Je potrebné dbať o kompaktnosť a údržbu zelene.

Obmedzjúce funkcie:

- drobná architektúra
- súvisiace dopravné zariadenia (pešie a cyklistické komunikácie) a vybavenosť pre peších

a cyklistov, informačné tabule

- športové plochy pre deti predškolského veku, plochy pre adrenalínové športy, workoutové plochy
- zariadenia obchodu služieb, prípadne občerstvenia, propagácie, krátkodobého charakteru, napr. jarmoky bez nárokov na technickú infraštruktúru a dopravnú obsluhu

Vylučujúce funkcie:

- Všetky ostatné neuvedené funkcie občianskej vybavenosti, bývania, výroby

D - DOPRAVNÁ VYBAVENOSŤ

sú to plochy dynamickej a statickej dopravy vrátane nevyhnutných objektov slúžiacej verejnosti

Obmedzujúce funkcie:

- doplnkové sezénne služby - predaj suvenírov, občerstvenia bez nároku na stabilné zatiadenia technickej infraštruktúry
- odstavné plochy polochy pre jednprazové aktivity (napr: jarmok, karneval, a pod.)

Vylučujúce funkcie:

- všetky druhy výroby, všetky formy bývania
- všetky ostatné neuvedené funkcie neuvedené v regulácii regulačného celku a funkčnej plochy

Územia mimo zastavané územie obce

RS – REKREACIA A ŠPORT

Slúži výlučne na šport, rekreáciu a aktívne využitie voľného času. Patria sem športovo - rekreačné areály neorganizovanej telovýchovy a areály voľného času v obci (RC 01) a strediská rekreácie RC - 07 – Krpáčovo, RC 08 Tále, RC 09 – Chopok Juh a RC 11 VN Richtárovo -Tajch

V tomto území je možné umiestniť športové zariadenia pre neorganizovanú telovýchovu, zariadenia pre rekreáciu a oddych (wellnes) malé stravovacie zariadenia slúžiace výlučne na obsluhu tohto územia, prevažne sezónneho charakteru podľa refulatívov jednotlivých rehulačných celkov.

Parkovacie plochy je potrebné budovať ako súčasť zariadení, alebo v priestore nástupu do týchto území.

Obmedzujúce funkcie:

- obslužné objekty športovísk, stravovacie objekty, ubytovacie objekty
- občianska vybavenosť – predaj suvenírov, športových potrieb , ski servis, bike servis
- altánky, prístrešky, bazény ako súčasť hlavného funkčného využívania

Vylučujúce funkcie:

- všetky druhy poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej výroby
- rodinné domy
- občianska vybavenosť nesúvisiaca s hlavnou funkciou športu a rekreácie
- výrobné služby a zariadenia dopravy, sklady, všetky druhy činností ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre daný účel,
- všetky ostatné funkcie, ktoré nesúvisia s hlavnou funkciou.

ZR – REKREAČNÁ ZELEŇ

Jedná sa o monofunkčnú plochu bez iných zariadení - 2 golfové ihriská, plocha pred hotelom Partizán, zjazdovky a priestor okolo VN Krpáčovo.

Obmedzujúce funkcie:

- zariadenia občianskej vybavenosti - stravovanie a občerstvenie, predaj suvenírov a športových potrieb, servis športových potrieb

Vylučujúce:

- Všetky funkcie poľnhospodárskej a nepoľnohospodárskej výroby, dopravné plochy a zariadenia, bývanie vo všetkých formách trvalé aj prechodné, všetky druhy pbčianskej vybavenosti nesúvisiace s hlavnou funkciou (lyžovanie, golf).

LS – LESOPARK

Jedná sa o formu upravenej parkovej zelene a lesa s estetickou funkciou s možnosťou urbanizácie v regulačnom celku 08 Tále.

Obmedzujúce funkcie:

- Apartmány - chaty, zariadenia spoločnej doplnkovej vybavenosti - altánok, ohnisko a pod., dopravné plochy (parkovanie pri objektoch)

Vylučujúce:

- Všetky funkcie poľnhospodárskej a nepoľnohospodárskej výroby, dopravné plochy a zariadenia, trvalé bývanie, všetky druhy občianskej vybavenosti.

2. ZÁSADY A REGULATÍVY UMIESTNENIA BÝVANIA

Regulatívy sú identifikovateľné vo výkrese Komplexný návrh priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verenoprospešnými stavbami (č. 2.1, 3.1)

2.1 Funkčné územie - Plochy bývania v rodinných domoch BI

Jedná sa o územia zastavané rodinnými domami, v RC 02, 03, 04, 05, 06

Hlavná funkcia - BI – bývanie individuálne v rodinných domoch

RC 02 - Za Hŕbkami

Nová rozvojová plocha o výmere 2,3 ha medzi areálom družstva a obcou navrhnutá pre bývanie v rodinných domoch. Forma zástavby - samostatne stojace domy, radová, skupinová zástavba, parkovacie alebo garážové miesto min. pre 2 autá na pozemku rodinného domu, na navrhnutej ploche je možné umiestniť 29 rodinných domov.

Obmedzujúce funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - obchod, služby, nízkokapacitné ubytovanie ako súčasť objektov rodinných domov
- detské ihriská a oddychové plochy ako verejné zariadenia
- izolačná zeleň verejná medzi funčnou plochou bývania a plochou výroby (PV, VS) v šírke min. 20 m
- poľnohospodárska výroba pre vlastnú spotrebu a chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu, resp. predaj z dvora, hospodárske objekty pre tento účel umiestniť min. 10 m od susedných rodinných domov so zabezpečením technických a hygienických podmienok v súlade s platnou legislatívou.

Vylučujúce funkcie:

- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže, dielne, servisy, ktoré nesúvisia priamo s funkciou bývania

- občianska vybavenosť všetkého druhu ak nie je doplnkovou funkciou v rodinnom dome
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), sklon strechy hlavného objektu min. 30^0
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.
- Koeficient zastavanosti 0,5 podlažnosť 1NP + P, vhodné podzemné podlažie, koeficient zelene min, 0,6

RC 03 – Hŕbky

Hlavná funkcia - BI – bývanie individuálne v rodinných domoch

Nová rozvojová plocha o výmere 1,03 ha na západnej strane obce, mimo je zastavané územie, navrhnutá pre bývanie v rodinných domoch. Zástavba je podmienená rešpektovaním ochranného pásma VN vzdušného vedenia. Forma zástavby - samostatne stojace rodinné domy, parkovacie alebo garážové miesto min. pre 2 autá na pozemku rodinného domu, na navrhnutej ploche je možné umiestniť 13 rodinných domov.

Obmedzujúce funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - obchod, služby, nízkokapacitné ubytovanie ako súčasť objektov rodinných domov
- detské ihriská a oddychové plochy ako verejné zariadenia
- izolačná zeleň verejná medzi funčnou plochou bývania a plochou výroby (PV, VS) v šírke min. 20 m n (z južnej strany) a v ochrannom pásme VN vzdušného vedenia podľa podmienok určených správcom siete
- poľnohospodárska výroba pre vlastnú spotrebu a chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu, resp. predaj z dvora, hospodárske objekty pre tento účel umiestniť min. 10 m od susedných rodinných domov so zabezpečením technických a hygienických podmienok v súlade s platnou legislatívou.

Vylučujúce funkcie:

- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže, dielne, servisy, ktoré nesúvisia priamo s funkciou bývania
- občianska vybavenosť všetkého druhu ak nie je doplnkovou funkciou v rodinnom dome
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy, sklon strechy hlavného objektu min. 30^0
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.

- Koeficient zastavanosti 0,4 podlažnosť 1NP + P, stavebná čiara je určená 6 m od spoločnej hranice stavebného pozemku a uličného priestoru, vhodné podzemné podlažie, koeficient zelene 0,6

RC 05 – Banské

Hlavná funkcia - BI – bývanie individuálne v rodinných domoch

Nová rozvojová plocha o výmere 1,75 ha na východnej strane obce, mimo je zastavané územie, navrhnutá hlavne pre bývanie v rodinných domoch. V regulačnom celku je navrhnutá plocha plocha pre rozšírenie športovej vybavenosti obce. Využitie územia a spôsom zástavby sú podmienené rešpektovaní vzdušného vedenia VN a jeho ochranného pásma. Forma zástavby - samostatne stojace domy, parkovacie alebo garážové miesto min. pre 2 autá na pozemku rodinného domu.

Obmedzujúce funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - obchod, služby, nízkokapacitné ubytovanie ako súčasť objektov rodinných domov
- ihriská a oddychové plochy ako verejné zariadenia
- zeleň izolačná, verejná,
- poľnohospodárska výroba pre vlastnú spotrebu a chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu, resp. predaj z dvora, hospodárske objekty pre tento účel umiestniť min. 10 m od susedných rodinných domov so zabezpečením technických a hygienických podmienok v súlade s platnou legislatívou.

Vylučujúce funkcie:

- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže, dielne, servisy, ktoré nesúvisia priamo s funkciou bývania
- občianska vybavenosť všetkého druhu ak nie je doplnkovou funkciou v rodinnom dome
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy, sklon strechy hlavného objektu min. 30^0
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.
- Koeficient zastavanosti 0,4 podlažnosť 1NP + P , 2NP, koeficient zelene 0,6, stavebná čiara je určená 6 m od spoločnej hranice stavebného pozemku a uličného priestoru

RC 06 – Pod Lažtekom

Hlavná funkcia - BI – bývanie individuálne v rodinných domoch

Nová rozvojová plocha o výmere 3,40 ha na severnej strane obce, mimo je zastavané územie, navrhnutá pre bývanie v rodinných domoch. Forma zástavby - samostatne stojace domy, skupinová zástavba, parkovacie alebo garážové miesto min. pre 2 autá na pozemku rodinného domu, na navrhnutej ploche je možné umiestniť 25 rodinných domov. Podmienečne prípustné funkcie je možné v území rešpektovať pri zachovaní hlavnej funkcie – bývania v rodinných domoch v rozsahu 80% plochy regulačného celku.

Obmedzujúce funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia

- občianska vybavenosť - obchod, služby, nízkokapacitné ubytovanie ako samostatný objekt v objemovom riešení rodinného domu
- ihriská a oddychové plochy ako verejné zariadenia
- zeleň izolačná, verejná
- poľnohospodárska výroba – agroturistika s možnosťou ubytovania do 20 osôb , hospodárske objekty pre tento účel umiestniť min. 10 m od susedných rodinných domov so zabezpečením technických a hygienických podmienok v súlade s platnou legislatívou.
- poľnohospodárska výroba pre vlastnú spotrebu a chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu, resp. predaj z dvora hospodárske objekty pre tento účel umiestniť min. 10 m od susedných rodinných domov so zabezpečením technických a hygienických podmienok v súlade s platnou legislatívou.

Vylučujúce funkcie:

- občianska vybavenosť s výnimkou doplnkovej prípustnej vybavenosti v rodinných domoch
- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže, dielne, servisy, ktoré nesúvisia priamo s funkciou bývania alebo s agroturistikou
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy, sklon strechy hlavného objektu min. 30^0
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.
- zastavanosť 0,4 podlažnosť 1NP + P, 2NP, stavebná čiara je určená 6 m od spoločnej hranice stavebného pozemku a uličného priestoru, vhodné podzemné podlažie, koeficient zelene 0,6

2.2 Funkčné územie – plochy bývania v bytových domoch BH

Toto územie predstavuje kompaktné funkčné plochy v RC 01 Obec. Jedná sa o plochu existujúceho bytového domu v západnej časti obce a navrhovanú funkčnú plochu pre výstavbu bytvých domov vo výdhodnej časti obce pri cintoríne.

Obmedzujúce funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia – garáže alebo prístrešky pre osobné autá v počte max. 2 miesta/1 byt
- detské ihriská a oddychové plochy pre užívateľov bytov
- zeleň izolačná, verejná

Vylučujúce funkcie:

- občianska vybavenosť všetkého druhu
- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže, dielne, servisy, ktoré nesúvisia priamo s funkciou bývania
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- parkovanie riešiť prioritne formou podstavaného parkovania (polozapustené alebo podzemné podlažie)

- Koeficient zastavanosti 0,6 podlažnosť 4 NP, vhodné podzemné podlažie, koeficient zelených plôch 0,4
- Vylučuje sa nadstavba, prístavba na existujúcom bytovom dome
- Vylučuje sa dosková sekcionárna forma zástavby, a ploché strechy
- Príspustné strechy sedlové, valbové, pultové,

Zmiešané územia bývania a rekreácia BR

RC 04 – Lovište

Hlavná funkcia - zmiešané územie bývania a rekreácie

Nová rozvojová plocha o výmere 10,3 ha na východnej strane obce, mimo je zastavané územie, navrhnutá ako zmiešané územie pre bývanie v rodinných domoch a rekreačné bývanie. Forma zástavby - samostatne stojace rodinné domy, radová, skupinová zástavba, parkovacie alebo garážové miesto min. pre 2 autá na pozemku rodinného domu, na navrhnutej ploche je možné umiestniť 40 rodinných domov a 40 rekreačných domov a iné objekty pre rekreačné ubytovanie (penzión, ubytovňa, apartmánový dom)

Rekreácia – prípustná formou individuálnej rekreácia ako aj rekreačné ubytovanie – penzión, apartmány, ubytovanie v súkromí. Tieto objekty s výnimkou ICHR sitovať na okraj zastavaných plôch.

Obmedzujúce funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - obchod, služby, spojené s hlavnou fnkciou rekreácie (servis bicyklov, lyží, zariadenia sezónneho charakteru), stravovacie zariadenia
- ihriská, športové plochy a zariadenia, detské ihriská a oddychové plochy ako verejné zariadenia
- zeleň verejná, líniová

Vylučujúce funkcie:

- poľnohospodárska výroba pre vlastnú spotrebu a chov hydiny pre vlastnú spotrebu, resp. predaj z dvora, hospodárske objekty pre tento účel umiestniť min. 10 m od susedných rodinných domov so zabezpečením technických a hygienických podmienok v súlade s platnou legislatívou.
- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže, dielne, servisy, ktoré nesúvisia priamo s funkciou bývania (výroba polotovarov všetkého druhu pre ďaľšie využívanie (betónová, plastové, kovvé,srevené prvky a pod.) drevospracujúce a kovoobrábacie prevádzky
- občianska vybavenosť všetkého druhu ak nie je doplnkovou funkciou ku hlavnej stavbe
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania a rekreácie

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy, sklon strechy hlavného objektu min. 30^0
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustné výškový rozdiel hrebeňov striech max. 1,5m.
- Pri rodinných domoch je koeficient zastavanosti 0,5 podlažnosť 1NP + P, 2NP, stavebná čiara je určená 6 m od spoločnej hranice stavebného pozemku a uličného priestoru, vhodné podzemné podlažie, koeficient zelene 0,5

- Pri ostatných ubytovacích objektoch na rekreáciu je koeficient zastavanosti 0,4 podlažnosť 2NP + P, 3NP, stavebná čiara je určená 6 m od spoločnej hranice stavebného pozemku a uličného priestoru, vhodné podzemné podlažie, koeficient zelene 0,6

RC 10 Bruchačka

Je to samostatná časť zastavaného územia obce, ktorá sa kreovala v povodí potoka Hnusné pod hrádzou VN Hnusnô. Rozvojová plocha je navrhnutá pre 10 rodinných alebo rekreačných domov.

Hlavná funkcia – Zmiešané územie bývania a rekreácie

Obmedzjúce funkcie:

- Drobné stavby, príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- verejné ihriská a oddychové plochy prírodného charakteru
- zeleň verejná, izolačná so zachovaním brehových porastov vodného toku Hnusné

Vylučujúce funkcie:

- všetky ostané funkcie neuvedené v regulačnom celku
- občianska vybavenosť všetkého druhu ak nie je doplnkovou funkciou v rodinnom dome
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- samostatne stojace domy, rozvoľnená zástavba bez uličnej čiary, typ domu maximálne prispôsobiť konfigrácii terénu
- parkovacie alebo garážové miesto min. pre 2 autá na pozemku rodinného - rekreačného domu
- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustný výškový rozdiel hrebeňov striech vedľa seba stojacich domov max. 1,5m.
- Koeficient zastavanost 0,4 podlažnosť 1NP + P , 2NP, prípustné podzemné podlažie, koeficient zelene 0,6

2.3 Všeobecné regulatívy a podmienky zástavy:

Pri umiestňovaní stavieb dodržať tieto zásady a regulatívy:

- Hlavná funkcia je bývanie v rodinných domoch. Do zastavanosti sa započítavajú všetky objekty, vrátane drobných stavieb, terás a spevnených plôch. Podmienečne prípustné funkcie je možné v území rešpektovať pri zachovaní hlavnej funkcie – bývanie v rodinných domoch v rozsahu 80% plochy regulačného celku.
- Drobné objekty a drobné stavby sú prízemné objekty, ktorých zastavaná plocha je 25 m^2, vrátane súkromých bazénov do uvedenej plochy. Drobná vybavenosť sú obchody a služby zabezpečované výlučne rodinou – vlastníkmi rodinného domu.
- V existujúcej obci, resp, pri zastavovaní prelúk stavebnú čiaru prispôsobiť existujúcej zástavbe.
- Nízkokapacitné ubytovanie je 10 lôžok /1 rodinný dom
- **V prípade, ak v rodinnom dome je umiestnená prípustná funkcia občianskej vybavenosti, vzniká povinnosť vytvoriť odstavné státia aj pre túto funkciu na vlastnom pozemku stavebníka**
- Obmedzené funkcie nesmú mať negatívny vplyv na životné prostredie (hluk, vibrácie, zápach, odpadové vody znečistené ropnými látkami a pod.), dopravná obsluha nesmie byť väčšia nad

rámec dopravnej obsluhy rodinného domu. Pre podmienenčne prípustné funkcie musia byť odstupy medzi objektami a od hraníc pozemkov ako pri rodinných domoch

- Nie je prípustná výstavba iných objektov v záhradách rodiných domov, okrem drobných objektov a hospodárskych objektov služiacich priamo rodinnému domu
- Umiestnenie solárnych a fotovoltických článkov je prípustné len v strešnej rovine objektov
- Oplotenia v jestvujúcej zástavbe prispôsobiť výškou, stavebno-technickým a materiálovým vyhotovením existujúcim oploteniam, murované, betónové, prefabrikové alebo iného materiálového vyhotovenia nepriehľadné ploty sú neprípustné.
- Oporné múry orientované do ulice zrealizovať z prírodných materiálov, neprípustný je pohľadový betón, výška oporného múru je max. 1,5 m, v prípade potreby vyššej zábrany doplniť ľahkým oplotením.
- **Stavby pre chov hospodárskeho zvieratstva pre vlastnú spotrebu** je prípustné umiestňovať na pozemkoch rodinných domov, pokiaľ je prevádzka takých stavieb hygienicky nezávadná, alebo spĺňajú nasledovné požiadavky:
  - *objekty s hygienicky závadnou prevádzkou v obytnej zástavbe (stajne, nádrže na tuhé a tekuté exkrementy) situovať vo vzdialenosti min. 10 m od objektov susedných rodinných domov*
  - *sú umiestnené mimo ochranných pásiem vodných zdrojov – studní*
  - *kapacita žúmp a hnojísk musí byť vypočítaná na 3 mesiace, pri týchto objektoch musia byť navrhnuté opatrenia, aby susedné domy neboli obťažované zápachom a hmyzom*

Vzťah obytného domu a objektu živočíšnej výroby vychádza z mikrobiálnej ochrany proti šíreniu zápachov, zdrojom zápachov a šírenia baktérií sú ošípané a hnojiská.

Zásady veterinárnej ochrany:

- Chov hospodárskych zvierat a hydiny je podmienený zriadením hygienického zariadenia (filtra) medzi časťou určenou na chov hospodárskych zvierat a čistým dvorom.
- Objekty pre chov hospodárskeho zvieratstva nesmú byť umiestňované tak, aby boli oproti susedným objektom na bývanie aj keď vzdialenosť medzi nimi je väčšia ako 10 m.
- Zriaďovanie chovateľských staníc psov, veterinárnych zariadení, prípadne „hotelov“ pre domáce zvieratá je možné za podmienky vytvorenia výbehov pre psov a ostatné zvieratá s uzatvárateľnými kotercami a takými stavebno-technickými opatreniami, aby okolie negatívne nevplývalo na psov a nevyvolávalo hluk (štekot psov), resp. iné negatívne reakcie zvierat

- **Maximálna výška objektov**

Regulatív určuje maximálnu výšku objektov danú max. počtom podlaží, resp. výškou objektu v metroch (pri výrobných a skladových objektoch). Maximálna výška objektov je stanovená nasledovne:

- nadzemné podlažie – konštrukčná výška max. 3,2 m
- podkrovie - obytné (podľa STN 73 4301 – budovy na bývanie) alebo neobytné pri sklone strechy min. 30^0 . V rámci podkrovia je akceptovateľné ustúpené podlažie s plochou max. 50% z podlažia pod ním.
- Podzemné podlažie - podľa STN 73 4301 – budovy na bývanie
- výškový limit je určený od úrovne podlahy 1. nadzemného podlažia

Poznámka: Výškové obmedzenie neplatí pre bodové stavby technického vybavenia. V ostatných plochách sa nepočíta s lokalizáciou ďalšej zástavby, resp. neplatí výškové obmedzenie.

- **Intenzita využitia plôch**

Intenzita využitia plôch je určená koeficientom zastavanosti (pomer zastavanej plochy objektmi k ploche pozemku), pričom zastavanosť pozemku nesmie byť vyššia ako zastavanosť celého regulačného celku.

Do zastavaných plôch sa započítavajú doplnkové objekty (drobné stavby), spevnené plochy a terasy umiestnené na pozemku.

2.4 Stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu

Požiadavku bezbariérovosti v riešenom území je potrebné zohľadniť pri spracovaní projektovej dokumentácie vo všetkých stupňoch dokumentácie pre (§ 56 Vyhlášky MŽP SR č. 532/2002 Z. z.):

- stavbu bytového domu a ostatných budov na bývanie s výnimkou rodinných domov
- byt, ak ho má užívať osoba s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie
- stavbu rodinného domu, pokiaľ sú v ňom umiestnené služby nízkokapacitného ubytovania, alebo inej vybavenosti

Zároveň musí byť zabezpečený prístup do každej vyššie uvedenej stavby, miestna komunikácia a verejná plocha podľa § 57 a 58 Vyhlášky MŽP SR č. 532/2002 Z. z..

Stavby musia spĺňať osobitné požiadavky na užívanie stavby osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, najmä požiadavku bezbariérovosti podľa platných predpisov a noriem (Vyhláška MŽP SR č. 532/2002 Z. z. a príloha k uvedenej vyhláške).

3. ZÁSADY A REGULATÍVY UMIESTNENIA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI A REKREAČNEJ VYBAVENOSTI

Regulatívy sú identifikovateľné vo výkrese Komplexný návrh priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verenoprospešnými stavbami (č. 2.1, 3.1):

3.1 Občianska vybavenosť

Plochy občianskej vybavenosti sú navrhnuté ako funkčná plocha - Zmiešané územie

- Výstavbu objektov občianskej vybavenosti okrem všeobecných technických podmienok pre výstavbu vyplývajúcich z platnej legislatívy vo všetkých regulačných celkoch podmieniť splnením týchto regulatívov:
    - potrebný počet parkovacích plôch zabezpečiť ako súčasť budovy občianskeho vybavenia
    - zrealizovať príslušnú technickú infraštruktúru – zásobovanie vodou, likvidáciu splaškových vôd, napojenie na NN rozvody elektrickej energie,
    - v prípade, že pre umiestnenie objektu sú dostupné verejné rozvody (vodovod, kanalizácia, vzniká povinnosť napojiť sa na tieto objekty)
- lokalizovať zariadenia občianskej vybavenosti (najmä obchod a služby) v rámci vymedzených regulačných celkov (tam, kde to pripúšťajú regulačné podmienky, ktoré územný plán obce stanovuje pre navrhované rozvojové plochy a existujúcu zástavbu),
- zariadenia občianskej vybavenosti, ktoré môžu ovplyvňovať okolie zvýšenou hlučnosťou (napr. reprodukovaná hudba, diskotéka a pod.) orientovať do reg. celku 01. Tieto zariadenia nie je prípustné umiestňovať tam, kde môžu nepriaznivo vplývať na obytné územie, resp. zariadenia sociálneho typu. Výnimku môžu tvoriť podujatia nepravidelného charakteru v areáli školy a športovísk.
- Umiestnenie zariadení občianskej vybavenosti je možné len za podmienok zabezpečenia dopravného prístupu a obsluhy v súlade s platnými normami
- nízkokapacitné ubytovanie v súkromí s počtom lôžok 10/1 ubytovacie zariadenie vo všetkých regulačných celkoch s možnosťou občianskej vybavenosti, nevyhnuté zodpovedajúce parkovacie miesta na vlastnom pozemku stavebníka (mimo verejných parkovacích miest)
- v RC 01 Obec v zmiešaných plochách bývania a vybavenosti pri umiestňovaní objektov občianskej vybavenosti (novostavby a prestavby existujúcich objektov) rešpektovať urbanistickú

schému - pozdĺžnu parceláciu, vylúčiť halové objekty, vylúčiť plošné vyrovnávanie pozemkov a vytvárane oporných múrov vyšších ako 1,5 m

- V RC 07 vytvoriť podmienky na prestavbu nevyužívané objektu bývalého hotela aj zmenou funkčného využívania v súlade s podmienkami regulačného celku 07 Krpáčovo - RS
- Objekty drobnej vybavenosti sú prízemné stavby so zastavanou plochou do 25 m^2
- **Do funkcie občianskej vybavenosti sa nezaraďuje: autoumývarka, pneuservis, autoservis, čerpacia stanica pohonných hmôt, stolárske, zámočnícke dielne, stavebniny a výroba stavebných dielcov**,

RC 01 Obec

Hlavné funkčné využitie ZM - zmiešané územia bývania a občianskej vybavenosti

Zmiešané územie bývania a vybavenosti je navrhnuté v jadrovej obci hlavne pri ceste III/2374. Súčasťou riešenia funkčne zmiešaného územia je úprava a prestavba verejných priestorov. Umožňuje využívanie existujúcich objektov, resp. dostavby prelúk pre podnikateľské aktivity v symbióze s bývaním, pričom tieto funkcie sa môže odohrávať v spoločnom - polyfunkčnom objekte, alebo samostatne ako objekt občianskej vybavenosti a samostatne objekt bývania (trvalého aj prechodného).

Obmedzujúce funkcie:

- obchod a služby bez negatívneho vplyvu na kvalitu územia a prevažujúcej funkcie, zeleň, detské ihriská a verejné plochy urbanistického interiéru
- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- Prevádzky a služby ako autoservis, drevovýroba, kovovýroba a pod. v kontakte s kostolom, cintorínom a kultúrnymi a turisticky atraktívnymi zariadenia
- športové plochy a zariadenia, ihriská a oddychové plochy
- poľnohospodárska výroba pre vlastnú spotrebu a chov hydiny a domácich hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu, resp. predaj z dvora

Vylučujúce funkcie:

- výrobné prevádzky, sklady, logistické areály, garáže (mimo pozemkov rodinných domov) a mimo plochy poľnohospodárskeho družstva
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania
- neprípustný je chov hospodárskych zvierat nad rámec osobnej spotreby

Priestorová forma:

- sklon strechy a typ strachy pri prestavbách obnovách a novostavbách prispôsobiť prevládajúcemu sklonu susedných objektov (sedlové, valbové) pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové)
- V rozvinutom pohľade 3 vedľa seba stojacich domov je prípustný výškový rozdiel hrebeňov striech vedľa seba stojacich domov max. 1,5m.
- Koeficient zastavanosti je 0,6, podlažnosť 2NP + P, resp. 3 NP pre objekty vybavenosti, 2NP, resp. 1NP + P pre objekty bývania, koeficient zelene 0,4
- Existujúce objekty, ktoré svojou výškou v súčasnosti presahujú regulačnú výšku nie je možné v budúcnosti nadstaviť, alebo pri prestavbe, oprave zvýšiť hrebeň strechy, neprípustné ploché strechy

Školstvo

- Rešpektovať plošný rozsah školských zariadení, pozemky školských zariadení je možné využiť len na intenzifikáciu školských zariadení

Zdravotníctvo a sociálne služby

- Podporovať rozvoj nových zdravotníckych a sociálnych zariadení pre seniorov v v RC 01 - denný stacionár, resp. ubytovacie zariadenie pre dlhodobý pobyt seniorov a sociálne zariadenia pre seniorov)
- zariadenia sociálnej starostlivosti rodinného typu je možné umiestniť aj do plôch IBV (RC 02, 03, 04, 05, 06), kapacitne do 10 klientov / 1 sociálne zariadenia

Administratíva a správa

- Zariadenia administratívy a finančných služieb

3.2. Rekreácia a šport

A) Rekreácia a šport ako súčasť RC 01 – Obec – ZM

- Zariadenia športovej vybavenosti (tribúna), otvorené ihriská, bikros, skatepark apod... a súvisiace sezónne zariadenia drobnej vybavenosti, detské ihriská

Obmedzjúce funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- súvisiace sezónne zariadenia drobnej vybavesnosti
- zeleň verejná, izolačná

Vylučujúce funkcie

- všetky ostatné neuvedené funkcie pre regulačný celok

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, neprípustné ploché strechy,
- Koeficient zastavanosti je 0,6, podlažnosť 1NP + P, resp. 2 NP pre objekty vybavenosti, koeficient zelene 0,4, pričom do zastavanosti sa počíta plocha futbalového alebo iného ihriska, zjazdovka a pod.
- odstavbé a parkovacie plochy riešiť na vlastných pozemkoch rekreačných objektov

Prístavby a prestavby sú prípusté len za podmienky realizácie zodpovedajúceho počtu parkovacích miest kumulatívne pre celý objekt bez extenzívneho rozširovania parkovacích miest na povrchu.

B) Rekreácia a šport RC 07 Krpáčovo, RC 08 Tále , RC 09 Chopok Juh

RC 07 Krpáčovo

Hlavná funkcia - RS – rekreácia a šport

Rekreačné zariadenia - hotely, rekreačné zariadenia vrátane prestavby existujúcich objektov. Obmedzujúce funkcie je možné v území rešpektovať pri zachovaní hlavnej funkcie – rekreácia a šport v regulačnom celku.

- Hotely – prestavba, dostavba, rekonštrukcia v rámci určeného koeficientu zastavanosti
- Súčasťou hotelových areálov je možné umiestňovať chaty alebo apartmány ako súčasť inej formy ubytovania hotelového zariadenia
- Wellnes a športové zariadenia ako súčasť hotelov

Obmedzujúce funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - obchody, stravovacie zariadenia, služby spojené s hlavnou funkciou (napr: požičovňa a servis bicyklov, prevádzky sezónneho a zábavného charakteru a pod.),
- ihriská a oddychové plochy, ohniská, altánky

- zeleň rekreačná, verejná, ochranná, líniová,
- poľnohospodárska výroba – agroturistika

Vylučujúce funkcie:

- výroba všetkého druhu, občianska vybavenosť nesúvisiaca s hlavnou funkciou
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- pre zariadenia hromadného ubytovania koficient zastavanosť 0,4, podlažnosť 3NP + P , 4NP, prípustné prístavby a dostaby existujúcich objektov len v rámci limitu zastavnosti, pri existujúcich objektoch nie je prípustná nadstavba
- odstavbé a parkovacie plochy riešiť na vlastných pozemkoch rekreačných objektov

Prístavby a prestavby sú prípusté len za podmienky realizácie zodpovedajúceho počtu parkovacích miest kumulatívne pre celý objekt bez extenzívneho rozširovania parkovacích miest na povrchu.

RC 08 Tále

Hlavná funkcia - RS – rekreácia a šport

Podmienečne prípustné funkcie je možné v území rešpektovať pri zachovaní hlavnej funkcie – rekreácia a šport v rozsahu 80% plochy regulačného celku.

- Hotely – prestavba, dostavba, rekonštrukcia
- Wellnes a športové zariadenia ako súčasť hotelov
- Golf, ski

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- ubytovanie v apartmánoch ako doplnková forma hotelového ubytovania
- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - obchody, stravovacie zariadenia, služby spojené s hlavnou funkciou (napr: požičovňa a servis bicyklov, prevádzky sezónneho a zábavného charakteru apod.),
- ihriská a oddychové plochy, ohniská, altánky, prírodné kúpalisko
- zeleň rekreačná, verejná, ochranná, líniová

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- výroba všetkého druhu, občianska vybavenosť nesúvisiaca s hlavnou funkciou
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- zastavanosť 0,3, podlažnosť pre zariadenia hromadného ubytovania 3NP + P , 4NP, pre objekty individuálnej chatovej rekreácie - 1NP +P, zastavanosť pre ICH – 0,1, koeficient zelene min 0,7

- pri prestabe zmena zastavanej plochy pre objekty individuálnej chatovej rekreácie zvýšenie max o 20 % pôvodnej zastavanej plochy a zvýšenie obostavaného priestoru max. o 30% pôvodného obostavaného priestoru pri dodržaní podlažnosti
- priestorová zmena existujúcich hotelov nie je prípustná

RC 09 Chopok Juh

Hlavná funkcia - RS – rekreácia a šport

- plochy pre lyžovanie
- Hotely, Wellnes a športové zariadenia ako súčasť hotelov
- detský športový a rekreačný areál

Obmedzujúce funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianska vybavenosť - ubytovanie, obchody, stravovacie zariadenia, služby spojené s hlavnou funkciou (napr: požičovňa a servis lyží, prevádzky sezónneho a zábavného charakteru apod.),
- zeleň rekreačná, verejná, ochranná,
- verejné parkoviská bez extenzívneho rozširovania parkovacích miest na povrchu.

Vylučujúce funkcie:

- výstavba ďalších ubytovacích kapacít
- výroba všetkého druhu, občianska vybavenosť nesúvisiaca s hlavnou funkciou
- doprava nad rámec nevyhnutnej obsluhy existujúcich zariadení
- všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pre drobné objekty a hospodárske objekty prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- zastavanosť 0,5 pre zariadenia občianskej vybavenosti, podlažnosť pre zariadenia občianskej vybavenosti 2NP + P , plochy rekreácie športu - 1NP +P (obslužné objekty lanoviek a ostatných športových zariadení) , zastavanosť 0,1 pre plochy rekreácie športu, neprípustné ploché strechy,
- pri existujúcich ubytovacích objektoch s vyššou podlažnosťou nie je možné ich zvyšovanie podlažnosti

Hlavná funkcia – ICHR regulačné celky 07 Krpáčovo, 08 Tále, 09 Chopok Juh, 11 VN Richtárovo –Tajch

Funkčné plochy objektov individuálnej rekreácie, ktoré nemajú typologické pomenovanie v stavebnom zákone a súvisiacich predpisoch.

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu objektu, parkoviská prednostne riešiť ako skupinové (vylučuje sa parkovanie pri každej chate osobitne)
- ohniská, altánky na pozemkoch chát za podmienky dodržania koeficientu zastavanosti
- zeleň verejná rekreačná, izolačná
- kopané studne na úžitkovú vodu

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- vŕtané studne
- domové ČOV s vypúšťaním vody do vsaku
- všetky ostatné funkcie iných friem bývania, občianskej vybavenosti, výroby

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, prispôsobiť existujúcej zástavbe (sedlové, pultové a valbové), neprípustné ploché strechy
- v rozvojových plochách koeficient zastavanosti 0,2 pre RC 07 Krpáčovo, vzdialenosť medzi dvomi susednými chatami nesmie byť menšia ako 30m, podlažnosť 1NP +P, v prípade, ak to umožnia územnotechnické podmienky je prípustné podzemné podlažie
- v rozvojových plochách koeficient zastavanosti 0,1 pre RC 08 Tále, vzdialenosť medzi dvomi susednými chatami nesmie byť menšia ako 30m, podlažnosť 1NP +P, v prípade, ak to umožnia územnotechnické podmienky je prípustné podzemné podlažie
- v existujúcich plochách koeficient zastavanosti 0,2, pri rekonštrukciách a prestavbách existujúcich chát nie je možné zvyšovať existujúcu podlažnosť, prístaby existujúcich zariadení sú možné len v rámci určenej zastavanosti - 2NP + P, nie je možné prístavbou znižovať vzdialenosť medzi existujúcimi chatami, iné drobné stavby (altánky prístrešky) je možné realizovať len v rámci zastavnosti a zachovania vzdialenosti 30 m medzi objektami. Uvedená vzdialenosť sa uplatňuje aj medzi doplnkovými stavbami.

Hlavná funkcia – LS regulačné celky 08 Tále

Funkčné plochy objektov individuálnej rekreácie, dopĺňaju ubytovacie kapacity individuálnou formou v ploche RS Tále

Podmienečne prípustné – doplnkové funkcie:

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu objektu, parkoviská prednostne riešiť ako skupinové (vylučuje sa parkovanie pri každej chate osobitne)
- ohniská, altánky na pozemkoch chát za podmienky dodržania koeficientu zastavanosti
- zeleň verejná rekreačná, izolačná

Vylučujúce - zakázané funkcie:

- Studne vrtané aj kopané
- domové ČOV s vypúšťaním vody do vsaku
- všetky ostatné funkcie iných friem bývania, občianskej vybavenosti, výroby

Priestorová forma:

- strechy sedlové a valbové, pri komplexnom zrbanistickom riešení sú možné ploché strechy
- zastavanosti 0,2 , podlažnosť 1NP +P, 2 NP, vylučuje sa podzemné podlažie, podmienka výstavby objektov je vybudovanie verejného rozvodu vody a splaškovej kanalizácie s odvedením na ČOV Tále

3.3 Stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu

Požiadavku bezbariérovosti v riešenom území je potrebné zohľadniť pri spracovaní projektovej dokumentácie vo všetkých stupňoch dokumentácie pre (§ 56 Vyhlášky MŽP SR č. 532/2002 Z. z.):

- stavbu nebytovej budovy v časti určenej na užívanie verejnosťou
- stavbu, v ktorej sa predpokladá zamestnávanie osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie
- inžiniersku stavbu v časti určenej na užívanie verejnosťou.

Zároveň musí byť zabezpečený prístup do každej vyššie uvedenej stavby bezbarierovým prístupom, miestna komunikácia a verejná plocha podľa musia sĺňať podmienky bezbarierovosti

Stavby musia spĺňať osobitné požiadavky na užívanie stavby osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, najmä požiadavku bezbariérovosti podľa platných predpisov a noriem.

4. ZÁSADY A REGULATÍVY UMIESTNENIE VÝROBY A VÝROBNÝCH SLUŽIEB

Regulatívy sú identifikovateľné vo výkrese Komplexný návrh priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verenoprospešnými stavbami (č. 2.1 a 3.1):

4.1 Hlavná funkcia – VS – nezávadná výroba, výrobné služby, sklady

Obmedujúce funkcie:

- bývanie správcu, vlastníka a pod. ako súčasť objektu s hlavnou funkciou, ubytovanie zamestnancov
- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- výrobné služby, sklady, drobné prevádzky doplnené o drobné služby nevýrobného charakteru (bufet a pod.)
- bioplynová stanica, čerpacia stanica, umývarky áut, garáže, servisy,
- zeleň verejná, ochranná,

Vylučujúce funkcie:

- trvalé bývanie v rodinných domoch a všetky ostatné formy ubytovania okrem ubytovania pre zamestanacov
- všetky druhy činností, ktoré nesúvisia s hlavnou funkciou
- akékoľvek iná priemyselná výroba

Priestorová forma:

- strechy sedlové, valbové, piltové, halové objekty
- koeficient zastavanosti 0,8 v rámci vymedzeného areálu, podlažnosť pre 2NP + P , pri halových objektoch výška max. 10m, koeficient zelene 0,2

4.2 Hlavná funkcia PV – poľnohospodárska výroba

Obmedzujúce funkcie:

- bývanie správcu, vlastníka a pod. ako súčasť objektu s hlavnou funkciou, ubytovanie zamestnancov
- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- bioplynová stanica, čerpacia stanica, garáže a servis poľnohospodárskej techniky
- občianska vybavenosť - obchody, stravovacie zariadenia, služby spojené s hlavnou funkciou – predaj predaj obilovín, mäsa, mlieka
- zeleň ochranná,

Vylučujúce funkcie:

- trvalé bývanie v rodinných domoch a všetky ostatné formy ubytovania okrem ubytovania pre zamestanacov
- všetky druhy činností, ktoré nesúvisia s poľnohospodárskou výrobou

Priestorová forma:

- strechy sedlové, valbové, pultové a halové objekty
- koeficient zastavanosti 0,8 v rámci vymedzeného areálu, podlažnosť pre 2NP + P , pri halových objektoch výška max. 10m, plochy

5. ZÁSADY A REGULATÍVY UMIESTNENIA VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA

Regulatívy sú identifikovateľné vo výkrese Komplexný návrh priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verenoprospešnými stavbami a Výkres verejného dopravného a technického vybavenia (č. 2.1, 3.1, 3.2)

Dopravné vybavenie územia

- Navrhnúť trasy pre vybudovanie siete obslužných a prístupových komunikácií a súvisiacich križovatiek
- Dodržať navrhnutú kategorizáciu siete obslužných a prístupových komunikácií v obci
- Zrekonštruovať existujúce autobusové zastávky v obci vrátane prístreškov, doplniť zastávkový pruh, kde to umožnia územno-technické podmienky
- Nové komunikácie riešiť ako obojstranne zastavané z dôvodu ekonomickej efektívnosti inžinierskych sietí, šírkové usporiadanie plánovaných peších a cyklistických trás navrhnúť v ďalších stupňoch PD v zmysle STN 73 6110
- Vymedziť plochy pre vybudovanie peších plôch, komunikácií, chodníkov a cyklistických trás podľa výkresov č. 3.1, 3.2

Komunikácie

- Komunikácie zberné - cesty III. triedy na území obce riešiť v min. kategórii MZ 8/50, MOK 7,5/40
- Zabezpečiť realizáciu miestnej zbernej komunikácie ako nového prepojenia obce Horná Lehota s obcou Dolná Lehota po katastrálnu hranicu západne od zastavaného územia obce s napojením na na miestnu komunkáciu pri škole
- Zabezpečiť realizáciu obslužnej komunikácie vo funkčnej triede C2 do RC 07 Krpáčovo z obce východne po lokalitu „zaniknuté mlyny“ a odtiaľ smerom na sever do RC Krpáčovo, kde sa napojí na cestu III/2373
- Zabezpečiť realizáciu obslužnej komunikácie vo funkčnej triede C3 medzi RC 07 Krpáčovo RC 08 Tále na prepojenie osád individuálnej chatovej rekreácie
- podporovať ekologické a kyvadlové formy dopravy riešenia dopravnej dostupnosti strediska Chopok Juh a Tále vzhľadom na prírodné hodnoty rekreačných lokalít obce s dôrazom na ekologickú únosnosť územia
- Zabezpečovať permanentnú údržbu súčasnej siete obslužných komunikácií tr. C2, C3 a D1 (spevnenie povrchov na bezprašné komunikácie a kategorizáciu), ktoré sú na území obce zrekonštruované
- Zrekonštruovať miestne obslužné komunikácie tr. C2 a C3 podľa potreby
- Nové obslužné komunikácie v rozvojových plochách realizovať vo funkčnej triede C3 a D1, Kategórie obslužných komunikácií riešiť ako MO 6,5/40, MOU 4/30.
- Realizácia komunikácií v nových rozvojových funkčných plochách (RC 02, RC 03, RC 04, RC 05 a RC 06) v navrhnutých parametroch musí predchádzať realizácii vlastných objektov
- Trasy jestvujúcich miestnych komunikácií a účelových komunikácií ponechať v nezmenenej polohe.
- V rozvojových plochách BI realizácia ciest musí predchádzať realizácii rodinných domov
- Uličný priestor v rozvojových plochách je stanovený na 10 m pri cestách funkčnej triedy C2 a 8 m pri cestách funkčnej triedy C3. Uličný priestor je priestor ohraničený hranicou stavebných pozemkov ležiacich proti sebe, medzi ktorými je priestor, kde bude umiestná miestna komunikácia, chodník pre peších, resp. spoločný chodník pre cyklistov a chodcov a zelený pás.

Parkoviská

- Vymedziť územie pre vybudovanie sústredených parkovísk podľa výkresu „Komplexný návrh priestorového usporiadania a funkčného využitia územia „Návrh verejného dopravného a technického vybavenia“:

V RC 01 – pri rozvojovej ploche športu a cintoríne

- Pri turistickej ubytovni
- Pri rozvojovej ploche športu – futbalový štadion, lyžiarsky vlek

V RC 07 - doplnenie parkovacích miest v súvislosti so zvýšením ubytovacíh kapacít

V RC 08 – záchytné parkovisko pre Ski Tále - 500 miest

- Podzemná garáž pre hotel Partizán - 100 miest
- Parkovanie pre ako súčasť zvyšovania ubytovacích kapacít (navrhovaných aj existujúcich)

V RC 09 – intenzifikácia jestvujúcich parkovacích plôch a spevnených plôch v časti Krupová

- Pri rekonštrukciách a dostavbách existujúcich objektov občianskej vybavenosti sa počet parkovacích miest musí posudzovať kumulatívne pre celý nový objekt
- V lokalitách rodinných domov a vo všetkých ostatných nových rozvojových plochách budú potrebné parkovacie miesta riešené na vlastných pozemkoch rodinných domov alebo iných objektov v súlade s STN.
- V súlade s platnou legislatívou každý rodinný dom musí mať 2 parkovacie alebo garážovanie miesta na vlastnom pozemku pre každú bytovú jednotku. Ich počet sa znásobuje počtom bytových jednotiek v rodinnom dome. Počet parkovacích miest pre byty v bytových domoch musí zodpovedať platnej legislatíve (STN).
- Pri umiestnení vybavenosti v objektoch rodinných domov je potrebné realizovať aj parkoviská v počte nevyhnutnom pre danú funkciou občianskej vybavenosti, ktoré sa pripočítajú k potrebných parkovacím miestam bytovej jednotky. Všetky parkovacie miesta musia byť realizované na vlastných pozemkoch stavebníka.
- Kapacitu parkovísk na verejných priestranstvách, pri vybavenosti a pri areáloch rekreácie a športu v návrhovom období riešiť v zmysle STN 73 6110/Z2 pri stupni automobilizácie 1:2,5
- Pri návrhu odstavných a parkovacích plôch dodržiavať hygienické požiadavky na ochranu ŽP a postupovať v zmysle STN 73 6056 Odstavné a parkovacie plochy cestných vozidiel (norma udáva podmienky umiestnenia odstavných a parkovacích státí a pod.) a STN 73 0531 Ochrana proti hluku v pozemných stavbách
- V ostatných funkčných plochách počet parkovacích miest riešiť v súlade s platnou legislatívou (výpočet podľa platnej EN – STN 73 6110 /Z2)
- Realizácia potrebného počtu parkovaích miest vo všetkých funkčných plochách musí byť súčasťou realizácie hlavnej stavby

Komunikácie nemotorové

- vybudovať jednostranné chodníky min. šírky 1,0 m v navrhnutých rozvojových lokalitách bývania
- Doplniť chodníky pre peších pri jestvujúcich komunikáciách, kde to dovolia územno-technické podmienky.
- Doplniť cyklochodníky v zastavanom území obce pri jestvujúcich komunikáciách, kde to dovolia územno-technické podmienky.
- Šírkové usporiadanie plánovaných peších a cyklistických trás navrhnúť v ďalších stupňoch PD v zmysle STN 73 6110
- V rozvojových lokalitách BI zrealizovať pozdĺž všetkých komunikácií min. jednostranné chodníky umožňujúce aj pohyb cyklistov

6. ZÁSADY A REGULATÍVY UMIESTNENIA VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA

Regulatívy sú identifikovateľné vo výkrese Výkres verejného technického vybavenia (č.3.2)

Všeobecne

- Koordinovať trasy všetkých inžinierskych sietí vedených v súbehu
- Podporovať využívanie alternatívnych druhov energie
- Rezervovať koridory pre optické a dátové rozvody v jestvujúcej zástavbe a aj navrhovaných rozvojových plochách
- V rozvojových lokalitách vymedziť verejne prístupné koridory pre možnosť trasovania inžinierskych sietí
- Elektrické a dátové rozvody realizovať zemným káblom
- Realizácia inžinierskych sietí v nových rozvojových funkčných plochách (RC 02, RC 03, RC04, RC 05) v navrhnutých parametroch musí predchádzať realizácii vlastných objektov

6.1 Vodné hospodárstvo

- Rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma vodných tokov, vodných zdrojov, technickej infraštruktúry a líniových stavieb
- dodržiavať zásady hospodárenia v OP I a II. stupňa
  - vodárenského zdroja Prameň Sama Chalúpku pre obec Horná Lehota, určené rozhodnutím č. PLVH-575/81- Dš z 6.X.1981,
  - vodárenského zdroja prameňa Bystrá, nazývaný aj ako Tále - Chlórovňa, určené rozhodnutím č. SVS 2005/98/99 zo dňa 6.10.1981,
  - vodárenského zdroja prameňa Stará Trangoška, určené rozhodnutím č. PLVH-1982/88-Dj zo dňa 17.11.1988 a jeho zmenami č. PLVH/4LO.2/1989-1 zo dňa 14.4.1989 a zmenou č. ŽP-4464.2/93-Há zo dňa 27.9.1993,
  - vodárenského zdroja Hámor, ktorý zásobuje pitnou vodou obec Dolná Lehota a je určené rozhodnutím zo dňa 4.7.2003 vedeným pod č. A2003/13900,
  - vodárenského zdroja prameňa Kosodrevina, určené rozhodnutím č. ŠVS- A2008/02089 Fa, zo dňa 29.12.2008,
  - vodárenského zdroja prameňa Srdiečko, stanovené ochranné pásmo I. stupňa, ktoré tvorí oplotenie prameňa o celkovej rozlohe 400 m^2 a ochranné pásmo II. stupňa spadá do oblasti už vyhláseného ochranného pásma vodného zdroja Stará Trangoška,
  - zdroj z Kvačkajovského potoka určený pre rekreačné zariadenie HotelHydro Krpáčovo a súkromné chaty, ktoré má vydané povolenie k užívaniu vody vydané OPLVH ONV v Banskej Bystrici dňa 29.05.1967 pod číslom VHPL 198/1967 Kt., a ktoré bolo zmenené povolením pre odber vody z dňa 13.3.1979 pod číslom PLVH 354/79-Dš a povolením z dňa 21.12.1983 pod číslom PLVH 1961/83-Dš,
  - zabezpečiť pitnú vodu Q_{max} = 2,36 pre návrhový rok,
  - dobudovať rozvodnú vodovodnú sieť v obci Horná Lehota,
  - dobudovať VDJ o objem 100 m^3,
  - vybudovať AT stanicu a výtlačné potrubie pre lokalitu Lovište a Pod Lažtekom,
  - pre lokalitu Tále vybudovať VDJ 2 x 300 m^3, prívodné potrubie do VDJ a zásobné potrubie do spotrebiska,
  - zabezpečiť pitnú vodu Q_{max} = 4,48 $l.s^{-1}$ (variant A) alebo 4,05 $l.s^{-1}$ (variant B) pre návrhový rok,
  - dobudovať rozvodnú vodovodnú sieť v obci Horná Lehota v I. a II. tlakovom pásme,
  - vybudovať prívodné potrubie do VDJ II. tlakového pásma,

- vybudovať VDJ 50 m^3 pre II. tlakové pásmo,
- dobudovať VDJ o objem 150 m^3 pre I. tlakové pásmo,
- vybudovať AT stanicu a výtlačné potrubie pre lokalitu Lovište

- v rozvojových plochách bývania v rodinných domoch a v rozvojovej ploche Lesoprak realizovať rozšírenie verejnej vodovdnej siete v predstihu alebo súčasne s výstavbou jednotlivých rodinných domov
- vo všetkých rozvojových lokalitách nie je možné realizovať vŕtané studne ako zdroj pitnej vody

- Odvádzanie a likvidovanie odpadových vôd
  - vybudovať splaškovú kanalizáciu v rozvojových plochách v obci Horná Lehota s napojením na jestvujúcu kanalizačnú sieť
  - dobudovať splaškovú kanalizáciu v rekreačnej lokalite Tále,
  - zabezpečiť čistenie splaškových odpadových vôd z obce Horná Lehota na jestvujúcej MB ČOV s rozšírením na kapacitu Q_{24} = 5,29 $m^3.h^{-1}$ pre návrhový rok,
  - zabezpečiť čistenie splaškových odpadových vôd z obce Horná Lehota na jestvujúcej MB ČOV s rozšírením na kapacitu Q_{24} = 10,08 $m^3.h^{-1}$ (variant A) alebo 9,11 $m^3.h^{-1}$ (variant B) pre návrhový rok,
  - zabezpečiť rozšírenie MB ČOV Tále na požadovanú kapacitu,
  - zabezpečiť čistenie splaškových odpadových vôd z rekreačnej lokality Tále, Krpáčovo a Chopok – Juh v súčasných MB ČOV,
  - zabezpečiť odvádzanie dažďových vôd zo spevnených plôch cez dažďové rigoly a dažďovú kanalizáciu do vodných tokov,
  - dažďové vody zo striech zachytávať v podzemných dažďových zásobníkoch,
  - v prípade vhodných hydrogeologických podmienok pre vsakovanie zabezpečiť odvádzanie povrchových dažďových vôd z navrhovaných rozvojových plôch do spodných vôd vsakovaním,
  - v prípade nevhodných hydrogeologických podmienok pre vsakovanie zabezpečiť odvádzanie dažďových vôd do dažďových rigolov.
- Postupne zabezpečiť komplexnú technickú vybavenosť navrhovaných rozvojových plôch
- v rozvojových plochách bývania v rodinných domoch a v rozvojovej ploche Lesopark realizovať rozšírenie verejnej siete splaškovej kanalizácie v predstihu alebo súčasne s výstavbou jednotlivých rodinných domov
- vylúčiť všetky činnosti ktoré by ohrozili oblasť prirodzenej akumulácie vôd.
- vylučujú sa domové ČOV s vypúšťaním vyčistenej vody do vsakov z dôvodu ochrany vodných zdrojov
- likvidácia slaškových vôd do nepriepustných žúmp pre objekty bývania je prípustná len v regulačných celkoch kde nie možné realizovať kanalizáciu (RC 10 Bruchačka a RC 11 VN Richtárovo – Tajch)
- V RC 07 Krpáčovo, RC 08 Tále a RC 09 Chopok Juh nie je prípustné splaškové vody z rozvojových plôch likvodovať v domocých ČOV a žumpách
- Pri projektovaní zariadení a líniových trás technickej infraštruktúry postupovať podľa príslušných noriem a predpisov
- V rámci novej parcelácie pozemkov vyplývajúcich z budúcej výstavby vo funkčných plochách vynechať ochranné pásma technickej infraštruktúry a vodných tokov

- Navrhované rozvodné vodovodné potrubie v nových lokalitách (verejný vodovod, verejná kanalizácia) vybudovať v budúcom verejnom priestore prevažne v okrajoch budúcich miestnych komunikácii.
- Vodovod ani jeho súčasť sa nepovažujú zariadenia slúžiace na účely požiarnej ochrany. Hydranty osadené na verejnom vodovode slúžia len na prevádzkové účely (odkalenie, odvzdušnenie vodovodného potrubia). V prípade zabezpečenia potreby vody pre požiarne účely, si musí túto požiadavku zabezpečiť investor iným spôsobom.
- Dažďové vody z komunikácií v zastavanom území a v nových lokalitách odvádzať cestnými rigolmi a dažďovou kanalizáciou, preferovať zachytávanie dažďovej vody v území
- Dažďové vody zo striech navrhovanej zástavby zachytávať do nádrží na pozemkoch objektov a následne využívať ako úžitkovú vodu. Riešenie povrchových dažďových vôd do vsaku len na základe vhodnosti preukázanej hydrogeologickým prieskumom pri zohľadnení celej lokality a intenzity maximálneho dažďa pred vydaním územného alebo stavebného povolenia
- Riešenie povrchových dažďových vôd do vsaku (predovšetkým zo spevnených plôch) zosúladiť so zákonom č. 364/2004 Z.z. – vodný zákon len na základe vhodnosti preukázanej hydrogeologickým prieskumom
- Pre odvádzanie dažďových vôd zo spevnených plôch, na ktorých sa predpokladá znečistenie škodlivými látkami alebo obzvlášť škodlivými látkami musia byť splnené požiadavky §9 Nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z.z.
- Vodné toky a vodné plochy
  - dodržiavať manipulačný poriadok VN na vodnom toku Hnusnô,
  - dodržiavať ochranu vodných tokov a zariadení na nich režimom v tzv. pobrežných pozemkoch.
- Ochranu vodných pomerov a vodných zdrojov riešiť v súlade so zákonom č. 364/2004 Z. z. o vodách – vypúšťanie odpadových a osobitných odpadových vôd do povrchových vôd

6.2 Energetika

- Rekonštruovať jestvujúce trafostanice so zvýšením kapacít podľa potrieb rozvoja
- Trafostanice v zastavanom území v nových lokalitách uvažovať prednostne kioskové prefabrikované
- Sekundárnu sieť NN v rozvojových plochách realizovať zemnými káblami v budúcom verejnom priestranstve koridoru ciest. Napájať zaslučkovaním cez prípojkové skrine s možnosťou dosiahnutia dvojcestného zásobovania a zálohovania v prípade poruchy vedenia
- Navrhované VN vedenia do nových trafostaníc a NN vedenia riešiť zemným káblom
- Postupne rekonštruovať verejné osvetlenie v obci s použitím energeticky úsporných svetelných zdrojov
- Vybudovať verejné osvetlenie v rozvojových lokalitách
- Umožniť využívanie alternatívnych druhov energie pri výrobe elektrickej energie
- Trasy navrhovaných plynovodov viesť prevažne okrajom miestnych komunikácií.
- Koordinovať trasy všetkých inžinierskych sietí vedených v súbehu
- Podporovať využívanie alternatívnych druhov energie
- V rozvojových lokalitách vymedziť verejne prístupné koridory pre možnosť trasovania inžinierskych sietí

6.3 Civilná ochrana

Pri riešení záujmov civilnej ochrany obyvateľstva je potrebné zohľadniť požiadavky:

- zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov
- vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z. o stavebnotechnických požiadavkách na stavbu a technických podmienok zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov (ochrana obyvateľstva ukrytím)
- vyhlášky č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany.

Vzhľadom k reálnym možnostiam je predpoklad pre ochranu obyvateľstva ukrytím budovať ochranné stavby len formou úkrytov budovaných svojpomocne v rodinných domoch aj v bytových domoch (dvojúčelové stavby).

7. ZÁSADY A REGULATÍVY ZACHOVANIA KULTÚRNOHISTORICKÝCH HODNÔT

Zásady a regulatívy kultúrnohistorických hodnôt realizovať podľa výkresu „Komplexný návrh priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verenoprospešnými stavbami“ (výkr. č. 2.1 a 3.1)

V území sa nachádzajú nasledovné národné kultúrne pamiatky evidované v ústrednom zozname pamiatkovej starostlivosti:

- Nehnuteľné národné kultúrne pamiatky:
  - KOSTOL R.K. sv. Michala, jednoloďový, prevažujúci sloh baroko, postavený v 2. Polovici 17. Stor. na starších základoch, zapísaný v ÚZPF č. 42/1
  - ZVONICA EV.A.V. , štvorcový pôdorys, murovaná s drevenou nadstavbou, postavená v r. 1789, zapísaný v ÚZPF č. 43/1
  - POMNÍK**,** pomník padlým v I.+II.sv.v. z roku 1945, v strede obce, ÚZPF č. 140/1
  - HROB S NÁHROBNÍKOM**,** hrob Sama Chalupku na cintoríne, ÚZPF č. 141/1
  - FARA S PAM.TABUĽOU**;** 142/1 FARA PAMÄTNÁ**,** ev.a.v., rodný dom Sama Chalupku, postavená v 19. storočí, 142/2 TABUĽA PAMÄTNÁ**,** Samovi Chalupkovi, básnikovi (1812-1883), na ev.a.v. fare, vznik rok 1927, ÚZPF 142/1-2
  - HRÁDOK**,** kóta 834,0, archeologická lokalita, nálezy z doby bronzovej a doby laténskej, miestna časť Bruchačka ÚZPF č. 2186/1
  - POMNÍK**,** pomník Sama Chalupku, z roku 1974, na námestí, ÚZPF č. 3439/1
- Evidované archeologické nálezy a náleziská
  - výšinný hrádok lužickej k. v dobe bronzovej, v halštate a púchovskej k. v laténe; ÚZPF č. 2186/1 (SV od obce) a k nemu patriace sídlisko na východnom svahu
  - centrum obce - najneskôr na začiatku 14. Stor.
  - zaniknuté mlyny najneskôr z 18. storočia - Hnusno
  - Tále, vrch Havranka - železná baňa Červená voda
  - Tále - baňa na zlato

- zachovávať pôvodnú charakteristickú jestvujúcu zástavbu s prihliadnutím na zachovávanie prvkov a znakov pôvodnej architektúry
  - akceptovať mierku prostredia a hmotovo-priestorové limity
  - pri umiestňovaní objektov dôsledne rešpektovať podmienky vyplývajúce z platných právnych predpisov týkajúcich sa umiestňovania stavieb a realizácie stavieb
  - pri rekonštrukciách objektov a pri novostavbách z pohľadu zachovaných pamiatkových hodnôt vychádzať z pôvodného charakteru zástavby, zachovať a revitalizovať regionálne znaky a architektonické prvky zástavby: - objem objektu s jedným alebo dvomi nadzemnými

podlažiami, so zapustenou pivnicou, s podkrovím, s rozšíreným podstienkom (pre pavlač); - pozdĺžny pôdorys; tvar strechy – sedlový, s polvalbou, sklon cca 40 – 45 stupňov; strešné štíty – plné drevené doskové (so zvislo kladených dosiek; alebo murované štíty; sústava vikierov – tzv. hospodárske so sedlovou alebo pultovou strieškou; - komíny – omietané; krytina – keramická, dvojdrážková, farebnosť – tehlovo červená, alebo hnedočervená; - fasády – 2-osové – s 2 okennými otvormi; - farebnosť fasád – pastelové farby; - vstupné dvere drevené – so vstupom z dvora alebo pavlače; - okná – drevené, obdĺžnikové, 4-tabuľkové, alebo 6-tabuľkové; - oplotenie – prevažne drevené, laťkové (zvislo ukladané latky), alebo uzavreté dvory s vysokým dreveným plotom a bránou; - terén prirodzene svahovitý; - nízke oporné múry z lomového kameňa

- rešpektovať podmienky v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v paltnom znení a zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v platnom znení
- investor /stavebník/ každej stavby vyžadujúcej si zemné práce si od krajského pamiatkového úradu v jednotlivých stupňoch územného a stavebného konania vyžiada konkrétne stanovisko ku každej pripravovanej stavebnej činnosti súvisiacej so zemnými prácami (líniové stavby, budovanie komunikácií, bytová výstavba, atď.) z dôvodu, že stavebnou činnosťou resp. zemnými prácami môže dôjsť k narušeniu archeologických nálezísk ako aj k porušeniu dosiaľ neevidovaných pamiatok
- Podľa §27 ods.2 citovaného zákona v bezprostrednom okolí kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok

8. ZÁSADY A REGULATÍVY OCHRANY PRÍRODY KRAJINY A TVORBY KRAJINY A UDRŽANIA EKOLOGICKEJ STABILITY

Zásady a regulatívy ochrany prírody a tvorby krajiny realizovať podľa výkresu „Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES“ (č. 2.3) a „Komplexný návrh priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verenoprospešnými stavbami “ (výkr. č. 2.1 a 3.1)

8.1 Veľkoplošné a maloplošné chránené územia a územný systé, ekologickej stability

- **Rešpektovať vyhlásené a navrhované chránené územia podľa Zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002. Z.z.** :
  - Národný park Nízke Tatry
  - Národný park Nízke Tatry – ochranné pásmo
  - Chránené vtáčie územie Nízke Tatry
  - Územie európskeho významu Ďumbierske Tatry
  - Prírodná rezervácia Pralesy Slovenska – navrhovaná
  - Prírodná rezervácia Bystrá dolina – navrhovaná
- **Rešpektovať schválené a navrhované prvky územného systému ekologickej stability** :
  - Biocentrum nadregionálneho významu NRBc-1 ĎUMBIERSKE TATRY
  - Biocentrum miestneho významu MBc-2 – VN Richtárovo (EVSK-2)
  - Biocentrum miestneho významu MBc-3 – Lúky v lyžiarskom areáli Tále (EVSK-3)
  - Biocentrum miestneho významu MBc-4 – Jelšina na sútoku Čierneho potoka a Bystrej (EVSK-4)

- Biocentrum miestneho významu MBc-5 – Kopaniny (EVSK-5)
- Biocentrum miestneho významu MBc-6 – Nad Moskami – Dolinky (EVSK-6)
- Biocentrum miestneho významu MBc-7 – Pod Okošenou (EVSK-7)
- Biocentrum miestneho významu MBc-8 – Vodná nádrž Krpáčovo (EVSK-8)
- Regionálny biokoridor nRBk-1 BYSTRIANKA (navrhovaný)

- **Rešpektovať a chrániť zaujímavé a hodnotné krajinné prvky v záujmovom území :**

Genofondové plochy:

- Okošená (lúky)
- Horná Lehota – Dolinky (xeroterm)
- Baba (prales)
- Príslop (prales)
- Kosodrevina (prales)

Biotopy európskeho a národného významu:

- Ls1.3	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy	*91EO
- Ls1.4	Horské jelšové lužné lesy;	*91EO
- Ls4	Lipovo-javorové sutinové lesy;	*9180
- Ls5.1	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy;	9130
- Ls5.2	Kyslomilné bukové lesy;	9110
- Ls5.3	Javorovo-bukové horské lesy;	9140
- Ls5.4	Vápnomilné bukové lesy;	9150
- Ls8	Jedľové a jedľovo-smrekové lesy;	-
- Ls9.1	Smrekové lesy čučoriedkové;	9410
- Ls9.2	Smrekové lesy vysokobylinné;	9410
- Kr10	Kosodrevina;	*4070
- Kr11	Vysadená kosodrevina;	-
- Lk1	Nížinné a podhorské kosné lúky;	6510
- Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky;	-
- Lk5	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach;	6430
- Lk6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí;	-
- Al1	Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade;	6150
- Al2	Alpínske snehové výležiská na silikátovom podklade;	6510
- Al5	Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa;	6430
- Al6	Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade;	-
- Al9	Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni;	4060
- Br6	Brehové porasty deväťsilov;	6430
- Tr1	Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte;	6210
- Tr8	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte;	*6230
- Sk2	Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou ;	8220

- Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alysso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch; *6110
- Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz; 7230.

Interakčné prvky a významné krajinné prvky:

- chránené nelesné biotopy mimo vymedzených biocentier a ekologicky významných segmentov;
- ostatné lesné porasty mimo ochranných lesov;
- mokrade;
- jaskyne;
- významnejšie územia s výskytom tisu obyčajného (*Taxus baccata*) alebo borovice limbovej (*Pinus cembra).*

8.2 Všeobecne odporúčané spôsoby obhospodarovania v územiach NATURA 2000, chránených územiach, návrh opatrení na zachovanie a zlepšenie funkcií prvkov ÚSES :

- **Všeobecne odporúčané spôsoby obhospodarovania v územiach NATURA 2000l**

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV1302

Navrhované menežmentové opatrenia

Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch. Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín. Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdnych biotopov vtáctva. Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky. Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality). Elimináciu vplyvu nepôvodných druhov na pôvodnú faunu. Obnova zdroja potravy (zarybňovanie). Zvyšovanie rubnej doby. Predlžovanie obnovnej doby. Predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu. Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy. Šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty. Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny) mimo hlavný tok riek. Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy. Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov. Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín na nelesných pozemkoch po dohode s obhospodarovateľom. Protierózne, vodohospodárske, protilavínové, brehoochranné a protideflačné opatrenia. Usmerňovanie návštevnosti územia. Stráženie (napríklad. hniezd dravcov). Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce). Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka) na nelesných pozemkoch. Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka) Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch.

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV1302

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminózných hornín. Ťažba a úprava rudných surovín. Povrchové lomy vápencové, dolomitové. Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov). Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov. Ťažba ostatných nerastov. Ťažobné a geotermálne vrty. Výsypky, odvaly a odkaliská (haldy). Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu. Rekonštrukcie všetkých typov parkov, parčíkov a historických záhrad, bez limitu. Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov. Zriadiť poľovnícke zariadenie – zvernica. Zriadiť rybochovné zariadenie. Cesty I. až III. Triedy. Nekryté parkoviská a odstavné plochy. Železničné, lanové a iné dráhy. Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. Triedy. Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary. Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia. Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice.

Diaľkové rozvody elektriny. Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice. Nekryté športové ihriská. Športové areály. Kryté budovy pre šport. Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy. Skokanské mostíky. Golfové ihriská. Lyžiarske vleky. Lyžiarske zjazdové trate. Zábavné parky. Zoologické a botanické záhrady. Bytové domy. Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.). Hotely a motely. Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok. Kempingy. Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov. Budovy pre veľkoobchod. Autoservisy. Čerpacie stanice. Dopravné a telekomunikačné budovy. Stanice (autobusové, železničné). Hangáre a depá. Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest. Priemyselné budovy a sklady. Priemyselné nádrže a silá. Skladovacie plochy všetky. Skladovacie plochy len nad 100 m 2. Amfiteátre. Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu. Budovy pre školstvo a na vzdelávanie. Budovy pre výskum.

Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Len veľkokapacitné poľnohohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Kaplnky a kostoly. Kríže. Cintoríny. Krematóriá. Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.). Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery. Zmeny rekreačných objektov na priemyselné. Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.). Zmeny obytných objektov na rekreačné. Zmeny obytných objektov na priemyselné. Zriadenie alebo zrušenie verejných sadov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a iným spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry a technickým prevádzok. Diaľnice. Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk. Prístavy, plavebné kanály a komory. Umiestnenie vodného diela.

Banské stavby a ťažobné zariadenia. Malé vodné elektrárne. Veterné elektrárne. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia. Spaľovne odpadu. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu. Skládky odpadu. Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti minimálne o 20 %, ktoré by mohli ohroziť alebo životné prostredie.

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV1302

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín. Ťažba a úprava rudných surovín. Ťažba a úprava rudných surovín na kontakte s tokom pretekajúcim územím. Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy. Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom. Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko. Ťažba ostatných nerastov. Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím. Ostatné ťažobné vrty s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím. Automobilové a motocyklové dráhy. Veľkokapacitné poľnohohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery. Diaľnice. Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk. Banské stavby a ťažobné zariadenia. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia. Spaľovne odpadu. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu. Skládky odpadu. Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie.

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV0302

Navrhované menežmentové opatrenia

Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka) na nelesných pozemkoch. Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka). Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch. Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch. Odstraňovanie zámerne vysadených drevín na nelesných pozemkoch. Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín. Usmerňovanie návštevnosti územia. Elimináciu vplyvu nepôvodných druhov na pôvodnú faunu. Zvyšovanie rubnej doby. Predlžovanie obnovnej doby. Predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu. Jemnejšie spôsoby

hospodárenia a ich formy. Šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty. Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny) mimo hlavný tok riek. Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy. Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov. Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín na nelesných pozemkoch po dohode s obhospodarovateľom. Protierózne, vodohospodárske, protilavínové, brehoochranné a protideflačné opatrenia. Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce). Stráženie (napríklad. hniezd dravcov). Obnova zdroja potravy (zarybňovanie). Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdnych biotopov vtáctva. Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky. Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality). Umiestnenie a výstavba lavičiek, mostíkov, chodníkov, povalových chodníkov a pod. po dohode s obhospodarovateľom.

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV0302

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Cesty I. až III. Triedy. Vykonávanie činnosti meniacej stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažba tŕstia, rašeliny, bahna a riečneho materiálu okrem vykonávania týchto činnosti v koryte vodného toku jeho správcom. Železničné, lanové a iné dráhy. Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. Triedy. Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary. Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia. Diaľkové rozvody elektriny. Nekryté športové ihriská. Športové areály. Kryté budovy pre šport. Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy. Skokanské mostíky. Golfové ihriská. Lyžiarske zjazdové trate. Lyžiarske vleky. Ťažba a úprava rudných surovín. Povrchové lomy vápencové, dolomitové. Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov). Ťažba ostatných nerastov. Umiestnenie vodného diela. Banské stavby a ťažobné zariadenia. Malé vodné elektrárne. Veterné elektrárne. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia. Spaľovne odpadu. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu. Skládky odpadu. Hotely a motely. Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok. Kempingy. Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest. Priemyselné budovy a sklady. Priemyselné nádrže a silá. Skladovacie plochy všetky. Len veľkokapacitné poľnohohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery. Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov. Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice. Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice. Zábavné parky. Zoologické a botanické záhrady. Bytové domy. Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.). Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov. Budovy pre veľkoobchod. Autoservisy. Čerpacie stanice. Dopravné a telekomunikačné budovy. Stanice (autobusové, železničné). Hangáre a depá. Skladovacie plochy len nad 100 m 2. Amfiteátre. Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu. Budovy pre školstvo a na vzdelávanie. Budovy pre výskum. Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Kaplnky a kostoly. Kríže. Cintoríny. Krematóriá. Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.). Zmeny rekreačných objektov na priemyselné. Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.). Zmeny obytných objektov na rekreačné. Zmeny obytných objektov na priemyselné. Zriadenie alebo zrušenie verejných sadov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a iným spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry a technickým prevádzkam. Diaľnice. Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk. Prístavy, plavebné kanály a komory. Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti minimálne o 20 %, ktoré by mohli ohroziť alebo životné prostredie. Zriadiť poľovnícke zariadenie – zvernica. Zriadiť rybochovné zariadenie. Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminózných hornín. Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov. Ťažobné a geotermálne vrty. Výsypky, odvaly a odkaliská (haldy). Rekonštrukcie všetkých typov parkov, parčíkov a historických záhrad, bez limitu. Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu.

ÚEV Ďumbierske Tatry - SKUEV0302

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín. Ťažba a úprava rudných surovín. Ťažba a úprava rudných surovín na kontakte s tokom pretekajúcim územím. Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy. Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom. Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko. Ťažba ostatných nerastov. Ostatné ťažobné vrty s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím. Diaľnice. Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk. Banské stavby a ťažobné zariadenia. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia. Spaľovne odpadu. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu. Skládky odpadu. Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie. Automobilové a motocyklové dráhy. Veľkokapacitné poľnohohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery. Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím.

CHVÚ Nízke Tatry - SKCHVU 018

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Hotely a motely. Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Zmeny rekreačných objektov na poľnohospodárske. Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu. Výrub drevín brehových porastov (žiadateľ nie je správcom vodného toku), nad 50 m dĺžky. Výrub krov, nad 500 m2. Výrub stromov, nad 80 stromov. Zvýšenie prepravnej kapacity dopravných zariadení (vleky, lanovky) o minimálne 20 %. Zvýšenie ubytovacích kapacít v rekreačných zariadeniach. Zmeny obytných objektov na priemyselné. Zmeny obytných objektov na rekreačné. Zmeny obytných objektov na poľnohospodárske. Zmeny poľnohospodárskych objektov na priemyselné. Likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky. Zmeny poľnohospodárskych objektov na obytné. Výrub stromov na pasienkoch s plochou väčšou ako 5 ha (okrem náletu do 20 rokov veku, alebo obvodu do 20 cm), nad 1000 stromov. Zmeny rekreačných objektov na priemyselné. Zmeny rekreačných objektov na obytné. Oplocovanie pozemkov okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice. Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery. Vykonávanie činnosti meniacej stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažba tŕstia, rašeliny, bahna a riečneho materiálu okrem vykonávania týchto činnosti v koryte vodného toku jeho správcom. Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.). Krematóriá. Kaplnky a kostoly. Len veľkokapacitné poľnohohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Rodinné domy. Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.). Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest. Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.). Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok. Všetky penzióny a chaty. Kempingy. Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov. Budovy pre maloobchod a drobné služby. Budovy pre veľkoobchod. Autoservisy. Čerpacie stanice. Dopravné a telekomunikačné budovy. Údržba brehových porastov (oprávnenie správcu toku), nad 1000 m dĺžky. Hangáre a depá. Parky (prímestské, rekreačné a pod.). Priemyselné budovy a sklady. Priemyselné nádrže a silá. Skladovacie plochy všetky. Amfiteátre. Budovy pre školstvo a na vzdelávanie. Všetky poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale. Zriadiť poľovnícke zariadenie – zvernica. Zriadiť poľovnícke zariadenie - posed, soľník, krmelec, senník. Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu. Likvidácia drevín z dôvodu revitalizácie pasienkov, nad 1 ha. Stanice (autobusové, železničné). Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov. Športové areály. Kryté budovy pre šport. Skokanské mostíky. Lyžiarske zjazdové trate.

Zasnežovanie lyžiarskych tratí. Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky.

Používanie chemických látok spojených s úpravou vlastností snehu na ploche do 2 ha. Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky). Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice. Výkon poľovného práva - zber vajec pernatej zveri. Zriadiť rybochovné zariadenie. Oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice. Let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzákom, ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia. Pohyb mimo vyznačených chodníkov v lesnom vegetačnom stupni (okrem vlastníka). Pohyb mimo vyznačených chodníkov v alpínskom vegetačnom stupni.

Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 2 a 3 vyhlášky). Melioračné sústavy. Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. Triedy. Malé vodné elektrárne.

Lyžiarske vleky. Umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia. Cesty I. až III. Triedy. Účelové komunikácie. Nekryté športové ihriská. Železničné, lanové a iné dráhy. Televízne káblové rozvody. Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary. Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia. Miestne telekomunikačné siete a vedenia (okrem domových prípojok). Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice. Diaľkové rozvody elektriny. Miestne rozvody elektriny (okrem domových prípojok). Golfové ihriská. Nekryté parkoviská a odstavné plochy. Použitie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovaná hudba mimo uzavretých stavieb. Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy. Používanie chemických látok spojených s úpravou vlastností snehu na ploche 2 ha a viac. Umiestnenie, výsadba a zloženie pôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, nad 0,5 ha. Bytové domy. Zábavné parky. Budovanie a vyznačenie mototrás. Osvetlenie bežeckých tratí, lyžiarskych tratí a športových areálov mimo uzavretých stavieb. Skládky odpadu. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu. Spaľovne odpadu. Hospodársky odber vody. Jazda na snežných skútroch. Zoologické a botanické záhrady. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia. Výstavba vodných nádrží pre zasnežovanie. Vypaľovanie stariny. Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd poškodzujúce ukazovatele vody vhodnej pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb. Povrchové lomy vápencové, dolomitové. Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov). Diaľnice. Úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí. Umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche nesúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela. Umiestnenie vodného diela.

CHVÚ Nízke Tatry - SKCHVU 018

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Zmeny rekreačných objektov na priemyselné - do 50 m. Skládky odpadu - do 500 m. Ťažba a úprava rudných surovín - do 500 m . Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, inváznych a expanzívnych - bez limitu. Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, inváznych a expanzívnych - bez limitu. Zmeny obytných objektov na priemyselné - do 50 m. Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery - do 100 m. Zmeny rekreačných objektov na poľnohospodárske - do 50 m. Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu - do 1 000 m. Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu - do 1 000 m. Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom - do 50 m. Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie - do 200 m. Melioračné sústavy - do 100 m. Diaľnice - do 200 m. Automobilové a motocyklové dráhy - do 200 m. Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky - bez limitu. Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky - bez limitu. Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia - do 1 000 m.Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny ostatných kategórií - do 2000 m. Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky) - do 1000 m. Rozširovanie vetkých nepôvodných druhov živočíchov - do 2000 m.

- **Všeobecne odporúčané spôsoby obhospodarovania v chránených územiach**:

Prírodná rezervácia Pralesy Slovenska - navrhovaná

Ciele ochrany a manažmentové ciele

Nie sú navrhované žiadne aktívne manažmentové opatrenia na zabezpečenie starostlivosti o toto územie, okrem zváženie cieleného a usmerneného poľovného hospodárenia v prípade, ak sa prajevia negatívne vlyvy vysokých stavov jelenej zveri. Vzájomne sa prekrývajúce manažmentové opatrenia na zabezpečenie starostlivosti o predmety ochrany neboli identifikované.

Z navrhovaných zákazov alebo súhlasov vyplývajúcich z ustanovení zákona by v odôvodnených prípadoch bolo potrebné (na zabezpečenie starostlivosti o predmet ochrany) zabezpečiť cielené a usmernené poľovnícke hospodárenie. Najmä vysoké stavy jelenej zveri sú v súčasnosti limitujúcim faktorom prirodzeného vývoja lesných ekosystémov, ktoré sú predmetom ochrany PR. Škody spôsobené zverou (najmä raticovou) na lesných porastoch významným spôsobom znižujú biodiverzitu ekosystémov (znižovanie zastúpenia charakteristických drevín, napr. jedľa biela a pod.). Po vyhlásení PR Pralesy Slovenska bude v celom území platiť piaty stupeň ochrany. Podľa § 16 ods. 1 písm. g) zákona je zakázané chytať, usmrtiť alebo loviť živočícha, teda aj loviť zver.

Zasahovanie do lesného porastu z dôvodu údržby priechodnosti už existujúcich chodníkov a lesných ciest zakreslených v lesníckych porastových mapách a existujúcich turistických chodníkov je považované za činnosť potrebnú na zabezpečenie starostlivosti o predmet ochrany a chránené územie.

Ochrana biotopov, ekosystémov, druhov a prvkov geodiverzity v nenarušenom stave:

- Udržiavanie genetických zdrojov v dynamickom a evolučnom stave
- Udržiavanie vytvorených ekologických procesov
- Zachovanie štrukturálnych krajinných javov alebo skalných expozícií
- Zabezpečenie príkladov prírodného prostredia pre vedecké štúdie, environmentálny monitoring a vzdelávanie,
- Sprostredkovanie vykonávania vedeckého výskumu a environmentálneho monitoringu
- Obmedzenie vstupu verejnosti
- Udržiavanie integrity ekosystémov; rešpektovanie environmentálnych procesov a prírodného režimu ich disturbancií; redukovanie ľudských zásahov na minimum
- Využívanie prírodných zdrojov je vylúčené

- **Návrh opatrení na zachovanie a zlepšenie funkcií prvkov ÚSES**

Opatrenia sú zamerané na zachovanie alebo zlepšenie ekologickej funkcie krajinných prvkov navrhovaných ako kostra miestneho územného systému ekologickej stability. Meradlom plnenia stanoveného cieľa má byť stav druhov a biotopov v hodnotenom území.

NBc-1 – Ďumbierske Nízke Tatry

V časti biocentra, ktorá zasahuje do obvodu PPÚ sa nachádzajú len ochranné lesy. Z hľadiska zabezpečenia prirodzenej obnovy smreka je dôležité, aby v porastoch trvalo ostávalo čo najväčšie množstvo mŕtveho dreva, pri výchovných zásahoch je potrebné podporovať listnaté dreviny a jedľu.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu :

• obnoviť, resp. zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov, • v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov, • zabezpečiť jemnejšie spôsoby hospodárenia v lesných porastoch, • ochrana hniezdisk resp. hniezdnych stromov dravých vtákov, sov, bocianov čiernych, tokaníst a reprodukčných plôch lesných kúr v súčinnosti so ŠOP SR • zabezpečiť ochranu obojživelníkov o období migrácie, zabezpečenie priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk usmerňovanie návštevnosti územia, zvlášť nad hornou hranicou lesa

nRBk-1 – Bystrianka

Na výrub drevín sa vyžaduje podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov súhlas orgánu ochrany prírody (obecný úrad, okresný úrad). Orgán by mal vydávať súhlas nanajvýš na výrub vybraných stromov, ktoré sú už podrastené mladšími stromami, aby tieto mohli pomerne rýchlo vyplniť disponibilný priestor a nestrácala sa funkčnosť biokoridoru. V samotnom brehu by sa z dôvodu jeho protieróznej ochrany výrub drevín mal povoľovať výnimočne, a to len v prípade, keď vyvrátené dreviny spôsobujú vybreženie vodného toku.

MBc-1 – Lovište

Pre zachovanie a zlepšenie stavu je potrebné pravidelne odstraňovať nálet v okrajových častiach lokality, zabezpečiť pravidelné prepásanie všetkých častí lokality primeraným počtom zvierat a vylúčiť

aplikáciu umelých hnojív aj košarovanie hospodárskych zvierat. V prípade možností dostupné časti lokality kosiť s možnosťou následného prepásania.

MBc-2 – VN Richtárová

Pri využívaní lokality brať ohľad aj na biologické hodnoty lokality. Ako dôležité sa javí predovšetkým zmeniť vzťah rybárov k niektorým druhom fauny.

MBc-3 – Lúky v lyžiarskom areáli Tále

Zabezpečiť pravidelné kosenie (výnimočne aj mulčovanie – odstraňovanie náletu drevín) s možnosťou následného prepásania lokality. Je potrebné zabrániť ryhovej erózii a zabezpečiť obnovu vegetačného krytu na terénnymi úpravami zničených či poškodených častiach lokality. Najvhodnejšie sa javí využitie miestnych zdrojov (nastieľanie na zjazdovkách nakosenej biomasy na poškodené a zničené časti vo vhodnom období).

MBc-4 – Jelšina na sútoku Čierneho potoka a Bystrej

Vzhľadom na charakter stanovišťa (silne podmáčaná lokalita) je dielec č. 588 na LHC Ďumbier zaradený do kategórie ochranného lesa. Pre zachovanie stavu je potrebné vylúčiť rúbaňové hospodárenie, zmenu drevinového zloženia. Pre zlepšenie stavu je potrebné ponechať lesné porasty na prirodzený vývoj, čím dôjde k obnove prirodzeného drevinového zloženia aj štruktúry lesných porastov. V oboch prípadoch je potrebné vylúčiť odlesnenie, zástavbu a zmenu vodného režimu, znečisťovanie okrajov územia. Časť lokality leží v k. ú. Bystrá.

MBc-5 – Kopaniny

Na prevažnej časti lokality je potrebné obnoviť hospodárenie, ktoré viedlo k vytvoreniu, formovaniu a udržiavaniu týchto biotopov. V prvom rade je potrebné odstrániť nálet drevín (mulčovaním) a obnoviť pastvu, prípadne na prísupnejších častiach aj kosenie. Tieto opatrenia by bolo vhodné realizovať vzhľadom na vysokú druhovú diverzity lokality. V prípade nezáujmu o takého využívania prichádza do úvahy aj riadené vypaľovanie častí lokality podľa usmernenia odborných inštitúcií (napr. Správy NP Nízke Tatry). Tento spôsob manažmentu prispel k vytvoreniu a udržiavaniu tohto typu biotopu v minulosti. Časť lokalitypredstavujú bývalé orané políčka.

MBc-6 – Nad Moskami - Dolinky

Na prevažnej časti lokality je potrebné zachovať súčasný manažment – primeraná pastva, kosenie, odstraňovanie náletových drevín mulčovaním. Časti s kompaktným zápojom drevín ponechať ako nelesnú zeleň. Na časti lokality (xerofilné úhory) je potrebné zintenzívniť využívania (pastva), prípadne v pravidelných intervaloch tieto miesta aspoň pomulčovať.

MBc-7 – Pod Okošenou

Na obhospodarovaných častiach zachovať súčasný manažment (kosenie, primeraná pastva), na neobhospodarovaných častiach zabezpečiť odstránenie prevažnej časti náletu drevín a primeranú pastvu. Prednostne zabezpečiť vhodný manažment na miestach výskytu vstavača počerného letného (*Orchis ustulata* subsp. *aestivalis*).

MBc-8 – Nodná nádrž Krpáčovo

Pri využívaní lokality brať ohľad aj na biologické hodnoty lokality. Ako dôležité sa javí predovšetkým zmeniť vzťah rybárov k niektorým druhom fauny.

- **Návrh opatrení na zvýšenie ekologickej stability krajiny :**

Podľa koeficientov ekologickej stability je krajina v katastrálnom území Horná Lehota ekologicky stabilná. V katastrálnom území sa nachádza pomerne veľa prvkov s veľkým až mimoriadnym významom pre ochranu biologickej rozmanitosti, pričom mnohé pasienky a lesy, ktoré spolu zaberajú výraznú väčšinu územia zodpovedajú biotopom národného a európskeho významu v priaznivom stave. Preto je potrebné pri využívaní územia rešpektovať určité zásady alebo vykonávať opatrenia, ktoré vytvoria predpoklady pre zachovanie vysokej ekologickej kvality prírodného prostredia. Časť opatrení sleduje elimináciu prírodných procesov (primárne iniciovaných človekom) alebo priamych ľudských aktivít, ktoré na uvedené záujmy ochrany prírody negatívne vplývajú alebo možno predpokladať ich budúci vplyv. Ďalšie opatrenia sú zamerané na zlepšenie stavu environmentálne negatívnych prvkov krajiny. Opatrenia zamerané na zvýšenie ekologickej stability krajiny sa týkajú viacerých hospodárskych

odvetví exploatujúcich prírodné a krajinné prostredie, ale najmä poľnohospodárstva a lesného hospodárstva. Návrhy opatrení tvorby krajiny boli detailizované a dopracované na konkrétne plochy na základe poznatkov o morfometrických vlastnostiach abiokomplexu, potenciálnej prirodzenej vegetácii, reálnych deštrukciách krajiny zistených z terénnych prieskumov, resp. zo špecializovaných podkladov.

- **Návrhy pre ekologizáciu lesného hospodárstva**
  - V hospodárskych lesoch preferovať podrastový hospodársky spôsob s dôrazom na maximalizáciu prirodzenej obnovy buka, jedle a cenných listnáčov.
  - V lesných porastoch ponechávať suché, odumreté stromy, ak nie sú zdrojom škodcov (hniezdne stromy, stromy pre vzácne bezstavovce).
  - Pri hospodárskych opatreniach v lesoch nerúbať stromy s dutinami a stromy s hniezdami vtákov.
  - V častiach hospodárskych lesov, ktoré majú ochranný charakter, neplánovať ani nerealizovať obnovné ťažby.
  - Pri výchovných zásahoch ponechávať v porastoch v primeranom zastúpení aj pionierske dreviny a kroviny.
  - Pri výchovných zásahoch v lesoch znižovať zastúpenie stanovištne nepôvodných drevín.
  - Vylúčiť používanie pesticídov v lesníctve.
  - Dôrazne dodržiavať protierózne opatrenia pri výstavbe a údržbe lesných ciest.

- **Návrhy pre stabilizáciu krajiny na poľnohospodárskych pozemkoch**

Všeobecné zásady

- Na ornej pôde neumožňovať plošnú eróziu pôdy plánovaním a realizáciou osevných postupov na svahoch s prihliadnutím na protieróznu účinnosť jednotlivých plodín a obrábaním pozemkov najmä v smere vrstevníc.
- Na vybraných plochách (nivy potokov, mokrade, okolie ekologicky významných segmentov) neuvažovať s výstavbou ani rekonštrukciou hydromelioračných zariadení.
- Súčasné silne ruderalizované nevyužívané (opustené) plochy riešiť formou ich rekultivácie.
- Minimalizovať chemizáciu poľnohospodárstva, vo väčšej miere využívať aj mimoprodukčný potenciál poľnohospodárstva (agroturistika).

Konkrétne návrhy pôdoochranných opatrení

- Zmeniť poľnohospodárske kultúry podľa ich ohrozenosti eróziou.
- Vyhlásiť za les porasty, ktoré majú charakter lesa na poľnohospodársky nevyužiteľnej pôde a s ohľadom na zapojenosť drevinovej vrstvy nie je už možné ich užívať ako pasienky alebo už nie je efektívne odstraňovať dreviny.
- Zastaviť silné zarastanie trávnych porastov krovinami. Znižovaním počtu chovaných zvierat a tým aj intenzity pasenia v posledných desaťročiach došlo aj v k. ú. Horná Lehota k zníženiu intenzity využívania, ba až k opusteniu trvalých trávnych porastov. Navyše sa na trávne porasty zmenili aj pozemky, ktoré bývali pred kolektivizáciou poľnohospodárstva využívané ako terasovité políčka. Ich scelením a rekultiváciou na veľkoplošné trávne porasty sa znížila potreba využívania pasienkov v odľahlejších častiach obvodu PPÚ.
- V menej prístupných lokalitách dochádza k ich zarastaniu krovinami alebo sukcesia postúpila už do štádia prípravného lesa. Zanikajú tak z hľadiska biodiverzity hodnotné pasienky, ktoré predstavujú významné typy biotopov. Na tých pasienkoch, ktoré sa zachovali je potrebné odstrániť dreviny brániace ich riadnemu využívaniu. Pritom treba ale ochrániť staré a košaté stromy, ktoré sú hodnotné z krajinno-estetického hľadiska.

- Odstrániť dreviny na koridoroch medzi pozemkami trvalých trávnych porastov, ktoré obmedzujú možnosť pohybu pasúcich sa hospodárskych zvierat medzi nimi, ako aj možnosť migrácie živočíchov a rastlín viazaných na trávne porasty.
- Zastaviť silné zaburiňovanie nitrifikovaných plôch. Skládkovaním hnoja a rôzneho organického odpadu došlo na lokalitách pri hospodárskom dvore, pri hnojisku v lokalite Mosky, pri opustenom salaši v lokalite Javor a na bývalých poľných hnojiskách na hrebeni severozápadne od obce (severná časť lokality Dolinky) k enormnému nahromadeniu dusíka v pôde. Na týchto lokalitách sa hromadí nitrofilná vegetácia burín. Buriny spôsobujú, že tieto plochy v súčasnosti nie sú v plnej miere využiteľné. Unikajúca hnojovka môže kontaminovať vodu vo vodných tokoch. Zaburinené plochy navyše pôsobia z krajinno-estetického hľadiska negatívne. Plochy neorganizovaného skládkovania hnoja je treba rekultivovať. Ruderálne spoločenstvá nitrofilných druhov je potrebné vykášať tri krát ročne, biomasu kompostovať na vhodnom mieste.
- Zvýšiť súčasný stav chovaných hospodárskych zvierat a udržiavať ho na takom počte, aby bolo zaťaženie TTP na primeranej úrovni, so zvýšeným počtom zvierat podľa možnosti obnoviť pasenie na všetkých pasienkoch.
- Lúky kosiť od stredu k okrajom, aby sa predchádzalo zbytočnému usmrcovaniu živočíchov, zahnaných kosačkami do ostrova napokon kosenej trávy v strede lúky.

- **Hydroekologické návrhy**

Všeobecné zásady:

- Pri ďalšom usmerňovaní vodného režimu v k. ú. Horná Lehota je vo všeobecnosti žiaduce zachovanie súčasného prírodného charakteru vodných tokov zachovaním brehových porastov, nenapriamovať toky, ponechať prirodzený tvar koryta a povrchu dna, posilňovanie protieróznej a retenčnej schopnosti agroekosystémov a bezpečné odvedenie a zasakovanie zrážkových vôd z komunikácií a zastavaných plôch.
- Z hľadiska kvalitatívnej ochrany vody je potrebné brať osobitný ohľad na vody pri manipulácii s hnojom, najmä pri jeho skládkovaní na poľných hnojiskách a pri manipulácii s pesticídmi v poľnohospodárstve i lesníctve.

- **Krajinno-ekologické návrhy pre infraštruktúru a územný rozvoj**

Tieto opatrenia sú všeobecne potrebné pre odstraňovanie jestvujúcich stretov záujmov v území, t.j. na celkové skvalitňovanie životného (prírodného aj obytného) prostredia s adresnosťou na rôzne rezorty a rôznych užívateľov. Všetky kolízie a návrh ich riešenia je vhodné premietnuť aj do ďalších projektových dokumentácií (územný plán obce, lesný hospodársky plán a pod.).

- Účelové komunikácie trasovať tak, aby na nich nedochádzalo ku kumulácii povrchového odtoku a vzniku ryhovej erózie. Ak terén neumožňuje takto upraviť pozdĺžny sklon telesa cesty, je treba vzniku erózie zabrániť budovaním odrážok, resp. spevnením kritických úsekov.
- Inštalovať zábrany na ochranu vtákov pred úrazom spôsobeným elektrickým prúdom na tých stĺpoch 22 kV vedení, ktoré doteraz neboli takto ošetrené, alebo zmeniť konštrukciu stĺpov a nahradiť súčasné nevyhovujúce typy bezpečnými konštrukciami.
- Informovať občanov o prírodných hodnotách územia (zachovalých prírodných lokalitách zistených v rámci vypracovania MÚSES) formou web stránky, informačnej tabule v obci a pod.

- **Všeobecne odporúčané spôsoby obhospodarovania v chránených územiach národných parkov**:

Činnosti na nelesnej pôde:

- ekologické poľnohospodárstvo bez používania chemických prostriedkov,
- extenzívne prepásanie ovcami, kozami, alebo hovädzím dobytkom primerane únosnosti pasienkov, údržba pasienkov,

- odstraňovanie náletových, prípadne nevhodne vysadených drevín,
- pravidelné kosenie lúčnych priestorov,
- likvidácia inváznych druhov rastlín na všetkých druhoch pozemkov.

Činnosti v lesných porastoch:

- Navrhovaná zóna A (najhodnotnejšie prirodzené, alebo málo pozmenené lesné ekosystémy, často pralesovitého charakteru) - uplatňovaný bude bezzásahový režim, v prípade rozsiahlejších kalamít komisionálne posúdenie vzniknutej situácie.
- Navrhovaná zóna B (zóna aktívneho manažmentu s najjemnejšími spôsobmi hospodárenia v lesných porastoch a optimálnymi formami využívania nelesných ekosystémov s cieľom zachovať diverzitu a stabilitu biotopov, posilňovať odolnosť lesných porastov, zachovať, prípadne zlepšiť podmienky pre výskyt vzácnych druhov rastlín a živočíchov) - prioritou bude uplatňovanie podrastových spôsobov hospodárenia, prechod na výberkový spôsob (do 50 rokov) v časti územia, zvyšovanie ekologickej stability porastov, zvyšovanie rubnej doby porastov, predlžovanie ich obnovnej doby, predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu, šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty (kone, lanovky a pod.), ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojace stromy, skupiny stromov a ležaniny, atď.).
- Navrhovaná zóna C (územia človekom výraznejšie narušené, s pozmenenými prírodnými zložkami a s výraznejším socioekonomickým využívaním) - postupné znižovanie zastúpenia stanovištne nepôvodných druhov drevín a obnova prirodzeného drevinového zloženia, ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojace stromy, skupiny stromov a ležaniny, atď.).

Ostatné činnosti

- výskum a monitoring ekosystémov a prírodných procesov v nich prebiehajúcich,
- realizácia schválených projektov zameraných na ochranu fauny a flóry (napr. programy záchrany, programy starostlivosti),
- aktívna ochrana fauny (napr. úprava a budovanie nových hniezd a hniezdnych možností pre vtáky, ochrana, údržba a úprava súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, spriechodnenie ciest križujúcich migračné trasy obojživelníkov),
- zvyšovanie informovanosti návštevníkov a ich usmerňovanie v zmysle Návštevného poriadku NP Nízke Tatry,
- budovanie a údržba náučných chodníkov,
- zvyšovanie turistickej a rekreačnej atraktívnosti vybratých častí územia (napr. umiestňovanie lavičiek, budovanie chodníkov, oddychových miest).

- Zabezpečovať ochranu charakteristického vzhľadu krajiny nasledujúcimi opatreniami, v náväznosti na implementáciu Európskeho dohovoru o krajine:
- Zabezpečiť v území aplikáciu metód integrovaného manažmentu krajiny a ochrany charakteristického vzhľadu krajiny
- vylúčiť umiestňovanie reklamných pútačov a bilboardov na exponovaných miestach výhľadov do voľnej krajiny
- preferovať podzemné vedenia energovodov pred vzdušnými
- vylúčiť v novej zástavbe v pohľadovo exponovaných polohách radové formy zástavby z dôvodov zabezpečenia priehľadov do krajiny
- vylúčiť realizáciu stavieb, ktoré by svojou hmotou a výškou konkurovali historickým dominantám, objektov kostolov v panorámach obcí

- Realizovať tieto ekostabilizačné opatrenia:
  - **zvýšenie ekologickej stability územia** – navrhujeme na plochách technických stavieb a skladových areálov, vytvoriť plochy na ozelenenie a výsadbu izolačných zelene okolo areálov.
  - **eliminácia stresových faktorov** –na plochách hospodárskeho dvora so živočíšnou výrobou, ktorý je stredným zdrojom znečistenia ovzdušia Navrhujeme vytvoriť pásy izolačnej zelene medzi hospodárskym dvormi a obytnými a športovo rekreačnými plochami.
  - **plochy s protieróznymi opatreniami** – navrhujeme opatrenia na plochách ornej pôdy, ktoré sú už erodované alebo ohrozené eróziou. Na týchto plochách navrhujeme pestovať viacročné kultúry alebo trvalé kultúry a vytvoriť pásy zelene s protieróznymi účinkami.
- rešpektovať ekologicky významné segmenty (vodné toky, vodné plochy, plochy lesných porastov, plochy verejnej zelene a NDV v zastavanom území, všetky plochy nelesnej drevinovej vegetácie hlavne v časti intenzívne využívanej na poľnohospodárske účely)
- dodržiavať opatrenia na zvýšenie ekologickej funkčnosti vodných tokov (zachovať pôvodnú morfológiu tokov, nezasahovať do hydrologického režimu tokov, zabezpečiť existenciu pôvodnej pobrežnej vegetácie na celej dĺžke tokov, a pod.);
- udržať a neustále skvalitňovať súčasnú organizáciu krajiny – predpoklad zachovania, resp. zvyšovania stupňa územného systému ekologickej stability a priestorovej diverzity, vysoká estetická hodnota, rámcovo zachovať súčasný charakter jej využívania
- hospodárenie v lesných komplexoch vykonávať podľa platného lesného hospodárskeho plánu, pri obnove vegetačných porastov uprednostňovať prirodzenú obnovu, dodržiavať prirodzené druhové zloženie drevín pre dané typy (postupná náhrada nepôvodných drevín pôvodnými), na maximálnu možnú mieru obmedziť ťažbu veľkoplošnými holorubmi
- na lesnom pôdnom fonde dbať na ochranu druhov najmä fauny, viažúcej sa na tento krajinný priestor, ponechávať dostatočný počet starých (aj odumretých) stromov v závislosti na ornitocenózach a ďalších špecifických podmienkach
- v reliéfových nerovnostiach (strže, výmole a pod.) súčasnú vegetáciu ošetrovať, posilniť, monitorovať – prirodzená protierózna, pôdoochranná funkcia
- orné pôdy obhospodarovať (orať, siať) po vrstevnici, zabrániť plošnému odvodneniu, obmedziť, prispôsobiť (vhodné chemické hnojivá), zvýšiť podiel prirodzených hnojív
- zachovať súkromné hospodárenie na orných pôdach – záhumienky v náväznosti na centrálne sídlo – kvalitný plošný diverzifikačný, ekostabilizačný, krajinnotvorný a aj estetický prvok
- prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb
- zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastmi za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany,
- doplniť sprievodnú vegetáciu vodných tokov a vodných plôch vhodnými pôvodnými drevinami, oddeliť pásmami TTP brehy vodných tokov od plôch ornej pôdy
- realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia inváznych druhov rastlín a drevín.
- vypracovať návrh uličnej, parkovej a verejnej zelene v obci, zabezpečiť ich odbornú starostlivosť
- rekultivovať bývalé areály rastlinnej a živočíšnej výroby za účelom ich prípadného využitia pre ďalšie rozvojové činnosti v regióne
- plochy s nelesnou drevinou vegetáciou ponechať na samovývoj sukcesným procesom
- na plochách trvalých trávnych porastov zabrániť sukcesnému procesu, zarastaniu.
- uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF, jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viacej možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo

by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine , neúžitky popri cestách ponechať na samovývoj, resp. podporiť ich premenu na NDV

- realizáciu navrhovaných obytných zón podmieniť vybudovaním rozvodov verejných inžinierskych sietí (vodovod, plynovod, kanalizácia) s dostatočnou kapacitou a v potrebnom časovom predstihu – zabránenie znečisteniu podzemných vôd, ovzdušia
- pri dopravných stavbách technickým riešením a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru;
- zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobo priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov;
- na území realizovať celoplošný základný ekosozologický prieskum doplňujúci súčasné poznatky, najmä z hľadiska vegetačného krytu a vybraných skupín fauny (napr. cicavce, obojživeľníky, plazy, bezstavovce);
- celoplošne zabezpečiť ochranu existujúcej štruktúry nelesnej drevinovej vegetácie, lesíkov a trvalých trávnatých porastov s dôrazom na ekologicky významné segmenty;
- udržať a neustále skvalitňovať súčasnú organizáciu krajiny – predpoklad zachovania vysokého stupňa územného systému ekologickej stability a priestorovej diverzity, vysoká estetická hodnota, rámcovo zachovať súčasný charakter jej využívania;
- hospodárenie v lesných komplexoch vykonávať podľa platného plánu starostlivosti o les;
- na lesnom pôdnom fonde dbať na ochranu druhov fauny, viažucej sa na tento krajinný priestor, ponechávať dostatočný počet starých (aj odumretých) a dutinových stromov v závislosti na ornocenózach a ďalších špecifických podmienkach;
- v lesných komplexoch s funkciou ochrannou dodržiavať legislatívne platné podmienky;
- zachovanie prirodzených lesných porastov s prirodzeným drevinovým zložením;
- ochrana mimo lesnej vegetácie a jej rozširovanie na neprodukčných plochách, plochách postihnutých eróziou, potenciálnych eróznych plochách, medziach, a pod.;
- ochrana a revitalizácia brehových porastov
- ponechanie rozptýlenej krajinnej vegetácie na poľnohospodárskom pôdnom fonde;
- zachovať a periodicky ošetrovať súčasnú rozptýlenú krajinnú vegetáciu na poľnohospodársky využívaných plochách (najmä lúky a pasienky);
- podpora tradičných foriem hospodárenia v území;
- zachovať súkromné hospodárenie na orných pôdach – záhumienky, sady, záhrady v nadväznosti na centrálne sídlo, na miestne časti (usadlosti lazníckeho typu osídlenia) – kvalitný plošný diverzifikačný, ekostabilizačný, krajinotvorný a aj estetický prvok;
- orné pôdy obhospodarovať (orať, siať) po vrstevnici, zabrániť plošnému odvodneniu;
- obmedziť alebo vhodne prispôsobiť chemické hnojivá, zvýšiť podiel prirodzených hnojív;
- zabránenie šíreniu expanzívnych a inváznych druhov rastlín;
- vylúčenie akéhokoľvek vypaľovania trávnych porastov;
- odstraňovanie nepovolených skládok odpadov a zabrániť ich vytváraniu;
- pri budovaní, rekonštrukciách resp. prekládkach elektrických vedení 22 kV zabezpečiť technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov;
- akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so starostlivosťou o územie patriace do európskej sústavy chránených území, navrhované chránené vtáčie územie alebo územie európskeho významu alebo nie je pre starostlivosť oň potrebný, ale ktorý pravdepodobne môže mať samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom na toto územie významný vplyv, podlieha hodnoteniu jeho vplyvov na takéto územie z hľadiska cieľov jeho ochrany.

- Podľa § 28 ods. 3 každý, kto zamýšľa uskutočniť plán alebo projekt podľa odseku 2, je povinný predložiť návrh plánu alebo projektu na posúdenie orgánu ochrany prírody. Táto povinnosť sa nevzťahuje na plány alebo projekty, ktoré sú predmetom posudzovania vplyvov podľa osobitného predpisu.
- pri umiestňovaní živočíšnej výroby na plochách hospodárskych dvorov je potrebné postupovať tak, aby ochranné pásmo hygienické živočíšnej výroby neovplyvnilo funkčné využitie kontaktných navrhovaných plôch bývania, resp. ostatné funkcie
- zabezpečiť zlepšenie využitia poľnohospodárskej pôdy návrhom protieróznych opatrení
- pri návrhu zástavby resp. iných aktivít v území rešpektovať všetky existujúce územia ochrany prírody

9. ZÁSADY A REGULATÍVY STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

- realizáciu navrhovaných obytných plôch podmieniť vybudovaním rozvodov verejných inžinierskych sietí (vodovod, kanalizácia) s dostatočnou kapacitou a v potrebnom časovom predstihu – zabránenie znečisteniu podzemných vôd, ovzdušia
- zabezpečiť nasledovné požiadavky na ochranu zdravia ľudí:
  - zabezpečiť kvantitatívne i kvalitatívne vyhovujúce hromadné zásobovanie obyvateľstva obce pitnou vodou podľa požiadaviek NV SR č. 354/2006 Z. z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, ako aj hygienicky vyhovujúce zneškodňovanie splaškových odpadových vôd (budovanie kanalizácie) – inžinierske siete budovať v predstihu alebo súbežne s navrhovaným riešením
  - regulovať rozvoj obce tak, aby sa eliminovalo možné nežiadúce ovplyvňovanie chránených funkcií (bývanie, šport – rekreácia,) prevádzkami nadmerne zaťažujúcimi životné prostredie hlukom, emisiami škodlivín a pachov
  - urbanizáciu územia usmerňovať s ohľadom na maximálnu ochranu existujúcej zelene a podzemných vôd
  - obmedziť podiel zastavaných a spevnených plôch vhodnou reguláciou
  - usporiadanie a konfiguráciu jednotlivých objektov navrhnúť tak, aby sa vylúčilo ich vzájomné tienenie a dodržali sa vo vnútorných priestoroch určených na dlhodobý pobyt ľudí vyhovujúce svetlotechnické podmienky podľa NV SR č. 353/2006 Z. z. o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia
  - preveriť potrebu radónovej ochrany objektov podľa vyhl. MZ SR č. 528/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia,
- V návrhu ÚPN obce Horná Lehota z hľadiska starostlivosti o životné prostredie a ochranu vôd navrhujeme nasledovné opatrenia:
  - rešpektovať ochranné pásmo CHVO Nízke Tatry – východná časť a plniť požiadavky vyplývajúce zo zákona č. 305/2018 Z .z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd.
  - rešpektovať ochranných pásiem jestvujúcich vodných zdrojov pre zásobovanie pitnou vodou, ako aj plniť požiadavky pre hospodársku činnosť vykonávanú v tomto území podľa platných rozhodnutí pre ochranné pásma a zákona o vodách č. 364/2004 Z. z.,
  - prevádzkovať splaškovú kanalizácia s ukončením v MB ČOV v obci Horná Lehota, rekreačných lokalitách Krpáčovo, Tále a Chopok-Juh - Trangoška, čím sa zabezpečí plnenie požiadaviek dané zákonom o vodách č. 364/2004 Z. z. a nariadením vlády č. 269/2010 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobréh stavu vôd,
  - rešpektovať ochranné pásma pre pobrežné pozemky podľa § 49 zákona o vodách č. 364/2004 Z. z.
- preferovať zachytávanie vody v území, resp. jej využívanie ako úžitkovej vody, Zadržiavať dažďovú vodu v krajine, zachytávať ju v území vo forme jazierok, dažďových záhrad,

odvedením do vodných tokov alebo postupným vsakovaním, vhodnosť navrhnutého riešenia preukázať hydrogeologickým posudkom

- v riešení odpadového hospodárstva navrhovať minimalizáciu vzniku odpadov, správne zneškodňovať odpady a maximalizovať podiel recyklovateľných surovín
- preferovať najmä nízkoemisné spôsoby vykurovania, podpora výmeny nevyhovujúcich vykurovacích kotlov, podpora bezemis-ných spôsobov vykurovania, najmä tepelné čerpadlá a fotovoltaické panely
- rešpektovať zámery a opatrenia Programu odpadového hospodárstva, rozšíriť druhovosť separovania odpadu
- pri návrhu zástavby resp. iných aktivít v území rešpektovať existujúce územia ochrany prírody
- vylúčiť realizácu COV s vypúšťním vyčistenej vody do vsaku

Adaptačné opatrenia, ktorými sa budú eliminovať nepriaznivé dôsledky klímy:

- zabezpečiť opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav:
  - zvyšovať podiel vegetácie a vodných prvkov v zastavanom území centra mesta
  - odporovať a využívať vegetáciu, svetelné a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre
  - využívať dopravné a energetické technológie prispôsobené meniacim sa klimatickým podmienkam
  - vytvárať a podporovať vhodnú mikroklímu pre chodcov a cyklistov
  - zabezpečiť a podporovať ochranu brehových porastov
  - pri výsadbe zelene výber drevín prispôsobiť meniacim sa klimatickým podmienkam
  - vytvárať komplexný systém plôch zelene v meste s prepojením do voľnej krajiny
  - zabezpečiť opatrenia voči silným vetrom a víchriciam:
  - udržiavať dobrý stav statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie
  - zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napr.. výsadbou vetrolamov a živých plotov,..
- zabezpečiť opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchric:
  - zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie
  - zabezpečiť dostatočnú odstupnú vzdialenosť stromovej vegetácie v blízkostielektrického vede
  - zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa alebo spoločenstiev drevín v extravilánoch miest a obcí
- opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha
  - podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody
  - zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach
  - zabezpečiť opaterenia voči riziku lesných požiarov
  - podporovať a zabezpečiť využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov
- opatrenia voči častejšiemu výskytu vodných zrážok :
  - zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu
  - zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinnej pokrývky, s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne obcí a minimalizovať podiel nepriepustných povrchov na urbanizovaných plochách v intraviláne mesta
  - zabezpečiť udržiavanie siete lesných ciest s účinnou protipovodňovou ochranou a rozrušovať nepotrebné lesné cesty

- usmerniť odtokové pomery pomocou drobných hydrotechnických opatrení
- zabezpečiť a podprovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy

10. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Obec Horná Lehota je tvorená jedným katastrálnym územím ktoré pozostáva z dvoch samostaných celkov zastavaného územia.

V súvislosti s návrhom rozvojových plôch vymedzuje územný plán obce zastavané územie obce tak, že obsahuje:

- existujúce zastavané územie k.ú. Horná Lehota definované hranicou zastavaného územia k 1.1.1990 (jadrová obec)
- existujúce zastavané územie k.ú. Horná Lehota, časť Bruchačka definované hranicou zastavaného územia k 1.1.1990
- nové rozvojové plochy mimo hraníc zastavaných území vrátane priľahlých komunikácií tak, aby po ich realizácii tvorili kompaktné zastavané územie podľa výkresov č. 2.1 a 3.1 Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia

11. VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

11.1 Ochranné pásma technickej infraštruktúry

V riešenom území je potrebné rešpektovať tieto ochranné pásma, ovplyvňujúce riešené územie:

<u>Vodohospodárske ochranné pásma :</u>

- *Chránená vodohospodárska oblasť (ďalej CHVO)*

Táto forma ochrany povrchových a podzemných vôd vyplýva z § 31 zákona o vodách a realizuje sa zákonom č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Do riešeného územia spadá územie CHVO Nízke Tatry – východná časť.

- *Ochranné pásma podzemných vôd:*
  - vodárenského zdroja Prameň Sama Chalúpku pre obec Horná Lehota, určené rozhodnutím č. PLVH-575/81- Dš z 6.X.1981,
  - vodárenského zdroja prameňa Bystrá, nazývaný aj ako Tále - Chlórovňa, určené rozhodnutím č. SVS 2005/98/99 zo dňa 6.10.1981,
  - vodárenského zdroja prameňa Stará Trangoška, určené rozhodnutím č. PLVH-1982/88-Dj zo dňa 17.11.1988 a jeho zmenami č. PLVH/4LO.2/1989-1 zo dňa 14.4.1989 a zmenou č. ŽP-4464.2/93-Há zo dňa 27.9.1993,
  - vodárenského zdroja Hámor, ktorý zásobuje pitnou vodou obec Dolná Lehota a je určené rozhodnutím zo dňa 4.7.2003 vedeným pod č. A2003/13900,
  - vodárenského zdroja prameňa Kosodrevina, určené rozhodnutím č. ŠVS- A2008/02089 Fa, zo dňa 29.12.2008,
  - vodárenského zdroja prameňa Srdiečko, stanovené ochranné pásmo I. stupňa, ktoré tvorí oplotenie prameňa o celkovej rozlohe 400 m^2 a ochranné pásmo II. stupňa spadá do oblasti už vyhláseného ochranného pásma vodného zdroja Stará Trangoška,
  - zdroj z Kvačkajovského potoka určený pre rekreačné zariadenie HotelHydro Krpáčovo a súkromné chaty, ktoré má vydané povolenie k užívaniu vody vydané OPLVH ONV v Banskej Bystrici dňa 29.05.1967 pod číslom VHPL 198/1967 Kt., a ktoré bolo zmenené povolením pre

odber vody z dňa 13.3.1979 pod číslom PLVH 354/79-Dš a povolením z dňa 21.12.1983 pod číslom PLVH 1961/83-Dš.

- *ochranné pásma povrchových vôd:*
  - manipulačné pásma pobrežných pozemkov vodných tokov a vodohospodárskych objektov v šírke 5 m pre malé vodné toky, a 10 m pre vodohospodársky významné toky pretekajúce riešeným územím
  - Je potrebné zabezpečiť ochranu inundačných území tokov, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle Zákona o ochrane pred povodňami č. 7/2010 Z.z. v platnom znení
- *ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií*
  - v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 1,8 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac 3,0 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia
- *ochranné pásmo čistiarni odpadových vôd*
  - V zmysle §19a zákona č. 442/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov navrhujeme ochranné pásmo pre ČOV 50 m od hranice areálu čistiarne odpadových vôd pre ČOV Horná Lehota a pre ČOV Tále.

<u>Ochranné pásma energetických zariadení :</u>

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. v platnom znení, vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:

  - od 1 kV do 35 kV vrátane:

  1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
  2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m,
  3. pre zavesené káblové vedenie 1 m

  v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:

  - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
  - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
  - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
  - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
  - vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. v platnom znení, vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 15 m.

- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. v platnom znení, vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:

  - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky

  v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:

  - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
  - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu

- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. v platnom znení:

  - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
  - v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice

- ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 452/2021 Z.z. v znení neskorších predpisov

<u>Cestné ochranné pásma</u>

- cestné ochranné pásmo regionálnej cesty II. triedy stanovené mimo hraníc súvisle zastavaného územia obce vymedzeného platným územným plánom obce; 25 m od osi komunikácie – ochranné pásmo v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, a vyhl. č. 35/1984 Zb. V cestnom ochrannom pásme je zakázaná, alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cestu, alebo premávku na nej (výnimku zo zákazu činnosti v cestnom ochrannom pásme udeľuje príslušný cestný správny orgán v štádiu prípravnej dokumentácie).
- cestné ochranné pásmo regionálnej cesty III. triedy stanovené mimo hraníc súvisle zastavaného územia obce vymedzeného platným územným plánom obce; 20 m od osi komunikácie – ochranné pásmo v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, a vyhl.č. 35/1984 Zb. V cestnom ochrannom pásme je zakázaná, alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cestu, alebo premávku na nej (výnimku zo zákazu činnosti v cestnom ochrannom pásme udeľuje príslušný cestný správny orgán v štádiu prípravnej dokumentácie)
- cestné ochranné pásmo miestnej komunikácie stanovené mimo sídelného útvaru súvisle zastavaného územia obce vymedzeného platným územným plánom obce 15 m od osi komunikácie – ochranné pásmo v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, a vyhl.č. 35/1984 Zb. V cestnom ochrannom pásme je zakázaná, alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cestu, alebo premávku na nej (výnimku zo zákazu činnosti v cestnom ochrannom pásme udeľuje príslušný cestný správny orgán v štádiu prípravnej dokumentácie)

11.2 Chránené územia a ochranné pásma vymedzené podľa osobitných predpisov

- ochranné pásmo lesa vo vzdialenosti 50 m od okraja lesných pozemkov v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v platnom znení

V prípade realizácie stavieb v ochrannom pásme lesa je potrebné požiadať dotknutý orgán štátnej správy o záväzné stanovisko podľa § 10 odst. 2 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch k vydaniu rozhodnutia o umiestnení stavieb a o využití územia vo vzdialenosti do 50 m od okraja lesných pozemkov

- V zmysle zákona č. 143/1998 Z.z. v platnom znení §30 o civilnom letectve (letecký zákon) v znení neskorších predpisov, je potrebný súhlas Leteckého úradu Slovenskej republiky na stavby a zariadenia:
  - stavbách alebo zariadeniach vysokých 100 m a viac nad terénom /§ 30 ods. 1 písmeno a) leteckého zákona/,
  - stavbách a zariadeniach vysokých 30 m a viac umiestnených na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu /§ 30 ods. 1 písmeno b) leteckého zákona/,
  - zariadeniach, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické, zariadenia a vysielacie stanice /§ 30 ods. 1 písmeno c) leteckého zákona/,
  - zariadeniach, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje /§ 30 ods. 1 písmeno d) leteckého zákona/.
- V zmysle zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v platnom znení sú určené ochranné pásma pre:
  - nehnuteľné kultúrne pamiatky a ochranné pásmo nehnuteľných kultúrnych pamiatok vyhlásené podľa zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v platnom znení:
  - Archeologické náleziská

V bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok

- Chránené územia a ich ochranné pásma v zmysle zákona č. 542/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení v rámci národnej sústavy chránených území:
  - Prírodná rezervácia Pralesy Slovenska - navrhovaná - 5. stupeň územnej ochrany - navrhovaný
  - Prírodná rezervácia Bystrá dolina - 5. stupeň územnej ochrany – vydané predbežné opatrenie
  - národný park Nizke Tatry ,chránené územie vymedzené Nariadením vlády SR č. 182/1997 Z.z. – 3.stupeň ochrany, a jeho ochranné pásmo vymedzené Nariadením vlády SR č. 182/1997 s 2. Stupňom ochrany
- Chránené územia podľa legislatívy Európskej únie NATURA 2000:
  - územie európskeho významu Ďumbierske Tatry (SKUEV0302)
  - územie európskeho významu Ďumbierske Tatry (SKUEV1302) vymedzené Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 a Opatrením č. 1/2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1
  - Chránené vtáčie územie Nizke Tatry (SKCHVU018) vymedzené Vyhláškou MŽP SR č. 189/2010 Z.z.

12. VYMEDZENIE PLÔCH NA VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY, NA VYKONANIE DELENIA A SCEĽOVANIA POZEMKOV, NA ASANÁCIU A CHRÁNENÉ ČASTI KRAJINY

Regulatívy sú identifikovateľné vo výkrese Komplexný návrh priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verenoprospešnými stavbami (č. 2.1, 3.1)

Vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby

Pozemky, stavby a práva k nim, potrebné na uskutočnenie stavieb alebo opatrení vo verejnom záujme, (podľa zoznamu uvedeného v Zákone č. 50/1976 Zb., §108, odsek 2), možno vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám možno obmedziť rozhodnutím stavebného úradu (ďalej len "vyvlastniť").

Verejný záujem na vyvlastnení na účely uvedené v odseku 2 sa musí preukázať vo vyvlastňovacom konaní. Za stavby podľa odseku 2 písm.a) (verejnoprospešné stavby podľa schválenej územnoplánovacej dokumentácie) sa považujú stavby určené na verejnoprospešné služby a pre verejné technické vybavenie územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré vymedzí schvaľujúci orgán v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie.

Navrhovaná urbanistická koncepcia si vyžaduje delenie a sceľovanie parciel podľa textovej a grafickej časti územnoplánovacej dokumentácie v zmysle uvedených regulatívov a zastavovacích podmienok. Ide hlavne o vymedzenie dopravných trás, trás technického vybavenia, a navrhovaného športového areálu a následne parciel pre rodinné domy.

Vymedzenie plôch na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov

Sceľovanie a delenie pozemkov je potrebné vykonať pre novonavrhované rozvojové lokality – RC 02 Za Hŕbkami, RC 04 – Lovište, RC 06 – Pod Lažtekom

Vymedzenie plôch na asanácie

Územný plán obce nevymedzuje žiadne plochy pre asanácie.

Plochy vyžadujúce si osobitnú ochranu

- výskyt potencionálnych a stabilizovaných zosuvných svahových deformácií. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom svahových deformácií je potrebné posúdiť a overiť inžiniersko geologickým prieskumom.
- stredné radónové riziko. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.
- Staré banské diela sú vymedzené ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu.

13. URČENIE, NA KTORÉ ČASTI OBCE JE POTREBNÉ OBSTARAŤ A SCHVÁLIŤ ÚZEMNÝ PLÁN ZÓNY

Územný plán obce Horná Lehota vymedzuje plochy, pre ktoré je potrebné obstarať a schváliť územný plán zóny.

RC 04 – Lovište

Pre rozvojové plochy pre bývanie je potrebné obstarať urbanistickú štúdiu:

RC 02 – Za Hŕbkami

RC 08 – Tále, uzemie funkčných plôch RS

14. ZOZNAM VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB

Dopravné stavby

VD1 – rekonštrukcia komunikácií v existujúcej zástavbe miestnych a obslužných na komunikácie funkčnej triedy C2, C3 v kategórii MO a MOU na úsekoch, kde to dovoľujú šírkové pomery. Úprava smerových a výškových pomerov. V stiesnených pomeroch – modifikované kategórie.

VD2 – výstavba komunikácií v navrhovanej zástavbe miestnych, obslužných a účelových vo funkčnej triede C2, C3 v kategórii MO s prepojením na existujúcu sieť MK. V stiesnených pomeroch – modifikované kategórie.

VD3 – výstavba miestnej komunikácie prepojovacej – (Horná Lehota – Dolná Lehota) vo funkčnej triede B3 v kategórii MO s návrhon na zaradenie do regionálnych ciest

VD4 – výstavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších v existujúcej zástavbe novej zástavbe v navrhovaných funkčných plochách

VD5 – výstavba chodníkov pre peších v novej zástavbe

VD6 – výstavba parkovísk v existujúcej zástavbe a rozvojových plochách

VD7 – rekonštrukcia autobusových zastávok

VD8 – nespevnené komunikácie v lokalite RC 07 Krpáčovo a RC 08 Tále

VPS z ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení jeho doplnkov a zmien:

1.21.9. cesta II/584 v úseku Bystrá (I/72) – Tále – Trangoška (Srdiečko), rekonštrukcia

Vodohospodárske stavby

VH1 – výstavba rozvodného vodovodného potrubia v rozvojových lokalitách

VH2 – rekonštrukcia a výstavba vodovodných rozvodov v existujúcej zástavbe

VH3 – rozšírenie čistarne odpadových vôd

VH4 – výstavba splaškovej kanalizácie v rozvojových lokalitách

VH5 – rozšírenie VDJ 100 m^3

VH6 – AT stanica pre RC 05 Banské a RC 06 Pod Lažtekom

VH7 – Tále - návrh VDJ 2 x 300m^3

VH8 – Výstavba prívodného potrubia do navrhovaného VDJ

VPS z ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení jeho doplnkov a zmien:

5.56. Bystrá - Tále rekreačná oblasť VDJ a rozvodné potrubie,

6.48. Horná Lehota (Tále) vybudovanie kanalizácie a ČOV,

Energetické stavby

VE1 – rekonštrukcia jestvujúcich trafostaníc podľa potreby rozvoja výstavby

VE2 – výstavba nových trafostaníc

VE3 – výstavba NN rozvodov v nových lokalitách

VE4 – rekonštrukcia existujúceho verejného osvetlenia

VE5 – výstavba verejného osvetlenia v nových lokalitách

VE6 – rekonštrukcia NN rozvodov v existujúcej zástavbe

Všeobecné stavby

VS1 – realizácia verejnej zelene plošnej aj líniovej a jej údržba

VS2 – revitalizácia verejných priestranstiev v obci

15. SCHÉMA ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ RIEŠENIA A VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB

Pre riešené územie sú záväzné časti riešenia premietnuté do grafickej a textovej časti nasledovne:

Textová časť:

Regulatívy, zásady a navrhované riešenia uvedené v záväznej časti územného plánu obce Horná Lehota

Grafická časť

1	Širšie vzťahy	1:50 000
2.1	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami – územie obce	1:10 000
2.2	Výkres riešenia nadradených systémov verejného dopravného a technického vybavenia	1:10 000
2.3	Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny	1:10 000
3.1.A	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami – zastavané územie obce	1:5 000
3.1.B	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami – časť Krpáčovo, Tále	1:5 000
3.1.C	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami – časť Chopok juh	1:5 000
3.2.A	Výkres verejného dopravného a technického vybavenia – zastavané územie obce	1:5 000
3.2.B	Výkres verejného dopravného a technického vybavenia – časť Krpáčovo, Tále	1:5 000
3.2.C	Výkres verejného dopravného a technického vybavenia – časť Chopok juh	1:5 000
3.3.A	Výkres vyhodnotenia dôsledkov navrhovaného stavebného rozvoja a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde	1:5 000

Koniec textovej časti.

Ing.arch. Beáta Mikušová